

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DOĞU DİLLERİ VE EDEBİYATLARI ANA BİLİM DALI
JAPON DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI

JAPONCADA –KOMU İLE KURULAN BİRLEŞİK EYLEMLERİN ÖZNEL
KAVRAYIŞ AÇISINDAN ÇÖZÜMLENMESİ: TANIZAKI JUN'ICHIRO
ÖRNEĞİNDE

Doktora Tezi

Nihal ÇAKMAK BİLGİLİ

Ankara, 2024

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DOĞU DİLLERİ VE EDEBİYATLARI ANA BİLİM DALI
JAPON DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI

JAPONCADA –KOMU İLE KURULAN BİRLEŞİK EYLEMLERİN ÖZNEL
KAVRAYIŞ AÇISINDAN ÇÖZÜMLENMESİ: TANIZAKI JUN'ICHIRO
ÖRNEĞİNDE

Doktora Tezi

Nihal ÇAKMAK BİLGİLİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ayşe Nur TEKME

Ankara, 2024

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DOĞU DİLLERİ VE EDEBİYATLARI ANA BİLİM DALI
JAPON DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI

JAPONCADA –KOMU İLE KURULAN BİRLEŞİK EYLEMLERİN ÖZNEL
KAVRAYIŞ AÇISINDAN ÇÖZÜMLENMESİ: TANIZAKI JUN'ICHIRO
ÖRNEĞİNDE

Doktora Tezi

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ayşe Nur TEKMEK

Tez Jürisi Üyeleri

Adı ve Soyadı

- 1- Prof. Dr. Ayşe Nur TEKMEK
- 2- Prof. Dr. Paşa YAVUZARSLAN
- 3- Prof. Dr. Tolga ÖZŞEN
- 4- Doç. Dr. Sinan LEVENT
- 5- Doç. Dr. Gonca VAROĞLU

Tez Savunması Tarihi
14/05/2024

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Prof. Dr. Ayşe Nur TEKMEN danışmanlığında hazırladığım “Japoncada –*komu* İle Kurulan Birleşik Eylemlerin Öznel Kavrayış Açısından Çözümlemesi: Tanizaki Jun’ichirō Örneğinde” adlı doktora tezindeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallarına uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul edeceğimi beyan ederim.

13/06/2024

Nihal ÇAKMAK BİLGİLİ

ÖN SÖZ

Japonca söz varlığında oldukça yer kaplayan birleşik eylemler Japon dili öğrencileri için özellikle de ana dilinde benzer bir yapı olmadığına ya da az olduğunda zorlayıcı olmuştur. Birleşik eylemlerin karmaşık anlamsal yapısı merak uyandırdığından bu çalışmanın çıkış noktasını oluşturmuştur. Yabancı bir dili öğrenirken öncelikle o dilin mantığını edinmek temel amaçlardan biri olmalıdır. Bunu yaparken de o dili konuşan kişileri, yani insanı anlamak gereklidir. Dilin mantığını anlamak çalışmadaki temel amaçlardan biri haline gelmiş; bu noktada çalışmanın yürütülmesi için en büyük yardımcı, bilişsel dilbilim olmuştur. Böylelikle bu tez çalışmasında Japoncadaki birleşik eylemler, bilişsel dilbilimdeki kavrayış açısından ele alınmıştır. Kavrayış, doğrudan insanla ilgilidir. Dilsel anlatımlar üzerinden o dil konuşucusunun dünya algısı anlaşılabilir. Japoncanın bir özelliği olarak görülen birleşik eylemleri kavrayış açısından ele almak bu noktada Japon dili konuşucularını anlamak açısından da önemlidir. Bu çalışma için de kavrayışa etki eden ve öznel algının hissedildiği edebi eserler tercih edilmiştir.

Sonuca varmak kimi zaman yorucu, kimi zaman keyifli oldu. Her aşamasında desteklerini hissettiğim kişilere izninizle, önsözümde teşekkürlerimi sunmak isterim.

Akademiye adım attığım andan itibaren hayatıma dokunan kişilerin en başında, lisansüstü eğitimime başladığım ilk günden bu yana kendi yolumu bulmam için yönlendiren ve zorlandığım zamanlarda umut veren danışman hocam Sayın Prof. Dr. Ayşe Nur TEKMEKİ gelmektedir. Destekleri ve rehberliği için kendisine teşekkürlerimi sunuyorum. Yine lisansüstü eğitimimde destekleri olan ve doktora tez izleme jürilerimde de bulunan Sayın Prof. Dr. Hüseyin Can ERKİN'e ve Sayın Prof. Dr. Paşa YAVUZARSLAN'a, tezimin gelişmesine yönelik önerileri ve geri bildirimleri için teşekkür ediyorum.

Doktora tez çalışmama, Japonya Tanıtma Vakfı'nın (*Japan Foundation*) destekleriyle 28 Şubat 2022 – 27 Şubat 2023 tarihleri arasında bir yıl boyunca Japonya'da Reitaku Üniversitesi'nde devam etme fırsatı buldum. Bana, Japonya'da araştırma yapma imkânı sunan Japonya Tanıtma Vakfı'na ve bu süre zarfında Reitaku Üniversitesi'nde danışmanlığımı üstlenen, zaman ayıran, beni geliştiren ve çalışmalarım için teşvik eden Sayın Prof. Shōju CHIBA'ya teşekkürlerimi sunuyorum.

Akademik çalışma hayatım boyunca belki de farkında olmadan bana kattıkları ve öğrettikleri için ismini sayamadığım bütün çalışma arkadaşlarıma da teşekkür ediyorum.

Ve son olarak sevincimi, üzüntümü paylaşabildiğim arkadaşlarıma, bütün hayatım boyunca her zaman yanımda olan aileme, fedakârlığı için sevgili eşime ve doktora eğitim hayatımın henüz başında aramıza katılan kızıma teşekkürlerimi ve sevgilerimi iletiyorum.

Nihal ÇAKMAK BİLGİLİ

Ankara, 2024

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	I
İÇİNDEKİLER	III
KISALTMALAR.....	VIII
AÇIKLAMA (GLOSS).....	IX
TABLolar LİSTESİ.....	XI
ŞEKİLLER LİSTESİ	XII
GRAFİKLER LİSTESİ.....	XIII
GİRİŞ.....	1
I. BÖLÜM	19
KURAMSAL ÇERÇEVE	19
1.1. Bilişsel Dilbilim	19
1.1.1. Bilişsel Dilbilgisi ve Kavrayış	21
1.2. Langacker’da Kavrayış	25
1.3. Ikegami’de Kavrayış	31
1.3.1. Nesnel Kavrayış	32
1.3.2. Öznel Kavrayış	35
1.4. Öznel Kavrayışın Dilsel Göstergeleri	37
1.4.1. –komu ile Kurulan Japonca Birleşik Eylemlerde Öznel Kavrayışın Belirlenmesinde Kullanılacak Ölçütler	40
II. BÖLÜM.....	46
JAPONCADA BİRLEŞİK EYLEMLER	46
2.1. Sözcüksel Birleşik Eylemler	49
2.2. Sözdizimsel Birleşik Eylemler.....	55
2.3. Birleşik Eylem Veri Tabanları	58
2.4. -komu ile Kurulan Birleşik Eylem Çalışmaları	60
2.4.1. Himeno’nun (1999) -komu Sınıflandırması	61
2.4.2. Matsuda’nın (2004) -komu Sınıflandırması	65
2.5. Tanizaki Jun’ichirō ve Eserlerindeki Birleşik Eylem Kullanımı	71
III. BÖLÜM	85
TANIZAKI JUN’ICHIRŌ’NUN ESERLERİNDE ‘-komu’ ile KURULAN BİRLEŞİK EYLEMLER VE ÇÖZÜMLEMELERİ	85
3.1. Geçişsiz Eylem ve -komu Eylemi ile Kurulan Birleşik Eylemler ve Çözümlemeleri.....	85
3.1.1. Abarekomu 暴れ込む	86

3.1.2.	<i>Agarikomu</i> 上がり込む	87
3.1.3.	<i>Damarikomu</i> 黙り込む	89
3.1.4.	<i>Donarikomu</i> 怒鳴り込む	91
3.1.5.	<i>Furikomu</i> 降り込む	92
3.1.6.	<i>Hairikomu</i> 入り込む	94
3.1.7.	<i>Hamarikomu</i> 嵌まり込む	96
3.1.8.	<i>Hashirikomu</i> 走り込む	98
3.1.9.	<i>Hiekomu</i> 冷え込む	99
3.1.10.	<i>Hitarikomu</i> 浸り込む	101
3.1.11.	<i>Horekomu</i> 惚れ込む	102
3.1.12.	<i>Kakekomu</i> 駆け込む	104
3.1.13.	<i>Korogarikomu</i> 転がり込む	105
3.1.14.	<i>Magirekomu</i> 紛れ込む	107
3.1.15.	<i>Maikomu</i> 舞い込む	109
3.1.16.	<i>Mayoikomu</i> 迷い込む	110
3.1.17.	<i>Meirikomu</i> 滅入り込む	112
3.1.18.	<i>Merikomu</i> 滅り込む	114
3.1.19.	<i>Mogurikomu</i> 潜り込む	115
3.1.20.	<i>Nagarekomu</i> 流れ込む	117
3.1.21.	<i>Nemurikomu</i> 眠り込む	119
3.1.22.	<i>Nigekomu</i> 逃げ込む	120
3.1.23.	<i>Norikomu</i> 乗り込む	122
3.1.24.	<i>Ochikomu</i> 落ち込む	124
3.1.25.	<i>Odorikomu</i> 躍り込む	126
3.1.26.	<i>Oikomu</i> 老い込む	127
3.1.27.	<i>Sasarikomu</i> 刺さり込む	129
3.1.28.	<i>Sashikomu</i> 射し込む	131
3.1.29.	<i>Sekikomu</i> 急き込む	132
3.1.30.	<i>Shaberikomu</i> 喋り込む	134
3.1.31.	<i>Shimikomu</i> 染み込む	136
3.1.32.	<i>Shinobikomu</i> 忍び込む	137
3.1.33.	<i>Sumikomu</i> 住み込む	139
3.1.34.	<i>Suwarikomu</i> 座り込む	140

3.1.35.	<i>Tobikomu</i> 飛び込む	142
3.1.36.	<i>Tokekomu</i> 溶け込む	144
3.1.37.	<i>Tomarikomu</i> 泊まり込む	145
3.2.	Geçişli Eylem ve <i>-komu</i> Eylemi ile Kurulan Birleşik Eylemler ve Çözümlmeleri.....	147
3.2.1.	<i>Atekomu</i> 当て込む	147
3.2.2.	<i>Fukikomu</i> 拭き込む	149
3.2.3.	<i>Fukikomu</i> 吹き込む	151
3.2.4.	<i>Fumikomu</i> 踏み込む	152
3.2.5.	<i>Hakikomu</i> 吐き込む	154
3.2.6.	<i>Hakobikomu</i> 運び込む	155
3.2.7.	<i>Hanashikomu</i> 話し込む	157
3.2.8.	<i>Haraikomu</i> 払い込む	158
3.2.9.	<i>Hikikomu</i> 引き込む	160
3.2.10.	<i>Hikizurikomu</i> 引き摺り込む	162
3.2.11.	<i>Hikkomu</i> 引っ込む	164
3.2.12.	<i>Hōrikomu</i> 放り込む	165
3.2.13.	<i>Iekomu</i> 埋け込む	167
3.2.14.	<i>Kakaekomu</i> 抱え込む	169
3.2.15.	<i>Kakkomu</i> 搔っ込む	171
3.2.16.	<i>Kangaekomu</i> 考え込む	172
3.2.17.	<i>Karikomu</i> 刈り込む	174
3.2.18.	<i>Katsugikomu</i> 担ぎ込む	175
3.2.19.	<i>Kikomu</i> 着込む	177
3.2.20.	<i>Kikikomu</i> 聞き込む	178
3.2.21.	<i>Kimekomu</i> 決め込む	180
3.2.22.	<i>Kuikomu</i> 食い込む	181
3.2.23.	<i>Makikomu</i> 巻き込む	183
3.2.24.	<i>Marumekomu</i> 丸め込む	185
3.2.25.	<i>Mikomu</i> 見込む	187
3.2.26.	<i>Mochikomu</i> 持ち込む	188
3.2.27.	<i>Mōshikomu</i> 申し込む	190
3.2.28.	<i>Nagashikomu</i> 流し込む	192

3.2.29.	<i>Nagekomu</i>	投げ込む	193
3.2.30.	<i>Nejikomu</i>	掬い込む	195
3.2.31.	<i>Nomikom</i>	飲み込む	196
3.2.32.	<i>Nozokikom</i>	覗き込む	198
3.2.33.	<i>Nuikom</i>	縫い込む	200
3.2.34.	<i>Oboekom</i>	覚え込む	201
3.2.35.	<i>Oikom</i>	追い込む	203
3.2.36.	<i>Okurikom</i>	送り込む	204
3.2.37.	<i>Omoikom</i>	思い込む	206
3.2.38.	<i>Orikom</i>	織り込む	207
3.2.39.	<i>Orikom</i>	折り込む	209
3.2.40.	<i>Oshiekom</i>	教え込む	211
3.2.41.	<i>Oshikom</i>	押し込む	212
3.2.42.	<i>Otoshikom</i>	落とし込む	214
3.2.43.	<i>Sashikom</i>	刺し込む	215
3.2.44.	<i>Sashikom</i>	挿し込む	217
3.2.45.	<i>Sasoikom</i>	誘い込む	219
3.2.46.	<i>Shimaikom</i>	仕舞い込む	220
3.2.47.	<i>Shoikom</i>	背負い込む	222
3.2.48.	<i>Sosogikom</i>	注ぎ込む	223
3.2.49.	<i>Suikom</i>	吸い込む	225
3.2.50.	<i>Sumashikom</i>	澄まし込む	227
3.2.51.	<i>Tamekom</i>	溜め込む	229
3.2.52.	<i>Tanomikom</i>	頼み込む	231
3.2.53.	<i>Tarashikom</i>	垂らし込む	232
3.2.54.	<i>Tatakikom</i>	叩き込む	234
3.2.55.	<i>Tatekom</i>	立て込む	236
3.2.56.	<i>Tatekom</i>	建て込む	237
3.2.57.	<i>Torikom</i>	取り込む	239
3.2.58.	<i>Torokashikom</i>	蕩し込む	241
3.2.59.	<i>Tsukekom</i>	付け込む	242
3.2.60.	<i>Tsukkom</i>	突っ込む	244
3.2.61.	<i>Tsurekom</i>	連れ込む	246

3.2.62. <i>Tsurikomu</i> 釣り込む	248
3.2.63. <i>Uchikomu</i> 打ち込む	249
3.2.64. <i>Warikomu</i> 割り込む	251
3.2.65. <i>Yatoikomu</i> 雇い込む	253
3.2.66. <i>Yobikomu</i> 呼び込む	255
SONUÇ	257
KAYNAKÇA	266
EKLER.....	274
EK-1 <i>Shisei</i> 「刺青」 Eserindeki Birleşik Eylemlerin Tam Listesi.....	274
EK-2 <i>Shōnen</i> 「少年」 Eserindeki Birleşik Eylemlerin Tam Listesi	274
EK-3 <i>Shunkinshō</i> 「春琴抄」 Eserindeki Birleşik Eylemlerin Tam Listesi.....	276
EK-4 <i>Neko-to Shōzō-to Futari-no Onna</i> 「猫と庄造と二人の女」 Eserindeki Birleşik Eylemlerin Tam Listesi.....	277
EK-5 <i>Sasameyuki Jōkan</i> 「細雪上巻」 Eserindeki Birleşik Eylemlerin Tam Listesi .	279
EK-6 <i>Sasameyuki Chūkan</i> 「細雪中巻」 Eserindeki Birleşik Eylemlerin Tam Listesi	282
EK-7 <i>Sasameyuki Gekan</i> 「細雪下巻」 Eserindeki Birleşik Eylemlerin Tam Listesi	285
EK-8 <i>Kagi</i> 「鍵」 Eserindeki Birleşik Eylemlerin Tam Listesi	289
EK-9 <i>Fūten Rōjin Nikki</i> 「瘋癲老人日記」 Eserindeki Birleşik Eylemlerin Tam Listesi	291
EK-10 Tanizaki Jun'ichirō'nun Eserlerinde – <i>komu</i> ile Kurulan Birleşik Eylemlerin Toplam Sayısı ve Eserlere Göre Dağılımı.....	293
EK-11 – <i>komu</i> Eyleminin Öznelliğe Etki Ettiği Birleşik Eylemler	296
EK-12 – <i>komu</i> Eyleminin Öznelliğe Etki Etmediği Birleşik Eylemler	297
EK-13 Tek Eylem Olarak Algılanan – <i>komu</i> Eylemi İle Kurulan Birleşik Eylem Listesi	297
EK-14 İki Eylem Olarak Algılanan – <i>komu</i> Eylemi İle Kurulan Birleşik Eylem Listesi	298
EK-15 – <i>komu</i> Eyleminin İçeri Doğru Hareket Anlamı Verdiği Birleşik Eylem Listesi	298
EK-16 – <i>komu</i> Eyleminin İçeri Doğru Hareketi Pekiştirdiği Birleşik Eylem Listesi	298
EK-17 – <i>komu</i> Eyleminin İçeri Doğru Hareket ve Yoğunluk Verdiği Birleşik Eylemler	299
EK-18 – <i>komu</i> ile Kurulan Birleşik Eylemlerin Türkçe Aktarım Listesi	299
ÖZET	302
ABSTRACT	303
要旨	304

KISALTMALAR

Akt.: Aktaran

bkz.: Bakınız

Çev.: Çevirmen

E.T.: Erişim Tarihi

Jp.: Japonca

İng.: İngilizce

NINJAL: National Institute of Japanese Language and Linguistics

Tr.: Türkçe

YÖK.: Yüksek Öğretim Kurumu

AÇIKLAMA (GLOSS)

AD.	Ad Yerine Kullanılan Ek
ADLAŞ. E.	Adlaştırma Eki
BAĞ.	Bağlayıcı Çekim
BEL.	Belirtme Durumu İlgeci ¹
BUL.	Bulunma Durmu İlgeci
ÇIK.	Çıkma Durumu İlgeci
ÇOĞ.	Çoğul Eki
DUR.	Durum Anlatımı
EMR. Ç.	Emir Çekim
DÜZ BİÇ.	Düz Biçim
DÜZ GEÇ.	Düz Geçmiş Zaman
ED.	Edilgenlik Eki
ETR.	Ettirgenlik Eki
İLG.	İlgeç
İLGİ	İlgi Durumu İlgeci
İST.	İstek Belirtme Eki
KİB. Ç.	Kibar Çekim
KON.	Konu İlgeci
KOŞ.	Koşul Anlatımı
NİY. E.	Niyet Eki
OLSZ. E.	Olumsuzluk Eki
OLSZ. Ç.	Olumsuz Çekim

¹ Bu çalışmadaki durum ilgeci (*kakujoshi* 「格助詞」) terimi Japoncada ada durum yükleyen eki temsil etmektedir.

SİR.	Sıralama Anlatımı
SOR.	Soru İlgeci
SÖZ. B.	Sözlük Biçim
TMC. SN.	Tümce Sonu İfadesi
VUR.	Vurgu İfadesi
YET.	Yeterlilik Kipi
YRD. E.	Yardımcı Eylem
YÖN.	Yönelme Durumu İlgeci
Ø	Yalın Durum İlgeci

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Tanizaki Jun'ichirō Veri Tabanında Yer Alan Eserler

Tablo 2. Çekimli ve Çekimsiz Eylemlerde *Renyōkei* Biçimi

Tablo 3. Kageyama'nın (1993) Geçişlilik Uyum Kuralı

Tablo 4. Sözdizimsel Birleşik Eylemlerdeki Son Eylemler

Tablo 5. Himeno (2018) *-komu* ile Kurulan Birleşik Eylem Sınıflandırması

Tablo 6. Matsuda (2004) *-komu* ile Kurulan Birleşik Eylem Sınıflandırması

Tablo 7. Newbery-Payton (2018) *-komu* ile Kurulan Birleşik Eylem Sınıflandırma Önerisi

Tablo 8. Tanizaki Jun'ichirō'nun Eserlerinde En Sık Kullanılan Birleşik Eylemler

Tablo 9. Tanizaki Jun'ichirō'nun Eserlerindeki Birleşik Eylemlerde En Sık Kullanılan İlk ve Son Eylemler

Tablo 10. *Shisei* 「刺青」 Eserindeki Birleşik Eylem Listesi

Tablo 11. *Shōnen* 「少年」 Eserindeki Birleşik Eylem Listesi

Tablo 12. *Shunkinshō* 「春琴抄」 Eserindeki Birleşik Eylem Listesi

Tablo 13. *Neko-to Shōzō-to Futari-no Onna* 「猫と庄造と二人の女」 Eserindeki Birleşik Eylem Listesi

Tablo 14. *Sasameyuki Jōkan* 「細雪上巻」 Eserindeki Birleşik Eylem Listesi

Tablo 15. *Sasameyuki Chūkan* 「細雪中巻」 Eserindeki Birleşik Eylem Listesi

Tablo 16. *Sasameyuki Gekan* 「細雪下巻」 Eserindeki Birleşik Eylem Listesi

Tablo 17. *Kagi* 「鍵」 Eserindeki Birleşik Eylem Listesi

Tablo 18. *Fūten Rōjin Nikki* 「瘋癲老人日記」 Eserindeki Birleşik Eylem Listesi

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. *Optimal Viewing Arrangement* (En Uygun Gözlem Düzeni) ve *Egocentric Viewing Arrangement* (Kendini Merkeze Koyan Gözlem Düzeni)

Şekil 2. “Masanın karşısındaki Anne ve Ben” ile “Masanın Karşısındaki Anne”

Şekil 3. *Where am I?*

Şekil 4. *Koko wa dokodesu ka?*

Şekil.5 “-komu” Eyleminin Ana Şeması

Şekil 6. A Kategorisindeki “-komu”nun İmge Şeması

Şekil 7. B Kategorisindeki “-komu”nun İmge Şeması

Şekil 8. İçeri Doğru Hareket İmge Şeması

Şekil 9. C Kategorisindeki “-komu”nun İmge Şeması

Şekil 10. *Nemuru* Eyleminin İmge Şeması

Şekil 11. D Kategorisindeki “-komu”nun İmge Şeması

Şekil 12. Aynı Anda İçeri Doğru Hareket ve Yoğunluk Veren -komu’nun İmge Şeması

Şekil 13. Aynı Anda İçeri Doğru Hareket ve Yoğunluk Veren -komu’nun İmge Şeması

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1. *-komu* ile Kurulan Birleşik Eylemlerin Türkçe Aktarım Yapıları

GİRİŞ

Her dil kendi konuşucusunun dünyayı algılayışını yansıtır. Algılanan şeyler kültürel altyapıyla, deneyimle birlikte dilde var olmaktadır. Bir dilin söz varlığı da dil konuşucusunun algılayış biçimine göre çeşitlilik göstermektedir. Aksan söz varlığını (2015:15), “Bir dilin söz varlığı denince, yalnızca o dilin sözcüklerini değil, deyimlerin, kalıp sözlerin, kalıplaşmış sözlerin, atasözlerinin, terimlerin ve çeşitli anlatım kalıplarının oluşturduğu bütünü anlıyoruz.” olarak ifade etmektedir. Birleşik eylemler de Japoncanın söz varlığında çok sayıda yer almakta ve yoğun olarak kullanılmaktadır (Tagashira ve Hoff, 1986; Kageyama, 1993; Kai, 1998; Yoshikawa, 1993). Japonca söz varlığının büyük bir kısmını oluşturan birleşik eylemler, birleşik sözcüklerin bir parçasıdır. Momiyama (2010:10-12) birleşik sözcüğü oluşturan bileşenlerin anlamı bilinse dahi birleşik sözcüğün anlamının anlaşılamayağı durumlar olduğunu; birleşik sözcük ediniminin deneyimle doğrudan ilintili olduğunu ifade etmektedir. Örneğin, *hanataba* (çiçek buketi) birleşik sözcüğü üzerinden şu şekilde açıklanmaktadır:

“*Hanataba* 「花束」 sözcüğü ve 「花の束」 *hana no taba*” öbeği, ilk bakışta, aynı anlam olarak düşünülebilir. Fakat bu ikisi arasında aslında bir fark vardır. Örneğin, çiçek yetiştiren bir çiftçi, çiçeklerin bir yere gönderilmek üzere bir araya getirilmesine “*hana no taba*” diyebilir ama “*hanataba*” diyemez. Bir başka deyişle, *hanataba* sözcüğü çiçekleri sadece demet haline getirmek değil; genellikle, ‘(kutlama gibi durumlarda insanlara vermek için) bütün halde güzel görünecek şekilde, çok sayıda çiçeğin bir araya getirilerek düzenlenmesi’ şeklinde daha sınırlı bir anlam içermektedir. Bu şekilde, *hana* (çiçek) ile *taba* (buket) sözcüklerinin anlamları bilinse bile bu, *hanataba* sözcüğünün anlamının otomatik olarak bilineceği anlamına gelmemekte olup, *hanataba* sözcüğünün anlamının bir bütün olarak deneyime bağlı olarak öğrenilmesi gerekmektedir.” (Momiyama, 2010:10-11).

Yukarıda birleşik adlarda görülen anlamsal özellik benzer şekilde birleşik eylemlerde de görülmektedir. Birleşik eylemlerdeki sözcüksel birleşik eylemlerde de her bir eylemin anlamı bilinse bile bir araya getirildiğinde bütün anlamın çıkarımı

yapılamamaktadır ve özellikle metafor içeren birleşik eylemlerin anlamının tahmin edilmesi güç olmaktadır (Himeno, Komori ve Yanagisawa, 2015:78).

Yukarıda belirtilen Japoncada yoğun olarak kullanılan bu birleşik eylemler iki eylemin birleşmesinden oluşan birleşik eylemlerdir². Dünyada dillerinde eylem+eylem yapısındaki birleşik eylem kullanımı ile ilgili olarak Kageyama (2013a:iii-v), günümüze kadar yapılan çalışmalarda bu tür birleşik eylemlerin Sanskrit ve diğer Hint-Avrupa Dillerinde neredeyse hiç görülmezken Japonca, Korece, Türk dilleri, Çince ve Hindistan'ı içeren Güney Asya dillerinde yaygın olarak görüldüğünü belirtmektedir. Bununla birlikte, Korece ile kıyaslandığında Japoncadaki birleşik eylem türlerinin daha fazla olduğu, batıya doğru gidildikçe Moğolca ve Türkçe gibi dillerde birleşik eylemlerin azaldığı ve dolayısıyla birbirine yakın dillerle karşılaştırıldığında da Japoncadaki birleşik eylemlerin kendine has bir niteliğinin olduğu görüşünün güçlü olduğunu da vurgulamaktadır. İngilizce, Almanca, Fransızca, Rusça gibi dillerde birleşik eylemler sınırlı olup, Japoncadaki eylem+eylem yapısının yerine eylem+ilgeç (*zenchishi* 「前置詞」) / belirteç ya da ön ek+eylem gibi yapıların Japoncadaki eylem+eylem yapısına karşılık geldiği belirtilmektedir (Nagashima, 1997:214-215). Japoncadaki birleşik eylemlerin Türkçe karşılıklarına bakıldığında ise farklı yapılarla desteklendiği görülmektedir. Aşağıdaki (a),

² Japonca Dilbilgisi Ansiklopedisine göre (*Nihongo Bunpō Jiten* 「日本語文法事典」) birleşik eylemlerin son kısmında bir eylem bulunduğu ve ilgeç gibi dilbilgisi öğeleriyle yakın ilişki içinde olduğu belirtilmektedir. Yine aynı sözlükte birleşik eylemler eylem+eylem (*oshidasu* 「押し出す」), ad+eylem (*tabidatsu* 「旅立つ」) ve isimfiil+yapmak (*dōmeishi* 「動名詞」) olmak üzere üç gruba ayrılmaktadır. Bu çalışmadaki birleşik eylem terimi iki eylemden oluşan birleşik eylemleri ifade etmektedir.

(b), (c) örneklerinde görüldüğü üzere sırasıyla zarf-fiil³+eylem, tek bir eylem ya da ilgeç+eylem şeklinde farklı biçimlerde aktarılabilmektedir.

(a) *Oboreshinu* 「溺れ死ぬ」 Boğularak ölmek

(b) *Karikomu* 「刈り込む」 Budamak, biçmek

(c) *Miageru* 「見上げる」 Yukarı doğru bakmak

Japonca gibi sondan eklemeli dil özelliğine sahip Türkçede iki eylemden oluşan birleşik eylemler sınırlı olup, belirli son eylemlerle oluşturulmaktadır⁴. Her iki dilde de eylem+eylem ve ad+eylem yapısındaki birleşik eylemlerin bulunması ortak özelliklerinden biri olmakla birlikte çeşitlilik, yoğunluk ve birleşik eylem algısı açısından farklılık görülmektedir. Her iki dildeki birleşik eylem kavramına ve çalışmalarına bakıldığında, Japoncada eylem+eylem yapısı ön plana çıkmaktadır (Tagashira ve Hoff, 1986; Nomura ve Ishii, 1987; Kageyama, 1993; Matsuda, 2004; Yumoto, 2005; Chen ve Matsumoto, 2018; Himeno, 2018; Himeno, Kashiwazaki ve Tayama, 2023). Bununla birlikte Türkçede birleşik eylem kavramına bakıldığında dikkat çeken tek bir yapı olmayıp tüm yapıları kapsayıcı bir şekilde ele alındığı dikkat çekmektedir (Gencan, 1976;

³ Bu tez çalışmasında dilbilgisi kavramları için eylem, ad, önad, belirteç ya da ilgeç terimleri tercih edilmekle birlikte, eylemsi gruplarında alan yazınında genel olarak zarf+fiil teriminin tercih edilmesi nedeniyle (Banguoğlu, 2015; Demir ve Yılmaz, 2016; Özmen, 2016; Eker, 2017; Karahan, 2018) bu terim bu şekilde kullanılmıştır. Bu yapı için ‘ulaç’ terimini tercih eden araştırmacılar da görülmektedir (Hengirmen, 2015; Üstünova, 2016).

⁴ Türkçede bu yapılar kuralla yapılan birleşik eylemler başlığı altında özel birleşik eylemler alt kategorisinde yeterlik (-E bilmek), tezlik (-I vermek), sürerlik (-A kalmak; -A gelmek; -A durmak) ve yaklaşma (-A yazmak) (Gencan, 1976:163-166) olmak üzere dört türdür. Korkmaz (2017: 200-201) ise bu ikinci eylemleri tasvir eylemleri olarak adlandırmakta, yeterlik (-E bilmek), tezlik (-I vermek), süreklilik (-A kalmak; -A gelmek; -A durmak; -A görmek; -A koymak), yaklaşma (-A yazmak) ve uzaklaşma (-A gitmek; -Ip gitmek) olmak üzere beş türe ayırmaktadır. Türkçede bu yapıdaki birleşik eylemlerin son eylem olarak 9 eylemle sınırlı olduğu görülmektedir.

Hengirmen, 2009; Karahan, 2018; Korkmaz, 2017). Ayrıca tez çalışmalarında da Japonya'daki mevcut tezlerde birleşik eylem olarak arama yapıldığında sonuçlarda eylem+eylem yapısındaki birleşik eylemler ortaya çıkmaktadır⁵. Diğer yandan Türkiye'deki mevcut tezlerde birleşik eylem olarak arama yapıldığında birleşik eylem tek bir yapıyı işaret etmeyip hemen hemen tüm sınıflandırmaları kapsamaktadır. Ayrıca Japonya'daki çalışmalardan farklı olarak Türkiye'de yapılan tezlerde eserler üzerinden birleşik eylemlerin sınıflandırılması üzerine yapılan çalışmalar dikkat çekmektedir⁶. Japonya'da birleşik eylemler çalışmaları bilişsel dilbilim ve dil edinimi açısından da ele alınırken Türkiye'deki mevcut literatürde bilişsel dilbilim ya da birleşik eylemlerin edinimi açısından ele alındığı herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Dolayısıyla her iki dildeki birleşik eylem üzerine yapılan çalışmalarda yaklaşım olarak da belirgin bir fark görülmektedir.

Japoncanın bir diğer özelliği de öznel kavrayışa yatkın bir dil olmasıdır. Kavrayış, bilişsel dilbilimin kavramlarından biridir. Bilişsel dilbilimde kavrayış öznel ve nesnel olmak üzere ikiye ayrılmaktadır (Langacker 1985, 1991). Ikegami (2008; 2011; 2012a) kavrayışı Japonca açısından değerlendirdiğinde Japoncanın öznel kavrayışa eğilimli olduğunu söylemektedir. Langacker (1985) dildeki öznelliği şu şekilde açıklamaktadır: “Öznellik; gözlemci ve gözlemlenen asimetrisinin en üst düzeye çıktığı görüntüleme durumlarında gözlemcinin rolü ile ilintilidir.”. Bu bağlamda da *optimal viewing arrangement* (Tr. En Uygun Gözlem Düzeni) ve *egocentric viewing arrangement* (Tr. Kendini Merkeze Koyan Gözlem Düzeni) olmak üzere iki türlü görüntüleme durumu görülmektedir ve İngilizce örnek tümce üzerinden öznelliğe giden süreçten bahsedilmektedir (bkz. 1.2.). Ikegami ise (2008) öznelliği Japonca açısından değerlendirdiğinde Japoncanın kendi bünyesinde öznellik özelliği gösterdiğini ifade

⁵ (<https://cir.nii.ac.jp/>) (E.T.: 05.06.2023).

⁶ (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp>) (E.T.: 05.06.2023).

etmekte ve öznel kavrayışı şu şekilde açıklamaktadır: “Kavramlaştıran kişinin sahnede yer almasa da kendisini zihinsel olarak o sahneye yansıtarak algıladığı ve sahneyi kendisine görüldüğü gibi yorumladığı kavrayış biçimidir.”. Bu bağlamda da dildeki yapı algı açısından değerlendirildiğinde Langacker (1991) nesnel olanı birincil olarak kabul ederken; Ikegami (2008) Japonca açısından bakıldığında öznelliğin birincil olduğunu vurgulamaktadır (Akt: Tekmen, 2016:127-128). Bir başka deyişle farklı dil konuşucularının, çeşitli anlatımlar içinden tercih ettikleri dilsel ifadelerle göre nesnellığe ya da öznelliğe eğilim görülmektedir⁷. Kavrayışa göre tercih edilen dilsel anlatımlar ise; öznel kavrayışa eğilimli dillerde oluş bildiren anlatımlar görülürken nesnel kavrayışa yatkın dillerde kılış bildiren anlatımlar tercih edilmektedir (Tekmen, 2011a, 2012a).

⁷ Öznellik ya da nesnellik Türkçenin özellikleri açısından değerlendirildiğinde Tekmen (2011a; 2012a; 2016), sondan eklemeli dil olma gibi yapısal özelliklerinin yanı sıra her iki dil konuşucusunun kavrayış biçimlerinin de benzerlik gösterdiğini ifade etmektedir. Bir başka deyişle Türkçe de Japonca gibi öznel kavrayışa eğilimli bir dildir. Bununla birlikte her iki dilde de ortak ve farklı kullanımlar görülmektedir. Örneğin, Japonca ve Türkçedeki oluş bildiren anlatımlarda Japoncadaki *naru* (ol-) ve Türkçede ol- eyleminin benzer durumlarda kullanımı; kendiliğinden gerçekleşen değişikliklerde ol- eyleminin tercih edilmesi gibi ortak özellikler görülmekle birlikte, Türkçede ol- eyleminin tercih edildiği yerlerde Japoncada *naru* eyleminin kullanılmadığı durumlar görülmektedir (Ikegami, Moriya ve Tekmen, 2010). Yine iki dil de her ne kadar öznel kavrayışa yatkın olsa da Japonca bir tümcenin aslına yakın çevrilebildiği ve çevrilemediği durumlar görülmekte ve aynı kavrayışa sahip olsalar dahi farklı derecede eğilimleri olup farklı dilsel anlatımlar tercih edilmektedir (Tekmen, 2011a:621-624; 2012a:63-73; 2016:128). Örneğin;

(1) *Gaman-ga nara-nai*. (Dayanma-Dur.İlg. ol-Olmsz.E.)

Tr. Dayan-ıl-maz. (Türkçe bire bir çevirisi ‘Dayanı olmaz’) (Tekmen, 2012a)

Yukarıdaki (1) numaralı Japonca tümceye bakıldığında durum, *naru* yani ‘olmak’ eylemi ile ifade edilmiştir. Ancak Türkçedeki dilsel anlatımın edilgen yapı olduğu görülmektedir. Dolayısıyla öznel kavrayışın farklı dilsel anlatımlarla ifade edildiği anlaşılmaktadır.

Yukarıda bahsedilen Japoncanın bir özelliği olan öznellik ve birleşik eylem birbiriyle ilişkilidir. İkisi arasındaki bu ilişki *mitate* 「見立て」⁸ üzerinden kurulmaktadır. Moriya (2013), Japonca ve Japon kültüründe görülen *mitate* üzerine yaptığı çalışmada Japonca söz varlığındaki birleşik eylemleri *mitate* açısından değerlendirmektedir. *Iiyodomu* 「言い淀む」 (Söylemeye tereddüt etmek), *omoiaqaru* 「思い上がる」 (Kibirli olmak) gibi istisna olarak adlandırılan ve anlaşılması güç olan birleşik eylemleri *mitate* özellikleri açısından değerlendirdiğinde açıklanabildiğini ifade etmektedir. *Mitate* ile öznellik ilişkisi ise *mie* (görünen şey) üzerinden kurulmaktadır. Çünkü özneliliğin temelinde *mie* bulunmaktadır ve *mie* doğrudan *mitate* ile ilintilidir. *Mitate* yaratma sürecinin arkasında eskiden beri Japonca konuşucusunda görülen ve bilişsel dilbilimde özne kavrayış olarak adlandırılan bilişsel bir yönelim olduğu düşünülmektedir (Ikegami 2012'den aktaran Moriya, 2013). Bu bağlamda birleşik eylemlerde görülen *mitate* özelliği üzerinden birleşik eylemler ve öznellik arasında ilişki kurulabilmektedir. *Mitate* dışında öznellik ile

⁸ *Mitate* 「見立て」 sözcüğü, *miru* (görmek) ve *tateru* (kurmak, oluşturmak) eylemlerinin bir araya gelerek oluşturduğu ad türünde bir sözcüktür. Aynı zamanda *miru* ve *tateru* eylemlerinin oluşturduğu *mitateru* 「見立てる」 birleşik eylemi de bulunmaktadır. Bu sözcükler *Daijirin* Sözlüğüne göre (2019) şu şekilde açıklanmaktadır:

Mitateru: ①Bir şeyi görüp, seçmek. Seçim yapmak. ②Teşhis koymak. Yargıya varmak. ③Varsaymak. Benzetmek. ④Yolcu etmek. ⑤İlgilenmek. Korumak.

Mitate:①Bakarak iyi olup olmadığına karar verme. Yine bir şeye bakarak seçim yapma. ②Teşhis. ③İlgi. Zevk. Düşünce. ④*Waka* • *Haikai* gibi edebi eserlerde bir şeyi başka bir şeymiş gibi farz edip aynı anda ifade etme. Benzetme. ⑤Yolcu etme. Veda. ⑥Bir şeyin görünüşü. Görünüm.

Bilişsel dilbilimde ele alınan *mitate* kavramı ise “Gözünün önünde olan bir şeye farklı bir görüntü yerleştirerek yeni bir görünüm yaratmaktır.” şeklindedir (Ikegami 2012'den aktaran Moriya, 2013). *Mitate* kısaca benzerlikten yola çıkılarak bir nesnede başka bir nesneyi görmek olarak açıklanabilir.

ilişkisi olan bir diğer anlamsal özellik de metafordur. Nabeshima (2011b) özellikle metaforik kullanımları ilişkilendirmektedir. Metaforik kullanımların *ochikomu* 「落ち込む」 (Üzgün hissetmek) gibi birleşik eylemlerde görülmesi göz önüne alındığında birleşik eylemlerdeki öznellik görüşü metafor açısından da desteklenmektedir. Metaforik kullanımlarda da benzerlik ilişkisi görülmektedir ve metaforlar da *mie* ile ilintilidir. Fakat alan yazınında birleşik eylem ve öznellik ilişkisi üzerine yapılan detaylı bir çalışma görülmemektedir. Birleşik eylemlerin öznel kavrayışla ilişkilendirildiği sınırlı çalışmalar (Moriya, 2013; Hyakutome, 2013; 2017) dışında *-komu* ile kurulan birleşik eylem özelinde bir çalışmaya rastlanmıştır. Bu çalışmada Kim (2016), *-komu* ile kurulan birleşik eylemlerden mecaz anlam içeren 11 birleşik eylemi ele alarak yansıma sözcüklerle birlikte kullanımı üzerine çalışma yapmıştır ve bu çalışmada *-komu* ile kurulan birleşik eylemlerin öznel kavrayışa sahip olduğu kabul edilmiştir. *Komu* (kalabalık, sıkışık olmak) eylemi kendi bünyesinde öznellik barındırmaktadır. Günümüzde tek başına geçişsiz eylem özelliği gösteren *komu* eylemi oluş bildiren anlatıma sahip olması nedeniyle öznel kavrayış eğilimindedir ve kendi içinde devinimi olan bir yapıya sahiptir. Yine Kim'in (2016) *-komu* eylemi ile kurulan birleşik eylemlerdeki metaforik özellikleri üzerinden yaptığı çalışmada *komu* eylemi ile öznellik arasındaki ilişki desteklenmektedir. Ayrıca tek başına geçişsiz eylem özelliği *gösteren -komu* eyleminin geçişli eylemlerle kullanıldığında birleşik eylemin bütününde geçişli eylem özelliği gösterdiği durumlar da vardır ve bu noktada da kavrayış açısından nasıl bir özelliğe sahip olduğu merak konusudur. Japoncanın özelliği olarak görülen birleşik eylemler (Kageyama, 2013a:iv-v) ve yine Japoncanın bir özelliği olarak kabul edilen öznellik (Ikegami, 2008) arasındaki ilişki ve literatürdeki sınırlı çalışma göz önüne alındığında bu tez çalışmasında *-komu* ile kurulan birleşik eylemler ve öznellik konusu ele alınmıştır. *-komu* eyleminde görülen öznellik özelliği nedeniyle inceleme nesnesi olarak bu eylemle kurulan birleşik eylemler tercih edilmekle birlikte tek sebep bu değildir. Bir diğer nedeni de bu eylemle kurulan birleşik eylemlerin çeşitliliğinin

fazla olmasıdır. Örneğin, NINJAL'ın (2015) (*The National Institute for Japanese Language and Linguistics*) oluşturduğu birleşik eylem veri tabanında (*Fukugōdōshi Rekishikon* 「複合動詞レキシコン」) son eylem olarak çeşitliliğin en fazla olduğu eylem 255 kullanımla *-komu* eylemidir. Yine, Yamaguchi'nin (2015) WEB verilerine dayanarak hazırladığı birleşik eylem veri tabanında (*WEB Dēta-ni Motoduku Fukugōdōshi Yōrei Dētabēsu* 「WEBデータに基づく複合動詞用例データベース」) son eylem olarak çeşitliliğin en fazla olduğu eylem 253 kullanımla *-komu* eylemidir. Bir diğer nedeni ise –*komu* ile kurulan birleşik eylemlerin Türkçeye aktarımının zor olmasıdır. *-komu* ile kurulan birleşik eylemlerde içe doğru bir hareket anlamı içerdiği durumlarda İngilizcede genellikle *in/into* ilgeçleriyle; Çince, Korece, Vietnam dili gibi dillerde de belirli dilsel ifadelerle karşılanma eğiliminde olduğu ifade edilmektedir. Ancak içe doğru hareket anlamı içermeyen bir durumun yoğunluğu/miktarı gibi durumlarda İngilizcede *in* ile eşleşmediği farklı dilsel ifadelerle aktarıldığı belirtilmektedir (Newbery-Payton, 2019). Türkçe açısından bakıldığında da *-komu* eylemi ile kurulan birleşik eylemlerde içe doğru bir hareket anlamı içeren birleşik eylemlerin aktarımında *içeri*, *içine*, *içinde* gibi belirli sözcüklerle karşılanarak içe doğru hareket anlamı verilebilmektedir. Dışarıdan içeriye doğru hareket anlamı içeren birleşik eylemlerde her ne kadar ‘içeri, içeriye’ gibi ilgeç ile karşılandığı durumlar olsa da tam olarak nasıl bir hareket olduğunun aktarımının yapılması zordur. Çünkü *hairu* 「入る」 eylemi Türkçede temel olarak “girmek” anlamına gelmektedir ve kendi bünyesinde içeri doğru hareket anlamına sahiptir. *Hairikomu* 「入り込む」 birleşik eylemi de temel olarak “girmek” anlamına gelmektedir. Fakat birleşik eylemdeki anlam “iyice derinlere girmek” gibi bir nüansa sahiptir. Dahası bu gibi somut olarak içeri girme anlamı taşımayan *hiekomu* 「冷え込む」 (Tr. Çok üşümek; kötüleşmek (ilişki vs.)) gibi ilk eylemin yoğunluğunu, derecesini gösteren ya da metafor içeren birleşik eylemlerde durum daha da zorlaşmaktadır. –*komu* eyleminin bu anlamına sahip birleşik eylem yapılarının –bir başka deyişle Japoncada içe doğru bir

hareket anlamı içermeyen *-komu* eylemi ile kurulan birleşik eylemlerin- Türkçedeki karşılıklarının çeşitli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca Japonca öğretiminde de Japonca'yı ikinci dil olarak öğrenen öğrencilerin basit eylem ve birleşik eylem arasındaki ayrımı yapmakta zorlandığı ve *-komu* özelinde, ilk eylemin bünyesinde içeri doğru hareket anlamı olmasına rağmen ilk eyleme, yine içeri doğru hareket anlamı içeren *-komu* eyleminin getirilmesini anlamakta güçlük çektikleri belirtilmektedir (Matsuda, 2004:2). Dahası ders kitaplarında yer alan eylemlerin çoğunlukla basit eylem olduğu, öğrencilerin iki eylemin birleşmesiyle oluşan birleşik eylemleri edinme fırsatının çok olmadığı ve dolayısıyla birleşik eylem farkındalığı olmadan ileri seviyelere devam edildiği ifade edilmektedir (Morita 1978'den aktaran Matsuda, 2004:1). Japonca öğrencilerinin kompozisyonlarında da birleşik eylem kullanımının az olması (Himeno 1975'ten aktaran Ho, 2016:6) göz önüne alındığında Japoncadaki birleşik eylemlerin betimlenmesinin ve çözümlenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Dolayısıyla bu çalışmada öznel kavrayışa eğilimli olan *-komu* eylemi ve bu eylemle ile oluşturulan birleşik eylemlerdeki kavrayış özelliklerinin belirlenmesi, bu algının Türkçede hangi dilsel ifadelerle desteklendiğinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçlar doğrultusunda,

- Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi geçişli ya da geçişsiz eylemlerle kullanıldığında birleşik eylemin bütününe ortaya çıkan kavrayış özelliğinin ne olduğu,
- *-komu* eyleminin geçişli ya da geçişsiz ayrımı olmadan başka eylemlerle birleşik eylem oluşturduğunda öznel algıyı yönlendiren özelliğinin olup olmadığı,
- *-komu* eylemi ile kurulan birleşik eylemlerin Türkçede hangi dilsel ifadelerle desteklendiği,

- -komu eylemi ile kurulan birleşik eylemlerin Türkçe aktarımlarında görülen ortak dilsel ifadelerin neler olduğu, sorularına yanıt aranacaktır.

Her dil konuşucusunun tercih ettiği dilsel anlatımların neden farklı olduğu bilişsel dilbilim ve bilişsel dilbilimdeki kavrayış açısından açıklanabilmektedir. Bu bağlamda bilişsel dilbilim çalışmaları dil öğretimi açısından da önemlidir. Çünkü bilişsel dilbilim konuşmacının konuşmadan önceki bilişsel süreçlerini ele alır ve dolayısıyla o dil konuşucusunun olayları algılama şeklini ortaya koymaya çalışır. Bu açıdan bakıldığında Japoncada yoğun olarak kullanılan ve Japoncanın bir özelliği olarak kabul edilen birleşik eylemlerin (Kageyama, 2013a) doğal Japonca açısından ikinci dil olarak Japonca eğitiminde öğretilmesi gereken bir konu olduğu düşünülmektedir. Dolayısıyla çalışma sonunda elde edilecek bulguların gerek Türkiye’deki Japon dili öğretimi gerekse iki dil arasındaki yazılı-sözlü çevirilerin doğallığı ve algısal anlamı iletecek şekilde yapılması açısından önemlidir ve bulguların dil öğretimi ya da çeviri gibi çalışmaları hem destekleyeceği hem de bu çalışmalara kaynak niteliğinde olacağı düşünülmektedir.

Japonya’daki mevcut tez çalışmalarında birleşik eylemler bilişsel, biçimbilimsel, karşıtsal ya da tarihsel bağlamda farklı açılardan ele alınarak birçok araştırmaya konu olmuştur. Japonya’daki doktora tezi ve makale tarama veri tabanı CINI⁹’de yapılan taramalarda 1993 ve 2023 yılları arasında birleşik eylemler ile ilgili toplam 62 doktora tezi olduğu görülmektedir. Bu tezlere bakıldığında Japoncadaki birleşik eylemlerle ilgili karşıtsal dilbilim açınsan ele alınan 20 tez tespit edilmiştir. Japonca birleşik eylemlerin karşıtsal olarak ele alındığı tezlerin 9’u Çince, 4’ü İngilizce, 3’ü Korece ve 1’i Endonezyaca ile yapılan çalışmalardır. Diğer 3 doktora tezi ise sırasıyla Vietnam

⁹<https://cir.nii.ac.jp/dissertations?q=%E8%A4%87%E5%90%88%E5%8B%95%E8%A9%9E> (ET: 01.12.2023)

dilindeki birleşik eylemlerin Japoncadaki birleşik eylemlerle karşılaştırılması, Çincedeki birleşik eylemlerin hem Japonca ve hem de İngilizce ile karşılaştırılması ve Çincedeki birleşik eylemlerin Japonca ile karşılaştırılarak yapıldığı çalışmalardır. Japonca birleşik eylemlerin Rusça karşılıkları üzerinden yapılan 1 doktora tezinin varlığı da tespit edilmiştir. Bilişsel dilbilim bakış açısıyla yapılan tezlere bakıldığında ise toplam 4 doktora tezinin varlığı tespit edilmiştir. Bunlardan bir tanesi *-komu*; diğeri ise *-dasu* ile kurulan birleşik eylemlerin edinimi hakkındaki çalışmalardır. Bu çalışmalara ek olarak birleşik eylemle ilgili temelde betimsel, dil öğretimi, dil edinimi ve eski Japoncadaki birleşik eylemlere yönelik çalışmalar olduğu görülmektedir. Bu veri tabanında Japoncadaki birleşik eylemlerin Türkçe ile karşılaştırmalı olarak ya da bilişsel dilbilimdeki öznel kavrayış açısından ele alındığı çalışmalara rastlanmamıştır.

YÖK Ulusal Tez Merkezinde¹⁰ yapılan taramalarda 1988-2023 yılları arasında birleşik eylemlerle ilgili 47'si yüksek lisans, 8'i doktora olmak üzere toplam 55 tez tespit edilmiştir¹¹. Bu tezlere bakıldığında genel olarak karşılaştırmalı çalışmalar ve eserler üzerinden yapılan birleşik eylem araştırmaları olduğu görülmektedir. Türkiye'de de tez çalışmalarında birleşik eylemler üzerine çalışmalar yoğun olmakla birlikte Japonya'daki tez çalışmalarından farklı olarak bu çalışmaların, eserler üzerinden birleşik eylemlerin belirlenmesine ve sınıflandırılmasına yönelik olduğu ve Türkçenin lehçeleri ile yapılan karşılaştırmalı çalışmaların yoğun olduğu görülmektedir. Türk lehçeleri dışında yapılan karşılaştırmalı çalışmalar Japonca ve Korece (Özhan, 1996) ve Almanca (Özgül, 2022) ile sınırlıdır. Japonca ve Korece ile karşılaştırmalı yapılan çalışma (Özhan, 1996), sondan

¹⁰ <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> (ET:4.12.2023)

¹¹ Türkçede “birleşik eylem” terimi, “birleşik fiil, mürekkep fiil, birleşik eylem, bileşik eylem, bileşik fiil ve öbek fiil” olmak üzere farklı şekillerde kullanılmaktadır (Demiral, 2014:23-24). Arama yapılırken bu farklı kullanımlar dikkate alınarak her bir terim için tarama yapılmıştır.

eklemeli dil özelliğine sahip üç dildeki birleşik eylemlerin biçimbilimsel olarak incelenmesi açısından dikkat çekmektedir. Bu tez dışında Japonca-Türkçe birleşik eylemler üzerine yapılan herhangi bir karşılaştırmalı çalışma ya da bilişsel dilbilim açısından ele alınan bir tez görülmemiştir. Ancak Kuribayashi'nin (2014) Türkçe ve Japoncadaki eylem+eylem yapısındaki birleşik eylemler üzerine bir çalışması bulunmaktadır.

Dolayısıyla bu tez çalışması mevcut literatürden farklı olarak Tanizaki Jun'ichirō'nun eserlerindeki –*komu* ile kurulan 103 birleşik eyleme yer verilerek daha fazla örneklem üzerinden çözümleme yapılması; Türkçe aktarımlarına değinilmesi ve metaforik kullanımları dışındaki birleşik eylemlerin de öznel kavrayış bakış açısıyla değerlendirilmesi açısından özgün bir çalışmadır.

Çözümleme yöntemi olarak öznel kavrayışın¹² dilsel göstergelerinden ve yapılan çalışmalardan (Moriya, 2013, Hyakutome, 2013; Nabeshima, 2011a, 2011b; Kim, 2016) yola çıkılarak ölçütler belirlenmiştir. Bu ölçütler bilişsel anlambilim, yoğunluk ve hareket olmak üzere üç ölçütten oluşmaktadır. Temel anlam dışında kullanılan bilişsel anlam görülen birleşik eylemler öznel kavrayış ile ilintili olması nedeniyle öznel kavrayış eğiliminde olduğu kabul edilecektir. –*komu* eyleminin anlamsal özelliğinden yola çıkılarak miktar-süreç, bir durumda sabit kalmayı ifade eden birleşik eylemler ve ilk eylemdeki içe doğru hareketin pekiştirildiği görülen birleşik eylemler de öznel kavrayıştaki kendini merkeze koyma özelliği ile ilintilendirilmiştir. Dolayısıyla bu iki özelliğin görüldüğü birleşik eylemlerin de öznel kavrayış eğiliminde olduğu kabul edilecektir. Her üç özelliğin görülmediği ancak birleşik eylemde görülen geçişsizlik

¹² Ikegami (2008; 2011; 2012a) öznel kavrayışı kavramlaştıran kişinin sahnede yer alması da zihinsel olarak kendini sahneye yansıtarak algıladığı ve sahneyi kendisine görüldüğü gibi yorumladığı kavrayış biçimi olarak tanımlamaktadır (bkz. 1.3.2.).

özelliği ile oluş bildiren anlatıma sahip olan birleşik eylemlerin öznel kavrayış eğiliminde; üç özelliğin görülmediği ancak birleşik eylemde görülen geçişlilik özelliği ile kılış bildiren anlatıma sahip olan birleşik eylemlerin nesnel kavrayış eğiliminde olduğu kabul edilecektir (bkz. 1.4.1.).

Tezde kullanılan veriler Tanizaki Jun'ichirō'nun eserlerinden elde edilmiştir. Edebi eserden yararlanılmasının sebebi ise edebi metinlerin öznel algının yoğun hissedildiği yerler olmasıdır. Bu çalışmada da öznel algı bütünsel olarak dil üzerinden ele alınmaktadır. Tanizaki Jun'ichirō'nun eserlerinin seçilmesinin ilk nedeni öncelikle yazarın kendine has üslubuyla geleneksel Japonya'dan modern Japonya'ya geçiş döneminde önemli bir yere sahip olmasıdır. Tanizaki Jun'ichirō 1886-1965 yılları arasında yaşamış, yirmili yaşlarından itibaren ölümüne kadar yaklaşık 50 yıl süre boyunca öykü, roman, deneme eserleri yazmış ve çeviriler yapmıştır. Dolayısıyla 2. Dünya Savaşı öncesi ve sonrası gibi Japonya tarihinde dönüm noktaları olan farklı dönemlerde eserlerinin bulunduğu görülmektedir. Ayrıca Tanizaki Jun'ichirō ile yakın dönem yazarı Akutagawa Ryūnosuke'nin (1892-1927) öykülerinde geçen birleşik eylem kullanımına bakıldığında Tanizaki Jun'ichirō'nun eserlerindeki birleşik eylem sayısı dikkat çekmektedir. Tanizaki Jun'ichirō'nun yaklaşık 6011 Japonca karakterden oluşan 'Dövme' adlı öyküsü ile Akutagawa Ryūnosuke'nin 6041 karakterli *Rashōmon* öyküsündeki birleşik eylem kullanımı arasında büyük bir fark görülmektedir. 'Dövme' adlı öyküde yaklaşık 60 birleşik eylem bulunurken, *Rashōmon* adlı öyküde yaklaşık 20 birleşik eylem görülmektedir. Akutagawa'nın yine 6188 karakterden oluşan 'Burun' adlı öyküsündeki birleşik eylem kullanım sayısı ise 16'dır. Akutagawa Ryūnosuke'nin iki öyküsündeki toplam birleşik eylem sayısı 36 iken, Tanizaki Jun'ichirō'nun tek bir öyküsündeki birleşik eylem sayısı 60'dır. Dolayısıyla bu açıdan bakıldığında Tanizaki Jun'ichirō'nun kendine has bir dil kullanımı olduğu söylenebilir ve birleşik eylem kullanımındaki yoğunluk Tanizaki Jun'ichirō'nun tercih edilmesinin bir diğer sebebidir.

Bunun yanı sıra Tanizaki Jun'ichirō'nun eserlerindeki dil kullanımına yönelik çalışmalar az sayıda olmakla birlikte dikkat çekmektedir. *Sasameyuki* adlı romanı üzerine *Kansai* lehçesi üzerinden kız kardeşlerin dilsel ifadeleri (Yasui, 2008), ünlem ifadeleri üzerinden kız kardeşlerin özellikleri (Yasui, 2007) gibi çalışmalar görülmektedir. Bu çalışmalara ek olarak Tanizaki Jun'ichirō eserleri örnekleminde duyu ifadeleri (Nakajima, 2011); *Majutsushi*¹³ eserindeki ulusal Japon dili ifadeleri ve ütöfik ifadeler; *Chijin-no Ai*¹⁴ eserindeki sınırlılık ifade eden *bakari* ve *dake* belirteç niteliğindeki ilgeçlerin kullanımı (Tanaka, 2011) gibi çalışmalar göz önüne alındığında Tanizaki Jun'ichirō'nun kendine özgü üslubu olduğu desteklenmektedir.

Ayrıca Türkiye'de Haruki Murakami'den (1949-) sonra Japon yazarlar arasında Türkçeye en fazla çevirisi yapılan yazardır. Çalışmalarda çeviri eserlerin kullanılması aynı duruma karşı tercih edilen dilsel anlatımlarda benzerliklerin ya da farklılıkların belirlenmesi açısından önemli veriler sunmaktadır. Bu nedenle de çalışmanın amaçları doğrultusunda edebi eserler ve Türkçe çevirileri üzerinden inceleme yapılmaya karar verilmiştir. Çalışmanın araştırma evrenini oluşturan Tanizaki Jun'ichirō'nun eserleri içinde, Japonca aslından Türkçeye çevrilmiş dokuz eseri görülmektedir. Bunlar; Dövmeye (Shisei), Kirin (Kirin), Çocuklar (Shōnen), Sazende Şunkin¹⁵ (Shunkinshō), Ağzının

¹³ *Majutsushi* sözcüğü “sihirbaz” ya da “hokkabaz” anlamına gelmektedir.

¹⁴ Bu eserin başlığı İngilizceden Türkçeye “Naomi: Bir Budalanın Aşkı” olarak aktarılmıştır (Tanizaki, 2013 Çev. İlker Özünlü)

¹⁵ Tez çalışmasında Japonca sözcüklerin okunuşunda Hepburn sistemi tercih edilmiştir. Ancak *Shunkinshō* öyküsünün başlığının çevirmen Oğuz Baykara tarafından “Sazende Şunkin” şeklinde yazım biçiminin tercih edilmesi nedeniyle burada çevirmenin aktarımına sadık kalınmıştır.

Tadını Bilenler Kulübü (*Bishokukurabu*)¹⁶, Anahtar (*Kagi*)¹⁷, Nazlı Kar (*Sasameyuki*)¹⁸, Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın (*Neko-to Shōzō-to Futari-no Onna*)¹⁹, Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi (*Fūten Rōjin Nikki*)²⁰ eserleridir. Dokuz eser *Aozora Bunko*'da²¹ taranmış ve yedi eserin elektronik kütüphanede yer aldığı görülmüştür. Bu yedi eser *Aozora Bunko*'dan elde edilerek tezin yazarı tarafından Tanizaki Jun'ichirō veri tabanı oluşturulmuştur²². Çözümleme bölümünde kullanılan eserlerdeki birleşik eylemlerin geçtiği Japonca tümcelerın Türkçe aktarımları, Japonca orijinal metinden Türkçeye çevrilen eserlerden alınmıştır. Yer alan yedi eser, beş farklı çevirmen tarafından Japonca

¹⁶ Dövmeye (*Shisei*), Kirin (*Kirin*), Çocuklar (*Shōnen*), Sazende Şunkin (*Shunkinshō*), Ağzının Tadını Bilenler Kulübü (*Bishokukurabu*) eserleri Türkçeye Oğuz Baykara tarafından aktarılmıştır (Tanizaki, 2011. Çev. Oğuz Baykara).

¹⁷ Anahtar (*Kagi*) adlı eser Türkçeye H. Can Erkin tarafından aktarılmıştır (Tanizaki, 2011. Çev. H. Can Erkin).

¹⁸ Nazlı Kar (*Sasameyuki*) adlı eser Türkçeye Esin Esen tarafından aktarılmıştır (Tanizaki, 2015. Çev. Esin Esen).

¹⁹ Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın (*Neko-to Shōzō-to Futari-no Onna*) adlı eser Türkçeye Sinan Ceylan tarafından aktarılmıştır (Tanizaki, 2017. Çev. Sinan Ceylan).

²⁰ Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi (*Fūten Rōjin Nikki*) adlı eser Türkçeye Vaner Alper tarafından aktarılmıştır (Tanizaki, 2019. Çev. Vaner Alper).

²¹ *Aozora Bunko*, 1997 yılında kurulmuş, ücretsiz olarak erişilebilen elektronik kütüphanedir. Telif hakkı koruma süresi dolmuş ve yazarlar ya da çevirmenler tarafından yayımlanması konusunda onay alınmış eserleri içermektedir. (https://www.aozora.gr.jp/aozora_bunkono_shikumi.html) (E.T.: 09.12.2022)

²² *Aozora Bunko*'da yer almayan iki eser “Kirin” ve “Ağzının Tadını Bilenler Kulübü” öyküleridir. Bu iki eser hariç tutularak veri tabanı oluşturulmuştur. İki esere ek olarak bu çalışmada hariç tutulan iki eser daha bulunmaktadır. Bu tez çalışmasının önerisi 2020 yılında verilmiş olup, bu tarihten sonra yayımlanan eserler (Tanizaki, 2021, Çev. Devrim Çetin Güven; Tanizaki, 2022, Çev. Alper Kaan Bilir) çalışmaya dâhil edilmemiştir.

orijinalinden Türkçeye aktarılmıştır. Türkçe aktarımlarındaki eğilimin belirlenmesi açısından çevirilerin farklı çevirmenler tarafından yapılmış olmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Veri tabanındaki eserlerin bilgisi ise aşağıdaki Tablo 1.'de sunulmuştur:

Tablo1. Tanizaki Jun'ichirō Veri Tabanında Yer Alan Eserler

Eser Adı	Yayımlanma Tarihi	Aozora Bunko Eser ID
<i>Shisei</i> 「刺青」	1910 (<i>Meiji</i> 43)	56641
<i>Shōnen</i> 「少年」	1911 (<i>Meiji</i> 44)	56643
<i>Shunkinshō</i> 「春琴抄」	1933 (<i>Shōwa</i> 8)	56866
<i>Neko-to Shōzō-to Futari-no Onna</i> 「猫と庄造と二人の女」	1936 (<i>Shōwa</i> 11)	59827
<i>Sasameyuki</i> 「細雪」 (1., 2. ve 3. Kitap)	1943 (<i>Shōwa</i> 18)	56698
	1947 (<i>Shōwa</i> 22)	57416
	1947-1948 (<i>Shōwa</i> 22-23)	57394
<i>Kagi</i> 「鍵」	1956 (<i>Shōwa</i> 31)	56846
<i>Fūten Rōjin Nikki</i> 「瘋癲老人日記」	1961 (<i>Shōwa</i> 36)	56771

Eserlerdeki birleşik eylemlerin çıkarımı yukarıdaki Tanizaki veri tabanı kullanılarak yapılmıştır. Eserlerdeki birleşik eylemlerin çıkarımı el ile yapılmıştır. Ayrıca birleşik eylemlerin otomatik çıkarımına yönelik bir çalışma yapılmakla birlikte (Çakmak Bilgili ve Chiba, 2023) otomatik çıkarımda eserlerdeki Japonca yazı karakterlerindeki (*kanji*) yazım farklılıkları gibi sorunlar tespit edilmiştir (Bkz. 2.5). Bu nedenle bu sorunlar göz önüne alınarak bu tez çalışmasında yukarıdaki veri tabanı kullanılarak ve düzenlemeler yapılarak el ile yapılan birleşik eylem listesi temel alınmıştır. *-komu* ile kurulan birleşik eylemler ise hem otomatik çıkarımla yapılan liste hem de elle yapılan

liste temel alınarak taranmıştır. Bu tarama sonucunda iki listeden 103 tür (*type*) olmak üzere toplam 373 birleşik eylem tespit edilmiştir ve çalışmada farklı türdeki bu 103 birleşik eylem inceleme nesnesi olarak kabul edilmiştir. *Aozora Bunko*'dan elde edilen bu eserlerde belirli işaretler görülmektedir. 103 birleşik eylemin yer aldığı örnek tümcelerde de bu işaretlerin varlığı tespit edilmiştir. Tez çalışmasında örnek tümcelere yer verilirken okuyucu için kolay anlaşılabilir olması adına işaretler üzerinde düzenlemeler yapılmıştır. İşaretler ve yapılan düzenlemeler aşağıda sunulmuştur.

< > : *Kanji* karakterlerinin okunuşu *rubi* (*ruby*) etiketiyle gösterilmektedir (布団《ふとん》 gibi). Tez çalışmasında *ruby* etiketli *kanji* karakter okunuşları çıkartılmıştır.

/ \ : İkileme yapılan sözcüklerde görülen semboldür. Örneğin 「いろ / \」 şeklinde yer alan ifadeler 「いろいろ」 (*iroiro*) olarak düzeltilmiştir.

/ " \ : İkileme yapılan sözcüklerde ikinci kısımdaki *hiragana* hecesindeki ses değişimini gösteren semboldür. 「さま / " \」 şeklinde yer alan ifadeler 「さまざま」 (*samazama*) olarak düzeltilmiştir.

> : Tekrar eden bir *hiragana* hecesini ifade etmektedir. Örneğin 「立て >」 şeklinde yer alan ifadeler 「立てて」 (*tatete*) olarak düzeltilmiştir.

> : Tekrar eden ve ses değişimi görülen bir *katakana* hecesini ifade eden bir semboldür. Örneğin 「タ >」 şeklinde yer alan ifadeler 「タダ」 (*tada*) olarak düzeltilmiştir.

| : *Rubi* etiketli bir *kanji* dizgesinin başlangıcını gösteren bir semboldür. Örneğin 「毎食一二 | 膳《ぜん》しか」 ifadesinde 《ぜん》 (*zen*) okunuşunun 「膳」 *kanji*

karakterine ait olduğu anlaşılmaktadır. Dikey çizgi ile belirtilen bu sembol örnek tümcelerden çıkarılmıştır.

Bu tez çalışması üç bölüm ve sonuçtan oluşmaktadır. Çalışmanın birinci bölümünde bilişsel dilbilimde yer alan öznel ve nesnel kavrayışa değinilmiştir. Öznel kavrayış eğilimi gösteren dillerdeki tercih edilen dilsel anlatımlara değinerek teorik altyapı oluşturulmuştur. Ardından Japoncadaki birleşik eylemlerdeki öznel kavrayışın tespiti için izlenilecek yol belirlenmiş ve kullanılacak ölçütler ortaya konmuştur. Çalışmanın ikinci bölümünde ise çalışmanın konusu olan birleşik eylemler yer almaktadır. Bu bölümde Japoncadaki birleşik eylemlerdeki sözcüksel ve sözdizimsel olmak üzere iki temel sınıflandırmaya değinilmiş ve birleşik eylem veri tabanlarına yer verilmiştir. Ardından *-komu* ile kurulan birleşik eylemler ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır. Son olarak ise Tanizaki Jun'ichirō'nun eserlerindeki birleşik eylemlere yer verilmiştir. Çalışmanın üçüncü bölümünde ise 103 birleşik eylem ve Türkçe aktarımlarına yer verilerek çözümleme yapılmıştır. Çözümleme, I. Bölüm olan kuramsal çerçeve bölümünde yer alan çözümleme yöntemine göre yapılmıştır. Sonuç bölümünde ise çözümleme bölümünde elde edilen bulgulara yer verilmiş ve bu bulgulardan yola çıkılarak araştırma sorularına yanıt verilerek değerlendirme yapılmıştır.

I. BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde bilişsel dilbilim ve kavrayış konusu ele alınmıştır. Öncelikle Langacker (1985; 1991; 2008) ve Ikegami'nin (2004; 2005; 2008; 2011; 2012a; 2012b) kavrayış üzerine düşüncelerine yer verilmiştir. Öznel kavrayışın, öznel kavrayış eğiliminde bir dil olan Japoncadaki görünümüne yoğunlaşmış; buradan yola çıkılarak çözümleme bölümünde kullanılmak üzere *-komu* ile kurulan birleşik eylem özelinde öznel kavrayışın belirlenmesinde kullanılabilecek ölçütler belirlenmeye çalışılmıştır.

1.1.Bilişsel Dilbilim

Bilişsel dilbilim geleneksel dilbilimden farklı olarak dil araştırmalarının temeline insanı koymaktadır. Dili konuşan özne olarak insanın bilişsel süreçlerine değinerek dili incelemektedir. Bir başka deyişle, kendisinden önce çıkan yapısal dilbilim, üretici-dönüşümsel dilbilgisi gibi diğer dilbilim alanlarından farklı olarak bilişsel dilbilim, insan zihninin bilişsel sürecini temel alarak dilsel anlatımları inceleyen bir bilim dalıdır (Tsuji, 2006:182). Momiyama (2009:1; 2010:1) bilişsel dilbilim ve üretici dilbilgisi gibi diğer dilbilim kuramları arasındaki en büyük iki farkı şu şekilde açıklamaktadır. Birincisi; dilin insanoğlunun sahip olduğu genel bilişsel yetilere²³ dayanan bir düşünce şekli olduğunu

²³ Genel bilişsel yetiler olarak karşılaştırma, genelleme ve ilişkilendirme gibi üç önemli temel kavram görülmektedir (Momiyama, 2010:1). Bu bilişsel yetiler insanda var olan temel yetilerdir ve insanlar bu yetilerle bilişe ulaşmaktadır. Bilişe giden süreç ise aşamalardan geçmektedir. Bilişsel yetilerin kullanılarak gerçekleştirildiği biliş aşamaları *kankaku* 「感覚」 (Tr. Duyu); *chikaku* 「知覚」 (Tr. Algı); *ninchi* 「認知」 (Tr. Biliş) olmak üzere üç aşamadır. Duyunun, vücuttaki organlarla bir uyarıyı algılama işi olduğu (bir ses işitilmesi); algının ise uyarı kaynağının varlığını doğrulama işi olduğu (sesin radyo ya da televizyondan

belirtmektedir. İkinci olarak ise bedenlerimiz aracılığıyla edindiğimiz deneyimlerin dil edinimimizi ve kullanımdaki önemli noktaları oluşturduğunu ifade etmektedir ve bilişsel dilbilim dilin, insanın sahip olduğu genel bilişsel yetileri ve bilişinin işleyişini yansıttığını ifade etmektedir. Evans ve Green (2006:5) de bilişsel dilbilimi diğer dil çalışmaları yaklaşımlarından ayıran en önemli özelliğinin ‘dilin, insan zihninin belirli temel özelliklerini ve tasarım özelliklerini yansıttığı’ varsayımı olduğunu belirtmektedir. Bu açıklamalardan bilişsel dilbilim ile birlikte dil çalışmalarının, dili konuşan insanı temel alarak ilerlediği anlaşılmaktadır. Bir başka deyişle bilişsel dilbilim çalışmaları ile birlikte insan ve insan bilişi ön plana çıkmaktadır. Konuşucuya ve onun bilişsel süreçlerine yoğunlaşmakta, dil incelemeleri bu zihinsel süreçler temel alınarak yapılmaktadır.

gelmesi) ve son olarak bilişin, anlamın okunması ve uyarının anlamının anlaşılması (sesin radyodan geldiğini anlama) şeklinde açıklanmaktadır (Ikegami ve Moriya, 2009:7-9).

Genel bilişsel yetilerden karşılaştırma yetisini (*comparison / hikaku 比較*) Momiyama (2010: 1-3), günlük yaşamımızda sürekli gerçekleştirdiğimizi, örneğin bir marketin kasa sırasında insanlara bakıp az sayıdaki sıraya girmeye çalışmamızı karşılaştırma yaparak karar verdiğimizi belirtmektedir. Bir diğer bilişsel yeti olan genelleme yetisi (*generalization / ippanka 一般化*) ile ilgili ise kişinin bireysel deneyimlerine dayalı olarak nesneleri ya da olayları genellemesinden bahsedilmektedir. Dil açısından ele alındığında çok anlamlı sözcüklerdeki ortak anlamın çıkarılmasının genelleme bilişsel işleyişi temel aldığı ifade etmektedir. *Tokoro* sözcüğü ile ilgili *sunde iru tokoro* (mekânsal alan), *kono tokoro* (zamansal alan) ve *omou tokoro* (soyut alan) olmak üzere ortak nokta bir *alan* belirtmesidir (Momiyama, 2010: 3-5).

İlişkilendirme (*association / kanrendzuke 関連付け*) yetisi ise çevremizdeki çeşitli nesne ve olayları ayrı ayrı anlamlandırmaktansa herhangi bir açıdan ilişkilendirerek algıladığımız şeklinde belirtilmektedir. Dilde görülen ilişkilendirme ise ses ve *anlam* ilişkisidir. Örneğin *noboru* sözcüğünün bilinmesi bu sözcükteki sesler ile ‘aşağıdan yukarı doğru hareket’ şeklinde anlam ilişkilendirerek algılanmaktadır (Momiyama, 2010:6-7).

Yukarıdaki tanımlarda dikkat çeken bir diğer kavram da deneyimdir. Beden aracılığıyla edinilen deneyimler dile yansımaktadır. Dolayısıyla bilişsel dilbilim çalışmalarında odak noktası insandır. İnsan, deneyimleri ve bilişsel yetileri aracılığıyla dilsel kodlama yapmaktadır. Ikegami (2012a:91) konuşucuyu, çeşitli durumlarda her bir durum için uygun biçimde tümce oluşturarak dili kullanan varlık olarak tanımlamaktadır. Bilişsel dilbilim de bu tanımda yer alan konuşucunun tümce oluşturmada önce geçirdiği süreçle ilgilenmektedir. Yani insanın bilişinde gerçekleşen işleyişi anlamaya çalışmaktadır.

1.1.1. Bilişsel Dilbilgisi ve Kavrayış

Bilişsel dilbilgisi, bilişsel dilbilimin alt çalışma alanlarından biridir ve öncüsü Ronald W. Langacker'dır. Bilişsel dilbilimdeki dilin insanın genel bilişine dayandığı fikri, bilişsel dilbilgisinde de değişmemektedir (Tsuji, 2002:190). Bilişsel dilbilgisinde ayrıca dilin belirli kullanımlarına maruz kalınarak öğrenilmesi önemli olduğu düşünülmesi nedeniyle bilişsel dilbilgisi kavramı, kullanım temelli model (Jp. *Yōhōkibanmoderu* 「用法基盤モデル」 ; İng. *Usage-based model*) olarak kabul edilmektedir. Buna göre dil bilgisi devinimseldir ve konuşucu karşılaştığı yeni dilsel ifadeleri depolamakta, kullanmadığı ifadeleri dil dizgesinin dışına atmaktadır (Arakawa ve Moriyama, 2009:59; Özgen, 2018:217).

Bilişsel dilbilgisinde kuralların beyinde var olduğuna inanılmaktadır. Bununla birlikte iki noktada üretici dilbilgisinden ayrılmaktadır. Birincisi, bilişsel dilbilgisinde kurallar her zaman kullanılmamakta, kümeler halinde hafızada yer alan sözcükler olduğu gibi kullanılmaktadır. İkincisi ise kuralların, evrensel dilbilgisinden türetilmediği ve bunların sadece somut kelimeler ve tümcelerin kullanımı içinde tümevarımsal olarak çıkarıldığı düşünülmektedir (Arakawa ve Moriyama, 2009:60)

Bilişsel dilbilgisindeki anlamın ele alınışı da geleneksel dilbilimden farklıdır. Anlam, en genel manada kavramsallaştırmadır (*conceptualization*). Bu anlamsal yapılar dilbilim kurallarına uygun olarak şekillendirilmiş yapılardır (Langacker, 1991:61; Langacker, 1995:108). Kişi önce duyularıyla hisseder; ardından algılar ve neyi, nasıl algılayıp kavramsallaştırıyorsa anlam oradan ortaya çıkmaktadır. Buradan hareketle kavramsallaştırma sürecinde yine kişinin temel unsurlardan biri olduğu görülmektedir

Bilişsel dilbilgisinin temel savlarından biri; bir dildeki anlamların fonolojik olarak sembolize edilebilmesi için bir dilin en azından anlamsal yapılara (*semantic structures*), fonolojik yapılara (*phonological structures*) ve bu ikisi arasındaki sembolik ilişkilerinin (*symbolic links*) olması gerektiğidir (Langacker, 1995:106). Bu üç kavram, bilişsel dilbilgisinin temel kavramlarındandır.

Bilişsel dilbilgisindeki temel kavramlardan bir diğeri olan kavrayış (İng. *Construal*; Jp. 把握) da kişi ile doğrudan bağlantılıdır. Ikegami (2012a:92) konuşucuyu “konuşan özne” olarak ele almadan önce “bilis öznesi” olarak ele almaktadır ve konuşmadan önceki bu sürecin bilişsel dilbilimde ‘kavrayış’ olarak adlandırıldığını ifade etmektedir. Langacker (1991:61), örneğin belirli yıldızların uzaydaki dağılımını doğru bir şekilde gözlemleyen bir konuşmacının bu gibi nesnel bir durumda bile ‘takımyıldızı’, ‘yıldız kümesi’ ya da ‘ışık kümeleri’ gibi kişinin kavrayışına bağlı olarak ifadelerin çeşitlilik gösterebileceğini belirtmektedir. Bunlar, sahneye ilişkin alternatif kavrayışlardır. Yine Langacker’a göre (2008:43) bilişsel dilbilgisindeki **construal** (kavrayış) terimi aynı durumu farklı şekillerde tasvir etme ve anlama konusundaki belirgin yeteneğimizi ifade etmektedir.

Tekmen (2011a:621)’in kavrayış tanımı ise şu şekildedir: “Konuşmacı söylemde bulunmadan önce algılar ve kavramlaştırır. Bu sırada neleri iletip iletmeyeceğini, hangi kodlamaları açık yapıp, hangi iletmek istemediklerini kodlama dışı bırakacağına karar

verir. Diğer yandan, kodlamasını gerçekleştireceği bakış açısını belirler. Bu bilişsel süreç ‘kavrayış’ olarak adlandırılır.”

Yukarıda tanımlanan kavrayışın işleyişi ile ilgili iki kavramdan söz edilmektedir. Bu kavramlar evrensellik (*Fuhensei* 「普遍性」 ve görecelilik (*Sōtaisei* 「相對性」) kavramlarıdır. Bu iki kavram aşağıdaki gibi açıklanmaktadır (Ikegami, 2012a:92-93).

Evrensellik; hangi dil konuşucusu olursa olsun aynı durumun birkaç farklı şekilde kavranması ve buna yönelik farklı şekilde yapılan dilsel kodlamadır. Örneğin; John ve Mary’nin birbirlerine olan sevgisi üzerine olası dilsel kodlamalar;

“*John loves Mary and Mary loves John.*” (John, Mary’yi seviyor ve Mary, John’u seviyor.)

“*Mary loves John and John loves Mary*” (Mary, John’u seviyor ve John, Mary’yi seviyor.” gibi farklı şekilde yapılabilmektedir.

Görecelilik ise; aynı duruma yönelik birkaç farklı kavrayış ile birlikte farklı dilsel kodlamalar mümkün olsa bile, hangi kavrayışı yapacağı ve buna yönelik hangi dilsel kodlamayı tercih edeceği, farklı dil konuşucusuna göre değişmesi durumudur. Ikegami’nin bu açıklamaları kısaca şu şekilde özetlenebilir. Her dil konuşucusunun kavrama işi ve birden fazla dilsel kodlama yapabilmesi evrenseldir; fakat her dil konuşucusunun kavrama işinden sonra yaptığı dilsel kodlamalardan hangisini tercih edip kullanacağı görecelidir. Ikegami’nin (2012a:93) tercih edilen farklı dilsel kodlamalar için sunduğu somut dilsel örnekler ise aşağıdaki gibidir.

Durum (1) İki çocuk annesi olmak.

Japonca Konuşucusu: 「（私（に）は）子供が二人います」
(*Watashi-ni-wa*) *kodomo-ga* *futari i-masu.*
(Ben-BUL.-KON.) çocuk-Ø iki var-KİB.B.

İngilizce Konuşucusu: I have two children

Durum (2) Bir kişinin savaşta ölmesi

Japonca Konuşucusu: 「彼は戦争で死んだ」
Kare-wa sensō-de shi-nda
O-KON. Savaş-BUL. öl-DÜZ GEÇ.

İngilizce Konuşucusu: He was killed in the war

Yukarıda her iki dil konuşucusunun aynı duruma karşı tercih ettiği dilsel ifadeler görülmektedir. Birinci durumda Japonca konuşucusu oluş eylemi kullanarak durum belirten *iru* (var ol-) eylemini kullanarak kodlama yapmakta; İngilizce konuşucusu ise sahiplik belirten *have* eylemini tercih etmektedir. İkinci durumda ise Japonca konuşucusu geçişsiz eylem tercih ederken; İngilizce konuşucusu geçişli bir eylemin edilgen yapısını tercih etmektedir. Yukarıdaki iki durum için Türkçede hangi dilsel kodlamaların tercih edildiğine bakıldığında ise Japoncadakine benzer bir dilsel anlatım görülmektedir.

Durum (1) için “İki çocuğum var.” olmak üzere oluş bildiren var ol- eylemi kullanılarak ifade edilmektedir. Durum (2) için ise; “Savaşta öldü.” şeklinde yine Japoncadakine benzer şekilde öl- geçişsiz eylem tercih edilerek kodlama yapılmaktadır. Türkçedeki oluş bildiren anlatımlar ve kavrayış üzerine yapılan çalışmalar sınırlı olmakla birlikte devam etmektedir (Tekmen, 2011a; 2011b; 2012b; Ikegami vd. 2010).

Yukarıdaki bilişsel dilbilimin dili ele alışı ve kavrayış ile ilgili açıklamalardan yola çıkılarak dilsel anlatımın kişinin bakış açısına göre belirlendiği, dilin bilişsel yetiler vasıtasıyla zihinsel süreçlerden geçerek algılanan anlamı yansıttığı anlaşılmaktadır. Dilsel anlatımlar, konuşmadan önceki süreçte gerçekleşen kavrayışın yansımasıdır.

Bir sonraki kısımda kavrayış kavramı Langacker (1985; 1991; 2008) ve Ikegami’nin (2004; 2005; 2008; 2011; 2012a; 2012b) çalışmaları üzerinden detaylı bir şekilde somut örnekler üzerinden ele alınmıştır.

1.2.Langacker'da Kavrayış

Bir önceki kısımda ifade edildiği gibi Langacker (1991: 61) anlam ve kavramsallaştırmayı genel anlamda eşit tutmaktadır. Langacker (2008:55-89), *construal* (kavrayış) kavramı için *specifity* (Tr. Belirlilik, özgüllük), *focusing* (Tr. Odaklanma), *prominence* (Tr. Önceleme) ve *perspective* (Tr. Bakış açısı) olmak üzere dört temel niteleme kullanmaktadır.

Kavrayışın bir boyutu olan *belirlilik*, bir durumu tanımlarken detaylandırma ve açıklık getirme düzeyidir. Kişi bir durumu istediği kadar spesifik bir hale getirebilir ve bunu herhangi bir uzunlukta yapabilmektedir. Bir durum daha uzun bir şekilde tanımladığında daha belirgin ve daha detaylı nitelendirilebilmektedir (Langacker, 2008:55-56).

Langacker (2008, 55-57) *belirlilik* kavramının karşıtı olarak *şema* (*schematicity*) sözcüğünü kullanmaktadır ve *şemalaştırma* eylemini bilişin temel niteliği olduğunu, deneyimin her alanında devamlı olarak meydana geldiğini ifade etmektedir. Şemaların ve detaylı bağıntıların dil yapısının her yönü için geçerli olduğunu ve bilişsel dilbilgisinin tüm dilbilimsel genellemelerin daha detaylı yapılardan *şemalaştırma* aracılığıyla ortaya çıktığını savunduğunu belirtmektedir.

Kavrayışın bir diğer boyutu olan *odaklanma*, dilsel anlatım için kavramsal içeriğin tercih edilmesi ve ön plan (*foreground*)/arka plan (*background*)²⁴ olarak tanımlayabilecek

²⁴ Langacker (2008:58), bir kavramın önde olduğu ve herhangi bir şekilde bir diğerinin ortaya çıkmasını sağladığı her durum için ön plan ve arka plan kavramlarından bahsedebileceğimizi ifade etmektedir. Geniş anlamda ifadelerimizin anlamlarının temeli olarak arka plan bilgimize başvurduğunu belirtmektedir ve “*I want you to put the canned tomatoes on the top shelf of the pantry*” (Tr. Senden domates konservelelerini kilerdeki rafın üstüne koymanı istiyorum.) örneğiyle açıklamaya devam etmektedir. Langacker’a göre bu

durumlara göre düzenlenmesi durumudur. Langacker (2008) birleşik bir yapıyı (*composition*) da odaklanma başlığı altında ele almaktadır. Bu birleşik yapılar sembolik bileşenlerden oluşmaktadır. Herhangi bir birleşik yapının kendisi de daha büyük bir sembolik birleşimin bir bileşeni olabilir. İngilizcedeki *maker* (üretici) ifadesi *make* ve *-er* sembolik bileşenlerden oluşmaktadır. Yine *lipstick* (ruj) ifadesi de *lip* ve *stick* sembolik bileşenlerden oluşmaktadır. *Lipstick* ve *maker* ifadelerinin her biri de *Lipstick maker* ifadesinin bileşenleridir. Dilbilim bu hiyerarşik düzene *constituency* adını vermektedir. Bu birleşik yapının ön planındaki *lipstick maker* ifadesi; *lip*, *stick*, *make* ve *-er* arka planından gelmektedir. Birleşik ifadeler farklı derecelerde çözümlenebilir özelliktedir. Bir başka deyişle birleşik ifadelerin bileşen yapılarıyla ne kadar belirgin bir ilişki içinde olduklarına ve birleşik ifadelerin ortaya çıkmasında ne kadar güçlü bir katkısı olduğuyla ilintilidir. Bilişsel dilbilgisinin önemli bir savı da bir ifadenin onun sadece birleşik anlamsal yapısını içermediği aynı zamanda birleşik yapı oluşana kadarki süreci, ön plan ve arka plan ilişkisini de içerdiğini ifade etmektedir.

Ön plana ek olarak odaklanma, dilsel anlatım için kavramsal içeriğin ilk tercihini içermektedir. Bu tercihin bir yönü genel ya da belirli bir durumda özel bir dizi bilişsel alana sağlanan erişimdir. Diğer bir yönü ise erişilen alandaki ifadenin sahip olduğu görüş alanının genişliğidir. İfadedeki her bir alan için bir ifadenin o alandaki görüş alanını içeren bir genişliği (*scope*) vardır. Bu genişliğin de belirgin bir bilişsel temeli vardır.

ifade görünüşte açık olmasına rağmen aslında gıda depolama ve kiler düzeni gibi kültürel arka planımıza dayanmaktadır ve bu arka plan bilgimiz olmadan bu ifade ‘rafa yerleştirmeden önce domateslerin kutudan çıkarılması gerektiği’ ya da ‘konservelerin rafa konulması yerine üstüne yapıştırılması gerektiği’ şeklinde yorumlanabilmektedir. Daha arka planda olan fakat aynı derecede önemli olan şey ise deneyimlediğimiz fiziksel dünyamızın temel bilgisidir.

Herhangi bir anda sadece sınırlı bir kısım görüş alanına girmektedir. Bu, sadece görüş deneyim alanında değil diğer deneyim alanlarında da benzer şekildedir (Langacker, 2008).

Kavrayışın bir diğer boyutu olan *önceleme* de odaklanma boyutuyla ilintilidir. Çünkü tercih edilen herhangi bir şey tercih edilmeyene göre ön plana çıkarılarak belirgin hale getirilmektedir ve ön plandaki şey arka plandakiyle açık bir şekilde ilintilidir (Langacker, 2008:66).

Kavrayışın son boyutu ise *bakış açısı*dır. Bu boyutun dikkat çeken kavramı Gözlem Düzeni (İng. *Viewing Arrangement*) kavramıdır. Langacker (2008:73-77) bu kavramı bakan kişi ve görülen durum arasındaki bağlantı olarak açıklamaktadır ve duruma bakan kişiler dilsel ifadenin anlamını kavrayıp kavramsallaştıran kişiler olarak konuşucu ve dinleyicidir. Gözlem düzeni boyutunun bir bileşeni, varsayılan *gözlem noktası*dır (İng. *Vantage Point*). Varsayılan düzenlemede seyretme noktası konuşucunun ve dinleyicinin gerçek konumudur. Aynı nesnel durum farklı bakış açılarından gözlemlenebilir ve tasvir edilebilir. Bu da farklı kavrayışlarla sonuçlanmaktadır ve bakış açısı ile yakından ilintili olan şey bilişsel dilbilgisindeki nesnellığe karşı öznellik olarak bilinen kavrayışlardır.

Langacker (1985:120; 1991:316) öznellik ve nesnellik arasındaki zıtlığın, algılayan kişi ve algılanan nesne arasındaki asimetriye göre ayırt edici özelliklere sahip olarak tanımlandığını ifade etmektedir. Öznellik ve nesnellik değişken olup derecelidir (Langacker, 1991:316). Bu noktada da gözlemci açısından iki farklı gözlem düzeni ortaya çıkmaktadır. Bunlardan birincisi *optimal viewing arrangement* (en uygun gözlem düzeni); ikincisi ise *egocentric viewing arrangement* (kendini merkeze koyan gözlem düzeni) sahneleridir.

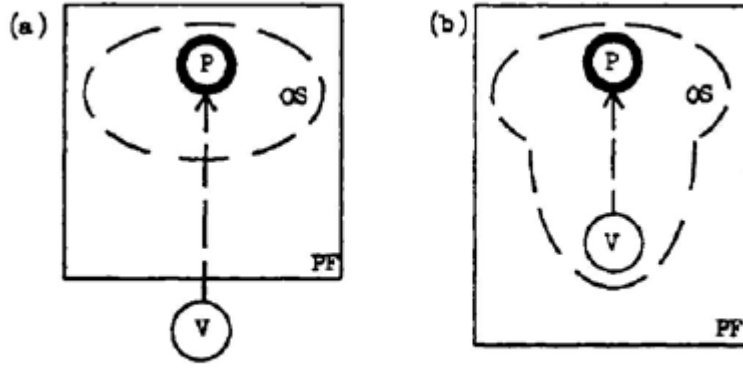

Figure 1.

Şekil 1. *Optimal Viewing Arrangement* (En Uygun Gözlem Düzeni) ve *Egocentric Viewing Arrangement* (Kendini Merkeze Koyan Gözlem Düzeni)

(Langacker, 1991:317)

Yukarıda Şekil 1.'de sunulan (a) görseli en uygun gözlem düzenini; (b) görseli ise kendini merkeze koyan gözlem düzenini temsil etmektedir. Buna göre V, gözlemci (viewer); P, algılanan nesne (*perceived object*) ve kesik ok, ikisi arasındaki algısal bağlantıyı ifade etmektedir. Sağ alt köşesinde PF yazan kutu, gözlemcinin algısal alanının tamamını temsil etmekte; kesik çizgiler içinde yer alan OS alanı ise nesnel sahne olarak adlandırılan sahne üzerindeki alandır. Langacker'a göre (1991:317) (a) görselinin temsil ettiği en uygun gözlem düzeninde gözlemcinin (V) sahneye (OS) açık bir şekilde erişimi görülmektedir. Fakat gözlemci (V) hem sahnenin (OS) hem de algısal alanın (PF) dışındadır. Oysaki algılanan nesne (P), sahne üzerindeki (OS) odak noktasıdır ve bunun sonucunda gözlemci (V) öznel; algılanan nesne (P) nesneldir. (b) görselinin temsil ettiğikendini merkeze koyan gözlem düzeninde ise gözlemcinin (V) kendisini hem algısal alanın tamamına (PF) hem de sahneye (OS) koyduğu görülmektedir. Gözlemcinin kendisi gözlem dikkatinin odağı haline gelir. Bir başka deyişle kendini de algılanan nesne (P) haline gelir. Bu bağlamda gözlemcinin (V) kavrayışındaki nesnellik artarken algılanan

nesnedeki (P) nesnellik azalmaktadır. Sadece en uygun gözlem düzeni tam öznelliğe ya da tam nesnellığe izin vermektedir.

Langacker'ın (1991) yine 'öznellik' başlığı altında ele aldığı ve bilişsel dilbilimdeki öznellik üzerine yapılan çalışmalarda (Ikegami, 2008; 2012a) başvuru olan örnek tümceleri aşağıda sunulmuştur.

a. *Vanessa is sitting across the table from Veronica.*

b. *Vanessa is sitting across the table from me.*

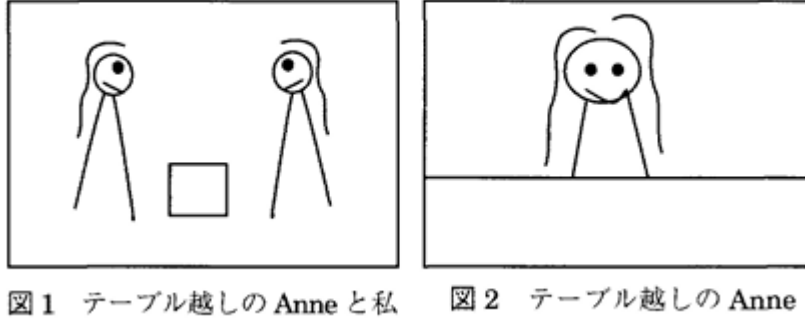
c. *Vanessa is sitting across the table.*

Langacker'a göre (1991:326-328) (a) ve (b) tümceleri doğrudan benzerlik göstermektedir. Aralarındaki tek fark, referans noktasının konuşucu, yani *Veronica* yerine *me* (ben) olarak belirtilmesidir. (c) tümcesine bakıldığında ise konuşucuyu referans aldığı varsayılan durum ifade edilmektedir. Nabeshima (2011b:375), Langacker'dan (1990) aldığı benzer tümceleri ve bu tümcelere karşılık gelen zihinsel imgeleri aşağıdaki şekilde sunmaktadır:

a. *Anne is sitting across the table from Beth.*

b. *Anne is sitting across the table from me.*

c. *Anne is sitting across the table.*

Şekil 2. “Masanın karşısındaki Anne ve Ben” ile “Masanın Karşısındaki Anne”

(Nabeshima, 2011b:375)

Şekil 2.’deki birinci resim (図 1);

a. *Anne is sitting across the table from Beth.*

Tr. Anne masada Beth’in karşısında oturuyor.

b. *Anne is sitting across the table from me.*

Tr. Anne masada benim karşımda oturuyor.

tümcelerini temsil etmektedir. Langacker’ın (1991:328) belirttiği gibi bu tümcelerde de tek fark referans noktası olan konuşucunun *Anne* yerine *me* (ben) olarak belirtmesidir.

İkinci resim (図 2);

c. *Anne is sitting across the table.*

Tr. Anne masanın karşısında oturuyor.

tümcesini temsil etmektedir. Dolayısıyla yukarıdaki görsellerden birinci resmin (図 1) Langacker’ın (1991) en uygun gözlem düzenini; ikinci resmin (図 2) ise kendini merkeze koyma gözlem düzenini temsil ettiği anlaşılmaktadır.

Yukarıdaki örneklerden İngilizce açısından bakıldığında en uygun düzenin (a) ve (b) tümcelerine denk geldiği görülmektedir. Bu tümcelere bakıldığında referans noktasına bağlı olarak sahnedeki her şeyin ya da kişilerin *-Beth* ya da *me* gibi- açık bir şekilde

kodlandığı görülmektedir. Ikegami (2008; 2011; 2012a) ise Japonca açısından değerlendirdiğinde tercih edilen ifade şeklinin, referans noktası kendini merkeze koyma durumu olduğunu ifade etmektedir. Bu da (c) örneğine denk gelmektedir. (a), (b) ve (c) örneklerine sırasıyla bakıldığında açıktan örtük anlama doğru, nesnellikten öznelliğe doğru bir süreç görülmektedir. Langacker'ın (1991) “anlamsal genişleme; başlangıçta nesnel bir şekilde algılanan varlığın, daha öznel kavrayış haline gelmesidir.” tümcesinden birincil ögenin nesnellik olduğu anlaşılmaktadır.

1.3.Ikegami’de Kavrayış

Ikegami için Japonca açısından kavrayış eğiliminin belirlenmesinde Langacker'ın (1991) öznellik üzerine yaptığı çalışmalar çıkış noktası olmuştur. Ikegami (2008; 2011; 2012a) kavrayışı Japonca açısından değerlendirdiğinde Langacker'ın (1991) öznellik algısını geliştirerek öznel ne nesnel kavrayış tanımı yapmaktadır. Ikegami'nin (2008:230) Japonca açısından değerlendirerek ileri sürdüğü önerisi şu şekildedir:

Birincisi; Japonca açısından bakıldığında birincil ögenin nesnel kavrayış değil öznel kavrayış olduğunu ileri sürmektedir. İkincisi psikolog Ulric Neisser tarafından geliştiren “ecological self” görüşünden yola çıkarak öznel kavrayışta kavramsallaştıran kişinin sıfır kodlandığını öne sürmektedir. Eğer konuşucu kendisini çevreye ait olarak yerleştirirse kendisini değil de algıladığını kodlamaktadır. Çünkü gözlem için kendisi gözlem noktasına konumlandırmaktadır ve kendisini algılayabilecek alanın dışında kalmaktadır. Bu nedenle de kişi sıfır olarak kodlanmaktadır. Üçüncü ve son öneri ise; *kendini ayırma (Self-split)* ve *kendini bağdaştırma (Self-projection)* kavramlarıdır. Bu kavramlar kavramsallaştıran kişinin zihinsel süreci ile ilgilidir. Buna göre *kendini ayırma*, nesnel bir bakış açısıyla kavramsallaştıran kişinin kendisini bir başkasıymış gibi kavramsallaştırıp tanımlamasıdır. *Kendini bağdaştırma* ise öznel bir bakış açısıyla

kendisini bir başkasıyla bütünleştirerek sahneyi bütünleştirdiği kişinin algısıyla tanımlamasıdır.

Ikegami (2008) Japonca açısından değerlendirdiğinde Japonca ana dil konuşucularının kendini bağdaştırma eğiliminde olduklarını söylemektedir. Diğer yandan batı dilleri konuşucularının ise kendini ayırma eğiliminde olduklarını ileri sürmektedir.

1.3.1. Nesnel Kavrayış

Bilişsel dilbilimdeki kavrayışın bir türü olan nesnel kavrayış; kavramlaştıran kişi sahnede yer alsa da kendisini zihinsel olarak sahnenin dışında tutarak algıladığı ve kodladığı kavrayış biçimidir (Ikegami, 2008:231, 2011:318; Tekmen, 2011a:621). Nesnel kavrayışta konuşucu kendisini kodlayarak dilsel anlatım tercih etmektedir.

Durum (3) İki yıldızın görünmesi durumu.

Japonca Konuşucusu: 星が二つ見えます。
Hoshi-ga futatsu mie-masu.
Yıldız-Ø iki tane görün-**KİB.GEÇM.Z**
[Türkçe] İki tane yıldız görünüyor.

İngilizce Konuşucusu: *I see two stars.*
[Türkçe] İki tane yıldız görüyorum.

Yukarıdaki (3) numaralı durumdaki Japonca tümcede eylemi gerçekleştiren kişinin kendini kodlamadığı görülmektedir. Japoncada ‘görünen şey’ ve ‘duyulan şey’ belirtilirken kişi kendini kodlamamaktadır. Ancak İngilizce aktarımında kişinin kendini kodladığı görülmektedir (Ikegami, 2011:319). Yine bu örnekten anlaşıldığı üzere İngilizce konuşucusu kendisini sahnenin dışından görerek kendini kodlayarak bir dilsel anlatım tercih ettiği görülmektedir.

Farklı dil konuşucularının aynı duruma karşı tercih ettiği dilsel anlatımlar çevirilerde de dikkat çekmektedir. Kavrayış ve çeviri üzerine en çok başvurulmuş örnek ise Kawabata Yasunari'nin²⁵ Karlar Ülkesi (*Yukiguni* 「雪国」) adlı romanının açılış tümcesidir (Ikegami, 2008:231; 2011:318; 2020:17; Tekmen, 2011a). Orijinal Japonca tümcedeki ve İngilizce aktarımındaki kavrayış farkı belirgin bir şekilde hissedilmektedir.

[Japonca]	国境の長いトンネルを抜けると雪国であった。 <i>Kokkyō-no</i> <i>nagai tonneru-o</i> <i>nukeru-to</i> Sınır-İLGİ uzun tünel-GEÇ.DUR. geç-KOŞ. <i>Yukiguni-dea-tta.</i> karlar ülkesi-TMC.SN.-DÜZ GEÇ.
[Türkçe]	Sınırdaki uzun tünelden geçince karlar ülkesiydi. ²⁶
[İngilizce]	<i>The train came out of the long tunnel into the snow country.</i> (Çev. E. Seidensticker)
[Türkçe]	Tren, uzun tünelden karlar ülkesine doğru çıktı. ²⁷

Yukarıdaki orijinal Japonca tümcede karakterin bindiği trenin tünelden çıkarak karlar ülkesine girmesi ifade edilmektedir. Aynı durumun farklı dil konuşucuları tarafından farklı kodlandığı görülmektedir. Orijinal tümcede tren sözcüğü yer almazken İngilizce çevirisinde tren sözcüğünün eklendiği dikkat çekmektedir. Bu farklılık kavrayış farklılığından kaynaklanmaktadır. Orijinal Japonca tümce öznel kavrayış bakış açısıyla kodlanmıştır. Öte yandan İngilizce aktarımı nesnel kavrayış bakış açısıyla kodlanmıştır. İki kavrayış arasındaki fark orijinal tümcede kahramanın sahne ile bütünleşerek tren sözcüğünü kodlamamasından; İngilizce tümcede ise sahneye dışardan bir gözle bakarak görünen nesneler içinde treninde yer alarak kodlanmasından anlaşılmaktadır. Orijinal

²⁵ Kawabata Yasunari (1899-1972) 1968 yılında Nobel Edebiyat ödülü kazanmış ve bu ödülü Japonya'ya getiren ilk Japon yazardır.

²⁶ Orijinal Japonca tümcenin Türkçe aktarımı Tekmen'den (2011a; 2012b) alınmıştır.

²⁷ Orijinal İngilizce tümcenin Türkçe aktarımı tarafımdan yapılmıştır.

Japonca tümce Türkçeye aktarılmak istendiğinde Japoncadakine benzer bir anlatım tercih edildiği görülmektedir. Konuşucu tarafından yapılan bu kodlamaların dinleyici ya da okuyucu tarafından nasıl algılandığı noktasında ise Ikegami (2012a:100) hangi kavrayışla kodlandıysa aynı kavrayışla algılanması gerektiğini ifade etmektedir. Bunu da Matsuo Bashō'nun²⁸ aşağıda sunulan ünlü *haiku*²⁹ şiiri ile açıklamaktadır.

[Japonca] 古池や蛙とびこむ水の音
Furuike-ya kaeru tobikomu mizu-no oto
Eski göl-VUR. kurbağa içine zıpla- su-İLGİ ses

[İngilizce] *The quiet pond*
A frog jumps in
The sound of water. (Çev. E. Seidensticker)

Bu şiir okunduğunda şiirin farklı dil konuşucularında uyandırdığı his çok farklıdır. Örneğin Ikegami (2012a:101) yukarıdaki orijinal Japonca *haiku* şiirinin İngilizce çevirisinin Amerikalı üniversite öğrencilerine gösterildiğinde genel olarak verilen cevabın ‘So what?’ (Eee yani?) olduğunu söylemektedir. Yine Çin’deki bir üniversitede Japonca öğreten bir Japonca konuşucusu tarafından Çince konuşucularına gösterildiğinde “Bu normal mi? Nesi ilginç?” gibi cevaplar verilmiştir. Öte yandan Japonca konuşucusu için bu şiir gösterildiğinde Japonca konuşucusu o sahneyle bütünleşerek kendisini o durumun içine koyarak zihninde canlandırmaktadır. Bu şiirin Türkçe çevirisi aşağıda sunulmuştur.

[Türkçe] Eski bir göle
Zıplayıp daldı kurbağa
Sudan çıkan ses (, Çev. A.V. Erdemir, 2021:256)

Türkçe çevirisi üzerinden değerlendirildiğinde ise Türkçe de Japonca ile benzer kavrayışa sahip olmasına rağmen *haiku* şiirinin Türkçe aktarımındaki algı da Amerikalı

²⁸ Matsuo Bashō (1644-1694) Edo döneminde yaşamış ünlü bir şairdir.

²⁹ *Haiku* 「俳句」 5-7-5 hece ölçüsüyle yazılan Japon şiir türüdür.

ve Çinli konuşucularla benzer bir algıya sahip olduğu söylenebilir. Bunun da kültürel altyapı ile ilgili olduğu düşünülmektedir. Benzer kavrayışa sahip olursa bile dilsel kodlamalarda farklılık olduğu gibi, farklı kültürel altyapılar da bir başka deyişle ortak kültüre sahip olmak da kavrayış ile doğrudan ilintilidir. Türkçe konuşucusunun zihninde de Japonca konuşucusuna benzer bir sahne canlanmakla birlikte öznel kavrayış algısının Japonca konuşucusu kadar yoğun olmadığı düşünülmektedir.

1.3.2. Öznel Kavrayış

Kavrayışın bir diğer türü olan öznel kavrayış; kavramlaştıran kişinin sahnede yer almasa da kendisini zihinsel olarak o sahneye yansıtarak algıladığı ve sahneyi kendisine görüldüğü gibi yorumladığı kavrayış biçimidir ve öznel kavrayışın dile yansıması aşağıdaki örnekte sunulmuştur (Ikegami, 2008; 2011; 2012a).

Durum (4) Bilmediğimiz bir yerde olduğumuzda yolu sorma durumu

İngilizce Konuşucusu: *Where am I?*

[Türkçe] Ben neredeyim?

Japonca Konuşucusu: ここはどこですか。

Koko-wa

doko-desu-ka

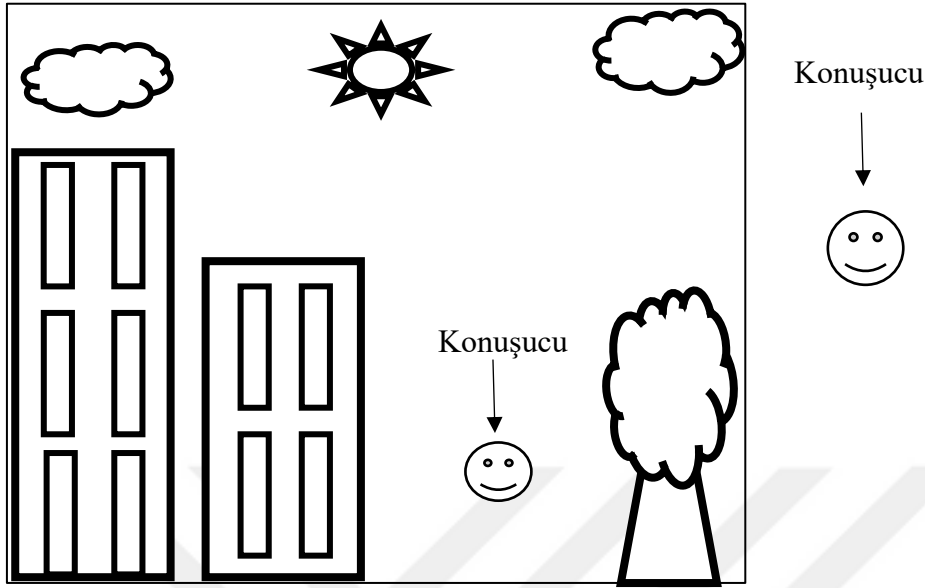
Burası-KON.

Neresi-KİB.GEÇM.Z.-SORU.

[Türkçe] Burası neresi?

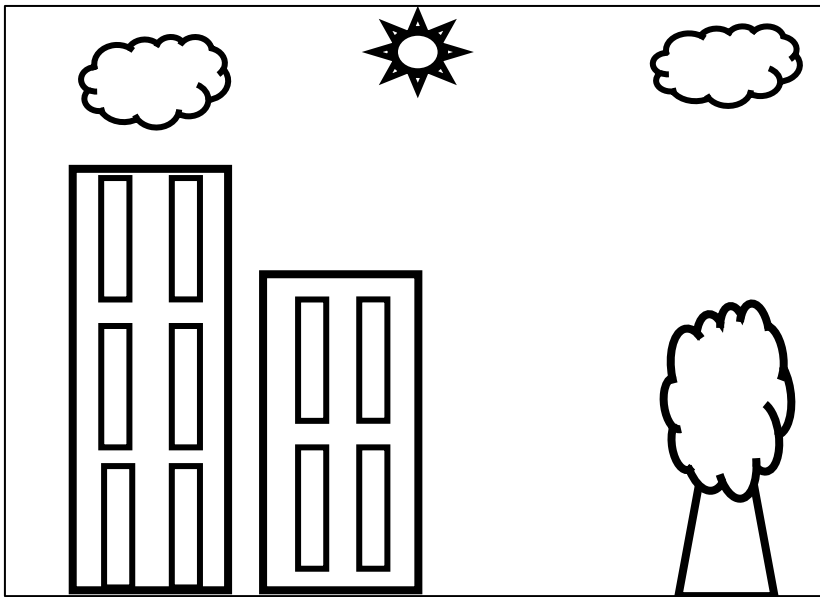
Yukarıdaki (4) numaralı durumda İngilizce tümcedeki nesnellik, birinci kişi adlı kullanımı ile görülmektedir. Konuşucu kodlanmıştır. Japonca tümcede ise konuşucu kodlanmayarak öznel kavrayış görülmektedir (Ikegami, 2008:234). (4) numaralı durumdaki tümceden anlaşıldığı üzere İngilizce konuşucusu kendisi sahnede yer alsa dahi zihinsel olarak kendisini sahnenin dışında tutarak bir başka deyişle kendisini dışarıdan bir gözle görüyormuş gibi kendisini kodlayarak dilsel anlatım kullanmaktadır. Japonca konuşucusu ise sahnenin içinde yer alarak ve kendisini görmeyerek, dolayısıyla kendisini kodlamayarak bir dilsel anlatım kullanmaktadır. Yani Japonca tümcede sıfır kodlama ve

kendini bağdaştırma görülmektedir. Bu sahnelerin zihinde canlanması bir görselle anlatılmak istendiğinde aşağıdaki şekillerde aktarılabilir.

Şekil 3. *Where am I?*

Yukarıdaki Şekil 3.'te konuşucu sahnenin içinde olmasına rağmen sahnenin dışından bakarak kendisini de başka bir şeymiş gibi görünen nesnelere dâhil ederek dilde kodlamaktadır. Şekil 2. Birinci resimde olduğu gibi, Şekil 3.'te de konuşucu sahnede olsa dahi kendisini başka birinin gözünden görüyormuş gibi nesnel bir şekilde dışarıdan bakar.

Şekil 4. *Koko wa dokodesu ka?*

Yukarıdaki Şekil 4.'e bakıldığında ise konuşucu görünmemektedir. Sahneyle bütünleşmiş şekildedir. Kendisi görünen nesnelerin içinde yer almamaktadır. Dolayısıyla dilde kodlanmamaktadır. Şekil 4.'te olduğu gibi kendini merkeze koyma eğilimi Japoncada yoğundur (Ikegami, 2012a: 96). Şekil 2. İkinci resimde olduğu gibi, Şekil 4.'te de konuşucu öznel bir şekilde sahne ile bütünleşir ve kendisini başka birinin gözünden görmez.

1.4.Öznel Kavrayışın Dilsel Göstergeleri

Ikegami (2008:228), Japon kültüründeki öznel kavrayışın görüntülerinin sadece çeşitli dilbilgisel sınıflandırmalar yoluyla dilsel anlatımlarda olmadığını, göstergebilimsel sunumlarda da kültürel olarak yer aldığını belirtmektedir.

Dilbilgisel gösterge olarak öznel kavrayışa yatkın dillerde oluş bildiren anlatımlar ya da konuşucunun dilde kodlanmadığı anlatımlar yoğun olarak kullanılmaktadır. Oluş bildiren anlatımlar ise –ol eylemi başta olmak üzere geçişsiz eylemler, edilgen, dönüşlü ve olasılık yapılarını kapsamaktadır (Ikegami, 2008; Tekmen, 2011a, 2012a). Nesnel kavrayışa yatkın olan dillerde ise kılış bildiren anlatımlar yoğun olarak kullanılmaktadır. Kılış bildiren anlatımlar ise –yap eylemi başta olmak üzere geçişli eylemler ve ettirgen yapıları kapsamaktadır ve İngilizce, Çince gibi diller kılış bildiren anlatımların yoğun olduğu dillerdir ve nesnel kavrayışa yatkın dillerdir (Tekmen, 2012a: 64). Bu bölümde Japoncanın öznel kavrayış eğiliminde bir dil olması nedeniyle Japonca açısından değerlendirildiğinde görülen öznel kavrayışın dilsel göstergelerine yoğunlaşmıştır.

Öznel kavrayışa yatkın Japoncanın bir özelliği Sıfır Kodlamadır (Jp. *Zeroka*; İng. *Zero Encoding*). Japon dili konuşucuları Türkçe konuşucularıyla benzer şekilde kendilerini açık bir biçimde birinci kişi adılı kullanarak kodlamamaktadır. Başka bir deyişle Japonca *ben* adılı çok kullanılmamaktadır. Bu şekilde kendilerini kodlamadıkları duruma sıfır kodlama denmektedir. Bu kullanım özellikle algıladıkları ve hissettikleri

durumları ifade ederken yoğun olarak görülmektedir. Ikegami (2008:235; 2012b:13) sıfır kodlama durumunu aşağıdaki örneklerle açıklamaktadır.

[Japonca] *Ureshii* 「嬉しい」！ / *kanashii* 「悲しい」！ / *samui* 「寒い」！

[İngilizce] *I am happy / sad / cold.*

Yukarıdaki duygu ya da duyu organlarıyla algılanan durumlarda Japonca konuşucusu doğrudan duygu ifade eden önad kullanmaktadır. Herhangi bir kişi adlı görünmemektedir. Öte yandan İngilizce konuşucusu kendisini kodlayarak dilsel anlatım tercih etmektedir. Duygu ifade eden sözcüklerin kullanımında özne kullanılmaması Japoncanın özelliklerinden biridir. Çünkü her şeyden önce duygular ve duyular kişinin kendi içinde var olan şeylerdir ve kişi sadece kendisi hissedebilir. Dolayısıyla bu algıya sahip Japonca konuşucusu kendisi için ‘*Watashi-wa kanashii*’ (Ben üzgünüm) demediği gibi bir başkası için de ‘*Kare-wa kanashii*’ (O üzgün) ifadesini kullanmaz. Bu doğal bir Japonca değildir (Ikegami ve Moriya, 2009:71). Bu Japonca ifade Türkçeye aktarılmak istendiğinde ise aşağıdaki gibi bir ifade ortaya çıkmaktadır.

[Türkçe] Mutluyum / Üzgünüm / Soğuk ya da üşüdüm.

Yukarıdaki Türkçe aktarıma bakıldığında Türkçede de *ben* adının kodlanmadığı görülmektedir. *Samui* ifadesi Türkçede ‘soğuk’ olarak aktarılabileceği gibi alternatif olarak ‘üşüdüm’ ifadesi de tercih edilebilir.

Bir diğer özellik Özne-Nesne Kaynaşması (Jp. *Shukakugōitsu*; *Subject-Object Merger*) özelliğidir. Bu özellik, kendini bağdaştırma (*Self-projection*) ile ilintilidir. Doğrudan öznel kavrayış ile ilgilidir. Ikegami (2012a:94-95) bu özelliği 1.2.’de de yer verilen Langacker’ın (1990) en sık başvurulmuş örneği üzerinden aşağıdaki gibi açıklamaktadır.

(a) *Vanessa is sitting across the table from me.*

(b) *Vanessa is sitting across the table.*

Ikegami'ye göre (2012a:94) (a) örneğinde konuşucu ve Vanessa'nın bir fotoğrafa bakarak konuşuyorlarmış gibi bir sahnenin canlanması söz konusudur. Çünkü konuşucunun kendisi 'görünen nesne' konumundadır ve fotoğrafa bakarak konuşan kendisi aynı zamanda 'gören özne' durumundadır. Bu durum özne-nesne kaynaşmasının tam tersi olan özne-nesne ayrılığıdır (Jp. *Shukakutairitsu*; İng. *Subject-Object Contrast*) ve nesnel kavrayışın bir özelliğidir. (b) örneğinde ise farklı bir sahnenin canlanması söz konusudur. Konuşusu konuşma ortamına dâhil olmuş, oturduğu yerden birden başını kaldırdığında Vanessa'nın da karşısında oturduğu anlaşılmaktadır. 'Konuşan özne', 'görünen nesne' ile aynı ortamdadır ve kendisi 'görünen nesne' değildir. Bu durum, özne-nesne kaynaşması olup öznel kavrayışın bir özelliğidir.

Yukarıda yer alan iki özellik sıfır kodlama ve özne-nesne kaynaşması birbiriyle iç içedir. Öznenin kendisini kodlamamasıyla birlikte özne-nesne kaynaşması ortaya çıkmaktadır. Ikegami (2012a:95) bu durumu aynı zamanda *jikochūshinteki* 「自己中心的」 (İng. *Ego-centric*) olarak adlandırmaktadır. Yani kişinin kendisini merkeze koyarak takındığı bir tutumdur. Dolayısıyla kendisi merkezde olan bir kişinin kendisini görmesi mümkün değildir. Bu da sahneyle iç içe olma anlamına gelmektedir.

Öznel kavrayışın bir diğer dilsel özelliği ise Zaman Dönüşümüdür (*Tense Alternation*). Ikegami (2008:241), Japonca anlatılarda geçmiş olayların geçmemiş zaman biçiminde kullanılmasının tarihsel bir geçmemiş zamandan ziyade öznellik ile ilgili olduğunu yeterince açık olduğunu ifade etmektedir. Bunun nedenini de Japon anlatıcısının kendisini geçmiş zamandaki sahneye yerleştirmeye hazır olması ve öznel bir şekilde sanki gerçekten sahnedeymiş, orada olan olaylara doğrudan dâhil oluyormuş gibi yorumlamasından kaynaklandığını açıklamaktadır.

Okuyucu-dinleyici sorumluluğu (Jp. *Kikite-Yomite Sekinin* İng. *Listener-Reader Responsibility*) da Japoncanın bir özelliği olup öznel kavrayış ile yakından ilgilidir (Ikegami, 2008:245). Hinds (1987), yazar-konuşmacı ve okuyucu-dinleyici sorumluluğu temelinde davranan diller şeklinde bir dil tipolojisi önermiştir ve buna göre İngilizce gibi dillerde etkili bir iletişimde sorumlu kişinin konuşucu; Japonca gibi dillerde ise sorumlu kişinin dinleyici olduğunu belirtmektedir. Ayrıca Japonya, Kore ve hatta eski Çin’de iletişim süreçlerinde farklı bir baliş açısı olduğunu, Japonya’da konuşucu ya da yazarın anlatmak istediği şeyi anlamanın, okuyucu-dinleyici sorumluluğunda olduğunu eklemektedir (Akt. Ikegami, 2008:244).

Japoncadaki öznel kavrayışın en belirgin özelliğinin aslında anlatıcının kendisini sahnenin içine koyması, olaylara kendisini dâhil etmesi olduğu anlaşılmaktadır. Anlatıcının bu tutumu dinleyici ya da okuyucuda da benzer bir his uyandırmaktadır. Kişinin kendisini sahneye koyması da yukarıda açıklandığı üzere sıfır kodlama, özne-nesne kaynaşması, geçmiş olaylarda da geçmemiş zaman tercih edilmesi gibi dilsel özelliklerden anlaşılmaktadır.

1.4.1. –komu ile Kurulan Japonca Birleşik Eylemlerde Öznel Kavrayışın Belirlenmesinde Kullanılacak Ölçütler

Bir önceki kısımda öznel kavrayışın dilsel göstergelerine değinilmiştir. Bu kısımda ise birleşik eylem temelinde birleşik eylemlerde görülen öznel kavrayış özelliklerinden yola çıkılarak –komu ile kurulan birleşik eylemlerde öznel kavrayışın tespitinde kullanılacak ölçütler belirlenmeye çalışılmıştır. 1.4. kısımda belirtildiği üzere öznel kavrayışa yatkın dillerde oluş bildiren anlatımlar yoğun olarak kullanılmaktadır ve oluş bildiren anlatımlar ise –ol eylemi başta olmak üzere geçişsiz eylemler, edilgen, dönüşlü ve olasılık yapılarını kapsamaktadır (Ikegami, 2008; Tekmen, 2011a, 2012a). Geleneksel dilbilgisinde de Türkçe açısından bakıldığında yüzeysel olarak oluş eylemleri,

etkilenen özne konumundaki kendiliğinden oluş bildiren geçişsiz eylemler ya da doğa olaylarını anlatan eylemlerdir (Üstünova, 2016:3). Ayrıca bu eylemlerin gerçekleşmesi için belli bir süre geçmesi gerekir ve zamanla ortaya çıkan durumu ifade etmektedir (Üstünova, 2016:13). Bu bağlamda oluş bildiren eylemlerin anlık bir eylemden ziyade süreç gerektiren bir eylem özelliğinde olduğu ve bir durum değişikliğinin söz konusu olduğu anlaşılmaktadır. Yine Türkçede geçişsiz eylem özelliği gösteren durum eylemleri görülmektedir. Bu eylemler yapanın içinde bulunduğu durumu anlatmaktadır. Geçişli eylem özelliği gösteren durum eylemleri olmakla birlikte özne, süreklilik gösteren bir durumu anlatıyorsa ve işin bitmesi için başka bir eylem gerekiyorsa bunlar durum eylemleridir (Üstünova, 2016:13-14). Bu bağlamda durum eylemlerinde de oluş eylemleri gibi bir süreç görülmektedir ve yine durum değişikliğinden söz edilebilir. Japonca açısından bakıldığında eylemler anlamsal olarak, hareket/değişim ve durum olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Durum eylemleri *iru/aru* (var) ve *chigau/kotonaru* (farklı) olmak üzere sınırlı sayıdadır ve geçişsiz eylem özelliği göstermektedir. Hareket/değişim anlamındaki eylemler ise hem geçişli hem de geçişsiz eylem özelliği göstermektedir (Tekmen, 2007:72). Eylemlerin bu özellikleri ve öznellik arasındaki ilişkiye bakıldığında, eylemlerin sadece geçişli ya da geçişsiz olma özelliği ile kavrayışın belirlenmesi dilbilgisi düzeyinde yüzeysel kalmaktadır. Dolayısıyla kavrayışın belirlenmesinde eylemin sadece geçişsizlik ya da geçişlilik özelliği tek başına yeterli bir ölçüt değildir. Bu çalışmada *-komu* eylemi ile kurulan birleşik eylemler, *-komu* eyleminin geçişsiz olma özelliği açısından öznel kavrayışa yatkın olduğu kabul edilmektedir. Fakat geçişli eylemlerle kullanıldığında birleşik eylemin bütününde geçişli eylem özelliği gösteren birleşik eylemlerde ve *-komu* eyleminin anlamsal özellikleri göz önüne alındığında, *-komu* ile kurulan birleşik eylemlerde öznelliğin nasıl belirlenebileceği sorusu ortaya çıkmaktadır. Bu noktada önceki çalışmalardaki metafor-öznellik ilişkisi (Nabeshima, 2011a, 2011b; Kim,) ya da *mitate*-öznellik ilişkisinden (Hyakutome, 2013;

Moriya, 2013) yola çıkılarak –*komu* ile kurulan birleşik eylemlerde kavrayış belirlenmeye çalışılmıştır.

Moriya (2013) istisna olarak sınıflandırılan birleşik eylemlere *mitate* açısından bakıldığında açıklanabileceğini ifade etmekte ve öznel kavrayışla ilişkilendirmektedir. Yine Hyakutome (2013) Japoncadaki birleşik eylemlerde *mitate* özelliğinin yoğun olarak görüldüğünü ifade etmekte ve bu özelliği öznel kavrayışla ilintilendirmektedir. Nabeshima ise (2011a; 2011b) öznel kavrayışı metaforik kullanımlarla ilişkilendirmektedir. Moriya (2013) ve Hyakutome’nin (2013) birleşik eylemleri *mitate* açısından ele alarak öznel kavrayış ile ilişkilendirmeleri, birleşik eylemlerde öznel kavrayışın tespiti için çıkış noktası olmuştur. Yine –*komu* ile kurulan birleşik eylemlerde metaforik kullanımların görülmesi ve Nabeshima’nın (2011a; 2011b) öznelliği metaforik kullanımlarla ilişkilendirmesi, *mitate* ile benzer şekilde birleşik eylemlerde öznelliğin belirlenmesindeki çıkış noktalarından biridir. Dahası Kim’in (2016) metaforik anlama sahip –*komu* eylemi ile kurulan birleşik eylemlerin yansıma sözcüklerle ilişkisi bağlamında yaptığı çalışmada –*komu* ile kurulan birleşik eylemleri öznellik ile ilişkilendirmesi birleşik eylem-öznellik görüşünü desteklemektedir. *Mitate* ³⁰ ve metaforik kullanımlar için anlamsal olarak bilişsel anlamlılıktan söz edilebilir.

Mitate ve metafor ile öznellik ilişkilendirilmesinin nedeni ise Japoncanın okuyucu-dineyici sorumluluğunda bir dil olması ile açıklanabilir. Algı bağlamında bakıldığında dinleyicinin ya da okuyucunun ne anladığı önemlidir. Ayrıca bilişsel anlam ve öznellik ilişkisi, ortak dikkat (*Kyōdō Chūi* 「共同注意」 kavramı ile de açıklanabilir. Gelişim psikolojisi açısından bakıldığında ortak dikkat (*Kyōdō Chūi* 「共同注意」 kavramından yola çıkılarak Japoncanın imgesel, şematik bir dil olduğu ifade edilmektedir.

³⁰ *Mitate* “Gözünün önünde olan bir şeye farklı bir görüntü yerleştirerek yeni bir görünüm yaratmaktır.” şeklindedir (Ikegami 2012’den aktaran Moriya, 2013).

Japoncanın bu özelliğini ortaya çıkaran şeyin hem konuşucunun hem de dinleyicinin ortak bir gözlem noktasına (*Kyōdō Chūshi* 「共同注視」) sahip olduğu belirtilmektedir (Kumagai 2011'den aktaran Hyakutome 2013, 2017). Dolayısıyla ortak özneye sahip olduğunda açık ifadelere, doğrudan işaretlemelere gerek olmadığı; kısa, kapalı anlatımlarla da iletişim kurulabileceği anlaşılmaktadır. Konuşucu gözünün önünde olan bir olayda nasıl sahnenin içinde yer alıyorsa dinleyici de benzer şekilde sahnenin içinde yer almaktadır.

Yukarıdaki öznellik ile ilişkisi kurulan kavramlardan ve *-komu* eyleminin anlamsal özelliklerinden yola çıkılarak özneliliğin belirlenmesi için kullanılacak ölçütler aşağıda sunulmuştur:

- a. *Bilişsel Anlam*³¹: Yukarıda belirtildiği gibi *mitate* ya da metaforik kullanımlar öznel kavrayışla ilintilidir ve bu anlamsal özelliklerde bilişsel anlam bulunmaktadır. Uehara (2011:78) tümce üzerinden tercih edilen sözcüklere göre anlam ne kadar kapalıysa özneliliğin o kadar yoğun olduğunu ifade etmektedir. Dolayısıyla bu çalışmada metaforik kullanım ya da *mitate* özellikleri arasında fark gözetmeksizin temel anlamı dışında kullanılan her birleşik eylem bilişsel anlam kabul edilerek öznel kavrayış eğilimi olarak değerlendirilecektir.
- b. *Yoğunluk*: “Yoğunluk” terimi bu çalışmada Himeno’nun (1999) *Teidoshinkō* (Miktar-Süreç) (bkz. 2.4.1.); Matsuda’nın (2004) bir durumda sabit kalma ya da durum değişikliği sınıflandırmasına (bkz. 2.4.2.) dâhil olan birleşik eylemler için kullanılmaktadır. Örneğin *nemurikomu* birleşik eylemi *nemuru* (uyumak) ve *komu*

³¹ Bilişsel anlambilim imge şemaları, ansiklopedik anlam, metafor, metonimi, sinekdok gibi konuları ele almaktadır (Evans ve Green, 2006; Momiyama, 2020). Birleşik eylemleri oluşturan eylemlerin temel anlamı dışında kullanılması ve metafor, *mitate* gibi temel anlamı dışında bilişsel anlamdaki yapıların görülmesi nedeniyle üst kavram olarak bilişsel anlam ifadesi uygun görülmüştür.

eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır ve “uykuya dalmak, derin uykuda olmak” anlamlarına sahiptir. Himeno (1999) bu birleşik eylemi miktar-süreç sınıflandırmasında “bir durumun vardığı nokta” şeklinde alt kategoriye koymaktadır. Matsuda ise (2004) ni ilgeci almayan sınıflandırmasındaki “ilk eylem durumuna dönüşme ve o durumda sabit kalma” alt kategorisine koymaktadır. Bu birleşik eylemde uyku durumuna dönüşüm görülmekle birlikte o durumda sabit kalma ile birlikte eylemde yoğunluk olduğu düşünülmektedir. Bu birleşik eylem yerine sadece “uyumak” anlamına gelen *nemuru* eylemi ile arasındaki fark, *nemurikomu* birleşik eylemindeki uyku halinin “gözünü açamayacak kadar derin uykuda olmak” olmasıdır. Dolayısıyla uyuma eyleminde yoğunluk görülmektedir. Bu yoğunlukla birlikte kişinin o durumun iyice olması, sahneyle bütünleşmesi hissedilmektedir. Okuyucu ve dinleyicide de benzer algı oluşmaktadır. Bu noktada bu tez çalışmasında da *-komu* eyleminin bu anlamsal özelliği öznel kavrayıştaki *jikochūshinteki* -yani kendini merkeze koyma özelliği- ile ilintilendirilmiştir ve ilk eylemin kendi bünyesindeki durum *-komu* eylemi ile pekiştiriliyorsa kattığı yoğunluk ile birlikte “kendini merkeze koyma” olduğu kabul edilerek öznel kavrayış olarak değerlendirilecektir.

- c. *Hareket*: *-komu* ile kurulan birleşik eylemlerde *-komu* eyleminin içeri doğru hareket anlamı görülmektedir. Bununla birlikte birleşik eylemi oluşturan ilk eylemlerin özünde de içeri doğru hareket anlamı görülmektedir (bkz. 2.4). Örneğin *uekomu* (dikmek, ekmek) birleşik eylemi *ueru* ((bitki) dikmek ya da (tohum) ekmek) ve *komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Ueru* eyleminin özünde içeri doğru hareket anlamı bulunmaktadır. Bitki, bir saksıya ya da bir tohum toprağın içine ekilmektedir. *-komu* eylemi ile birlikte bu eylemin içeri doğru hareketi pekiştirilmektedir. Dolayısıyla eyleme yapılan vurgu ile birlikte *-komu* eylemindeki yoğunluk anlamı ile benzer şekilde kişinin o durumun

iyice olması, sahneyle bütünleşmesi hissedilmektedir. Okuyucu ve dinleyicide de benzer algı oluşmaktadır. Bu noktada yine bu tez çalışmasında *komu* eyleminin bu anlamsal özelliği öznel kavrayıştaki *jikochūshinteki*, -yani kendini merkeze koyma özelliği- ile ilintilendirilmiştir. İlk eylemin kendi bünyesindeki içe doğru bir hareket, *komu* eylemindeki içeri doğru hareket anlamı ile ilk eylem vurgulanıyorsa bu birleşik eylemler “kendini merkeze koyma” eğiliminde olduğu kabul edilerek öznel kavrayış olarak değerlendirilecektir.

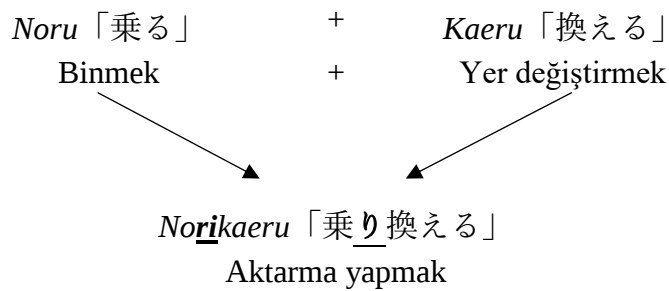
Bu çalışma bağlamında özünde öznellik olduğu kabul edilen *-komu* birleşik eylemlerde yukarıda sıralanan bilişsel anlam, yoğunluk ya da hareket gibi anlamsal özelliklerinin herhangi birinin tespit edilmesi durumunda bu birleşik eylemler, öznel kavrayış olarak kabul edilecektir. *-komu* eylemi geçişsiz eylemlerle birleşik eylem oluşturduğunda yukarıda sıralanan ölçütlerden hiçbirinin bulunmadığı durumlarda tek başına geçişsiz olma özelliğindeki oluş bildiren anlatımdan yola çıkılarak bu birleşik eylemler de öznel kavrayış eğilimi olarak değerlendirilecektir. Bununla birlikte düşük dereceye sahip öznellik olduğu kabul edilecektir. *-komu* eylemi geçişli eylemlerle birleşik eylem oluşturduğunda yukarıda sıralanan ölçütlerden hiçbirinin bulunmadığı durumlarda ise tek başına geçişli olma özelliğindeki kılış bildiren anlatımdan yola çıkılarak nesnel kavrayış eğilimi olarak değerlendirilecektir. Geçişli eylem özelliği gösteren birleşik eylemlerde yukarıda sıralanan ölçütlerden herhangi birinin bulunması durumunda ise öznel kavrayış eğiliminde olduğu kabul edilecektir.

II. BÖLÜM

JAPONCADA BİRLEŞİK EYLEMLER

Bu bölümde eylem+eylem yapısındaki birleşik eylemler ele alınmıştır. Birleşik eylemlerin yapısal ve anlamsal özelliklerine değinildikten sonra Japonya’da oluşturulan birleşik eylem veri tabanlarına yer verilmiştir. Ardından ise çalışmanın konusunu oluşturan –*komu* ile kurulan birleşik eylemler ele alınmıştır. Bölümün son kısmında ise Tanizaki Jun’ichirō’nun eserlerinde geçen birleşik eylemlere yer verilmiştir.

Birleşik eylem terimi Japoncada 「*fukugōdōshi* 複合動詞」 olarak ifade edilmektedir. Yoshikawa (1993:75) *norikaeru* 「乗_りかえる」 (aktarma yapmak) örneğini vererek birleşik eylem terimini, “*noru* 「乗_る」” ve “*kaeru* 「か_{える}」” eylemlerinden oluşan “*norikaeru* 「乗_りかえる」” sözcüğü gibi iki eylemin birleşerek tek bir eylem oluşturması olarak açıklamaktadır. Bu tanımda yer alan birleşik eylem yapısı aşağıdaki gibi çözümlenebilir:

Yukarıdaki *norikaeru* birleşik eyleminde ilk eylem olan *noru* eyleminin *nori* haline geldiği görülmektedir. Yapısal olarak bakıldığında birleşik eylemlerde birinci

eylemin bu haline *renyōkei* (連用形) (Bağlayıcı biçim)³² denmektedir. İkinci eylem ise ilk eylemin bu *renyōkei* haline eklenmektedir. Bu yapı Japoncada birleşik eylem olarak kabul edilmektedir. Yukarıdaki *noru* eylemi ile benzer şekilde Japoncada sözlük biçimleri *-u* sesi ile biten eylemler *renyōkei* biçimine gelirken *-i* sesine dönüşmektedir. Demirci (2006:126-127), Japoncadaki eylemin son seslerinin *-i* sesine dönüşerek *renyōkei* yapısını oluşturduğuna değinmektedir ve buna ek olarak; bazı durumlarda da mastar eki olan *-ru* hecesinin düşerek eylemin kökündeki *-e* sesinin *renyōkei* formu üstlendiğini belirtmektedir. Çakmak Bilgili (2023:80-81) ise *-i* sesine dönüşen bu yapının Japonca eylemin çekimli eylem olma özelliğinden kaynaklandığını ifade etmekte; Demirci'nin (2006:126) bazı durumlar olarak bahsettiği durumun ise Japoncadaki eylemin çekimsiz eylem olma özelliğinden kaynaklandığını belirtmektedir. Ayrıca çekimsiz eylemlerde *-ru* hecesi düştüğünde her zaman *-e* sesinin kalmadığını; *-i* sesinin de görüldüğünü ve bu *-i* sesinin eylemin kendi bünyesinde var olan ses olduğunu da eklemektedir. Japoncada çekimli ve çekimsiz eylemlerde görülen *renyōkei* biçimi örnekleri aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 2. Çekimli ve Çekimsiz Eylemlerde *Renyōkei* Biçimi

ÇEKİMLİ EYLEMLER		ÇEKİMSİZ EYLEMLER	
Sözlük Çekim	<i>Renyōkei</i>	Sözlük Çekim	<i>Renyōkei</i>
<i>Kau</i> 「買う」 (Satın almak)	<i>Kai</i> 「買い」	<i>Kiru</i> 「着る」	<i>Ki</i> 「着」
<i>Aruku</i> 「歩く」 (Yürümek)	<i>Aruki</i> 「歩き」	<i>Miru</i> 「見る」	<i>Mi</i> 「見」
<i>Oyogu</i> 「泳ぐ」 (Yüzme)	<i>Oyogi</i> 「泳ぎ」	<i>Taberu</i> 「食べる」	<i>Tabe</i> 「食べ」
<i>Hanasu</i> 「話す」 (Konuşmak)	<i>Hanashi</i> 「話し」	<i>Neru</i> 「寝る」	<i>Ne</i> 「寝」
<i>Tatsu</i> 「立つ」 (Ayağa kalkmak)	<i>Tachi</i> 「立ち」		
<i>Shinu</i> 「死ぬ」 (Ölmek)	<i>Shini</i> 「死に」		
<i>Yobu</i> 「呼ぶ」	<i>Yobi</i> 「呼び」		

³² Bu tez çalışmasında *renyōkei* ifadesi için ‘bağlayıcı biçim’ terimi uygun görülmüştür. Alan yazınında ‘bağlanma şekli’ olarak tercih eden araştırmacılar görülmektedir (Gençer, 2016).

(Seslenmek)			
<i>Yomu</i> 「読む」 (Okumak)	<i>Yomi</i> 「読み」		
<i>Kiru</i> 「切る」 (Kesmek)	<i>Kiri</i> 「切り」		

Tablo 2.'de görüldüğü üzere çekimsiz eylemlerde de *-i* sesi görülmekle birlikte bu *-i* sesi eylemin kökünde yer alan bir sestir. Bir başka deyişle sözlük biçimdeki Japonca eylemin sonunda yer alan *-u* sesinin değişmesi söz konusu değildir. Japoncada çekimsiz eylemlerde *-u* sesini içeren son hece düşerek geriye kalan yapı *renyōkei* olarak kabul edilmektedir. Dolayısıyla çekimsiz eylemlerde *renyōkei* biçiminde *-i* ve *-e* sesi olmak üzere iki farklı ses görülmektedir. Tabloda dikkat çeken bir diğer nokta ise çekimli eylemlerde de *-ru* hecesi ile biten eylemlerin yer almasıdır. Dolayısıyla bu çekimli eylemlerin son hecesi *-ri* sesine dönüşmektedir. Yukarıdaki açıklamalardan yola çıkılarak Japoncadaki birleşik eylemlerin yapısal özellikleri kısaca aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

- Birinci eylem *renyōkei* biçimini almaktadır.
- Eylemin çekimli olma özelliğine göre birinci eylem *renyōkei* biçimini alırken *-u* sesi, *-i* sesine dönüşmektedir.
- Eylemin çekimsiz olma özelliğine göre birinci eylemdeki son hece olan *-ru* hecesi düşerek *renyōkei* biçimi oluşmaktadır.
- İkinci eylem birinci eylemin *renyōkei* biçimine eklenerek birleşik eylem oluşmaktadır.

Yukarıda özellikleri sıralanan birleşik eylemler Japoncada *Goitekifukugōdōshi* 「語彙的複合動詞」 (Tr. Sözcüksel Birleşik Eylemler) ve *Tōgotekifukugōdōshi* 「統語的複合動詞」 (Tr. Sözdizimsel Birleşik Eylemler) olmak üzere ikiye ayrılmaktadır (Kageyama, 1993). İki türdeki birleşik eylem örnekleri aşağıda sunulmuştur:

- a) Sözcüksel Birleşik Eylemler: *Tobiagaru* (yukarı doğru zıplamak), *oshihiraku* (iterek açmak), *nakisakebu* (ağlayıp zırlamak), *uriharau* (satıp bitirmek) vb.
- b) Sözdizimsel Birleşik Eylemler: *Haraioeru* (Ödemeyi bitirmek), *hanashiowaru* (konuşmayı bitirmek), *shaberitsuzukeru* (konuşmaya devam etmek), *tabesugiru* (çok yemek) vb.

Yukarıda sözcüksel ve sözdizimsel olarak ayrılan birleşik eylemlerin kendi içinde anlamsal özellikleri bulunmaktadır ve sözcüksel ya da sözdizimsel özelliklere sahip olup olmadıkları belirli testlerle belirlenmektedir. Bu anlamsal özellikler ve testler 2.1. ve 2.2. kısımlarda detaylı bir şekilde ele alınmıştır.

2.1. Sözcüksel Birleşik Eylemler

Sözcüksel birleşik eylemler sözcük kategorisinde biçimlenerek sözlüklerde madde başı olarak yer almaktadır. Sözcük kategorisinde biçimlenerek tek bir eylem olarak yer alması nedeniyle bu birleşik eylemlerinin özelliklerinden biri birleşik eylemleri oluşturan eylemlerin yerine herhangi başka bir sözcük getirilememesidir (Kageyama, 1993). Bu birleşimi oluşturan eylemlerin arasında farklı anlamsal ilişkiler görülmektedir. Eylemlerin asıl anlamlarını koruduğu birleşik eylemler olmakla birlikte asıl anlamlarından ayrılarak anlaşılması güç birleşik eylemler de dikkat çekmektedir. Anlamsal olarak belirli sınırlılıklar olmasının yanı sıra eylemlerin geçişli ya da geçişsiz olma özelliklerine göre de birleşimde sınırlılıklar görülmektedir. Sözcüksel birleşik eylemlerin birleşimindeki sınırlılık üzerine *Tadōsei Chōwa-no Gensoku* 「他動性調和の原則」 (Tr. Geçişlilik Uyum Kuralı) kuralını ortaya çıkaran araştırmacı Kageyama'dır (1993:117). Eylemlerin geçişli ve geçişsiz olma özellikleri açısından sınırlılıkların bulunduğu ifade edilen bu kural aşağıdaki Tablo 3.'te sunulmuştur.

Tablo 3. Kageyama'nın (1993) Geçişlilik Uyum Kuralı

Geçişlilik Uyum Kuralı (<i>Tadōsei Chōwa-no Gensoku</i> 「他動性調和の原則」)			
Geçişli Eylem (<i>Tadōshi</i> 「他動詞」)	+	Geçişli Eylem (<i>Tadōshi</i> 「他動詞」)	<i>kiritaosu</i> 切り倒す (Ağaç) kesip devirmek
Geçişsiz Eylem (Kılıcısı Olan) (<i>Hinōkakudōshi</i> 「非能格動詞」)	+	Geçişsiz Eylem (Kılıcısı Olan) (<i>Hinōkakudōshi</i> 「非能格動詞」)	<i>arukitsukareru</i> 歩き疲れる yürümekten yorulmak
Geçişsiz Eylem (Kılıcısı Olmayan) (<i>Hitaikakudōshi</i> 「非対格動詞」)	+	Geçişsiz Eylem (Kılıcısı Olmayan) (<i>Hitaikakudōshi</i> 「非対格動詞」)	<i>korogechiru</i> 転げ落ち Yuvarlanarak düşmek
Geçişsiz Eylem (Kılıcısı Olan)	+	Geçişli Eylem	<i>Me o nakiharasu</i> 目を泣き腫らす Ağlamaktan gözü şişmek
Geçişli Eylem	+	Geçişsiz Eylem (Kılıcısı Olan)	<i>Machikamaeru</i> 待ち構える Pusuda beklemek
* Geçişsiz Eylem (Kılıcısı Olan)	+	Geçişsiz Eylem (Kılıcısı Olmayan)	* <i>hashirikorobu</i> 走り転ぶ
* Geçişsiz Eylem (Kılıcısı Olmayan)	+	Geçişsiz Eylem (Kılıcısı Olan)	* <i>Korobioriru</i> 転び降りる
*Geçişli Eylem	+	Geçişsiz Eylem (Kılıcısı Olmayan)	* <i>kiritaoreru</i> 切り倒れる

Tablo 3.'te görüldüğü üzere Kageyama'nın *Geçişlilik Uyum Kuralı*'na göre belirli türdeki eylemler birleşik eylem oluşturmaktadır. (*) ile işaretlenmiş yapılar birleşik eylem oluşturamamaktadır. Ancak yukarıdaki tablo genel eğilimi göstermektedir. Çünkü Kageyama (1993:117) bu genel kuralın dışında kalan, bu birleşim kısıtlamalarına tabi olmayan birleşik eylemlerin de bulunduğunu eklemektedir.

Örneğin Kageyama (1993:117-118), *-komu* eylemi ile olan birleşimlerde ilk eylemin birçok farklı türde olabileceğini belirtmektedir. Yumoto (2005:134) yukarıdaki tabloda birleşik eylem oluşturulamayan grupta yer alan ya da bu tabloda yer almayan farklı birleşimlerin de olduğunu ifade etmektedir. Örneğin yukarıda kılıcısı olan ve olmayan geçişsiz eylemlerin birleşim oluşturamayacağı görülmektedir. Fakat Yumoto (2005:134) bu farklı türdeki eylem birleşimi için *ikichigau* (karşılıklı geçişmek) birleşik eylemini örnek göstermektedir. Bu birleşik eylem *iku* (gitmek, kılıcısı olan) ve *chigau* (farklı olmak, kılıcısı olmayan) geçişsiz eylemlerinden oluşmaktadır.

Sözcüksel birleşik eylemlerin anlamsal olarak birleşimlerindeki özelliklerine bakıldığında ise kendi içinde karmaşık anlamsal ilişkileri bulunduğu görülmektedir. Anlamsal olarak belirli sınırlılıklar barındırmaktadır. Yumoto (2005) ve Kageyama'nın (2013b:6) önceki çalışmalardan yola çıkarak düzenledikleri anlamsal sınıflandırma sentezlenerek aşağıda özetlenmiştir.

- a. Yöntem (*Shudan* 「手段」): Aralarında yöntem ilişkisi bulunan birleşik eylemlerdir. İkinci eylemin birinci eylem vasıtasıyla yapılmasıdır. Bir başka deyişle ikinci eylemin nasıl yapıldığını ifade etmektedir. *Tsukiotosu* 「突き落とす」 (itmek+düşürmek, Tr. İttirip düşürmek), *kiritaosu* 「切り倒す」 (kesmek+devirmek, Tr. Keserek düşürmek), *fumitsubusu* 「踏みつぶす」 (basmak+Tr. Ayakla ezmek, basarak ezmek, çiğnemek) gibi birleşik eylemler bu gruba girmektedir.
- b. Durum (*Yōtai* 「様態」): Aralarında durum ilişkisi bulunan birleşik eylemlerdir. İkinci eylemin nasıl gerçekleştiği birinci eylemden anlaşılmaktadır. Bir başka deyişle ikinci eylemin nasıl gerçekleştiğini ifade etmektedir. *Nagaretsuku* 「流れ着く」 (akmak+varmak, Tr. Akarak ulaşmak, kıyıya vurmak), *korogochiru* 「転げ落ちる」 (yuvarlanmak+düşmek, Tr. Yuvarlanarak düşmek), *shinobiyoru* 「忍び寄る」

(gizlenmek+yaklaşmak, Tr. Sessizce yaklaşmak) gibi birleşik eylemler bu gruba girmektedir.

- c. Sebep (*Gen'in* 「原因」): Aralarında sebep-sonuç ilişkisi bulunan birleşik eylemlerdir. Birinci eylem sebep, ikinci eylem sonuçtur. *Arukitsukareru* 「歩き疲れる」 (yürümek+yorulmak, Tr. Yürümekten yorulmak), *nukeochiru* 「抜け落ちる」 (çıkmaq+düşmek, Tr. (saç) dökülmek, (diş) kaybetmek), *yakeshinu* 「焼け死ぬ」 (yanmak+ölmek, Tr. Yanarak ölmek) gibi birleşik eylemler örnek verilebilir.

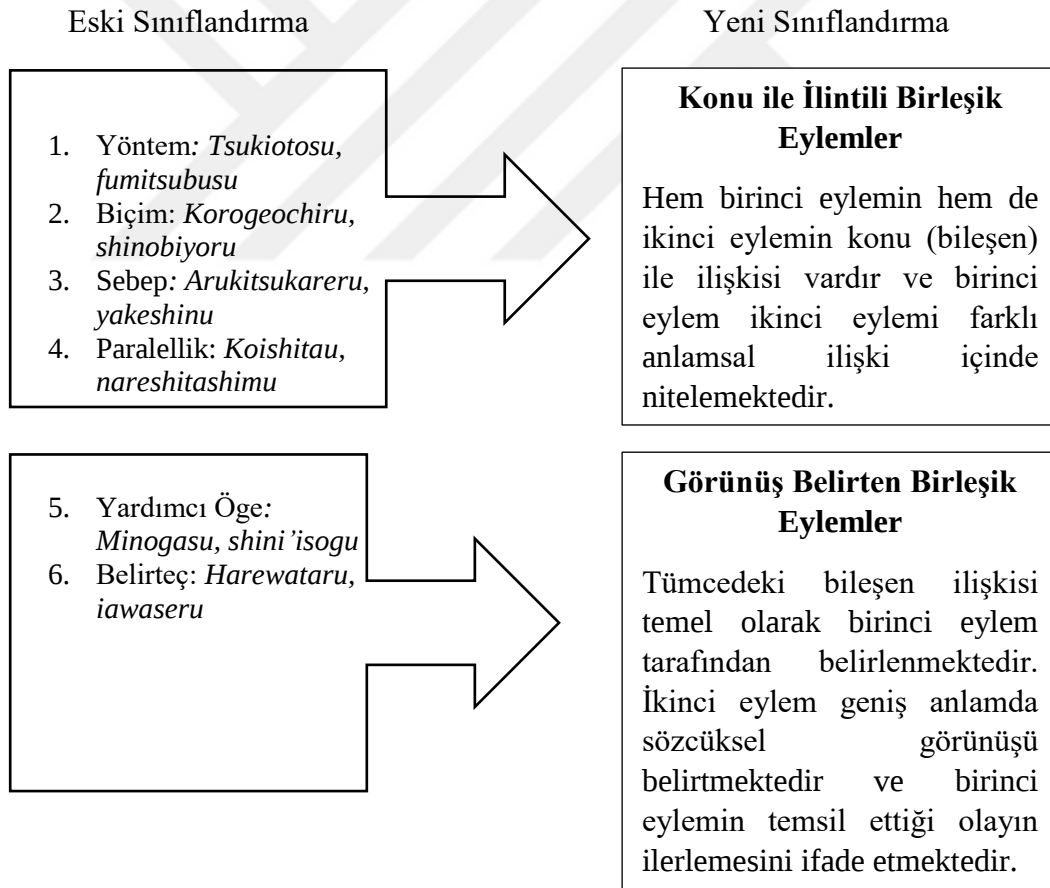
- d. Paralellik (*Heiretsu* 「並列」): Paralellik ilişkisi bulunan birleşik eylemlerdir. Bir başka deyişle iki eylem de aynı anda olmaktadır. *Imikirau* 「忌み嫌う」 (İğrenmek+nefret etmek), *koishitau* 「恋い慕う」 (sevmek+özlemek, hasret çekmek), *nareshitashimu* 「慣れ親しむ」 (aşına olmak, tanımak+sevmek, değer vermek) anlamındaki birleşik eylemler bu gruptadır. Bu gruptaki birleşiklerin duygu ifade eden eylemler olması dikkat çekmektedir.

- e. Yardımcı Öge (*Hobunkankei* 「補文関係」): Yardımcı öge ilişkisi bulunan birleşik eylemlerdir. İkinci eylem birinci eylemin ifade ettiği durumun bütününe anlam katmaktadır. Bu gruba dâhil edilen birleşik eylemler *minogasu* 「見逃す」 (bakmak+kaçırmak, Tr. Görememek, fark etmemek), *amiagaru* 「編み上がる」 (örmek+yükselmek, Tr. Örmeyi bitirmek), *shiniisogu* 「死に急ぐ」 (ölmek+acele etmek, Tr. Ölümü hızlandıracak şekilde yaşamak) gibi birleşik eylemlerdir.

- f. Belirteç İlişkisi (*Fukushitekikankei* 「副詞的關係」): İkinci eylem belirteç özelliği göstermektedir ve birinci eylemi desteklemektedir. Bu gruba giren birleşik eylemler *harewataru* 「晴れ渡る」 (açmak+karşıya geçmek, Tr.

Havanın tamamen açması), *tsukaihata* 「使い果たす」 (kullanmak+tamamlamak, Tr. Sonuna kadar kullanmak), *iawaseru* 「居合わせる」 (bulunmak+eşleşmek, Tr. Bir araya gelmek) gibi birleşik eylemlerdir.

Kageyama (2013b:11), yukarıda anlamsal özelliklerine ayrılan altı sınıflandırmayı yeniden gözden geçirip düzenleyerek “Konu ile İlintili Birleşik Eylemler (*Shudaikankei Fukugōdōshi* 「主題関係複合動詞」)” ve “Görünüş Belirten Birleşik Eylemler (*Asupekuto Fukugōdōshi* 「アスペクト複合動詞」)” olmak üzere iki farklı sözcüksel birleşik eylem kategorisi altında toplamıştır. Eski ve yeni sınıflandırma aşağıdaki şekilde sunulmuştur.

Sözcüksel birleşik eylemlerin anlamsal özelliklerine bakıldığında hem birinci eylemin hem de ikinci eylemin ana eylem olabileceği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla tümce içindeki diğer ögelerin, birleşimi oluşturan eylemlere göre değiştiği anlaşılmaktadır.

Örneğin görünüş belirten birleşik eylemlerde tümce içindeki ilgeç gibi ögelerin birinci eyleme göre belirlendiği söylenebilir. Yukarıdaki yeni sınıflandırmaya göre iki başlık olmakla birlikte Kageyama (2013b:16-17), aynı son eylem olsa bile hem konu ile ilintili hem de görünüş belirten birleşik eylemlerin çok anlamlılığı olduğunu da eklemektedir ve *-komu* eylemi üzerinden aşağıdaki örnekleri sunmaktadır:

- (a) [Jp.] 布団を押し入れに押し込んだ。

Futon-o oshi'ire-ni oshiko-nda.
Yatak-BEL. dolap-YÖN. içine ittir-DÜZ GEÇ.

[Tr.] Yatakları dolabın içine ittirdi.

- (b) [Jp.] デモ隊が建物になだれ込んだ。

Demotai-ga tatemono-ni nadarekonda.
Göstericiler-Ø bina-YÖN. içeri akın et-DÜZ GEÇ.

[Tr.] Göstericiler binanın içine doğru akın etti.

- (c) [Jp.] 一週間、寝込んだ。

Isshūkan neko-nda.
Bir hafta uyu-DÜZ GEÇ.

[Tr.] Bir hafta boyunca uyudum.

- (d) [Jp.] 友達の家に入り込んだ。

Tomodachi-no ie-ni agariko-nda.
Arkadaş-İLGİ ev-YÖN. içeri gir-DÜZ GEÇ.

[Tr.] Arkadaşımın evine girdim.

Kageyama (1993:17) yukarıdaki (a) ve (b) örneklerinde görülen *-komu* ile kurulan birleşik eylemleri konu ile ilintili birleşik eylemler sınıfına; (c) ve (d) örneklerinde görülen *-komu* ile kurulan birleşik eylemleri ise görünüş belirten birleşik eylemler sınıfına dâhil etmektedir. (a) ve (b) örneklerindeki birleşik eylemlerde *-komu*

eyleminin ilk eyleme içeri doğru hareket anlamı verdiği görülmektedir. (c) örneğindeki birleşik eylemde *-komu* eyleminin ilk eyleme o durumda kalma anlamı verdiği; (d) örneğinde ise ilk eylemdeki içeri doğru hareketi pekiştirdiği görülmektedir.

Sözcüksel birleşik eylemlerin anlamsal açıdan bir diğer özelliği ise her bir eylemin anlamı bilinse de bir araya getirildiğinde bütün anlamın çıkarımının yapılmasının ve özellikle metafor içeren birleşik eylemlerin anlamının çıkarılmasının güç olmasıdır (Himeno, Komori ve Yanagisawa, 2015:78). Dolayısıyla deyimisel bir anlam taşıdığı söylenebilir. Demirci (2006:132) Japoncadaki ve Türkçedeki birleşik eylemlerdeki benzerlikler üzerine yaptığı çalışmada, Japonca birleşik eylemlerdeki bu özelliğine değinerek bunun bir deyimleşme ve anlamca kaynaşma olabileceğini belirtmektedir ve anlamsal açıdan Türkçe deyimlere benzetmektedir. Ancak Türkçedeki deyimlerin sadece eylemlerden oluşmadığını ve isim unsurunun da yer aldığını eklemektedir. Türkçedeki yeterlik, tezlik, sürerlilik ve yaklaşma bildiren ve iki eylemle kurulan birleşik eylemlerin deyim olarak kullanılmadığını ancak Japoncada deyim anlamı kazanmış birleşik eylemlerin iki eylemden oluştuğunu ifade ederek morfolojik açıdan iki dilin birbirine benzemesine rağmen anlamsal açıdan farklılığına değinmektedir.

Japoncada iki eylemden oluşan birleşik eylemlerde asıl anlamlarından ayrılarak metaforik kullanımlar görülmesi nedeniyle deyimleşme söz konusu olmakla birlikte bu yapıdaki birleşik eylemler Japonca dilbilimde deyim kategorisinde yer almamaktadır.

2.2. Sözdizimsel Birleşik Eylemler

Japoncadaki sözdizimsel birleşik eylemler sözcüksel birleşik eylemlerin aksine farklı dilsel öğelerle ifade edilebilme özelliği göstermektedir. Örneğin *tabe-hajimeru* (yemeye başlamak), *kikiakiru* (dinlemekten yorulmak, bıkmak) gibi birleşik eylemler *taberu-koto-wo hajimeru* (yemeye başlamak), *kiku-koto-ni akiru* (dinlemekten yorulmak) şeklinde de ifade edilmektedir ve ilk eylem son eylemin tümleyeni

konumundadır. Sözdizimsel birleşik eylemlerde anlamsal olarak birleşim mümkün ise serbest bir şekilde birleşebilirler ve anlamın açıklığı yüksek olduğu için bilinmeyen bir sözcük olsa dahi anlamı tahmin etmek mümkün olabilir (Himeno, Komori ve Yanagisawa, 2015:78).

Sözdizimsel birleşik eylemlerin belirlenmesinde belirli ölçütlerden yararlanılmaktadır. Bunlar; ‘yerine koyma (代用形「そうする」), yüceltme dili 「主語尊敬語」 kullanımı, edilgen yapı 「受身形」, *suru* ile oluşturulan eylemler (kuraldışı eylemler) (サ変動詞) ve tekrarlı tümce yapıları (重複構文「飲みに飲む」) gibi dilbilgisel yapılardır (Kageyama, 1993). Bu ölçütler aşağıdaki şekilde açıklanmaktadır:

a. Yerine koyma (*Daiyōkei* 代用形「そうする」)

Sōsuru 「そうする」 “öyle, o şekilde yapmak” anlamına gelmektedir. Bu ifade bilinçli bir hareketi belirtmekte, sözdizimsel birleşik eylemlerde birinci eylemin yerine kullanıldığında sorun olmamaktadır. Örneğin *shirabeoeru* 「調べ終わる」 (Tr. İncelemeyi bitirmek), *sōshioeru* 「そうし終わる」 (Tr. Yapmayı bitirmek) şeklinde ifade edilirken, sözcüksel birleşik eylemlerde örneğin *asobikurasu* 「遊び暮らす」 (Tr. Zamanı boşa harcamak), **sōshikurasu* 「そうし暮らす」 (Tr. *yapmayı yaşamak) şeklinde birinci eylem yerine *sōsuru* ifadesi getirilememektedir (Kageyama, 1993:80).

b. Özneye Yönelik Yüceltme Dili (*Shugo Sonkeigo* 「主語尊敬語」)

Sözdizimsel birleşik eylemlerin bir diğer özelliği ise birinci eylemin özneye yönelik yüceltme dili yapısı ile kullanılabilmesidir. *Utaihajimeru* 「歌い始める」 birleşik eyleminde birinci eylem, *utai-ni nari* şekline dönüşüp ikinci eylem *hajimeru* getirilerek 「お歌いになり始める」 (Tr. şarkı söylemeye başlamak) olarak ifade edilebilmektedir. Öte yandan *kakikomu* 「書き込む」 (Tr. (form) doldurmak) sözcüksel birleşik eyleminde *kaku* (yazmak) eylemi *okaki-ni nari* olarak ikinci eylem *-komu* ile birleşerek **okaki-ni narikomu* 「お書きになり込む」 şeklinde ifade edilemez (Kageyama,

1993:83-84).

c. Edilgen Yapı (*Ukemikei* 「受身形」)

Sözdizimsel birleşik eylemlerde birinci eylem edilgen yapıda kullanılabilir. *Namae-ga yobarehajimeta* 「名前が呼ばれ始めた」 tümcesindeki *yobihajimeru* birleşik eyleminin *yobarehajimeru* olarak kullanılabileceği görülmektedir. Ancak edilgen yapı kullanımı bütün birinci eylemler için geçerli değildir (Kageyama, 1993:87). Ayrıca Himeno (2018:20) edilgen yapı kullanımına benzer şekilde *kakasehajimeru* 「書かせ始める」 örneğinde olduğu gibi birinci eylemin ettirgen yapı ile de kullanılabileceğini ifade etmektedir.

d. *Suru* ile Oluşturulan Eylemler (*Sahen Dōshi* 「サ変動詞」)

Zatsudansuru 「雑談する」 , *tesutosuru* 「テストする」 , *tachiyomisuru* 「立ち読みする」 gibi eylem türleri sözdizimsel birleşik eylemlerde birinci eylem yerine kullanılabilir (Kageyama, 1993:88).

e. Tekrarlama (*Chōfuku Kōbun* 「重複構文」)

大臣はそれをひた隠しに隠し続けた。

Daijin-wa sore-o hitakakushi-ni kakushitsuzuketa.

Yukarıdaki örnekte olduğu gibi *kakushitsuzukeru* (Tr. Gizlemek) birleşik eylemindeki birinci eylem tekrarlanarak kullanılabilir. Ancak bu yapının kullanılması için anlamsal olarak sınırlılık olmaması gerekir (Kageyama, 1993:91)

Yukarıda beş maddeden oluşan dilbilgisel yapılardan herhangi biri birleşik eylemdeki birinci eylemin yerine kullanılabiliyorsa sözdizimsel birleşik eylem olduğuna karar verilebilir.

Sözdizimsel birleşik eylemlerde son eylem belirli eylemlerden oluşmaktadır. Bu eylemler Tablo 4.'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Sözdizimsel Birleşik Eylemlerdeki Son Eylemler

Başlama (<i>Shidō</i> 「始動」)	- <i>kakeru</i> 「～かける」, - <i>dasu</i> 「～だす」, - <i>hajimeru</i> 「～始める」
Süreklilik (<i>Keizoku</i> 「継続」)	- <i>makuru</i> 「～まくる」, - <i>tsuzukeru</i> 「～続ける」
Bitmişlik (<i>Kanryō</i> 「完了」)	- <i>oeru</i> 「～終わる」, - <i>owaru</i> 「～終わる」, - <i>tsukusu</i> 「～尽くす」, - <i>kiru</i> 「～きる」, - <i>tōsu</i> 「～通す」, - <i>nuku</i> 「～抜く」
Başarısızlık (<i>Misui</i> 「未遂」)	- <i>sokonau</i> 「～そこなう」, - <i>sonjiru</i> 「損じる」, - <i>sobireru</i> 「そびれる」, - <i>kaneru</i> 「～かねる」, - <i>okureru</i> 「～遅れる」, - <i>wasureru</i> 「～忘れる」, - <i>nokosu</i> 「～残す」, - <i>ayamaru</i> 「～誤る」, - <i>aguneru</i> 「～あぐねる」
Aşırılık (<i>Kajō</i> 「過剰行為」)	- <i>sugiru</i> 「～過ぎる」
Tekrar Deneme (<i>Saishikō</i> 「再試行」)	- <i>naosu</i> 「～直す」
Alışkanlık (<i>Shūkan</i> 「習慣」)	- <i>tsukeru</i> 「～つける」, - <i>nareru</i> 「～なれる」, - <i>akiru</i> 「～飽きる」
İşteşlik (<i>Sōgo Kōi</i> 「相互行為」)	- <i>au</i> 「～合う」
Olasılık (<i>Kanō</i> 「可能」)	- <i>eru</i> 「～得る」

Kageyama (1993:96)

Tablo 4'teki toplam 27 ikinci eylem ek olarak Himeno (2018:20-21) üç eylem daha eklemektedir. Başlama kategorisine -*kakaru* 「～かかる」, başarısızlık kategorisinin -*sokoneru* 「～損ねる」 ve bitmişlik kategorisine -*hateru* 「～果てる」 eylemini eklemektedir. Toplamda otuz eylem sözdizimsel birleşik eylemlerde ikinci eylem olarak kullanılmaktadır. Bununla birlikte -*dasu*, -*au* gibi eylemlerle kurulan sözcüksel birleşik eylemler de görülmektedir (bkz. 2.4.).

2.3. Birleşik Eylem Veri Tabanları

Japonca birleşik eylem listelerine çevrim içi olarak iki farklı kaynaktan ulaşılabilmektedir. Birincisi NINJAL³³ tarafından oluşturulan *Fukugōdōshi Rekishikon* 「複合動詞レキシコン」 (İng. *Compound Verb Lexicon*) veri tabanıdır. Bu çevrim içi

³³ <https://vvlexicon.ninjal.ac.jp/> (E.T.:31.05.2023)

sözlük ilk kez 2013 yılında erişime açılmıştır. Son sürümü ise 2018 yılında güncellenmiştir. Bu veri tabanında çağdaş Japoncada sık kullanılan 2,756 sözcüksel birleşik eylem yer almaktadır.

İkincisi ise *Web Dēta-ni Motozuku Fukugōdōshi Yōrei Dētabēsu-no Kōchiku-to Hyōka* 「WEBデータに基づく複合動詞用例データベースの構築と評価」 veri tabanıdır. Bu veri tabanı Yamaguchi (2019) tarafından oluşturulan Web verilerine dayalı birleşik eylem örnek tümceleri içeren bir veri tabanıdır. 2013 yılında erişime açılmıştır. Bu veri tabanında Japonca birleşik eylemler ve onları oluşturan eylemler arasındaki anlamsal ilişkileri incelemek için temel verilerin oluşturulması amaçlanmıştır ve toplam 3,371 sözcüksel birleşik eylem yer almaktadır.

Yukarıdaki her iki veri tabanının ortak özelliği sadece sözcüksel birleşik eylemleri kapsamalarıdır. Bu iki çevrim içi veri tabanı dışında da birleşik eylem listelerin yer aldığı çalışmalar bulunmaktadır (Nomura ve Ishii, 1987; Noda, 2013:39-62; Chen ve Matsumoto, 2018:245-329; Himeno, Kashiwazaki ve Tayama, 2023). Nomura ve Ishii'nin (1987) çalışmasında yaklaşık 7,000 birleşik eylem yer almaktadır. Bu birleşik eylemler edebi eserlerden ve sözlüklerden elde edilmiştir. Sözcüksel ve sözdizimsel birleşik eylem ayrımı Kageyama (1993) tarafından yapıldığı için 1987 yılında yayımlanan Nomura ve Ishii'nin çalışmasında birleşik eylemlerin bu özellikleri belirsizdir. Noda'nın (2013) çalışmasında ise sözcüksel ve sözdizimsel birleşik eylemi ayrımı yapılmaksızın birleşik eylem listesi oluşturulmuştur ve Japonca öğretiminde kullanılmak üzere bir liste hazırlanması amaçlanmıştır. Yaklaşık 2,400 birleşik eylem yer almaktadır. Chen ve Matsumoto'nun (2018) çalışmasında sadece sözcüksel birleşik eylemler olmak üzere yaklaşık 3,487 birleşik eylem yer almaktadır. Yapılan en güncel çalışma ise Himeno, Kashiwazaki ve Tayama'nın (2023) hazırladığı Japonca birleşik eylem sözlüğüdür. Bu sözlükte hem sözcüksel hem de sözdizimsel birleşik eylemler yer almaktadır. Sözlük ileri

seviye Japonca öğrencileri, Japonca ana dil konuşucuları, ana dili Japonca olmayan Japonca öğretmenleri ve araştırmacılara yönelik bir sözlüktür. Yaklaşık 3547 birleşik eylem yer almaktadır.

Yukarıdaki çevrim içi veri tabanlarına, listelere ve sözlüklere bakıldığında farklı amaçlara ve kişilere yönelik olduğu görülmektedir. Ayrıca her çalışmadaki birleşik eylem sayıları ve türleri farklılık göstermektedir. Dolayısıyla kapsayıcı tek bir birleşik eylem listesinden söz etmek mümkün değildir.

2.4. -komu ile Kurulan Birleşik Eylem Çalışmaları

Bu çalışmanın temelini oluşturan -komu ile kurulan birleşik eylemlerin son eylem olarak kullanımlarına geçilmeden önce tek başına bağımsız anlamının açıklanması gerektiği düşünülmektedir. Bu bağlamda öncelikle *komu* bağımsız sözcüğünün *Daijirin* (2019) adlı sözlükteki görünümü incelenmiştir. *Komu* eyleminin anlamları *Daijirin* (2019) sözlüğüne göre aşağıdaki gibi açıklanmaktadır:

Komu 【込む】

1. Çok sayıda insanın ya da nesnenin bir yerde toplanması, bir araya gelmesi. Yoğunluk, sıkışıklık olması durumu. Karşıt eylemi ‘*suku*’ dur (Tr. Çok kalabalık olmaması, boş olması durumu) ³⁴. “İşe gidiş-geliş saatlerinde trenlerin **kalabalık olması**”, “Dalların **sık olan** yerlerinin kesilmesi”, “Yollarda **trafik olması**”
2. İşlerin karmaşık hale gelmesi. “**Karmakarışık, ayrıntılı iş**”

³⁴ Bu anlama gelen *komu* sözcüğünün çoğunlukla 「混」 imiyle yazıldığı belirtilmektedir.

3. a. İçeri girmek ya da içine sokmak anlamını ifade etmektedir.³⁵ (Yağmurun **rüzgarla birlikte içeri doğru girmesi.**”, “**İçine zıplamak, atlamak**”, “Eşyaları çantanın **içine tıktırmak**”
- b. Bir şeyi güzelce, etraflıca, iyice yapmak. Tamamıyla bir durumda olmak. “İyice **derinlemesine yavaş yavaş öğretmek**”, “İyice **kaynamak**”, “İyice **yaşlanmak**”
- c. Bir durumda öylece kalmayı ifade etmektedir. “Sessizliğe gömülmek”, “Oturup kalmak, kımıldamamak”,
- d. Paraya mal olması, zamanını alması.

Günümüzde *komu* eylemi bağımsız olarak geçişsiz eylem özelliğiyle kullanılmasına rağmen birleşik sözcüklerde hem geçişli hem de geçişsiz eylem özelliği görülmekte; Büyük Sözlük’te (*Kōjien* 「広辞苑」) yer aldığı gibi iki anlam köküne dayanmaktadır (Himeno, 2018: 60).

2.4.1. Himeno’nun (1999) -*komu* Sınıflandırması

Japoncada birleşik eylemlerdeki son eylemlerin anlamsal özellikleri açısından yapılan çalışmalarda ise Himeno (2018)³⁶’nın çalışmaları dikkat çekmektedir. Himeno (2018) son eylem olarak kullanılan ‘-*agaru*; -*ageru*’, ‘-*komu*’, ‘-*deru*; -*dasu*’, ‘-*tsuku*; -*tsukeru*’, ‘-*kakaru*; -*kakeru*’, ‘-*au*; -*awaseru*’, ‘-*kiru*, -*nuku*, -*tōsu*’, ‘-*naoru*, -*naosu*’, ‘-*tatsu*, -*tateru*, -*makuru*’ gibi eylemlerle oluşan birleşik eylemleri ayrıntılı bir şekilde ele alarak her bir eylemi anlamsal olarak kendi içinde sınıflandırmıştır.

³⁵ Bir eylemin *Ren'yōkei* biçimine eklendiğinde bu anlama sahip olduğu ve 「込」 imiyle gösterildiği belirtilmektedir.

³⁶ Himeno’nun 2018 yılında yeni baskısıyla yayımlanan bu kitabı ilk olarak 1999 yılında yayımlanmıştır. – *komu* ile kurulan birleşik eylem sınıflandırması 1999 yılındaki baskısında da olmakla birlikte bu çalışmada, gözden geçirilmiş yeni baskısı olan 2018 yılında yayımlanan kitabı temel alınmıştır.

Himeno (2018:59-73) –*komu* ile kurulan birleşik eylemleri “*Naibuidō* 「内部移動」 (Tr. İç Doğru Hareket) ve *Teidoshinkō* 「程度進行」 (Tr. Miktar, Süreç) olmak üzere ikiye ayırmaktadır. Bu iki sınıflandırmanın her birinin alt grupları bulunmaktadır. İç doğru hareket belirten birleşik eylemler öznenin ya da nesnenin, herhangi bir çerçeve ya da yapı alanına doğru hareketini ifade etmektedir ve bu çerçevenin özelliğine göre yediye ayrılmaktadır. Bu yedi alt grup aşağıdaki gibidir.

Tojita Kūkan-e-no Idō 「閉じた空間への移動」 : *Tojita kūkan* kavramını “dışarıyla bir sınır çizgisi ile ayrılmış alan” olarak tanımlamaktadır. Bu alan bir bina gibi üç boyutlu bir alan ya da farklı bir hedef, bitiş çizgisi ya da bir ağacın altı gibi düzlemde olabilir. Bu alanlar dolu ya da boş olabilir. Hatta insanların bilinçaltındaki soyut bir alan da olabilir. Alanların şekli aynı değildir ancak bir sınır geçildiğinde içeri girme noktasında benzerlik söz konusudur.

Kotai-no naka-e-no Idō 「固体の中への移動」 : *Kotai* kavramı insan bedeni, yer, duvar, odun gibi katı nesneleri içermektedir. Özne ya da nesne bu katı cisimlerin içine girerek ya da yüzeyine yapışarak cismin şeklinde değişikliğe neden olabilir.

Ryūdōtai-no naka-e-no Idō 「流動体の中への移動」 : *Ryūdōtai* kavramı su, meyve suyu gibi sıvılara, çamur gibi sıvıya benzer maddelere ve hava gibi gazı karşılık gelmektedir.

Kangeki-no aru Shūgōtai mata-wa Soshikitai 「間隙のある集合体または組織体」 : Bu gruptaki eylemler, kumaş, *tatami* gibi küçük boşlukları olan nesnelere; kum ve pirinç gibi tanecikli cisimlere, parçacıklar bütününe ve insan kalabalığına girme durumu ifade etmektedir.

Ugoku Torikakomitai 「動く取り囲み体」 : Bu grup sadece nesnenin hareketini ifade etmektedir. Ancak durum ilgeçlerinin ele alınışına göre ikiye

ayrılmaktadır.

Taishō wo torikakomitai ni/de –komu: *nigirikomu* (kavramak, tutmak); *marumekomu* (sarmak)

Taishō ni torikakomitai wo –komu: *kikomu* (kat kat giyinmek)

Bu grupta önemli olan nesnenin hareketi değildir. Çerçevenin kendisi hareket eder ve sonuç olarak nesneyi içine alan bir alan oluşturulmaktadır. Bu *torikakomitai* olarak adlandırılmaktadır.

Jiko-no Naibu 「自己の内部（自己凝縮体）」 : Bu grup kendi içinde hem yoğunluğun yönü hem de durumun değişikliği ile ilintili olarak beşe ayrılmaktadır.

- (a) Öznenin bir kısmının kendi içine doğru geçmesi, çökmesi, batması
- (b) Özenin ya da nesnenin bir kısmının esas kısma doğru batması, çökmesi
- (c) Öznenin ya da nesnenin bir bölümünün çakışıp bir araya gelerek biçimin küçülmesi
- (d) Nesnenin tamamının merkeze doğru yoğunlaşması
- (e) Öznenin ya da nesnenin bir kısmının silinerek biçimin ya da miktarın azalması

Sono hoka 「その他」 : Yukarıdaki altı grup dışında kalanlar ad durum ilgeci olarak *ni* ilgecini almazlar. Dolayısıyla geçip girilecek gibi bir çerçeve alanı görülmemektedir. Fakat biraz da düşünüldüğünde örtülü bir çerçeve oluşturulabilir.

Himeno (2018) *Teidoshinkō* adlandırdığı grubu birinci eylemin anlam özelliğine üçe ayırmaktadır. Bu üç alt grup aşağıdaki gibidir:

Kochakuka 「固着化」 : Bir hareketin ilerleyişinin sonucunu, bir durumun vardığı noktayı ifade etmektedir. *Nemurikomu* (Uyuyakalmak), *kangaekomu* (Düşünceye dalmak), *hanashikomu* (Konuşmaya dalmak) v.b.

Nōmitsuka 「濃密化」 : Herhangi bir şeyin derecesinin, miktarının artmasını ve bir durumun ilerlemesini ifade etmektedir. Bu gruptaki ilk eylemler durum değişikliğini ifade etmektedir. *Komu* eylemi bu değişikliğin derecesinin ilerlemesini belirtmektedir. *Oikomu* (İyice yaşlanmak), *hiekomu* (Çok soğuk olmak).

Ruisekika 「累積化」 : Bir amaç için bir hareketi, işi tekrarlamak. *Hashirikomu* (Tekrar tekrar koşmak), *oyogikomu* (Tekrar tekrar yüzmek).

Himeno'nun (2018) *-komu* sınıflandırması Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Himeno (2018) *-komu* ile Kurulan Birleşik Eylem Sınıflandırması

İçe Doğru Hareket (<i>Naibu Idō</i> 「内部移動」)	Miktar-Süreç (<i>Teido Shinkō</i> 「程度進行」)
1. Kapalı Alan (<i>Tojita Kūkan</i>) 「閉じた空間」	1. Hareketin sonucu o durumda kalma (<i>Kochakuka</i> 「固着化」)
2. Katı Cisim (<i>Kotai</i>) 「個体」	2. Miktarın artması (<i>Nōmitsuka</i> 「濃密化」)
3. Sıvı Madde (<i>Ryūdōtai</i>) 「流動体」	3. Hareketin tekrarlanması (<i>Ruisekika</i> 「累積化」)
4. Boşluklu, tanecikli cizimler (<i>Kangeki-no aru Shūgōtai mata-wa Soshikitai</i>) 「間隙のある集合体または組織体」	
5. Nesne Hareketi (<i>Ugoku Torikakomitai</i>) 「動く取り囲み体」	
6. Öznenin kendi içindeki hareketi, değişimi (<i>Jiko-no Naibu</i>) 「自己の内部 (自己凝縮体)」	
7. Diğer (<i>Sonohoka</i>) 「その他」	

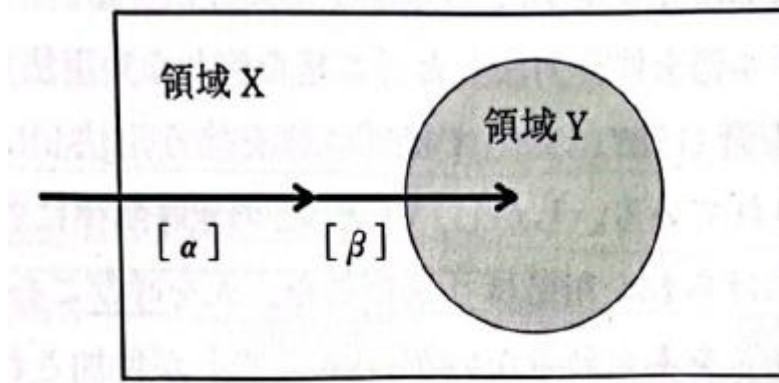
2.4.2. Matsuda'nın (2004) -komu Sınıflandırması

Matsuda (2004), Himeno'nun (1999) içeri doğru hareket anlamı içeren birleşik eylemleri *ni* ilgeci ile eşleştirdiği sınıflandırmadan yola çıkarak *ni* ilgeci alan birleşik eylemler ve *ni* ilgeci almayan birleşik eylemler olmak üzere iki temel sınıfa ayırmaktadır. Her bir sınıf kendi içinde iki kategoridir. *Ni* ilgeci alan sınıflandırmaya dâhil olan A Kategorisi, içeri doğru hareket anlamı içermeyen ilk eylemle kurulan birleşik eylemler olup, B Kategorisi ilk eylemin içeri doğru hareket anlamı içerdiği kategoridir. *Ni* ilgeci almayan sınıflandırmaya dâhil olan C Kategorisi, ilk eylemin durumuna dönüşme ve o durumda sabit kalmayı ifade etmekte; D Kategorisi ise tekrarlanan ilk eylemin sonucu ortaya çıkan durum değişikliğidir. -komu ile kurulan bu birleşik eylem sınıflandırması aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 6. Matsuda (2004) -komu ile Kurulan Birleşik Eylem Sınıflandırması

<i>Ni</i> İlgeci Alan -komu Birleşik Eylemleri		<i>Ni</i> İlgeci Almayan -komu Birleşik Eylemleri	
A Kategorisi	B Kategorisi	C Kategorisi	D Kategorisi
İlk eylem içeri doğru hareket anlamı içermez.	İlk eylem içeri doğru hareket anlamı içerir.	İlk eylemin durumuna dönüşme ve o durumda sabit kalma	Tekrarlanan ilk eylemin sonucu ortaya çıkan durum değişikliği
Ör: <i>Tobikomu</i> 「飛びこむ」 (İçeri zıplamak)	Ör: <i>Hairikomu</i> 「入りこむ」 (İçeri girmek)	Ör: <i>Hiekomu</i> 「冷えこむ」 (Çok soğumak)	Ör: <i>Jūbun-ni hashirikomu</i> 「十分に走こむ」 (İyice koşmak)
<i>Yobikomu</i> 「呼びこむ」 (İçeri davet etmek)	<i>Uekomu</i> 「植えこむ」 (İçine dikmek)	<i>Nemurikomu</i> 「眠りこむ」 (Uykuya dalmak)	

Matsuda (2004:75) –komu ile kurulan birleşik eylemlerim imge şemasını aşağıdaki gibi sunmaktadır:

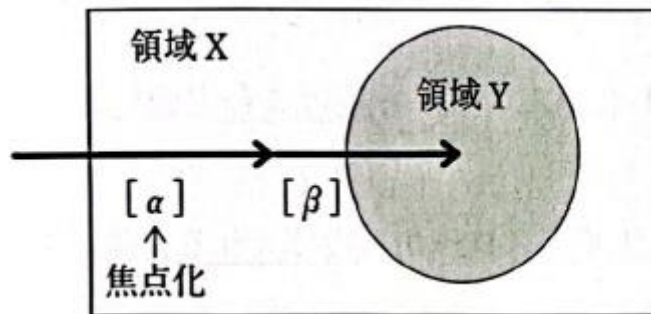

Şekil 5. “-komu” Eyleminin Ana Şeması

(Matsuda, 2004:75)

Yukarıdaki Şekil 5, -komu ile kurulan birleşik eylemlerin zihindeki en temel şeklini temsil etmektedir. Buna göre $[\alpha]$ simgesi, X alanına; $[\beta]$ simgesi, Y alanına girmeyi ifade etmektedir. Aynı anda iki anlama sahip olduğu düşünülmektedir. Birincisi “içeri doğru hareket” ($[\alpha]$); ikincisi ise “o yerde sabit kalma” ($[\beta]$) durumudur. Dolayısıyla -komu sözcüğünün bu iki anlamını da kapsayan görsel olarak yukarıdaki şema ortaya çıkmaktadır.

Matsuda (2004:77) *tobikomu* (içeri zıplamak) ve *yobikomu* (içeri davet etmek) gibi A Kategorisindeki birleşik eylemlerde ilk eylemin içeri doğru hareket anlamına sahip olmadığını, -komu ile birleşmesiyle içeri doğru hareket anlamı kazandığını belirtmektedir. Buna göre bu kategorideki birleşik eylemlerin imge şeması aşağıdaki gibidir:

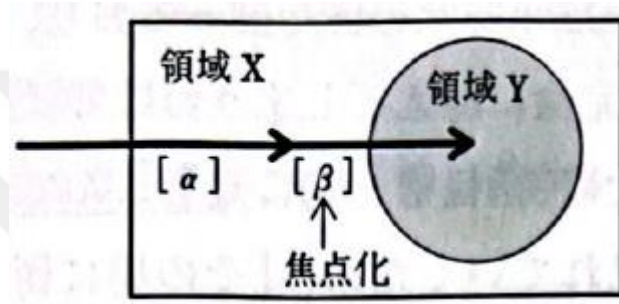
Şekil 6. A Kategorisindeki “-komu”nun İmge Şeması

(Matsuda, 2004:77)

Yukarıdaki Şekil 6, A Kategorisine giren -komu birleşik eylemlerinin imge

şemasıdır. *-komu* eyleminin ilk eyleme sadece içeri doğru hareket anlamı katması nedeniyle $[\alpha]$ ve $[\beta]$ noktalarının içinde odak noktası (*shōtenka* 「焦点化」), $[\alpha]$ ifadesidir. X alanına girmeyi ifade etmektedir.

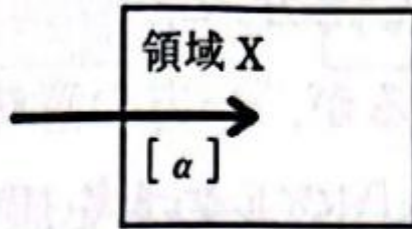
Öte yandan Matsuda (2004:81) *hairikomu* (içeri girmek) ve *uekomu* ((saksı vb. içine dikmek) gibi B Kategorisine giren birleşik eylemlerdeki ilk eylemlerin zaten içeri doğru hareket anlamına sahip olduğunu ifade etmektedir. Buna göre bu kategorideki birleşik eylemlerin imge şeması aşağıdaki gibidir:

Şekil 7. B Kategorisindeki “-komu”nun İmge Şeması

(Matsuda, 2004:82)

Yukarıdaki Şekil 7, B Kategorisine giren *-komu* birleşik eylemlerinin imge şemasıdır. İlk eylemde zaten içeri doğru hareket olması nedeniyle $[\alpha]$ noktası bu durumu ifade ederken, bu şekildeki odak noktası (*shōtenka* 「焦点化」), $[\beta]$ ifadesidir ve Y alanına girmeyi ifade etmektedir. İlk eylemdeki içeri doğru hareket şeması ise aşağıdaki gibidir:

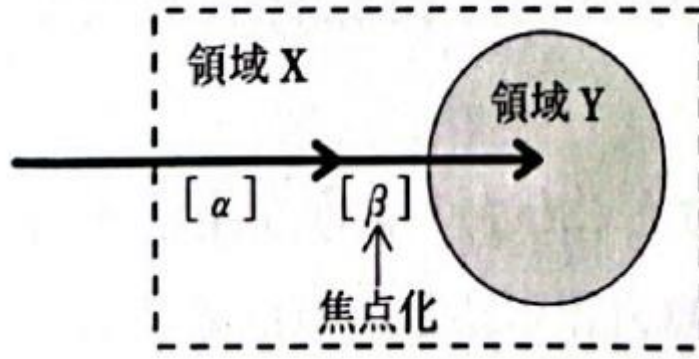

Şekil 8. İçeri Doğru Hareket İmge Şeması

(Matsuda, 2004:82)

Yukarıdaki Şekil 8, *hairu* (girmek), *umeru* (gömmek) gibi kendi bünyesinde içeri doğru hareket anlamı içeren eylemlerin imge şemasını temsil etmektedir.

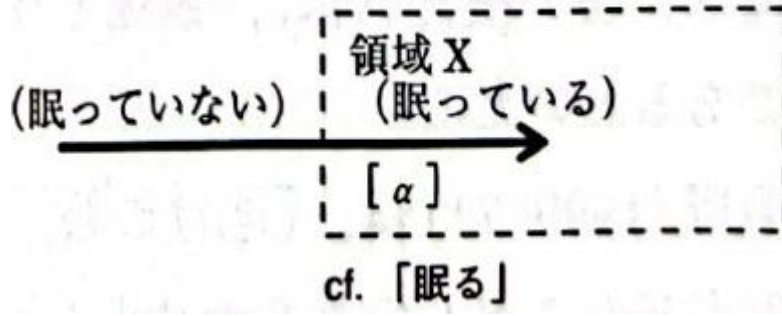
Ni ilgeci almayan *-komu* birleşik eylem sınıflandırmalarındaki C Kategorisindeki birleşik eylemler için Matsuda (2004:85), Himeno'nun (1999) miktar-süreç sınıflandırmasındaki hareket sonucu o durumda kalma (*kochakuka*) ve miktarın artması (*nōmitsuka*) kategorilerine giren birleşik eylemlere tekabül ettiğini söylemektedir. Bu anlamdaki birleşik eylemlerin imge şeması aşağıdaki gibidir:

Şekil 9. C Kategorisindeki “-komu”nun İmge Şeması

(Matsuda, 2004:85)

Yukarıdaki Şekil 9, C Kategorisine giren *-komu* birleşik eylemlerinin imge şemasıdır. Odak noktası B Kategorisindeki gibi $[\beta]$ noktasıdır. *Nemuru* (uyumak) ve *nemurikomu* (derin uykuda olmak) eylemleri üzerinden ele alındığında, *nemuru* (uykuda olma durumu) kesik çizgiler ile gösterilen X noktasını ifade etmekte; *nemurikomu* (gözünü açamayacak kadar derin uykuda olmak) Y noktasını ifade etmektedir. *Nemuru* eyleminin imge şeması ise aşağıdaki gibidir:

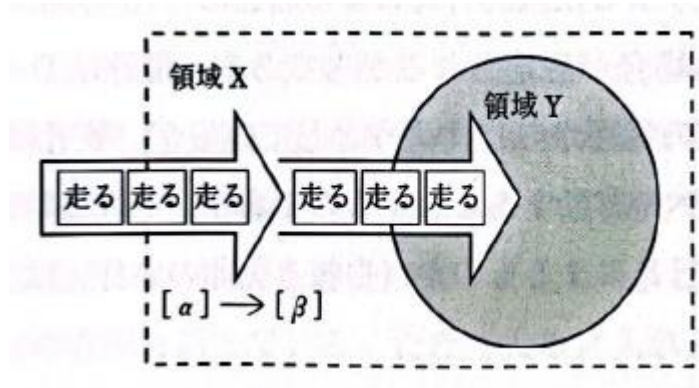

Şekil 10. *Nemuru* Eyleminin İmge Şeması

(Matsuda, 2004:85)

Yukarıdaki Şekil 10, uyanık olma durumundan uyur olma duruma geçişi göstermektedir. Uykuya geçiş kesik çizgilerle ifade edilen X alanıdır. Kesik çizgi dışında kalan ok başlangıcı ise uyanık olma durumunu ifade etmektedir.

Son kategori olan *Ni* ilgeci almayan *-komu* birleşik eylem sınıflandırmalarındaki D Kategorisi için Matsuda (2004:87), Himeno'nun (1999) bir eylemin tekrarlanması anlamına gelen *ruisekika* kategorisine giren birleşik eylemlere tekabül ettiğini söylemektedir. Bu anlamdaki birleşik eylemlerin imge şeması aşağıdaki gibidir:

Şekil 11. D Kategorisindeki “*-komu*”nun İmge Şeması

(Matsuda, 2004:87)

Yukarıdaki Şekil 11, D Kategorisine giren *-komu* birleşik eylemlerinin imge şemasıdır. Bir eylemin bir amaç için tekrarlanması durumudur. Kesik çizgilerle gösterine X

alanında hedef nokta olan Y alanına doğru devamlılığı göstermektedir. *Hashiru* (koşmak) ve *hashirikomu* (tekrar tekrar koşmak) eylemleri üzerinden ele alındığında iki eylem arasındaki fark şu şekilde açıklanmaktadır.

(a) *Mainichi 50 kiro hashiru.* (Günde 50 kilometre koşar.)

(b) *Mainichi 50 kiro hashirikomu.* (Günde 50 kilometre koşar.)

Yukarıdaki (a) ve (b) Japonca örnek tümcelerin ikisinde de eylemin tekrarlanması görülmektedir. Fakat (a) tümcesi sadece her gün koşma durumunun tekrarlanmasını ifade etmekteyken, (b) tümcesinde bir amaç için her gün koşulmasını, alıştırma yapılmasını ifade etmektedir. Aradaki nüans farklı bu şekilde açıklanmaktadır.

Yukarıda *-komu* eylemi ile kurulan birleşik eylem sınıflandırmalarında öncü olan araştırmacılara yer verilmiştir. Bu sınıflandırmalara ek olarak Newbery-Payton (2018), Matsuda'nın (2004) sınıflandırmasını yeniden gözden geçirerek aşağıdaki değişiklikleri önermektedir:

Tablo 7. Newbery-Payton (2018) *-komu* ile Kurulan Birleşik Eylem Sınıflandırma Önerisi

<i>Ni</i> İlgeci Alan <i>-komu</i> Birleşik Eylemleri		<i>Ni</i> İlgeci Almayan <i>-komu</i> Birleşik Eylemleri	
A Kategorisi	B Kategorisi	C Kategorisi	D Kategorisi
İlk eylem içeri doğru hareket anlamı içermez.	İlk eylem içeri doğru hareket anlamı içerir.	İlk eylemin kendisi durum değişikliği anlamı içerir.	İlk eylem, durum değişikliği anlamı içermez.
<i>-komu</i> eylemi, içeri doğru hareket anlamı ifade eder.	<i>-komu</i> eylemi, içeri doğru hareket durumunda kalmayı ifade eder.	<i>-komu</i> eylemi, durum değişikliğinde kalmayı ifade eder.	<i>-komu</i> eylemi, durum değişikliğini ifade eder.
Ör: <i>Tobikomu</i> 「飛びこむ」 (İçeri zıplamak) <i>Yobikomu</i> 「呼びこむ」 (İçeri davet etmek)	Ör: <i>Hairikomu</i> 「入りこむ」 (İçeri girmek) <i>Uekomu</i> 「植えこむ」 (İçine dikmek)	Ör: <i>Hiekomu</i> 「冷えこむ」 (Çok soğumak) <i>Nemurikomu</i> 「眠りこむ」 (Uykuya dalmak)	Ör: <i>Jūbun-ni hashirikomu</i> 「十分に走こむ」 (İyice koşmak)

Yukarıdaki Tablo 7.'de Tablo 6.'dan farklı olarak *-komu* eyleminin anlamsal özelliği vurgulanarak bu özellikte birlikte birleşik eylemin bütününde oluşan anlam vurgulanmaktadır. Örneğin A kategorisine giren birleşik eylemlerde *-komu* eyleminin içeri doğru hareket anlamını ifade ettiği vurgulanmaktadır. B kategorisine giren birleşik eylemlerde *-komu* eyleminin içe doğru hareket durumunda kalmayı ifade ettiği vurgulanmaktadır. C kategorisine giren birleşik eylemlerde ilk eylemin kendi bünyesinde durum değişikliği olduğu ve *-komu* eyleminin o durum değişikliğinde kalmayı ifade ettiği vurgulanmaktadır. D kategorisine giren birleşik eylemlerde ise ilk eylemde durum değişikliği anlamı olmadığı, *-komu* eyleminin durum değişikliğini ifade ettiği vurgulanmaktadır.

Yukarıdaki sınıflandırmalara ek olarak *-komu* eylemi ile kurulan birleşik eylemler farklı açıdan da sınıflandırılabilirdiği düşünülmektedir. Örneğin Momiyama (2010:11) ad+ad-eylem yapısından oluşan birleşik adların aynı yapıya sahip olmalarına rağmen farklı şeylere işaret edebileceğini ifade etmektedir. *Mono'oboe* 「物覚え」 sözcüğü ezberleme işini; *monoire* 「物入れ」 sözcüğü eşyanın konduğu yeri; 「物書き」 sözcüğü ise bir şeyi yazan kişiyi ifade etmektedir. Her biri sırasıyla şey, yer ve kişiyi ifade etmektedir. Bu bağlamda *-komu* eyleminin anlamsal özellikleri göz önüne alındığında yeri ve bir durumu ifade ettiği görülmektedir. Dolayısıyla Momiyama'nın (2010) birleşik adlar üzerine yaptığı ayrımın, birleşik eylemlerde de benzer şekilde yapılabileceği düşünülmektedir.

2.5. Tanizaki Jun'ichirō ve Eserlerindeki Birleşik Eylem Kullanımı

Bu kısımda Tanizaki Jun'ichirō'nun eserlerindeki birleşik eylem kullanımına değinilmiştir. Girişte de belirtildiği gibi birleşik eylemlerin Japon dilinde yoğun kullanılması, Japon dilinin bir özelliği olarak kabul edilmesi ve aynı zamanda öznelliğin de görülmesi üzerine öznellik Japoncadaki birleşik eylemler üzerinden incelenmiştir. Edebi eser üzerinden incelenmesinin nedeni ise edebi metinlerin öznel algının yoğun

hissedildiği yerler olmasıdır. Bu bağlamda çalışmada birleşik eylemlerin Türkçeye ne şekilde aktarıldığının da belirlenmesi amacıyla Japonca aslından Türkçeye çevirisi en fazla olan yazarlardan biri olan Tanizaki Jun'ichirō tercih edilmiştir.

Tanizaki Jun'ichirō 1886-1965 yılları arasında yaşamış bir yazardır. Tanizaki Jun'ichirō'nun 79 yıllık hayatı Japonya'nın, *Meiji* (1868-1912), *Taishō* (1912-1926) ve *Shōwa* (1926-1989) olmak üzere üç dönemine denk gelmektedir. Tanizaki Jun'ichirō'nun yaşadığı dönemler göz önüne alındığında Tanizaki, Japonya'nın geleneksel ve çağdaş Japonya arasında bir köprü kurmaktadır. Çocukluk yılları feodal Japonya'nın sona erdiği ve *Meiji* döneminin ilk yıllarına denk gelmektedir. Gençlik yılları ise *Meiji* döneminin sonlarıdır ve “Dövme” (*Shisei* 「刺青」) adlı ilk eserini bu dönemde (1910) 24 yaşındayken yayınlamıştır. İkinci Dünya Savaşı Japonya tarihinde önemli olaylardan biridir ve Tanizaki Jun'ichirō'nun eserleri de savaş öncesi ve sonrası olarak ayrılabilir. Ya da yine Japonya tarihinde bir diğer önemli olay olarak sayılabilecek 1923 yılında gerçekleşen Büyük Kantō Depremi de Tanizaki Jun'ichirō'nun hayatı için bir dönüm noktası olmuştur. Çünkü yazar, bu depremden sonra Tōkyō'dan Ōsaka'ya taşınmıştır ve ilk dönem eserlerinde görülen batılı kadın hayranlığı ve tasvirlerinin, Ōsaka'ya taşındıktan sonra geleneksel Japon kadın hayranlığına dönüştüğü ifade edilmektedir (Baykara, 2023:3)

Tanizaki Jun'ichirō'nun eserlerindeki dil kullanımına yönelik çalışmalara bakıldığında *Sasameyuki* adlı romanı dikkat çekmektedir. Bu eser üzerine yapılan çalışmalar eserde kullanılan *Kansai* lehçesi üzerinden kız kardeşlerin dilsel ifadeleri (Yasui, 2008), ünlem ifadeleri üzerinden kız kardeşlerin özellikleri (Yasui, 2007) gibi çalışmaları kapsamaktadır. Bunlar dışında Tanizaki Jun'ichirō eserleri örneğinde duyu ifadeleri (Nakajima, 2011); *Majutsushi*³⁷ eserindeki ulusal Japon dili ifadeleri ve

³⁷ *Majutsushi* sözcüğü “sihirbaz” ya da “hokkabaz” anlamına gelmektedir.

ütöpik ifadeler; *Chijin-no Ai*³⁸ eserindeki sınırlılık ifade eden *bakari* ve *dake* belirteç niteliğindeki ilgeçlerin kullanımı (Tanaka, 2011) gibi birkaç çalışmaya daha rastlanmıştır. Tanizaki Jun'ichirō'nun eserlerindeki birleşik eylem kullanımına yönelik ise; edebi eserlerinden birleşik eylemlerin otomatik çıkarılmasına yönelik çalışmada (Çakmak Bilgili ve Chiba, 2023) Tanizaki'nin *Shisei* 「刺青」 *Shōnen* 「少年」 *Shunkinshō* 「春琴抄」 *Neko-to Shōzō-to Futari-no Onna* 「猫と庄造と二人の女」 *Sasameyuki* 「細雪」 *Kagi* 「鍵」 *Fūten Rōjin Nikki* 「瘋癲老人日記」 olmak üzere toplam yedi eserine yer verilmiştir. Bu yedi eser Japoncadan Türkçeye doğrudan aktarımı yapılmış ve orijinal Japonca metinlerine elektronik ortamda erişilebilen eserlerdir. Eserlerin orijinal metinlerine *Aozora Bunko*'dan ulaşılmıştır. Çalışma sonucunda birleşik eylemlerin otomatik çıkarımında bir Japonca karakterin farklı yazımları, *okurigana*³⁹ farklılıkları olması gibi sorunlar nedeniyle birleşik eylemlerin çıkarımında eksiklikler tespit edilmiştir. Ayrıca *Shisei* öyküsü üzerinden otomatik ve elle yapılan listelerin karşılaştırmasının da yer aldığı bu çalışmada otomatik çıkarımda elde edilen birleşik eylemlerin elle çıkarılan birleşik eylem listesinin %86.27 (51 örneklem içinde 44 birleşik eylem) kadarını oluşturduğu görülmüştür. Dolayısıyla bu eksiklikler ve sorunlar göz önüne alındığında ve elle yapılan listedeki birleşik eylem sayısının fazla olması nedeniyle bu tez çalışmasında elle yapılan birleşik eylem listesindeki veriler kullanılmıştır. Bu verilere göre toplamda 4400 birleşik eylem olmak üzere 1363 farklı birleşik eylem tespit edilmiştir. En sık kullanılan ilk 20 birleşik eylemin yer aldığı liste aşağıdaki gibidir.

³⁸ Bu eserin başlığı İngilizceden Türkçeye “Naomi: Bir Budalanın Aşkı” olarak aktarılmıştır (Tanizaki, 2013 Çev. İlker Özünlü)

³⁹ *Okurigana*, hem *kanji* hem de *kana* hecesinden oluşan bir sözcüğü yazarken *kanji* karakterinin okunuşu destekleyici *kana* hecesidir. Örneğin yazmak anlamına gelen *kaku* eylemi Japoncada 「書<」 şeklinde yazılmaktadır. Koyu yazı tipi ile gösterilen *ka* hecesi, *kanji* karakterini; altı çizili şekilde gösterilen *ku* hecesi ise *okurigana*yı ifade etmektedir (Daijirin, 2019).

Tablo 8. Tanizaki Jun'ichirō'nun Eserlerinde En Sık Kullanılan Birleşik Eylemler

Sıra	Birleşik Eylem	Eserde Yer Alma Sayısı
1	<i>Dekakeru</i> 「出掛ける」	179
2	<i>Iidasu</i> 「言い出す」	93
3	<i>Omoidasu</i> 「思い出す」	87
4	<i>Mōshiageru</i> 「申し上げる」	54
5	<i>Mitsukeru</i> 「見付ける」	39
6	<i>Ochitsuku</i> 「落ち着く」	39
7	<i>Toridasu</i> 「取り出す」	39
8	<i>Kurikaesu</i> 「繰り返す」	38
9	<i>Uketoru</i> 「受け取る」	37
10	<i>Tachiagaru</i> 「立ち上がる」	36
11	<i>Mochidasu</i> 「持ち出す」	32
12	<i>Hipparu</i> 「引っ張る」	29
13	<i>Hikitoru</i> 「引き取る」	29
14	<i>Uchiakeru</i> 「打ち明ける」	29
15	<i>Yobidasu</i> 「呼び出す」	29
16	<i>Kaketsukeru</i> 「駆け付ける」	27
17	<i>Omoitsuku</i> 「思い付く」	26
18	<i>Miageru</i> 「見上げる」	25
19	<i>Tsukisō</i> 「付き添う」	25
20	<i>Nozokikomu</i> 「覗き込む」	24

En sık kullanılan birleşik eylem listesine ek olarak son eylem ve ilk eylem olarak en sık kullanılan ilk 20 eylem listesi de aşağıda sunulmuştur.

Tablo 9. Tanizaki Jun'ichirō'nun Eserlerindeki Birleşik Eylemlerde En Sık Kullanılan İlk ve son Eylemler

Sıra	İlk Eylem	Eserde Yer Alma Sayısı	Son Eylem	Eserde Yer Alma Sayısı
1	<i>Miru-</i> 見る～	283	<i>-dasu</i> ～出す	655
2	<i>Hiku-</i> 引く～	280	<i>-komu</i> ～込む	376
3	<i>Deru-</i> 出る～	219	<i>-kakeru</i> ～掛ける	302
4	<i>Toru-</i> 取る～	198	<i>-tsukeru</i> ～付ける	208
5	<i>Omou-</i> 思う～	171	<i>-ageru</i> ～上げる	185
6	<i>Iu-</i> 言う～	161	<i>-au</i> ～合う	178
7	<i>Mōsu-</i> 申す～	100	<i>-tsuku</i> ～付く	109
8	<i>Tatsu-</i> 立つ～	92	<i>-toru</i> ～取る	109
9	<i>Utsu-</i> 打つ～	88	<i>-agaru</i> ～上がる	108
10	<i>Yobu-</i> 呼ぶ～	85	<i>-kaesu</i> ～返す	86
11	<i>Tobu-</i> 飛ぶ～	83	<i>-hajimeru</i> ～始める	69

12	<i>Ou-</i> 追う～	79	<i>-kiru</i> ～切る	60
13	<i>Motsu-</i> 持つ～	74	<i>-tsuku</i> ～着く	52
14	<i>Kiku-</i> 聞く～	70	<i>-sugiru</i> ～過ぎる	49
15	<i>Tsuku-</i> 突く～	70	<i>-ireru</i> ～入れる	45
16	<i>Ochiru-</i> 落ちる～	62	<i>-tomeru</i> ～止める	42
17	<i>Ukeru-</i> 受ける～	58	<i>-naosu</i> ～直す	41
18	<i>Tsuku-</i> 付く～	58	<i>-tateru</i> ～立てる	40
19	<i>Kakeru-</i> 駆ける～	56	<i>-yoseru</i> ～寄せる	40
20	<i>Osu-</i> 押す～	52	<i>-haru</i> ～張る	39
21			<i>-tsumeru</i> ～詰める	39

Yukarıda en sık kullanılan 20 birleşik eylemin ve ilk/son eylemin belirlenmesi için Tanizaki Jun’ichirō birleşik eylem listesi oluşturulurken Çakmak Bilgili ve Chiba’nın (2023) çalışmasında tespit edilen sorunlar dikkate alınmıştır. Bu sorunlar, aynı birleşik eylemin eserlerde *hiragana*, *okurigana*, *katakana* ya da farklı *kanji* kullanımları gibi problemlerdir. Dolayısıyla bütünlük olması ve birleşik eylemlerin kullanım sayısının belirlenmesindeki hatayı en aza indirmek için bu düzenlemeler yapılarak liste oluşturulmuştur. Bir başka deyişle bir birleşik eylem için bir sözcükbirim (Jp. *goiso* 「語彙素」; İng. *lexeme*) belirlenmiştir. Bu sözcükbirimin belirlenmesi için ise *Unidic*’in kullanıldığı biçim birim (Jp. *keitaio* 「形態素」; İng. *morpheme*) çözümleme aracı olan *Web Chamame* kullanılmıştır. Bu araçtaki biçim birimlerin çözümlenmesinde kullanılacak sözlük olarak ise Çağdaş Japonca sözlüğü tercih edilmiştir. Ancak bu araçta eserlerdeki her birleşik eylemin yer almadığı görülmüştür. Bunun nedeninin ise sözdizimsel birleşik eylemlerin tek bir sözcük niteliğinde kabul edilmemesi nedeniyle sözlük verisi olarak yer almaması olduğu düşünülmektedir. Dolayısıyla çözümleme sonucunda tek bir sözcük niteliğinde yer almayan bu birleşik eylemlerin sözcük birimi ise tezin yazarı tarafından belirlenmiştir. Yapılan genel düzenlemeler ise aşağıda sunulmuştur:

- Örneğin; “*oikakeru*” birleşik eylemi eserlerde yer yer 「追いかける」 ” şeklindedir. Yani ikinci eylemin *hiragana* olarak yer aldığı görülmektedir. Dolayısıyla tek bir sözcükbirim olarak 「追い掛ける」 belirlenmiştir.

- “*Sasarikomu*” birleşik eylemi ise eserlerde 「刺り込む」 ” şeklindedir. Birinci eylemin *okurigana* hali 「刺る」 olarak görülmektedir. Bu birleşik eylemin sözcükbirimi 「刺さり込む」 olarak belirlenmiştir.
- “*Agarikomu*” birleşik eylemi ise eserlerde 「上り込んだ」 ve 「上り込ンダ」 olmak üzere hem Çağdaş Japoncadan farklı *okurigana* kullanımı hem de *okurigana* halinin *katakana* olduğu durumlar da görülmektedir. Dolayısıyla bu birleşik eylemin sözcükbirimi 「上がり込む」 olarak belirlenmiştir.
- “*Kakeoriru*” birleşik eylemi ise eserlerde 「駆けけ降りる」 şeklinde yer almaktadır. Her iki eylemin *kanji* kullanımı Çağdaş Japoncadan farklıdır. Dolayısıyla bu birleşik eylemin sözcükbirimi 「駆け下りる」 olarak belirlenmiştir.

Yukarıda sıralanan örnekler gibi eserde benzer şekilde yer alan diğer birleşik eylemler de liste oluşturulurken bu şekilde düzenlenmiştir. Ancak 3. Bölümde örnek tümcelerdeki tüm sözcükler orijinal metinde geçtiği şekilde doğrudan alınmıştır. Liste oluşturulurken yapılan düzenlemeye ek olarak ses değişimi (*onbin* 「音便」) görülen birleşik eylemlerde anlam değişmesi de görülmesi nedeniyle bu haliyle bırakılmıştır. Örneğin *tsukkoku* 「突っ込む」 ve *tsukikoku* 「突き込む」 iki ayrı birleşik eylem olarak kabul edilmiştir.

Bu tez çalışmasında yer alan yedi eser, beş farklı çevirmen tarafından Japonca orijinalinden Türkçeye aktarılmıştır. Çevirilerin farklı çevirmenler tarafından yapılmış olması *-komu* ile kurulan birleşik eylemlerin Türkçeye aktarılmasında farklı bakış açıları sunması açısından önemlidir. Çalışmada yer alan eserler ve her bir eserde geçen birleşik eylem bilgileri aşağıda sunulmuştur.

a. *Shisei* 「刺青」 Eseri

Türkçeye “Dövme” olarak aktarılan (Tanizaki, 2011 (Çev. Oğuz Baykara) *Shisei* 「刺青」 eseri 1910 yılında yayımlanmıştır. Bu eserde toplam 60 birleşik eylem tespit edilmiştir.

Tablo 10. *Shisei* 「刺青」 Eserindeki Birleşik Eylem Listesi

<i>Shisei</i> 「刺青」 (Dövme)		
1	<i>Sasarikomu</i> 「刺さり込む」	3
2	<i>Toridasu</i> 「取り出す」	2
3	<i>Sosogikomu</i> 「注ぎ込む」	2
4	<i>Nagarekomu</i> 「流れ込む」	2

Yukarıdaki Tablo 9.’da *Shisei* adlı eserde en sık kullanılan ilk dört birleşik eylem listelenmiştir. Kalan birleşik eylemler birer kez kullanılmıştır. 60 birleşik eylemin 10 tanesi ise *-komu* eylemi ile kurulan birleşik eylemlerdir. *Shisei* adlı eserde geçen birleşik eylemlerin tam listesi Ek-1’de sunulmuştur.

b. *Shōnen* 「少年」 Eseri

Türkçeye “Çocuklar” olarak aktarılan (Tanizaki, 2011 (Çev. Oğuz Baykara) *Shōnen* 「少年」 eseri 1911 yılında yayımlanmıştır. Bu eserde toplam 239 birleşik eylem tespit edilmiştir.

Tablo 11. *Shōnen* 「少年」 Eserindeki Birleşik Eylem Listesi

<i>Shōnen</i> 「少年」 (Çocuklar)		
1	<i>Hipparu</i> 「引っ張る」	7
2	<i>Miageru</i> 「見上げる」	5
3	<i>Tachiagaru</i> 「立ち上がる」	4
4	<i>Iidasu</i> 「言い出す」	2
5	<i>Tobidasu</i> 「飛び出す」	4
6	<i>Mitsumeru</i> 「見詰める」	3
7	<i>Itsukeru</i> 「言い付ける」	3
8	<i>Mukidasu</i> 「剥き出す」	3
9	<i>Shibariageru</i> 「縛り上げる」	3
10	<i>Mitsukaru</i> 「見付かる」	3

Yukarıdaki Tablo 10.’da *Shōnen* adlı eserde en sık kullanılan 10 birleşik eylem listelenmiştir. Kalan birleşik eylemler ikişer ya da birer kez kullanılmıştır. 239 birleşik eylemin 21 tanesi ise –*komu* ile kurulan birleşik eylemlerdir. *Shōnen* adlı eserde geçen birleşik eylemlerin tam listesi Ek-2’de sunulmuştur.

c. *Shunkinshō* 「春琴抄」 Eseri

Türkçeye “Sazende Şunkin” olarak aktarılan (Tanizaki, 2011 (Çev. Oğuz Baykara) *Shunkinshō* 「春琴抄」 eseri 1933 yılında yayımlanmıştır. Bu eserde toplam 210 birleşik eylem tespit edilmiştir.

Tablo 12. *Shunkinshō* 「春琴抄」 Eserindeki Birleşik Eylem Listesi

<i>Shunkinshō</i> 「春琴抄」 (Sazende Şunkin)		
1	<i>Iidasu</i> 「言い出す」	4
2	<i>Kurikaesu</i> 「繰り返す」	4
3	<i>Oki'ideru</i> 「起き出でる」	3
4	<i>Yobidasu</i> 「呼び出す」	3
5	<i>Neiru</i> 「寝入る」	3
6	<i>Hikiagaru</i> 「引き下がる」	3

Yukarıdaki Tablo 11.’de *Shunkinshō* adlı eserde en sık kullanılan altı birleşik eylem listelenmiştir. Kalan birleşik eylemler ikişer ya da birer kez kullanılmıştır. 210 birleşik eylemin 15 tanesi ise –*komu* ile kurulan birleşik eylemlerdir. *Shunkinshō* adlı eserde geçen birleşik eylemlerin tam listesi Ek-3’te sunulmuştur.

d. *Neko-to Shōzō-to Futari-no Onna* 「猫と庄造と二人の女」 Eseri

Türkçeye “Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın” olarak aktarılan (Tanizaki, 2017 (Çev. Sinan Ceylan) *Neko-to Shōzō-to Futari-no Onna* 「猫と庄造と二人の女」 eseri 1936 yılında yayımlanmıştır. Bu eserde toplam 415 birleşik eylem tespit edilmiştir.

Tablo 13. *Neko-to Shōzō-to Futari-no Onna* 「猫と庄造と二人の女」 Eserindeki Birleşik Eylem Listesi

<i>Neko-to Shōzō-to Futari-no Onna</i> 「猫と庄造と二人の女」 (Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın)		
1	<i>Oidasu</i> 「追い出す」	15
2	<i>Tobiagaru</i> 「飛び上がる」	9
3	<i>Dekakeru</i> 「出掛ける」	9
4	<i>Tobitsuku</i> 「飛び付く」	8
5	<i>Omoidasu</i> 「思い出す」	8
6	<i>Tachiagaru</i> 「立ち上がる」	8
7	<i>Idasu</i> 「言い出す」	6
8	<i>Ochitsuku</i> 「落ち着く」	6
9	<i>Toridasu</i> 「取り出す」	6
10	<i>Mogurikomu</i> 「潜り込む」	6

Yukarıdaki Tablo 12.'de *Neko-to Shōzō-to Futari-no Onna* adlı eserde en sık kullanılan 10 birleşik eylem listelenmiştir. Kalan birleşik eylemler içinde iki birleşik eylem beşer kez; yedi birleşik eylem dörder kez ve 11 birleşik eylem ise üçer kez kullanılmıştır. Kalan birleşik eylemler ikişer ya da birer kez kullanılmıştır. 415 birleşik eylemin 45 tanesi ise *-komu* ile kurulan birleşik eylemlerdir. *Neko-to Shōzō-to Futari-no Onna* adlı eserde geçen birleşik eylemlerin tam listesi Ek-4'te sunulmuştur.

e. *Sasameyuki* 「細雪」 Eseri

Türkçeye “Nazlı Kar” olarak aktarılan (Tanizaki, 2015 (Çev. Esin Esen) *Sasameyuki* 「細雪」 eseri üç cilt halinde yayımlanmıştır. Birinci cilt 1943 yılında, ikinci cilt 1947 yılında, üçüncü cilt ise 1947-1948 yılları arasında yayımlanmıştır. Bu eserde birinci cilt (680), ikinci cilt (1001) ve üçüncü cilt (993) olmak üzere toplam 2674 birleşik eylem tespit edilmiştir.

Tablo 14. *Sasameyuki Jōkan* 「細雪上巻」 Eserindeki Birleşik Eylem Listesi

<i>Sasameyuki Jōkan</i> 「細雪上巻」 (Nazlı Kar Birinci Cilt)		
1	<i>Dekakeru</i> 「出掛ける」	29
2	<i>Idasu</i> 「言い出す」	23
3	<i>Niau</i> 「似合う」	12
4	<i>Omoidasu</i> 「思い出す」	12

5	<i>Hipparu</i> 「引っ張る」	10
6	<i>Mochidasu</i> 「持ち出す」	10
7	<i>Uketoru</i> 「受け取る」	9
8	<i>Yobidasu</i> 「呼び出す」	8
9	<i>Hipparidasu</i> 「引っ張り出す」	8
10	<i>Mōshiageru</i> 「申し上げる」	7
11	<i>Mitsukeru</i> 「見付ける」	7
12	<i>Omoitsuku</i> 「思い付く」	7
13	<i>Kurikaesu</i> 「繰り返す」	6
14	<i>Yobiyoseru</i> 「呼び寄せる」	6
15	<i>Nakidasu</i> 「泣き出す」	6

Yukarıdaki Tablo 13.'te *Sasameyuki Jōkan* adlı eserde en sık kullanılan 15 birleşik eylem listelenmiştir. Kalan birleşik eylemler içinde altı birleşik eylem beşer kez; 12 birleşik eylem dörder kez ve 24 birleşik eylem ise üçer kez kullanılmıştır. Kalan birleşik eylemler ikişer ya da birer kez kullanılmıştır. 680 birleşik eylemin 58 tanesi ise *-komu* ile kurulan birleşik eylemlerdir. *Sasameyuki Jōkan* adlı eserde geçen birleşik eylemlerin tam listesi Ek-5'te sunulmuştur.

Tablo 15. *Sasameyuki Chūkan* 「細雪中巻」 Eserindeki Birleşik Eylem Listesi

<i>Sasameyuki Chūkan</i> 「細雪中巻」 (Nazlı Kar İkinci Cilt)		
1	<i>Dekakeru</i> 「出掛ける」	48
2	<i>Omoidasu</i> 「思い出す」	19
3	<i>Iidasu</i> 「言い出す」	15
4	<i>Ochitsuku</i> 「落ち着く」	13
5	<i>Kaketsukeru</i> 「駆け付ける」	13
6	<i>Tobidasu</i> 「飛び出す」	9
7	<i>Miokuru</i> 「見送る」	9
8	<i>Uketoru</i> 「受け取る」	9
9	<i>Mitsukeru</i> 「見付ける」	9
10	<i>Uchiakeru</i> 「打ち明ける」	9
11	<i>Nozokikomu</i> 「覗き込む」	8
12	<i>Itsukeru</i> 「言い付ける」	8
13	<i>Hikitoru</i> 「引き取る」	7
14	<i>Tsukiau</i> 「付き合う」	7
15	<i>Yobidasu</i> 「呼び出す」	7
16	<i>Kakekomu</i> 「駆け込む」	7
17	<i>Mōshiageru</i> 「申し上げる」	7
18	<i>Hikiageru</i> 「引き上げる」	7
19	<i>Hairikomu</i> 「入り込む」	6

20	<i>Yobiyoseru</i> 「呼び寄せる」	6
21	<i>Kurikaesu</i> 「繰り返す」	6
22	<i>Oshinagasu</i> 「押し流す」	6
23	<i>Hikikaesu</i> 「引き返す」	6
24	<i>Hipparu</i> 「引っ張る」	6
25	<i>Hanashikakeru</i> 「話し掛ける」	6
26	<i>Mōshikomu</i> 「申し込む」	6
27	<i>Hikkaesu</i> 「引っ返す」	6

Yukarıdaki Tablo 14.'te *Sasameyuki Chūkan* adlı eserde en sık kullanılan 27 birleşik eylem listelenmiştir. Kalan birleşik eylemler içinde 11 birleşik eylem beşer kez; 14 birleşik eylem dörder kez ve 37 birleşik eylem ise üçer kez kullanılmıştır. Kalan birleşik eylemler ikişer ya da birer kez kullanılmıştır. 1001 birleşik eylemin 81 tanesi ise *-komu* ile kurulan birleşik eylemlerdir. *Sasameyuki Chūkan* adlı eserde geçen birleşik eylemlerin tam listesi Ek-6'da sunulmuştur.

Tablo 16. *Sasameyuki Gekan* 「細雪下巻」 Eserindeki Birleşik Eylem Listesi

<i>Sasameyuki Gekan</i> 「細雪下巻」 (Nazlı Kar Üçüncü Cilt)		
1	<i>Dekakeru</i> 「出掛ける」	37
2	<i>Mōshiageru</i> 「申し上げる」	37
3	<i>Iidasu</i> 「言い出す」	33
4	<i>Omoidasu</i> 「思い出す」	15
5	<i>Mochidasu</i> 「持ち出す」	14
6	<i>Hikitoru</i> 「引き取る」	13
7	<i>Uketoru</i> 「受け取る」	11
8	<i>Mitsukeru</i> 「見付ける」	11
9	<i>Tsukiau</i> 「付き合う」	11
10	<i>Hipparidasu</i> 「引っ張り出す」	10
11	<i>Uchiakeru</i> 「打ち明ける」	10
12	<i>Tachiagaru</i> 「立ち上がる」	9
13	<i>Ochitsuku</i> 「落ち着く」	8
14	<i>Hikiukeru</i> 「引き受ける」	8
15	<i>Tsukisou</i> 「付き添う」	8
16	<i>Yobidasu</i> 「呼び出す」	8
17	<i>Hanashiau</i> 「話し合う」	8
18	<i>Omoitsuku</i> 「思い付く」	7
19	<i>Sashiageru</i> 「差し上げる」	7
20	<i>Mōshikomu</i> 「申し込む」	7
21	<i>Miokuru</i> 「見送る」	6
22	<i>Sashitsukaeru</i> 「差し支える」	6

23	<i>Kurikaesu</i> 「繰り返す」	6
24	<i>Tokitsukeru</i> 「説き付ける」	6

Yukarıdaki Tablo 15.’te *Sasameyuki Gekan* adlı eserde en sık kullanılan 24 birleşik eylem listelenmiştir. Kalan birleşik eylemler içinde 12 birleşik eylem beşer kez; 21 birleşik eylem dörder kez ve 34 birleşik eylem ise üçer kez kullanılmıştır. Kalan birleşik eylemler ikişer ya da birer kez kullanılmıştır. 993 birleşik eylemin 79 tanesi ise –*komu* ile kurulan birleşik eylemlerdir. *Sasameyuki Gekan* adlı eserde geçen birleşik eylemlerin tam listesi Ek-7’de sunulmuştur.

f. *Kagi* 「鍵」 Eseri

Türkçeye “Anahtar” olarak aktarılan (Tanizaki, 2011 (Çev. H. Can Erkin) *Kagi* 「鍵」 1956 yılında yayımlanmıştır. Bu eserde toplam 432 birleşik eylem tespit edilmiştir.

Tablo 17. *Kagi* 「鍵」 Eserindeki Birleşik Eylem Listesi

<i>Kagi</i> 「鍵」 (Anahtar)		
1	<i>Dekakeru</i> 「出掛ける」	33
2	<i>Omoidasu</i> 「思い出す」	20
3	<i>Nusumiyomu</i> 「盗み読む」	13
4	<i>Toridasu</i> 「取り出す」	8
5	<i>Kurikaesu</i> 「繰り返す」	6
6	<i>Kakitomeru</i> 「書き留める」	6

Yukarıdaki Tablo 16.’da *Kagi* adlı eserde en sık kullanılan altı birleşik eylem listelenmiştir. Kalan birleşik eylemler içinde üç birleşik eylem beşer kez; beş birleşik eylem dörder kez ve 14 birleşik eylem ise üçer kez kullanılmıştır. Kalan birleşik eylemler ikişer ya da birer kez kullanılmıştır. 432 birleşik eylemin 32 tanesi ise –*komu* ile kurulan birleşik eylemlerdir. *Kagi* adlı eserde geçen birleşik eylemlerin tam listesi Ek-8’de sunulmuştur.

g. *Fūten Rōjin Nikki* 「瘋癲老人日記」 Eseri

Türkçeye “Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi” olarak aktarılan (Tanizaki, 2019 (Çev. Vaner Alper) *Fūten Rōjin Nikki* 「瘋癲老人日記」 eseri 1961 yılında yayımlanmıştır. Bu eserde toplam 370 birleşik eylem tespit edilmiştir.

Tablo 18. *Fūten Rōjin Nikki* 「瘋癲老人日記」 Eserindeki Birleşik Eylem Listesi

<i>Fūten Rōjin Nikki</i> 「瘋癲老人日記」 (Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi)		
1	<i>Dekakeru</i> 「出掛ける」	20
2	<i>Omoidasu</i> 「思い出す」	13
3	<i>Toridasu</i> 「取り出す」	8
4	<i>Itamidasu</i> 「痛み出す」	7
5	<i>Kurikaesu</i> 「繰り返す」	6
6	<i>Miageru</i> 「見上げる」	6

Yukarıdaki Tablo 17.’de *Fūten Rōjin Nikki* adlı eserde en sık kullanılan altı birleşik eylem listelenmiştir. Kalan birleşik eylemler içinde üç birleşik eylem beşer kez; sekiz birleşik eylem dörder kez ve beş birleşik eylem ise üçer kez kullanılmıştır. Kalan birleşik eylemler ikişer ya da birer kez kullanılmıştır. 370 birleşik eylemin 32 tanesi ise *-komu* ile kurulan birleşik eylemlerdir. *Fūten Rōjin Nikki* adlı eserde geçen birleşik eylemlerin tam listesi Ek-9’da sunulmuştur.

Yukarıda eserlerde yer alan birleşik eylem sayılarına bakıldığında, eserlerdeki sözcük sayısı göz önüne alınarak değerlendirme yapıldığında belirgin bir artma ya da azalma görülmemektedir.

Eserlerdeki birleşik eylem kullanımına *-komu* özelinde bakıldığında *-komu* ile kurulan birleşik eylemlerin tespiti için el ile yapılan liste temel alınmıştır. Ancak el ile yapılan çalışmalarda da eksiklikler olabileceği için otomatik çıkarımla ve elle yapılan listeler, *-komu* ile kurulan birleşik eylemler özelinde karşılaştırılmıştır. Elle yapılan listede bulunmayan 1 birleşik eylem de (*donarikomu*) çözümleme listesine dâhil

edilmiştir. Bunun sonucunda eserlerde –*komu* ile kurulan 103 farklı birleşik eylem tespit edilmiş; toplamda ise 373 birleşik eylem ortaya çıkmıştır. Tanizaki Jun'ichirō'nun eserlerinde –*komu* ile kurulan birleşik eylemlerin toplam sayısı ve eserlere göre dağılımını gösteren liste ise EK-10'da yer almaktadır.

III. BÖLÜM

TANIZAKI JUN'ICHIRO'NUN ESERLERİNDE ‘-komu’ ile KURULAN BİRLEŞİK EYLEMLER VE ÇÖZÜMLEMELERİ

103 birleşik eylemin 37 tanesinde ilk eylemde geçişsizlik özelliği görülmektedir. 66 tanesinde ise ilk eylem geçişlilik özelliği görülmektedir. İlk eylemin özelliğine göre “Geçişsiz Eylem ve -komu Eylemi ile Kurulan Birleşik Eylemler ve Çözümlemeleri” ve “Geçişli Eylem ve -komu Eylemi ile Kurulan Birleşik Eylemler ve Çözümlemeleri” olmak üzere iki başlık altında ele alınmıştır.

Tanizaki Jun'ichirō'nun eserlerinde –komu ile kurulan birleşik eylemlerin yer aldığı örnek tümceler, açıklamalar (Gloss), Türkçe aktarımları ve çözümlemeleri aşağıda sunulmuştur⁴⁰.

3.1. Geçişsiz Eylem ve -komu Eylemi ile Kurulan Birleşik Eylemler ve Çözümlemeleri

Bu bölümde –komu eyleminin geçişsiz eylemlerle birleşerek oluşturduğu birleşik eylemler incelenmiştir. Eserlerde tespit edilen toplam 103 –komu ile kurulan birleşik eylemin 37 tanesinde ilk eylemin geçişsiz eylem olma özelliği görülmektedir. Bu 37 birleşik eylem ve çözümlemeleri aşağıda sunulmuştur.

⁴⁰ Çözümlemede sunulan Japonca örnek tümceler yer yer kısaltılarak verilmiştir. Bununla birlikte tümcelerın kısaltılması durumunda bağlamın ve birleşik eylemin anlaşılmasının güç olabileceği durumlarda tümceler uzun tutulmuştur. Ancak bu uzun cümlelerin açıklamaları (Gloss), birleşik eylemin önündeki ya da sonundaki birkaç sözcükle sınırlı bırakılmıştır. Açıklamasına yer verilen Japonca sözcükler ve dilbilgisi yapıları orijinal Japonca tümcede altı çizili olarak işaretlenmiştir. Birleşik eylemler ise hem altı çizili hem de kalın yazı tipinde yazılmıştır. Japonca orijinal tümce ve açıklamalardan sonra ise orijinal Japonca tümcenin tamamının Türkçe çevirisine yer verilmiştir.

3.1.1. Abarekomu 暴れ込む

“Birinin alanına hırçın bir şekilde girmek” anlamındaki *abarekomu* birleşik eylemi, “el, kol sallayarak hırçın davranmak” (*abareru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Abareru* eylemi tek başına “hırçın, öfkeli olmak” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birlikte *abarekomu* birleşik eylemi oluştuğunda “şiddetle, hırçın bir şekilde bir yerden içeri girmek” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「次第々に眼が見えるようになった。八つ手の葉や、樺の枝や、春日燈籠や、いろいろと少年の心を怯えさすような姿勢を取った黒い物が、小さい瞳の中へ暴れ込んで来るので、私は御影の石段に腰を下し、しんと夜気のしみ入る中に首をうなだれた儘、息を殺して待つて居たが、いっかな二人はやって来ない。」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1911, *Shōnen*)

...shisei-o duruş-BEL.	to-tta al-DÜZ.GEÇ.	kuroi mono-ga siyah şey-Ø	chīsai küçük
hitomi-no gözbebeği-İLGİ	naka-e iç-YÖN.	<u>abareko-nde</u> akın et-BAĞ.	kuru gel- node,... için...

[Tr.] “Yavaş yavaş gözlerim karanlığa alışmaya başlamıştı. *Fatsia* yaprakları, zekova ağaçlarının dalları, küçük tapınağın sacayaklı *kasuga* taş fenerleri, kısacası bütün siyah görünen her şey, çocukları korkudan tir tir titreten varlıklar haline gelmiş, gözbebeklerimden içeri akın etmeye başlamıştı. Binanın granit merdivenlerine oturdum. Gecenin ayazı içime işliyordu. Başımı önüme eğip nefesimi tutarak onları beklemeye başladım ama ne gelen vardı ne giden.”

(Çev. Baykara, 2011, *Çocuklar* (Sazende Şunkin), s.79.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *abareru* eylemiyle birleşerek *abarekomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış doğrudan *-komu* eylemi ile ilgili olmayıp, *abareru* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden kaynaklanmaktadır. Yukarıdaki örnek tümce bağlamında *abarekomu* birleşik eyleminin Türkçede “akın etmek” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. *Abarekomu* birleşik eylemindeki *abareru* eylemi temel anlamda “el, kol sallamak, kaba davranmak” anlamına sahiptir. *Abarekomu* birleşik eyleminde ise *abareru* eyleminin özünde somut nesneler için kullanılan canlı bir varlıkta görülebilen hırçın davranışlar yukarıda örnek tümce bağlamında cansız nesnelere yüklenmiştir.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *abareru* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Abareru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eylemi *abareru* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında soyut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eserler: *Abarekomu* birleşik eylemi sadece “Çocuklar” öyküsünde görülmekte ve yalnızca bir kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *abarekomu* birleşik eyleminin Türkçede “akın etmek” olarak ad+eylem şeklinde birleşik eylem yapısıyla karşılandığı görülmektedir. “Akın etmek” eylemi *abareru* eylemindeki algıyı yansıtmakla birlikte, *-komu* eyleminin verdiği içeri doğru hareket algısı açık bir şekilde hissedilememektedir. Türkçe aktarımdaki “içeri” ilgecinin Japonca orijinal tümcedeki *naka* sözcüğü ile ilintili olduğu düşünülmektedir.

3.1.2. *Agarikomu* 上がり込む

“Başkasının alanına girip kendi yeriymiş gibi davranmak” anlamındaki *agarikomu* birleşik eylemi, “yükselmek” (*agaru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Agaru* eyleminin “girmek” anlamı da bulunmaktadır. *Agaru* eylemi tek başına “girmek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi birleşerek *agarikomu* birleşik eylemi

oluştığında “bir yere girip rahat davranmak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「寝室で、夫を寝台に寝かしておいて、自分もベッドに上り込んで治療する。」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1956, *Kagi*)

<i>Shinshitsu-de,</i> Yatak odası- BUL.	<i>otto-o</i> koca- BEL.	<i>shindai-ni</i> yatak- YÖN.	<i>nekashi-te</i> yatır- BAĞ.	<i>oi-te,</i> YRD.E.-BAĞ.
---	------------------------------------	---	---	-------------------------------------

<i>jibun</i> kendisi	<i>mo</i> de	<i>beddo-ni</i> yatak- YÖN.	<i><u>agariko-nde</u></i> çıkart- BAĞ.	<i>chiryō suru.</i> tedavi et-
-------------------------	-----------------	---------------------------------------	--	-----------------------------------

[Tr.] “Yatak odasında kocamı yatağa yatırıp, kendisi de yatağa çıkarak tedaviye başladı.”

(Çev. Erkin, 2011, *Anahtar*, s.95)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *agaru* eylemiyle birleşerek *agarikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, hem *agaru* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden; hem de –*komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareket anlamını pekiştirmesinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *agarikomu* birleşik eyleminin Türkçede “çıkarmak” şeklinde karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. *Agarikomu* birleşik eylemindeki *agaru* eylemi temel anlamda “yükselmek” anlamına gelmektedir. Temel anlamı dışında “girmek” anlamı da bulunmaktadır. *Agarikomu* birleşik eyleminde de *agaru* eyleminin temel anlamı dışındaki “girmek” anlamı kullanılmakta olup bilişsel anlama dönüşmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. –*komu* eylemi *agaru* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Agaru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı vardır. -*komu* eylemi *agaru* eyleminin kendi bünyesindeki içeri doğru bir hareket anlamını pekiştirmektedir. Dolayısıyla -*komu* eylemi ile birlikte yapılan eylem vurgulanmaktadır. Yukarıdaki Japonca örnek tümce bağlamında eylemi gerçekleştiren kişinin başkasının alanına fiziksel hareketi söz konusudur. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. -*komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Geçtiği Eserler: *Agarikomu* birleşik eylemi “Anahtar (2); Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (2); Nazlı Kar (İkinci Cilt) (1) ve Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi (1)” eserlerinde görülmekte olup toplamda altı kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *agarikomu* birleşik eyleminin Türkçede “çıkmaq” olarak basit eylemle karşılandığı görülmektedir. “Çıkmaq” eylemi *agaru* eylemindeki algıyı yansıtmakla birlikte, -*komu* eyleminin pekiştirdiği içeri doğru hareket algısı açık bir şekilde hissedilememektedir.

3.1.3. *Damarikomu* 黙り込む

“Susmak, sessizliğe gömülmek, hiçbir şey söylememek” anlamındaki *damarikomu* birleşik eylemi, “susmak” (*damaru*) ve -*komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Damaru* birleşik eylemi tek başına “susmak” anlamına gelirken, -*komu* eylemi ile birleşerek *damarikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “susup o durumda kalmak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…巧い工合に雑談が弾んで来ないで、時々皆が黙り込んでしまった。」
(Tanizaki Jun'ichirō, 1943, *Sasameyuki Jōkan*)

...umai guai-ni	zatsudan-ga	hazu-nde	ko-naide,
...düzgün biçim-BUL.	sohbet-Ø	sek-BAG.	YRD.E.-DUR.
tokidoki minna-ga	<u>damariko-nde</u>	shima-tta.	

bazen herkes-Ø

sus-BAĞ.

YRD.E.-DÜZ GEÇ.

[Tr.] “...Ancak sohbet tutuk tutuk ilerliyor, arada hepsinin suspus oldukları oluyordu.”

(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 1. Cilt, s.229)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *damaru* eylemiyle birleşerek *damarikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, *-komu* eyleminin *damaru* eylemine kattığı yoğunluktan kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *damarikomu* birleşik eyleminin Türkçede “suspus olmak” şeklinde karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “susmak” anlamına gelen *damaru* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *damarikomu* birleşik eylemi oluştuğunda da temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk vardır. *-komu* eylemi *damaru* eylemine yoğunluk katmaktadır. *Damaru* eylemi tek başına kullanıldığında sadece “susma” durumunu ifade ederken *-komu* eylemi ile birlikte “susma” durumu pekiştirilmektedir. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Hareket: *Damaru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eyleminin *damaru* eylemine kattığı yoğunlukla birlikte o durumun içinde bulunulması noktasında *-komu* eyleminin *damaru* eylemine soyut bağlamda içeri doğru hareket anlamı verdiği söylenebilir.

Geçtiği Eser: *Damarikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (Birinci Cilt) (3); Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (2) ve Nazlı Kar (İkinci Cilt) (1)” olmak üzere eserlerde toplam altı kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *damarikomu* birleşik eyleminin Türkçede “suspens olmak” olarak ad+eylem şeklinde birleşik eylem yapısıyla karşılandığı ve aynı zamanda Japonca birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.1.4. *Donarikomu* 怒鳴り込む

“Öfkeyle, şiddetle bağıarak içeri girmek” anlamındaki *donarikomu* birleşik eylemi, “bağırmak, haykırmak” (*donaru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Donaru* eylemi tek başına “öfkeyle bağırmak, haykırmak” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birlikte *donarikomu* birleşik eylemi oluştuğunda hem “bağıarak içeri girme” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…夜中に荒々しく廊下を駆けて来て、両親の寝室の襖をばたッと開けて、
「お母ちゃん、悦子ちよつとも寝られへんねん」と、怒鳴り込みながら泣き出し
たり、…」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1943, *Sasameyuki Jōkan*)

“*Okāchan, Etsuko chottomo ne-rare-hen⁴¹-nen⁴²” to*
“Anne Etsuko hiç uyu-YET.-OLSZ. E.-TMC.SN. diye

donariko-mi-naqara *nakida-shi-ta-ri, ...*
bağır-KİB.Ç.-DUR. ağlamaya başla-KİB.Ç.-DÜZ.GEÇ.-SIR.

[Tr.] “...gecenin bir yarısı koridordan paldır küldür geçip anne babasının odasının kapısını yana çekerek açar, “Anneciğim, ben uyuyamıyorummmmm!” diye **kasırğa gibi eserek öfkeyle** ağlamaya başladılar.”

(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar 1. Cilt, s.193.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *donaru* eylemiyle birleşerek *donarikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, *-komu* eylemi ile ilintili

⁴¹ Japonya'nın Kansai bölgesi ağzında kullanılan olumsuzluk ekidir.

⁴² Japonya'nın Kansai bölgesi ağzında vurgu amacıyla kullanılan tümce sonu ifadesidir.

olmayıp birleşik eylemdeki geçişsizlik özelliğinden kaynaklanmaktadır. Öznellik derecesi düşüktür. Japonca örnek tümcedeki *donarikomu* birleşik eyleminin Türkçede “kasırğa gibi eserek öfkeyle” şeklinde karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “öfkeyle bağırarak” anlamına gelen *donaru* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *donarikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *donaru* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Donaru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eylemi *donaru* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında somut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Donarikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (Birinci Cilt) (1)” olmak üzere eserlerde toplam bir kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *donarikomu* birleşik eyleminin Türkçede “kasırğa gibi eserek öfkeyle” şeklinde deyimsel bir ifadeyle karşılandığı görülmektedir. “Kasırğa gibi eserek öfkeyle” ifadesi *donaru* eylemindeki algıyı yansıtmakla birlikte, *-komu* eyleminin verdiği içeri doğru hareket algısı açık bir şekilde hissedilememektedir.

3.1.5. *Furikomu* 降り込む

“Yağmur ya da karın yağarak içeri girmesi” anlamındaki *furikomu* birleşik eylemi, “yağmak” (*furu*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Furu* eylemi tek başına “yağmak (yağmur, kar)” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birlikte *furikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “yağan yağmurun ya da karın içeri doğru girmesi” anlamı

ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…妙子が窓の外を窺うと、（そこは上げ下げになった窓で、さっき雨が降り込むので上の方一二寸を残して締めたのであった）外部も室内と同じくらいの水位になっており…」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1947, *Sasameyuki Chūkan*)

...(...sakki	ame-ga	<u>furikomu</u>	node	ue-no	hō
...(...biraz önce	yağmur-Ø	<u>ıçeri yağ-</u>	ıçin	üst-İLGİ	taraf

[Tr.] “Pencere yukarı aşağı kaldırıp indirerek açılan-kapanan pencerelerdendi Yağmurdan dolayı daha önceden üstten beş-on santim kadar açık bırakılmış, kalanı indirilmişti. Pencereden dışarı göz attığında evin dışarısında suların evdekiyle aynı yükseklikte olduğunu görebiliyordu.”

(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 2.Cilt, s.315)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *furu* eylemiyle birleşerek *furikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, doğrudan *-komu* eylemi ile ilintili olmayıp birleşik eylemdeki geçişsizlik özelliğinden kaynaklanmaktadır. Öznellik derecesi düşüktür. Japonca örnek tümcedeki *furikomu* birleşik eyleminin Türkçede açık bir şekilde karşılanmadığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “yağmak” anlamına gelen *furu* eylemi - *komu* eylemi ile birleşerek *furikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *furu* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Furu* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. – *komu* eylemi *furu* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında somut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Furikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (İkinci Cilt) (1)” olmak üzere eserlerde toplam bir kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında Japonca orijinal *furikomu* birleşik eyleminin Türkçeye açık bir şekilde aktarılmadığı görülmektedir.

3.1.6. *Hairikomu* 入り込む

“Derinlemesine içeri girmek” anlamındaki *hairikomu* birleşik eylemi, “girmek” (*hairu*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Hairu* eylemi tek başına “girmek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *hairikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “derinlemesine iyice içeri girmek” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「母ノ亡クナッタ昭和三年カラ数エテ三十三年後ニ、忤ガコノヨウナ狂人ニナリ、コノヨウナ嫁ガ我が家ニ入り込むニ至ッタコトヲ、夢ニモ考エタバロウカ。…」

(Tanizaki Jun’ichirō, 1961, *Fūten Rōjin Nikki*)

...*konoyōna yome-ga* *wagaya-ni* ***hairikomu***-ni *ita-tta*
...böyle bir gelin- Ø ev-YÖN. gir-YÖN. sonuçlan-DÜZ GEÇ.

[Tr.] “Annem vefat ettiği Şova üçüncü yılından sonra otuz üç yıl geçiş bugünde, kendi oğlunun böyle bir çılgınlık yaptığını, kendi evine böyle bir gelin **gelmiş** olmasını rüyasında göre inanır mıydı acaba?”

(Çev. Alper, 2019, *Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi* s.83)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *hairu* eylemiyle birleşerek *hairikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, hem *hairu* eyleminin temel anlamı

dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden; hem de *-komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareket anlamını pekiştirmesinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *hairikomu* birleşik eyleminin Türkçede “gelmek” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. Temelde “girmek” anlamına gelen *hairu* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *hairikomu* birleşik eylemi oluşturduğunda yukarıdaki Japonca örnek tümcede temel anlamını kaybettiği görülmektedir. Temel anlamdaki somut bir yere girme hareketi ile soyut bir alana (*wagaya* (ev, aile)) doğru hareket arasında benzerlik ilişkisi görülmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *hairu* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Hairu* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı vardır. *-komu* eylemi *hairu* eyleminin kendi bünyesindeki içeri doğru bir hareket anlamını pekiştirmektedir. Dolayısıyla *-komu* eylemi ile birlikte yapılan eylem vurgulanmaktadır. Yukarıdaki Japonca örnek tümce bağlamında aile gibi soyut bir kavrama hareket söz konusudur. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Geçtiği Eser: *Hairikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (İkinci Cilt) (6); Anahtar (4); Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (2); Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın (1) ve Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi (1)” olmak üzere eserlerde toplam 14 kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *hairikomu* birleşik eyleminin Türkçede “gelmek” şeklinde basit eylemle karşılandığı görülmektedir. “Gelmek” eylemi

hairu eylemindeki algıyı yansıtmakla birlikte, *-komu* eyleminin pekiştirdiği içeri doğru hareket algısı açık bir şekilde hissedilememektedir.

3.1.7. *Hamarikomu* 嵌まり込む

“İyice sıkışmak, sıkışıp hareket edememek” anlamındaki *hamarikomu* birleşik eylemi “uymak, uygun olmak” (*hamaru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Hamaru* eylemi tek başına “tam tamına oturmak, uymak” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birlikte *hamarikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “sıkışıp hareket edememek” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Tiryakisi, müptelası olmak” anlamı da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…一人が水に嵌まり込んだりすると、…」
(Tanizaki Jun'ichirō, 1947, *Sasameyuki Chūkan*)

...hitori-ga	mizu-ni	<u>hamariko-nda-ri</u>	suru-to,
...bir kişi-Ø	su-YÖN.	yakalan-DÜZ.GEÇ.-SIR.	YRD.E.-KOŞ.

[Tr.] “...içlerinden biri suya düşecek olursa kahkahalarla gülüyorlardı.”
(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 2.Cilt, s.289.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *hairu* eylemiyle birleşerek *hamarikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, hem *hamaru* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden; hem de *-komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareket anlamını pekiştirmesinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *hamarikomu* birleşik eyleminin Türkçede “düşmek” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. *Hamarikomu* birleşik eylemindeki *hamaru* eylemi temel anlamda “uymak, tam tamına oturmak” anlamına gelmektedir. Temel anlamı dışında “nehre, havuza düşmek” anlamı da bulunmaktadır. Yukarıdaki Japonca örnek tümcede de *hamarikomu* birleşik eylemindeki *hamaru* eyleminin temel anlamı dışındaki “düşmek” anlamının kullanıldığı görülmektedir. Temel anlamdaki “bir şeyin içine tam tamına oturmak, uymak” ile “suya düşerek suyla bütünleşmek, kaplanmak” arasında benzerlik ilişkisi görülmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *hamaru* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Hamaru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı vardır. *-komu* eylemi *hamaru* eyleminin kendi bünyesindeki içeri doğru bir hareket anlamını pekiştirmektedir. Dolayısıyla *-komu* eylemi ile birlikte yapılan eylem vurgulanmaktadır. Yukarıdaki Japonca örnek tümce bağlamında somut bir hareket söz konusudur. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Geçtiği Eser: *Hamarikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (İkinci Cilt) (2)” olmak üzere eserlerde toplam iki kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *hamarikomu* birleşik eyleminin Türkçede “düşmek” şeklinde basit eylemle karşılandığı görülmektedir. “Düşmek” eylemi *hamaru* eylemindeki algıyı yansıtmakla birlikte, *-komu* eyleminin pekiştirdiği içeri doğru hareket algısı açık bir şekilde hissedilememektedir.

3.1.8. Hashirikomu 走り込む

“Koşarak içeri girmek” anlamındaki *hashirikomu* birleşik eylemi “koşmak” (*hashiru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Hashiru* eylemi tek başına “koşmak” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *hashirikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “koşarak içeri girmek” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “tekrar tekrar koşmak, pratik yapmak, koşu alıştırmaları yapmak” anlamı da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…帽子も被らずに昇降機に走り込み、…」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1947, *Sasameyuki Chūkan*)

... <i>bōshi</i>	<i>mo</i>	<i>kabu-ra-zuni</i>	<i>shōkōki-ni</i>	<u><i>hashiriko-mi</i></u> ,...
...şapka	bile	tak-OLSZ.Ç.OLSZ.E.	asansör-YÖN.	içeri koş-KİB.Ç.

[Tr.] “Şapkasını bile başına geçirmeye gerek duymadan, aceleyle asansöre bindi.”

(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 2.Cilt, s.457.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *hashiru* eylemiyle birleşerek *hashirikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, doğrudan *-komu* eylemi ile ilintili olmayıp birleşik eylemdeki geçişsizlik özelliğinden kaynaklanmaktadır. Öznellik derecesi düşüktür. Japonca örnek tümcedeki *hashirikomu* birleşik eyleminin Türkçede “aceleyle binmek” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “koşmak” anlamına gelen *hashiru* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *hashirikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. –*komu* eylemi *hashiru* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Hashiru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. –*komu* eylemi *hashiru* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında somut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Hashirikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (İkinci Cilt (1))” olmak üzere eserlerde toplam bir kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *hashirikomu* birleşik eyleminin Türkçede “aceleyle binmek” şeklinde belirteç+eylem yapısıyla karşılandığı ve aynı zamanda Japonca birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.1.9. *Hiekomu* 冷え込む

“İyice soğumak” anlamındaki *hiekomu* birleşik eylemi “soğumak” (*hieru*) ve –*komu* eylemlerinin birleşmesinden oluşmaktadır. *Hieru* eylemi tek başına “soğumak” anlamına gelirken, –*komu* eylemi ile birleşerek *hiekomu* birleşik eylemi oluştuğunda “havanın iyice soğuması” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Soğuk havayla birlikte vücudun da çok üşümesi”, “durumun, ilişkilerin kötüleşmesi” anlamı da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…もうこの頃でも夜は相当に冷え込むので、…」
(Tanizaki Jun'ichirō, 1936, *Neko-to Shōzō-to Futari-no Onna*)

...mō kono goro-de mo yoru-wa sōtōni hiekomu node,...
...daha bu zaman-BUL. bile akşam-KON. çok iyice soğu- için,...

[Tr.] “...daha ekim ayında geceler çok soğuk olmaya başlamıştı.”
(Çev. Ceylan, 2017, *Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın*, s.57.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *hieru* eylemiyle birleşerek *hieikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, *-komu* eyleminin *hieru* eylemine kattığı yoğunluktan kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *hieikomu* birleşik eyleminin Türkçede “çok soğuk olmak” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “soğumak” anlamına gelen *hieru* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *hieikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk vardır. *-komu* eylemi *hieru* eylemine yoğunluk katmaktadır. *Hieru* eylemi tek başına kullanıldığında sadece “soğuma” durumunu ifade ederken *-komu* eylemi ile birlikte “soğuma” durumunun yoğunluğu, derecesi artmaktadır. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Hareket: *Hieru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eylemi de *hieru* eylemine somut ya da soyut bağlamda içeri doğru hareket anlamı katmamaktadır.

Geçtiği Eser: *Hieikomu* birleşik eylemi “Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın (1)” olmak üzere eserlerde toplam bir kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *hieikomu* birleşik eyleminin Türkçede “soğuk olmak” şeklinde ad+eylem şeklinde birleşik eylem yapısıyla karşılandığı görülmektedir. “Soğuk olmak” eylemi *hieru* eylemindeki algıyı yansıtmakla birlikte, *-komu* eyleminin kattığı yoğunluk algısı hissedilememektedir. Türkçe

aktarımdaki “çok” belirtecinin Japonca orijinal tümcedeki *sōtōni* sözcüğü ile ilintili olduğu düşünülmektedir.

3.1.10. *Hitarikomu* 浸り込む

“Bir şeyle dolu olmak, bir şeye dalmış olmak” anlamındaki *hitarikomu* birleşik eylemi “bir cismin tamamının bir şeyin içine (su vb.) girmesi, dolu olmak” (*hitaru*) eylemi ve *-komu* eylemlerinin birleşmesinden oluşmaktadır. *Hitaru* eyleminin “bir durumun içine girmek” anlamı da bulunmaktadır. *Hitaru* eylemi tek başına “bir durumun içinde olmak” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *hitarikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “iyice bir durumun içinde olmak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…二人は再び享樂の世界に浸り込んだのであったが、…」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1956, *Kagi*)

... <i>futari-wa</i>	<i>futatabi</i>	<i>kyōraku-no</i>	<i>sekai-ni</i>	<u><i>hitariko-nda</i></u>
...iki kişi-KON.	tekrar	eğlence-İLGİ	dünya-YÖN.	dal-DÜZ GEÇ.

<i>nodea-tta</i>	<i>ga,...</i>
TÜM.SN.-DÜZ GEÇ.	ama...

[Tr.] “...ikimiz yeniden keyif cennetimize daldık, ama...”

(Çev. Erkin, 2011, Anahtar, s.97.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *hitaru* eylemiyle birleşerek *hitarikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, hem *hitaru* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden; hem de *-komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareket anlamını pekiştirmesinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *hitarikomu* birleşik eyleminin Türkçede “dalmak” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. Temelde “bir cismin tamamının bir yere girmesi” anlamına gelen *hitaru* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *hitarikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını kaybetmektedir. *Hitaru* eylemindeki “somut bir şeyin bir yere girmesi” ile “bir duygu durumunun içine girilmesi” arasında benzerlik görülmektedir. Somuttan soyuta bir aktarım söz konusudur.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *hitaru* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Hitaru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı vardır. *-komu* eylemi *hitaru* eyleminin kendi bünyesindeki içeri doğru bir hareket anlamını pekiştirmektedir. Dolayısıyla *-komu* eylemi ile birlikte yapılan eylem vurgulanmaktadır. Yukarıdaki Japonca örnek tümce bağlamında keyif gibi soyut bir kavrama hareket söz konusudur. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Geçtiği Eser: *Hitarikomu* birleşik eylemi “Anahtar (2)” olmak üzere eserlerde toplam iki kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *hitarikomu* birleşik eyleminin Türkçede “dalmak” şeklinde basit eylemle karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.1.11. *Horekomu* 惚れ込む

“Büyülenmek, çok etkilenmek” anlamındaki *horekomu* birleşik eylemi “etkilenmek” ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Horeru* eylemi tek başına “etkilenmek, âşık olmak” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *horekomu* birleşik eylemi oluştuğunda “çok etkilenmek, hayran kalmak, büyülenmek”

anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…けれども何よりも師の検校は彼女の才を愛し、それに惚れ込んだのであった。」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1933, *Shunkinshō*)

...keredomo	naniyorimo	shi-no	kengyō-wa	kanojo-no
...fakat	her şeyden öte	öğretmen-İLGİ	kengyō-KON.	o-İLGİ
sai-o	ai-shi,	soreni	<u>horeko-nda</u>	nodea-tta.
yetenek-BEL.	sev-KİB.Ç.	dahası	etkinlen-DÜZ GEÇ.	TÜM.SN.-DÜZ GEÇ.

[Tr.] “Fakat Üstat’ta asıl sevgi ve hayranlık uyandıran konu, her şeyden ziyade kızın yeteneğiydi.”

(Çev. Baykara, 2011, Sazende Şunkin (Sazende Şunkin), s.99.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *horeru* eylemiyle birleşerek *horekomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, *-komu* eyleminin *horeru* eylemine kattığı yoğunluktan kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *horekomu* birleşik eyleminin Türkçede “hayranlık uyandırmak” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “etkilenmek, açık olmak” anlamına gelen *horeru* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *horekomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk vardır. *-komu* eylemi *horeru* eylemine yoğunluk katmaktadır. *Horeru* eylemi tek başına kullanıldığında “etkilenme, âşık olma” durumunu ifade ederken *-komu* eylemi ile birlikte “etkilenme” durumunun yoğunluğu, derecesi artmaktadır. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk

eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Hareket: *Horeru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. -*komu* eylemi de *horeru* eylemine somut ya da soyut bağlamda içeri doğru hareket anlamı katmamaktadır.

Geçtiği Eser: *Horekomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (3) ve Sazende Şunkin (1)” olmak üzere eserlerde toplam dört kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *horekomu* birleşik eyleminin Türkçede “hayranlık uyandırmak” şeklinde deyimsel bir ifadeyle karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.1.12. *Kakekomu* 駆け込む

“Koşarak içeri girmek” anlamındaki *kakekomu* birleşik eylemi “koşmak” (*kakeru*) ve -*komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Kakeru* eylemi tek başına “koşmak” anlamına gelirken, -*komu* eylemi ile birleşerek *kakekomu* birleşik eylemi oluştuğunda “içeri doğru koşmak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Danışmak için aceleyle bir yere koşmak”, “Edo döneminde normal yasal süreçleri atlayarak doğrudan üst makama gitmek” gibi anlamları da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…光子は笑いながら奥へ駆け込んで了った。」

(Tanizaki Jun’ichirō, 1911, *Shōnen*)

...Mitsuko-wa	wara-i-nagara	oku-e	<u>kakeko-nde</u>
...Mitsuko-KON.	gül-KİB.Ç.-DUR.	içeri-YÖN.	içeri koş-BAG.

owa-tta.
bit-DÜZ GEÇ.

[Tr.] “Mitsuko gülerek bunları söylemiş, koşarak geri dönmüştü.”

(Çev. Baykara, 2011, Çocuklar (Sazende Şunkin), s.77.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *kakeru* eylemiyle birleşerek *kakekomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, doğrudan *-komu* eylemi ile ilintili olmayıp birleşik eylemdeki geçişsizlik özelliğinden kaynaklanmaktadır. Öznellik derecesi düşüktür. Japonca örnek tümcedeki *kakekomu* birleşik eyleminin Türkçede “koşarak geri dönmek” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “koşmak” anlamına gelen *kakeru* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *kakekomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *kakeru* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Kakeru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eylemi *kakeru* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında somut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Kakekomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (İkinci Cilt) (7); Nazlı Kar (Birinci Cilt) (2); Çocuklar (2); Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (1) ve Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın (1)” olmak üzere eserlerde toplam 13 kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *kakekomu* birleşik eyleminin Türkçede “koşarak geri dönmek” şeklinde sözcük öbeğiyle karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.1.13. *Korogarikomu* 転がり込む

“Yuvarlanarak içeri girmek” anlamındaki *korogarikomu* birleşik eylemi “yuvarlanmak” (*korogaru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Korogaru*

eylemi tek başına “yuvarlanma” durumunu ifade ederken *-komu* eylemi ile birleşerek *korogarikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “içeri doğru yuvarlanmak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylem aynı zamanda çok anlamlıdır. “Evden ayrılıp ani bir şekilde başka yerde kalmak”, “elde etmek (para vs.)”, “geçim sıkıntısı nedeniyle başkasının evine yerleşmek” gibi anlamları da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「麻布の種田と云うのは、義兄の直ぐ上の兄に当る人で、商工省の官吏であることは知っているけれども、幸子などは十何年も前姉の結婚式の時にたった一度会ったきりで、顔もよく覚えていないくらいなので、姉にしても恐らくそんなに度々は会っていないであろう。義兄が先月来寄食していた関係から、取り敢えず其処に転がり込んだのであろうが、義兄は身内だからよいとして、姉や雪子は、知らぬ土地へ来て、名古屋側の親戚の、而も目上の人の家に厄介になっているのでは、どんなにか窮屈なことであろう。…」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1943, *Sasameyuki Jōkan*)

...toriaezu	soko-ni	<u>korogariko-nda</u>	nodearō	ga...
...öncelikle	ora-BUL.	kal-DÜZ GEÇ.	TÜM.SN.-	ama...

[Tr.] “Azabu’daki Tenaya, eniştesinin ağabeyiydi. Ticaret ve Endüstri Bakanlığı’nda çalıştığını biliyordu. Ta ablasının düğününde bir kez görmüştü onu. On yıldan fazla olmuştu herhalde. Yüzünü bile pek hatırlayamıyordu. Olasılıkla ablası da kendisi gibi uzun zamandır görüşmüyordu onunla. Eniştesi zaten geçen aydan beri orada yatıp kalkıyordu. Böyle bir sorun çıkınca çaresiz, tüm aile yanlarına sığınmışlardı. Belki eniştesi için tamamdı da, hiç bilmedikleri bir yerde, eniştesinin pek tanımadıkları Nagoya’lı akrabalarının, üstelik de bu konumdaki birilerinin yanına sığınmış olmanın ablası ve Yukiko için ne kadar zor olduğunu tahmin ediyordu.”

(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 1.Cilt, s.188.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *korogaru* eylemiyle birleşerek *korogarikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış doğrudan *-komu* eylemi ile ilgili olmayıp, *korogaru* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *korogarikomu* birleşik eyleminin Türkçede “yatıp kalkmak” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. *Korogarikomu* birleşik eylemindeki *korogaru* eylemi temel anlamda “yuvarlanmak” anlamına gelmektedir. Temel anlamdaki “yuvarlanmak” ile “bir sebepten sürüklenerek başka bir yerde kalmak” arasında benzerlik ilişkisi görülmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *korogaru* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Korogaru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eylemi *korogaru* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında soyut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Korogarikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (Birinci Cilt) (1)” olmak üzere eserlerde toplam bir kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *korogarikomu* birleşik eyleminin Türkçede “yatıp kalkmak” şeklinde deyimisel ifadeyle karşılandığı görülmektedir. “Yatıp kalkmak” ifadesi *korogaru* eylemindeki algıyı yansıtmakla birlikte, *-komu* eyleminin verdiği içeri doğru hareket algısı açık bir şekilde hissedilememektedir.

3.1.14. *Magirekomu* 紛れ込む

“Bir şeyin içinde kaybolmak, yok olmak” anlamındaki *magirekomu* birleşik eylemi “bir şeyin içinde kaybolmak” (*magireru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Magireru* eylemi tek başına “bir şeyin içinde kaybolmak” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *magirekomu* birleşik eylemi oluştuğunda “bir şeyin içine iyice karışıp kaybolmak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Kafa karıştırıcı şeylerin içine girmek, farkında olmadan bir yerlere girmek” anları da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「何処カラカ部屋ノ中ニ蟋蟀ガ紛レ込ンダノダロウカ。」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1961, *Fūten Rōjin Nikki*)

Doko-kara-ka heya-no naka-ni kōrogi-ga
Nere-ÇIK.-SOR. oda-İLGİ. iç-YÖN. cırcır böceği-Ø

magireko-nda nodarō.
gir-DÜZ.GEÇ. TMC.SN.

[Tr.] “Yanlışlıkla odaya girmiş olabilir mi?”

(Çev. Alper, 2019, Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi s.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *magireru* eylemiyle birleşerek *magirekomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, *-komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareket anlamını pekiştirmesinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *magirekomu* birleşik eyleminin Türkçede “girmek” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “bir şeyin içinde kaybolma” anlamına gelen *magireru* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *magirekomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *magireru* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Magireru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı vardır. *-komu* eylemi *magireru* eyleminin kendi bünyesindeki içeri doğru bir hareket anlamını pekiştirmektedir. Dolayısıyla *-komu* eylemi ile birlikte yapılan eylem vurgulanmaktadır. Yukarıdaki Japonca örnek tümce bağlamında somut bir hareket söz konusudur. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği

yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Geçtiği Eser: *Magirekomu* birleşik eylemi “Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi (1)” olmak üzere eserlerde toplam bir kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *magirekomu* birleşik eyleminin Türkçede “girmek” şeklinde basit eylemle karşılandığı görülmektedir. “Girmek” eylemi *magireru* eylemindeki algıyı yansıtmakla birlikte, *-komu* eyleminin pekiştirdiği içeri doğru hareket algısı açık bir şekilde hissedilememektedir.

3.1.15. *Maikomu* 舞い込む

“Uçuşarak içeri girmek” anlamındaki *maikomu* birleşik eylemi “dönerek dans etmek” (*mau*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Mau* eylemi tek başına “dönerek dans etmek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *maikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “dans eder gibi uçuşarak içeri girmek” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Beklenmedik anda bir şeyin olması” anlamı da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…庭から大きな蜂が一匹舞い込んで来て、…」

(Tanizaki Jun’ichirō, 1947, *Sasameyuki Chūkan*)

...niwa-kara ōkina hachi-ga ippiki maiko-nde ki-te,...
...bahçe-ÇIK. büyük arı-Ø bir tane uçararak gir-BAĞ. YRD.E.-BAĞ.

[Tr.] “O sırada bahçeden içeri büyük bir arı uçup girdi.”

(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 2.Cilt, s.335.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *mau* eylemiyle birleşerek *maikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi

görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış doğrudan –*komu* eylemi ile ilgili olmayıp, *mau* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *maikomu* birleşik eyleminin Türkçede “uçup girmek” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. Temelde “dönerek dans etmek” anlamına gelen *mau* eylemi -*komu* eylemi ile birleşerek *maikomu* birleşik eylemi oluşturduğunda yukarıdaki Japonca örnek tümcede temel anlamı dışında kullanılmıştır. *Mau* eylemindeki “dönerek dans etme durumu” ile “canlı ya da cansız bir varlığın dönmesi” arasında benzerlik görülmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. –*komu* eylemi *mau* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Mau* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. –*komu* eylemi *mau* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında somut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Maikomu* birleşik eylemi “Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın (1); Nazlı Kar (İkinci Cilt) (1) ve Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (1)” olmak üzere eserlerde toplam üç kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *maikomu* birleşik eyleminin Türkçede “uçup girmek” şeklinde sözcük öbeğiyle karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.1.16. *Mayoikomu* 迷い込む

“Kaybolmak, yolunu kaybetmek” anlamındaki *mayoikomu* birleşik eylemi “kaybolmak” (*mayou*) ve –*komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Mayou* eylemi tek başına “kaybolmak” anlamına gelirken, –*komu* eylemi ile birleşerek *mayoikomu*

birleşik eylemi oluştuğunda “yolunu kaybedip bir yere, bir yerden içeri girmek” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「と、暗い次の間の方で、何か光ったものが横に流れたけはいがしたので、首を擡げて見ると、何処からか迷い込んだ蛍が一匹、蚊遣線香の煙に追われて逃げ場を求めているのであった。」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1947, *Sasameyuki Gekan*)

...doko-kara-ka	<u>mayoiko-nda</u>	hotaru-ga	ippiki,...
...nere-ÇIK.-SOR.	yolunu kaybet-DÜZ.GEÇ	ateşböceği-Ø	bir tane,...

[Tr.] “O sırada, yan odanın karanlığından bir ışığın yanına doğru süzüldüğünü hissetti. Başını yerden kaldırıp dikkatle baktığında, yolunu kaybetmiş bir ateşböceği olduğunu gördü.”

(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 3.Cilt, s.555.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *mayou* eylemiyle birleşerek *mayoikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, doğrudan *-komu* eylemi ile ilintili olmayıp birleşik eylemdeki geçişsizlik özelliğinden kaynaklanmaktadır. Öznellik derecesi düşüktür. Japonca örnek tümcedeki *mayoikomu* birleşik eyleminin Türkçede “yolunu kaybetmek” şeklinde karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “yolunu kaybetme” anlamına gelen *mayou* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *mayoikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *mayou* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Mayou* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. –
komu eylemi *mayou* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki
örnek bağlamında somut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Mayoikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (1)” olmak
üzere eserlerde toplam bir kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *mayoikomu* birleşik eyleminin
Türkçede “yolunu kaybetmek” şeklinde eşdizimli bir yapıyla karşılandığı görülmektedir.
“Yolunu kaybetmek” eşdizimli yapısı *mayou* eylemindeki algıyı yansıtmakla birlikte, –
komu eyleminin verdiği içeri doğru hareket algısı açık bir şekilde hissedilememektedir.

3.1.17. *Meirikomu* 減入り込む

“Bunalımda olmak” anlamındaki *meirikomu* birleşik eylemi “bunalımda olmak”
(*meiru*) ve –*komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Meiru* eylemi tek başına
“depresyonda olmak” anlamına gelirken, –*komu* eylemi ile birleşerek *meirikomu* birleşik
eylemi oluştuğunda “iyice bunalımda olma” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik
eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「平衡感覚ガ失ワレテ、体ガ倒レソウニナツタリ、地下へ減入り込むヨウニ
感じタリスルノモ、内耳ノ血管ノ血行ガ悪クナッテイルカラダト云ワレル。」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1956, *Kagi*)

...chika-e meirikomu yōni kanji-ta-ri...
...yeraltı-YÖN. bunalımda ol- gibi hisset-DÜZ.GEÇ-SIR.

[Tr.] “Dengemi yitirmemin, bir yana devriliverecek gibi olmamın, yeraltında
gömülüp kalmış gibi hissetmemin de, içkulak damarlarındaki dolaşım
bozukluğundan kaynaklandığını söylerler.”

(Çev. Erkin, 2011, Anahtar, s.72.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *meiru* eylemiyle birleşerek *meirikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, hem *-komu* eyleminin *meiru* eylemine kattığı yoğunluktan; hem de hem de *-komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareket anlamını pekiştirmesinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *meirikomu* birleşik eyleminin Türkçede “gömülüp kalmak” şeklinde karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “bunalımda olmak” anlamına gelen *meiru* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *meirikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk vardır. *-komu* eylemi *meiru* eylemine yoğunluk katmaktadır. *Meiru* eylemi tek başına kullanıldığında “bunalımda olma” durumunu ifade ederken *-komu* eylemi ile birlikte “bunalım” durumu pekiştirilmektedir. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Hareket: *Meiru* eyleminin kendi özünde soyut bağlamda içeri doğru bir hareket anlamı vardır. *-komu* eyleminin *meiru* eylemine kattığı yoğunlukla birlikte o durumun içinde bulunulması noktasında *-komu* eyleminin *meiru* eylemine soyut bağlamda içeri doğru hareket anlamını da pekiştirdiği söylenebilir.

Geçtiği Eser: *Meirikomu* birleşik eylemi “Anahtar (1) ve Nazlı Kar (Birinci Cilt) (1)” olmak üzere eserlerde toplam iki kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *merikomu* birleşik eyleminin Türkçede “gömülüp kalmak” şeklinde deyimisel ifadeyle karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.1.18. *Merikomu* 減り込む

“İçine batmak, göçmek” anlamındaki *merikomu* birleşik eylemi “azalmak, düşmek” (*heru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Heru* eylemi tek başına “azalmak” anlamına gelirken, *-komu* ile birleşerek *merikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “içine batmak, göçmek” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca *heru* eyleminde ses değişimi dikkat çekmektedir. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…忽ち二人の体は重い緞子の帷の中へめり込んだかと思う間もなく、…」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1911, *Shōnen*)

...tachimachi	futari-no	karada-wa	omoi	donsu-no	
...anında	ikisi-İLGİ	beden-KON.	ağır	ipek kumaş-İLGİ	
tobari-no	naka-e	<u>meriko-nda-ka</u>	to	omou	mamonaku
perde-İLGİ	iç-YÖN.	içine bat-DÜZ.GEÇ.-SOR.	diye	düşün-	kısa sürede

[Tr.] “...birden ağır ipek perdenin içine gömüldük...”

(Çev. Baykara, 2011, Çocuklar (Sazende Şunkin), s.83.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *heru* eylemiyle birleşerek *merikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, doğrudan *-komu* eylemi ile ilintili olmayıp *heru* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *merikomu* birleşik eyleminin Türkçede “gömülmek” şeklinde karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. Temelde “azalma” anlamına gelen *heru* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *merikomu* birleşik eylemi oluşturduğunda yukarıdaki Japonca örnek tümcede temel anlamı dışında kullanılmıştır. *Heru* eylemindeki “azalarak aşağı doğru bir hareket” ile “bir şeyin içeri doğru göçmesi” arasında benzerlik görülmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *heru* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Heru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eylemi *heru* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında somut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Merikomu* birleşik eylemi “Çocuklar (1)” olmak üzere eserlerde toplam bir kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *meirikomu* birleşik eyleminin Türkçede “gömülmek” şeklinde basit eylemle karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.1.19. *Mogurikomu* 潜り込む

“Bir şeyin içine gizlenmek, saklanmak” anlamındaki *mogurikomu* birleşik eylemi “suyun içine dalmak” (*moguru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Moguru* eylemi ayrıca “altına girmek”, “gizlenmek” gibi farklı anlamlara da gelmektedir. *Moguru* eylemi tek başına “gizlenmek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *mogurikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “içine saklanmak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Suya dalıp içine girmek”, “yasal olmayan yollarla bir yere sızmak” anlamları da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「たとえば彼女は、寒い時分に夫の寢床へもぐり込んで行くこの猫を憎み、

...」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1936, *Neko-to Shōzō-to Futari-no Onna*)

Tatoeba kanojo-wa samui jibun-ni otto-no nedoko-e
Mesela o-KON. soğuk zaman-BUL. koca-İLGİ yatak-YÖN.

moguriko-nde iku kono neko-o niku-mi...
altına gir-BAĞ. YRD.E. bu kedi-BEL. nefret et-KİB.Ç.

[Tr.] “Mesela soğuk gecelerde kedinin kocasının yatağına **girmesine** sinir oluyor,...”

(Çev. Ceylan, 2017, Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın, s.69.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *moguru* eylemiyle birleşerek *mogurikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, hem *moguru* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden; hem de *-komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareket anlamını pekiştirmesinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *mogurikomu* birleşik eyleminin Türkçede “girmek” şeklinde karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. *Mogurikomu* birleşik eylemindeki *moguru* eylemi temel anlamda “suyun içine dalmak” anlamına gelmektedir. Temel anlamı dışında “gizlenmek” anlamı da bulunmaktadır. *Mogurikomu* birleşik eyleminde de *moguru* eyleminin temel anlamı dışındaki “gizlenmek” anlamı kullanılmaktadır. Temel anlamdaki “suyun içine girerek görünmez hale gelme” ile “saklanma” arasında benzerlik ilişkisi görülmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *moguru* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Moguru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı vardır. -*komu* eylemi *moguru* eyleminin kendi bünyesindeki içeri doğru bir hareket anlamını pekiştirmektedir. Dolayısıyla -*komu* eylemi ile birlikte yapılan eylem vurgulanmaktadır. Yukarıdaki Japonca örnek tümce bağlamında somut bir alana hareket söz konusudur. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. -*komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Geçtiği Eser: *Mogurikomu* birleşik eylemi “Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın (6) ve Nazlı Kar (İkinci Cilt) (1)” olmak üzere eserlerde toplam yedi kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *mogurikomu* birleşik eyleminin Türkçede “girmek” şeklinde basit eylemle karşılandığı görülmektedir. “Girmek” eylemi *moguru* eylemindeki algıyı yansıtmakla birlikte, -*komu* eyleminin pekiştirdiği içeri doğru hareket algısı açık bir şekilde hissedilememektedir.

3.1.20. *Nagarekomu* 流れ込む

“İçeri doğru akmak, akıp karışmak” anlamındaki *nagarekomu* birleşik eylemi “akmak” (*nagareru*) ve -*komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Nagareru* eylemi tek başına “akmak” anlamına gelirken, -*komu* eylemi ile birleşerek *nagarekomu* birleşik eylemi oluştuğunda “içeri doğru akmak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「月が対岸の土州屋敷の上にかゝって、夢のような光が沿岸一帯の家々の座敷に流れ込む頃には、刺青はまだ半分も出来上らず、清吉は一心に蠟燭の心を掻き立てて居た。」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1910, *Shisei*)

...yume-no	yōna	hikari-ga	engan'ittai-no	ieie-no	zashiki-ni
...rüya-İLGİ	gibi	ışık-Ø	sahil boyu-İLGİ	evler-İLGİ	oda-YÖN.

<u><i>nagarekomu</i></u>	<i>goro-ni-wa, ...</i>
ak-	zaman-BUL.-KON.

[Tr.] “Ay, rüya gibi parlayan ışıklarını sahildeki her evin penceresinden **ıçeri akıtıp** odaları aydınlatmaya başladığında Seikiçi daha işinin yarısını bile bitirememişti; pürdikkat mumun fitilini yakmaya çalışıyordu.”

(Çev. Baykara, 2011, Dövme (Sazende Şunkin), s.20.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *nagareru* eylemiyle birleşerek *nagarekomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış doğrudan *-komu* eylemi ile ilgili olmayıp, *nagareru* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *nagarekomu* birleşik eyleminin Türkçede “ıçeri akıtmak” şeklinde karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. Temelde “akmak” anlamına gelen *nagareru* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *nagarekomu* birleşik eylemi oluşturduğunda temel anlamı dışında kullanılmıştır. “sıvı bir nesnenin akışı” ile “ışığın hareketi” arasındaki benzerlik ilişkisi görülmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *nagareru* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Nagareru* eyleminin kendi özünde ıçeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eylemi *nagareru* eylemine ıçeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında soyut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Nagarekomu* birleşik eylemi “Dövme (2); Nazlı Kar (İkinci Cilt) (2) ve Çocuklar (1)” olmak üzere eserlerde toplam beş kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *nagarekomu* birleşik eyleminin Türkçede “içeri akıtmak” şeklinde ilgeç+basit eylemle karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.1.21. *Nemurikomu* 眠り込む

“Uykuya dalmak, mışıl mışıl uyumak” anlamındaki *nemurikomu* birleşik eylemi “uyumak” (*nemuru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Nemuru* eylemi tek başına “uyumak” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *nemurikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “uykuya dalmak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「彼女が睡り込ンダ (モシクハ睡り込ンダ風ヲシタ) ノヲ見定メテカラ、
…」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1956, *Kagi*)

Kanojo-ga *nemuriko-nda* *moshikuwa* *nemuriko-nda*
O-Ø uykuya dal-DÜZ GEÇ. ya da uykuya dal-DÜZ GEÇ.

fū-o-shi-ta
mış gibi yap-DÜZ GEÇ.

[Tr.] “Onun tekrar uyuduğundan (ya da uyuyor numarası yapmaya başladığından) emin olunca, ...”

(Çev. Erkin, 2011, *Anahtar*, s.30)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *nemuru* eylemiyle birleşerek *nemurikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, *-komu* eyleminin *nemuru* eylemine kattığı yoğunluktan kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *nemurikomu* birleşik eyleminin Türkçede “uyumak” şeklinde karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “uyumak” anlamına gelen *nemuru* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *nemurikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk vardır. *-komu* eylemi *nemuru* eylemine yoğunluk katmaktadır. *Nemuru* eylemi tek başına kullanıldığında “uyuma” durumunu ifade ederken *-komu* eylemi ile birlikte “uyuma” durumu pekiştirilmektedir. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Hareket: *Nemuru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eyleminin *nemuru* eylemine kattığı yoğunlukla birlikte o durumun içinde bulunulması noktasında *-komu* eyleminin *nemuru* eylemine soyut bağlamda içeri doğru hareket anlamı verdiği söylenebilir.

Geçtiği Eser: *Nemurikomu* birleşik eylemi “Anahtar (2)” olmak üzere eserlerde toplam iki kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *nemurikomu* birleşik eyleminin Türkçede “uyumak” şeklinde basit eylemle karşılandığı görülmektedir. “Uyumak” eylemi *nemuru* eylemindeki algıyı yansıtmakla birlikte, *-komu* eyleminin verdiği yoğunluk algısı açık bir şekilde hissedilememektedir.

3.1.22. *Nigekomu* 逃げ込む

“Sığınmak, bir yere kaçmak” anlamındaki *nigekomu* birleşik eylemi “kaçmak” (*nigeru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Nigeru* eylemi tek başına “kaçmak” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *nigekomu* birleşik eylemi oluştuğunda “kaçıp bir yere girmek, sığınmak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「雪子はさっき、玄関に叔母の声が聞えた時から姿が見えないのであるが、多分二階の部屋へ逃げ込んで小さくなっているのであろうと、幸子は察して、上って行ってみると、果して六畳の居間の、悦子の寝台に腰かけたまま俯向いて考え込んでいる様子が、簾越しに見えた。」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1943, *Sasameyuki Jōkan*)

Tabun nikai-no hey-a nigeko-nde chīsaku na-tte
Belki ikinci kat-İLGİ oda-YÖN. kaç-BAĞ. küçük ol-BAĞ.

[Tr.] “Yukiko, girişte halasının sesini duyduğu anda ortallardan kaybolmuştu. Sachiko, kardeşinin üst kattaki odaya **kaçıp** endişeyle bir kenara büzüldüğünü tahmin ediyordu. Gidip baktığında gerçekten altı *tatami*’lik odada bambu perdelerin arkasında Etsuko’nun yatağına ilişmiş, gözlerini yere dikerek düşüncelere dalmış olduğunu gördü.”

(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 1.Cilt, s.179.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *nigeru* eylemiyle birleşerek *nigekomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, doğrudan *-komu* eylemi ile ilintili olmayıp birleşik eylemdeki geçişsizlik özelliğinden kaynaklanmaktadır. Öznellik derecesi düşüktür. Japonca örnek tümcedeki *nigeikomu* birleşik eyleminin Türkçede “kaçmak” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “kaçmak” anlamına gelen *nigeru* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *nigekomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *nigeru* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Nigeru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eylemi *nigeru* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında somut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Nigekomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (3) Nazlı Kar (Birinci Cilt) (2) ve Nazlı Kar (İkinci Cilt) (1)” olmak üzere eserlerde toplam altı kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *nigekomu* birleşik eyleminin Türkçede “kaçmak” şeklinde basit eylemle karşılandığı görülmektedir. “Kaçmak” eylemi *nigeru* eylemindeki algıyı yansıtmakla birlikte, *-komu* eyleminin verdiği içeri doğru hareket algısı açık bir şekilde hissedilememektedir.

3.1.23. *Norikomu* 乗り込む

“Binmek” anlamındaki *norikomu* birleşik eylemi “binmek” (*noru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Noru* eylemi tek başına “binmek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *norikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “çok sayıda insanın olduğu sıkışık bir yere girmek” anlamı ortaya çıkmaktadır. Aynı zamanda çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Bir yere meydan okuma, karşılaşma amacıyla girmek”, “Bir aracın içindeyken bir yere girmek” anlamları da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「だが、生憎なことに此の手紙の来た時期が悪かつた。と云ふのは、ちやうど此の二三日小鰯の二杯酔の一件が福子の胸につかへてゐて、一遍亭主を取つちめてやろうと考へてゐた矢先だつたのである。一体、彼女は庄造が思つてゐるほど猫好きではないのだが、庄造の気持を迎へるためと、品子への面当てと、両方の必要から自然猫好きになつてしまひ、自分もさう思へば人にも思はせてゐたのであつて、それは彼女がまだこの家へ乗り込まない時分、蔭で姑のおりんなどとグルになつて専ら品子の追ひ出し策にかかつてゐる間のことだつた。」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1936, *Neko-to Shōzō-to Futari-no Onna*)

Sore-wa kanojo-ga mada kono ie-e noriko-ma-nai
O-KON. o-Ø daha bu ev-YÖN. taşın-OLSZ.Ç.-OLSZ.E.

[Tr.] “Fakat mektubun gelişi kötü bir zamana denk gelmişti. Birkaç günlük istavrit diyeti, Fukuko’nun ruhunu, Şozo’ya ufak bir ders vermeye yöneltecek kadar daraltmıştı. Kocasının düşündüğü kadar kedi meraklısı değildi ama öyle görünmesinin iki sebebi vardı: Kocasının zevklerine uyum sağlamak ve Şinako’ya karşı bir savunma geliştirmek. Daha Şozo’nun evine taşınmadan, kendim inanırsam diğerlerini de inandırırım düşüncesiyle, müstakbel kayınvalidesi Orin ile

tasarladıkları Şinako'dan kurtulma planlarının bir parçası olarak kendiliğinden kedi sever oluvermişti.”

(Çev. Ceylan, 2017, Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın, s.18.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *noru* eylemiyle birleşerek *norikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, hem *noru* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden; hem de *-komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareket anlamını pekiştirmesinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *norikomu* birleşik eyleminin Türkçede “taşınmak” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. Temelde “binmek” anlamına gelen *noru* eylemi *-komu* ile birleşerek *norikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını kaybetmektedir. *Noru* eylemindeki “bir şeye binerek oraya dâhil olma” ile yukarıdaki örnek bağlamında “bir eve gelerek oraya mensup olma, dâhil olma” arasında benzerlik görülmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *noru* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Noru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı vardır. *-komu* eylemi *noru* eyleminin kendi bünyesindeki içeri doğru bir hareket anlamını pekiştirmektedir. Dolayısıyla *-komu* eylemi ile birlikte yapılan eylem vurgulanmaktadır. Yukarıdaki Japonca örnek tümce bağlamında bir eve hareket söz konusudur. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği

yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Geçtiği Eser: *Norikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (İkinci Cilt) (2); Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (2); Nazlı Kar (Birinci Cilt) (1); Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın (1) ve Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi (1)” olmak üzere eserlerde toplam yedi kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *norikomu* birleşik eyleminin Türkçede “taşınmak” şeklinde basit eylemle karşılandığı görülmektedir. Türkçedeki “taşınmak” eyleminin *norikomu* birleşik eylemindeki “bir amaç için bir yere gitme” bilişsel anlamı ile *-komu* eyleminin pekiştirdiği içeri doğru hareket algısı, Türkçe aktarımında açık bir şekilde hissedilememektedir.

3.1.24. *Ochikomu* 落ち込む

“Düşüp içine girmek, çökmek, yere batmak” anlamına gelen *ochikomu* birleşik eylemi “düşmek” (*ochiru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Ochiru* eylemi tek başına “düşmek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *ochikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “düşüp içine girmek, çökmek” anlamı ortaya çıkmaktadır. Aynı zamanda çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Kötü bir durumun içine düşmek, depresyona girmek, kötü hissetmek” gibi anlamları da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…ベッドの中に体が落ち込まぬようにする。」

(Tanizaki Jun’ichirō, 1961, *Fūten Rōjin Nikki*)

...beddo-no	naka-ni	karada-ga	<u>ochiko-ma-nu</u>	yōni	suru
...yatak-İLGİ	iç-YÖN.	vücut-Ø	göç-OLSZ.Ç.-OLSZ.E.	diye	yap-

[Tr.] “...döşegi ortaya çökmesin diye...”

(Çev. Alper, 2019, *Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi* s.164)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *ochiru* eylemiyle birleşerek *ochikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış doğrudan –*komu* eylemi ile ilgili olmayıp, *ochiru* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *ochikomu* birleşik eyleminin Türkçede “çökmek” şeklinde karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. Temelde “düşmek” anlamına gelen *ochiru* eylemi –*komu* eylemi ile birleşerek *ochikomu* birleşik eylemi oluşturduğunda temel anlamını kaybetmektedir. Yukarıdan aşağı doğru bir hareket olan “düşme” eylemi ile “yatağın aşağı doğru çökmesi” arasında benzerlik görülmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. –*komu* eylemi *ochiru* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Ochiru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. –*komu* eylemi *ochiru* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında somut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Ochikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (Birinci Cilt) (2); Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (1) ve Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi (1)” olmak üzere eserlerde toplam dört kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *ochikomu* birleşik eyleminin Türkçede “çökmek” şeklinde basit eylemle karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.1.25. *Odorikomu* 躍り込む

“İçine doğru atlamak” anlamındaki *odorikomu* birleşik eylemi “sıçramak, zıplamak” (*odoru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Odoru* eylemi tek başına sadece “zıplamak” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birlikte *odorikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “içine doğru hareketli bir şekilde atlama” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[**JP.**] 「板倉はそれに依って、その窓の中に人が三人いることと、三人の中の一人が妙子であることとを理解するや否や、再び激流の中に躍り込み、半ばは流され、半ばは溺れ、半ばは泳ぎつつあの藤棚へ来ることに成功したのであるが、…」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1947, *Sasameyuki Chūkan*)

...futatabi	gekiryū-no	naka-ni	<u>odoriko-mi</u>
...tekrar	azgın dalga-İLGİ	iç-YÖN.	atla-KİB.Ç.

[**Tr.**] “İtakura pencerenin içinde üç kişi olduğunu, bunlardan birinşn Taeko olduğunu anlar anlamaz tekrar azgın dalgaların içine atlamış, bir sürüklenip bir boğulacakmış gibi olarak bin bir güçlkle mor salkım çardağına ulaşmayı başarmıştı.”

(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 2.Cilt, s.321-322.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *odoru* eylemiyle birleşerek *odorikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, doğrudan *-komu* eylemi ile ilintili olmayıp birleşik eylemdeki geçişsizlik özelliğinden kaynaklanmaktadır. Öznellik derecesi düşüktür. Japonca örnek tümcedeki *odorikomu* birleşik eyleminin Türkçede “atlamak” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “zıplamak” anlamına gelen *odoru* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *odorikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. –*komu* eylemi *odoru* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Odoru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. – *komu* eylemi *odoru* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında somut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Odorikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (İkinci Cilt) (1)” olmak üzere eserlerde toplam bir kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *odorikomu* birleşik eyleminin Türkçede “atlamak” şeklinde basit eylemle karşılandığı görülmektedir. “Atlamak” eylemi *odoru* eylemindeki algıyı yansıtmakla birlikte, –*komu* eyleminin verdiği içeri doğru hareket algısı açık bir şekilde hissedilememektedir. Türkçe aktarımdaki “içine” ilgecinin Japonca orijinal tümcedeki *naka* sözcüğü ile ilintili olduğu düşünülmektedir.

3.1.26. *Oikomu* 老い込む

“İyice yaşlanmak, ihtiyarlamak, kocamak, yaşla birlikte zayıf düşmek” anlamındaki *oikomu* birleşik eylemi “yaşlanmak” anlamındaki (*oiru*) ve –*komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşturulmaktadır. *Oiru* eylemi tek başına sadece “yaşlanmak” anlamına gelirken, –*komu* eylemi ile birleşerek *oikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “iyice yaşlanmak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「清吉の憧れごごちが、激しき恋に変わって其の年も暮れ、五年目の春も半ば 老い込んだ 或る日の朝であった。彼は深川佐賀町の寓居で、房楊枝をくわえながら、錆竹の濡れ縁に萬年青の鉢を眺めて居ると、庭の裏木戸を訪うけはいがして、袖垣のかげから、ついぞ見馴れぬ小娘が這入って来た。」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1910, *Shisei*)

...sono toshi	mo kure,	gonenme-no	haru mo	nakaba
...o yıl	da yıl sonu	beşinci yıl-İLGİ	bahar da	ortaları
<u>oiko-nda</u>	aruhi-no	asa-dea-tta.		

zayıfla-DÜZ GEÇ. bir gün-İLGİ sabah-TMC.SN.-DÜZ GEÇ.

[Tr.] “Seikiçi’nin kadına olan hayranlığı şiddetli bir tutkuya dönüşmüştü. Ertesi yıl bahar mevsiminin ortasında Fukugawa semtindeki evinin bambu zeminli verandasında ağzında kürdan, saksıdaki omoto leylakarını seyrederken arka bahçenin tahta kapısı açıldı ve bodur çitlerin arasından içeriye hiç tanımadığı bir genç kız girdi.”
(Çev. Baykara, 2011, Dövme (Sazende Şunkin), s.16.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *oiru* eylemiyle birleşerek *oikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, hem *oiru* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden; hem de *-komu* eyleminin *oiru* eylemine kattığı yoğunluktan kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *oikomu* birleşik eyleminin Türkçede karşılanmadığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. Temelde “yaşlanmak” anlamına gelen *oiru* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *oikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını kaybetmektedir. *Oiru* eylemindeki insana özgü “yaşlanma” kavramı ile “bahar mevsiminin sonlarına gelinmesi” arasında benzerlik görülmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk vardır. *-komu* eylemi *oiru* eylemine yoğunluk katmaktadır. *Oiru* eylemi tek başına kullanıldığında “yaşlanma” durumunu ifade ederken *-komu* eylemi ile birlikte “yaşlanma” durumu pekiştirilmektedir. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Hareket: *Oiru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eylemi de *oiru* eylemine somut ya da soyut bağlamda içeri doğru hareket anlamı katmamaktadır.

Geçtiği Eser: *Oikomu* birleşik eylemi “Dövme (1)” olmak üzere eserlerde toplam bir kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında Japonca orijinal *oikomu* birleşik eyleminin Türkçeye açık bir şekilde aktarılmadığı görülmektedir.

3.1.27. *Sasarikomu* 刺さり込む

“İçine iyice batmak, girmek” anlamındaki *sasarikomu* birleşik eylemi “batmak, girmek” (*sasaru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Sasaru* eylemi tek başına “içine batmak, girmek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *sasarikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “iyice içine batmak, girmek” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「彼の年来の宿願は、光輝ある美女の肌を得て、それへ己れの魂を刺り込む事であった。」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1910, *Shisei*)

...sore-e	onore-no	tamashī-o	<u>sasarikomu</u> -koto	dea-tta.
...ora-YÖN.	kendi-İLGİ	ruh-BEL.	işle-ADLAŞ.	TMC.SN.-DÜZ
				GEÇ.

[Tr.] “Hayatta en büyük arzusu çok güzel bir kadın bulup onun pırıl pırıl yanan tenine bütün sanatını, bütün ruhunu dökmekti.”
(Çev. Baykara, 2011, *Dövme* (Sazende Şunkin), s.15.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *sasaru* eylemiyle birleşerek *sasarikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, hem *sasaru* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden; hem de *-komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareket anlamını pekiştirmesinden kaynaklanmaktadır. Ayrıca *sasaru* eylemi geçişsiz eylem olmasına rağmen bu birleşik eylem yapısında geçişli eylem özelliği

göstermektedir. Japonca örnek tümcedeki *sasarikomu* birleşik eyleminin Türkçede “dökmek” şeklinde karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. Temelde “batmak” anlamına gelen *sasaru* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *sasarikomu* birleşik eylemi oluşturduğunda temel anlamını kaybetmektedir. “Sivri bir şeyin batarak içeri girmesi” ile “bir duygunun başkasına aktarılması” arasında benzerlik görülmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *sasaru* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Sasaru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı vardır. *-komu* eylemi *sasaru* eyleminin kendi bünyesindeki içeri doğru bir hareket anlamını pekiştirmektedir. Dolayısıyla *-komu* eylemi ile birlikte yapılan eylem vurgulanmaktadır. Yukarıdaki Japonca örnek tümce bağlamında bir bedene hareket söz konusudur. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Geçtiği Eser: *Sasarikomu* birleşik eylemi “Dövme (3)” olmak üzere eserlerde toplam üç kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *sasarikomu* birleşik eyleminin Türkçede “dökmek” şeklinde basit eylemle karşılandığı görülmektedir. “Dökmek” eylemi *sasaru* eylemindeki algıyı yansıtmakla birlikte, *-komu* eyleminin pekiştirdiği içeri doğru hareket algısı açık bir şekilde hissedilememektedir.

3.1.28. *Sashikomu* 射し込む

“Aydınlatmak” anlamındaki *sashikomu* birleşik eylemi “parlamak” (*sasu*) ve –*komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır⁴³. *Sasu* eylemi tek başına “parlamak” anlamına gelirken, –*komu* eylemi ile birleşerek *sashikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “ışığın içeri doğru girerek aydınlatmak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…そこから射し込む日光がその布団の上一杯に照っているのが、…」
(Tanizaki Jun'ichirō, 1947, *Sasameyuki Gekan*)

...soko-kara	<u>sashikomu</u>	nikkō-ga	sono	futon-no	ue	ippaini
...ora-ÇIK.	aydınlata-	gün ışığı-Ø	o	yatak-İLGİ	üst	tamamen
te-tte	iru-no	ga...				
parla-BAĞ.	YRD.E.-TMC.SN.	ama...				

[Tr.] “... verandanın sürgülü cam kapısından içeri vuran gün ışığı, yorganın üzerinde parlayarak...”

(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 3.Cilt, s.686)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *sasu* eylemiyle birleşerek *sashikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, doğrudan –*komu* eylemi ile ilintili olmayıp birleşik eylemdeki geçişsizlik özelliğinden kaynaklanmaktadır. Öznellik derecesi düşüktür. Japonca örnek tümcedeki *sashikomu* birleşik eyleminin Türkçede “içeri vurma” karşılığı görülmektedir.

⁴³ Bu anlama gelen *sashikomu* birleşik eylemi, *Daijirin*'de (2019) ve *Ninjal*'da (2015) 「差し込む」 *kanji* karakteri ile yer almaktadır. Bir başka yazım şekli olarak 「射し込む」 *kanji* karakteri ile yazıldığı da ifade edilmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “aydınlatmak” anlamına gelen *sasu* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *sashikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *sasu* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Sasu* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eylemi *sasu* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında somut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Sashikomu* birleşik eylemi “Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi (2)⁴⁴ ve Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (2)” olmak üzere eserlerde toplam dört kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *sashikomu* birleşik eyleminin Türkçede “içeri vurmak” şeklinde ilgeç+basit eylemle karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.1.29. *Sekikomu* 急き込む

“Telaşlanmak, acele etmek” anlamındaki *sekikomu* birleşik eylemi “acele etmek” (*seku*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Seku* eylemi tek başına “acele etmek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *sekikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “çok acele etme” anlamı oluşmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümceve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

⁴⁴ “Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi” adlı eserde geçen *sashikomu* birleşik eyleminin, 「射し込む」 *kanji* karakteri ile yazıldığı görülmektedir. Fakat anlamsal açıdan bakıldığında bu *kanji* karakteri ile yazılan *sashikomu* birleşik eylemi, *hari* (iğne) sözcüğü ile kullanılarak “içine batırmak” anlamında kullanılmaktadır. Dolayısıyla 「射し込む」 *kanji* karakterinden ziyade, 3.70. numaralı çözümleme örneğindeki *sashikomu* 「刺し込む」 *kanji* karakterine tekabül ettiği söylenebilir.

[Jp.] 「…いつもよりも急き込んだ口調で云うのであった。」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1947, *Sasameyuki Chūkan*)

...itsumoyori-mo sekiko-nda kuchō de iu
...normalden daha-AY. acele et-DÜZ GEÇ. ses tonu ile söyle-

nodea-tta.

TMC.SN.-DÜZ GEÇ.

[Tr.] “...her zamankine göre daha hızlı konuşuyordu.”

(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 2.Cilt, s.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *seku* eylemiyle birleşerek *sekikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, *-komu* eyleminin *seku* eylemine kattığı yoğunluktan kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *sekikomu* birleşik eyleminin Türkçede “hızlı” şeklinde karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “acele etmek” anlamına gelen *seku* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *sekikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk vardır. *-komu* eylemi *seku* eylemine yoğunluk katmaktadır. *Seku* eylemi tek başına kullanıldığında “acele etmek” durumunu ifade ederken *-komu* eylemi ile birlikte “acele etme” durumunun yoğunluğu, derecesi artmaktadır. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Hareket: *Seku* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. -
komu eylemi de *seku* eylemine somut ya da soyut bağlamda içeri doğru hareket anlamı
katmamaktadır.

Geçtiği Eser: *Sekikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (Birinci Cilt) (1) ve Nazlı Kar
(İkinci Cilt) (1)” olmak üzere eserlerde toplam iki kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *sekikomu* birleşik eyleminin
kuchiyō (ses tonu) sözcüğünü niteleyici şekilde kullanıldığı görülmektedir. Dolayısıyla
birleşik eylemdeki dilbilgisel özellikler de göz önüne alındığında Türkçede “hızlı”
sözcüğünün *seku* eylemindeki algıyı yansıttığı söylenebilir ve Türkçede belirteç
görevindedir. Ancak -*komu* eyleminin verdiği yoğunluk algısı, Türkçe aktarımında açık
bir şekilde hissedilememektedir.

3.1.30. *Shaberikomu* 喋り込む

“Konuşmaya dalmak” anlamındaki *shaberikomu* birleşik eylemi “sohbet etmek,
konuşmak” (*shaberu*) ve -*komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Shaberu*
eylemi tek başına “konuşmak” anlamına gelirken, -*komu* eylemi ile birleşerek
shaberikomu birleşik eylemi oluştuğunda “konuşmaya dalmak” anlamı ortaya
çıkılmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…つい立ちそびれて一時間ばかりしゃべり込んでしまった。」
(Tanizaki Jun’ichirō, 1947, *Sasameyuki Gekan*)

...tsui	tachisobire-te	ichijikan	bakari
...farkında olmadan	ayakta durmama-BAĞ.	bir saat	fazla

shaberiko-nde	shima-tta.
sohbet et-BAĞ.	YRD.E.-DÜZ GEÇ.

[Tr.] “...onu ağırlayan ev sahibiyle bir saatten fazla sohbete daldılar.”
(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 3.Cilt, s.653.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *shaberu* eylemiyle birleşerek *shaberikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, *-komu* eyleminin *shaberu* eylemine kattığı yoğunluktan kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *shaberikomu* birleşik eyleminin Türkçede “sohbete dalmak” şeklinde karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “konuşmak, sohbet etmek” anlamına gelen *shaberu* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *shaberikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk vardır. *-komu* eylemi *shaberu* eylemine yoğunluk katmaktadır. *Shaberu* eylemi tek başına kullanıldığında “konuşma” durumunu ifade ederken *-komu* eylemi ile birlikte “konuşma” durumu pekiştirilmektedir. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Hareket: *Shaberu* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eyleminin *shaberu* eylemine kattığı yoğunlukla birlikte o durumun içinde bulunulması noktasında *-komu* eyleminin *shaberu* eylemine soyut bağlamda içeri doğru hareket anlamı verdiği söylenebilir.

Geçtiği Eser: *Shaberikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (1)” olmak üzere eserlerde toplam bir kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *shaberikomu* birleşik eyleminin Türkçede “sohbete dalmak” olmak üzere ad+eylem şeklinde bir eşdizimli yapıyla

karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.1.31. *Shimikomu* 染み込む

“İçine işlemek, süzülme” anlamındaki *shimikomu* birleşik eylemi “işlemek, içinden geçmek” (*shimiru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Shimiru* eylemi tek başına “işlemek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *shimikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “iyice içine işlemek” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「嘗て我が家の柱にも壁にも床にも天井にも沁み込んでいたあの匂が、…」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1936, *Neko-to Shōzō-to Futari-no Onna*)

<i>Katte</i> Eskiden		<i>wagaya-no</i> ev-İLGİ		<i>hashira-ni</i> kolon-YÖN.	<i>mo</i> da	<i>kabe-ni</i> duvar-YÖN.	<i>mo</i> da
<i>yuka-ni</i> yer-YÖN.	<i>mo</i> de	<i>tenjō-ni</i> tavan-YÖN.	<i>mo</i> da	<u><i>shimiko-nde</i></u> sin-BAĞ.		<i>i-ta</i> YRD.E.-DÜZ GEÇ.	
<i>ano</i> bu	<i>nioi-ga...</i> koku-Ø						

[Tr.] “Eskiden kendi evinin duvarlarına, tavanına, halısına sinen bu koku,…”

(Çev. Ceylan, 2017, Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın, s.97.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *shimiru* eylemiyle birleşerek *shimikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, *-komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareket anlamını pekiştirmesinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *shimikomu* birleşik eyleminin Türkçede “sinmek” şeklinde karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “içine işlemek” anlamına gelen *shimiru* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *shimikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *shimiru* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Shimiru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı vardır. *-komu* eylemi *shimiru* eyleminin kendi bünyesindeki içeri doğru bir hareket anlamını pekiştirmektedir. Dolayısıyla *-komu* eylemi ile birlikte yapılan eylem vurgulanmaktadır. Yukarıdaki Japonca örnek tümce bağlamında somut bir hareket söz konusudur. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Geçtiği Eser: *Shimikomu* birleşik eylemi “Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın (2)” olmak üzere eserlerde toplam iki kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *shimikomu* birleşik eyleminin Türkçede “sinmek” şeklinde basit eylemle karşılandığı ve aynı zamanda Japonca birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.1.32. *Shinobikomu* 忍び込む

“Gizlenerek içeri girmek” anlamındaki *shinobikomu* birleşik eylemi “gizlenmek” (*shinobu*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Shinobu* eylemi tek başına “gizlenmek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *shinobikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “gizlenerek içeri süzülme” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「其の次には黒装束に覆面の曲者がお局の中へ忍び込んで、…」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1911, *Shōnen*)

Sono tsugini-wa kuroshōzoku-ni kusemono-ga otsubone-no
o sonra-KON. siyah giysisi-BUL. kötü adam-Ø çalışan-İLGİ

naka-e shinobikon-de...
iç-YÖN. gizlice gir-BAĞ.

[Tr.] “Ondan sonraki resimde siyah giysiler içinde maskeli bir kötü adam vardı. Saray cariyelerinden birinin odasına gizlice giriyor, ...”

(Çev. Baykara, 2011, Çocuklar (Sazende Şunkin), s.52.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *shinobu* eylemiyle birleşerek *shinobikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, *-komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareket anlamını pekiştirmesinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *shinobikomu* birleşik eyleminin Türkçede “gizlice girmek” karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “gizlenmek” anlamına gelen *shinobu* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *shinobikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *shinobu* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Shinobu* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı vardır. *-komu* eylemi *shinobu* eyleminin kendi bünyesindeki içeri doğru bir hareket anlamını pekiştirmektedir. Dolayısıyla *-komu* eylemi ile birlikte yapılan eylem vurgulanmaktadır. Yukarıdaki Japonca örnek tümce bağlamında somut bir hareket söz konusudur. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği

yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Geçtiği Eser: *Shinobikomu* birleşik eylemi “Çocuklar (2); Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (1) ve Sazende Şunkin (1)” olmak üzere eserlerde toplam dört kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *shinobikomu* birleşik eyleminin Türkçede “gizlice girmek” şeklinde belirteç+eylem yapısıyla karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.1.33. *Sumikomu* 住み込む

“Çalıştığı yerde yaşamak” anlamındaki *sumikomu* birleşik eylemi “çalışmak” (*sumu*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Sumu* eylemi tek başına “yaşamak” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *sumikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “hizmetlinin ya da çırağın çalıştığı yerde oturması, yaşaması” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…神戸の洋食屋に住み込んでいた庄造が…」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1936, *Neko-to Shōzō-to Futari-no Onna*)

...Kōbe-no	yōshokuya-ni	<u>sumiko-nda</u>	Shōzō-ga
...Kōbe-İLGİ	restoran-BUL.	çalış-DÜZ GEÇ.	Shōzō-Ø

[Tr.] “...Şozo’nun aşçı çırağı olarak çalıştığı,...”

(Çev. Ceylan, 2017, *Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın*, s.31)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *sumu* eylemiyle birleşerek *sumikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, *-komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareket anlamını pekiştirmesinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek

tümcedeki *sumikomu* birleşik eyleminin Türkçede “çalışmak” şeklinde karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “yaşamak” anlamına gelen *sumu* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *sumikomu* birleşik eylemi oluşturduğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *sumu* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Sumu* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı vardır. *-komu* eylemi *sumu* eyleminin kendi bünyesindeki içeri doğru bir hareket anlamını pekiştirmektedir. Dolayısıyla *-komu* eylemi ile birlikte yapılan eylem vurgulanmaktadır. Yukarıdaki Japonca örnek tümce bağlamında somut bir hareket söz konusudur. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Geçtiği Eser: *Sumikomu* birleşik eylemi “Sazende Şunkin (2) ve Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın (1)” olmak üzere eserlerde toplam üç kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *sumikomu* birleşik eyleminin Türkçede “çalışmak” şeklinde basit eylemle karşılandığı görülmektedir. “Çalışmak” eylemi *sumikomu* eyleminin bütünündeki algıyı yansıtmakla birlikte, *-komu* eyleminin pekiştirdiği içeri doğru hareket algısı açık bir şekilde hissedilememektedir.

3.1.34. *Suwarikomu* 座り込む

“Dümdüz oturmak” anlamındaki *suwarikomu* birleşik eylemi “oturmak” (*suwaru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Suwaru* eylemi tek başına “oturmak” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *suwarikomu* birleşik eylemi oluştuğunda

“dümdüz oturma” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Oturup kalmak” anlamı da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「デハ御馳走ニナリマスト云ッテ坐リ込ンダ。」
(Tanizaki Jun'ichirō, 1956, *Kagi*)

Dewa gochisōninari-masu toi-tte suwariko-nda.
Ardından teşekkür et-KİB.B. de-BAĞ. otur-DÜZ GEÇ.

[Tr.] “... teşekkür ederek oturdu.”

(Çev. Erkin, 2011, Anahtar, s.21.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *suwaru* eylemiyle birleşerek *suwarikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, *-komu* eyleminin *suwaru* eylemine kattığı yoğunluktan kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *suwarikomu* birleşik eyleminin Türkçede “oturmak” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “oturmak” anlamına gelen *suwaru* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *suwarikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk vardır. *-komu* eylemi *suwaru* eylemine yoğunluk katmaktadır. *Suwaru* eylemi tek başına kullanıldığında “oturma” durumunu ifade ederken *-komu* eylemi ile birlikte “oturma” durumu pekiştirilmektedir. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Hareket: *Suwaru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eyleminin *suwaru* eylemine kattığı yoğunlukla birlikte o durumun içinde

bulunulması noktasında *-komu* eyleminin *suwaru* eylemine somut bağlamda içeri doğru hareket anlamı verdiği söylenebilir.

Geçtiği Eser: *Suwarikomu* birleşik eylemi “Anahtar (1) ve Nazlı Kar (İkinci Cilt) (1)” olmak üzere eserlerde toplam iki kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *suwarikomu* birleşik eyleminin Türkçede “oturmak” şeklinde basit eylemle karşılandığı görülmektedir. “Oturmak” eylemi *suwaru* eylemindeki algıyı yansıtmakla birlikte, *-komu* eyleminin verdiği yoğunluk algısı açık bir şekilde hissedilememektedir.

3.1.35. *Tobikomu* 飛び込む

“Zıplayıp içine girmek” anlamındaki *tobikomu* birleşik eylemi “uçmak” (*tobu*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Tobu* eyleminin “zıplamak” anlamı da bulunmaktadır. *Tobu* eylemi tek başına “zıplamak” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *tobikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “içine zıplamak, zıplayarak içine girmek” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Bir yere hızlıca girmek, kendini atmak”, “Gönüllü olarak bir yerle ilgilenmek”, “Bir şeylerin beklenmedik bir şekilde gözle görülür, duyulur hale gelmesi” anlamları da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「ダケドプールが出来タ以上ハ経チャンダッテ飛び込ミマスヨ。」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1961, *Fūten Rōjin Nikki*)

<i>Dakedo</i>	<i>pūru-ga</i>	<i>deki-ta</i>	<i>ijō-wa</i>	<i>Kei-chan</i> ⁴⁵	<i>datte</i>
Ama	havuz-Ø	yap-DÜZ GEÇ.	sonra-KON.	Keichan	bile

tobiko-mi-masu-yo.

içine zıpla-KİB.Ç.-KİB.B.-TMC.SN.

[Tr.] “Ama havuz yapılırsa Keisuke de atlayıp yüzecektir, anneciğim.”

(Çev. Alper, 2019, Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi s.89.)

⁴⁵ Özel adların sonuna eklenen ve yakınlık belirten ifadedir.

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *tobu* eylemiyle birleşerek *tobikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış doğrudan –*komu* eylemi ile ilgili olmayıp, *tobu* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *tobikomu* birleşik eyleminin Türkçede “atlamak” şeklinde karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. *Tobikomu* birleşik eylemindeki *tobu* eylemi temel anlamda “uçmak” anlamına gelmektedir. Temel anlamı dışında “zıplamak” anlamı da bulunmaktadır. *Tobikomu* birleşik eyleminde de *tobu* eyleminin temel anlamı dışındaki “zıplamak” anlamı kullanılmaktadır. Temel anlamdaki “uçma” durumu ile zıplandığından uçmaya benzer hareket arasında benzerlik görülmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. –*komu* eylemi *tobu* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Tobu* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. –*komu* eylemi *tobu* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında somut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Tobikomu* birleşik eylemi “Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın (2); Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi (2); Nazlı Kar (İkinci Cilt) (2); Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (1) ve Çocuklar (1)” olmak üzere eserlerde toplam sekiz kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *tobikomu* birleşik eyleminin Türkçede “atlamak” şeklinde basit eylemle karşılandığı görülmektedir. “Atlamak” eylemi *tobu* eylemindeki algıyı vermekle birlikte, –*komu* eyleminin verdiği içeri doğru hareket algısı açık bir şekilde hissedilememektedir.

3.1.36. *Tokekoku* 溶け込む

“Bir şeyin eriyerek bir şeye karışması” anlamındaki *tokekoku* birleşik eylemi “erimek” (*tokeru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Tokeru* eylemi tek başına “erimek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *tokekoku* birleşik eylemi oluştuğunda “eriyip bir şeyin içine karışması” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Bir gruba kaynaşmak, dâhil olmak” anlamı da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「水のように湿んだ青い夜の空気に縁日のあかりが溶け込んで、金清楼の二階の座敷には乱舞の人影が手に取るように映って見え、…」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1911, *Shōnen*)

<i>Yoru-no</i>	<i>kūki-ni</i>	<i>ennichi-no</i>	<i>akari-ga</i>	<u><i>tokeko-nde</i></u>
Gece-İLGİ	hava-YÖN.	festival-İLGİ	ışık-Ø	eri-BAĞ.

[Tr.] “Her tarafa sis çökmüş, bayram yerini aydınlatan ışıklar ıslak akşam karanlığında geride haleler bırakarak erimiş gibiydi. Civarın meşhur lokantalarından Kinseiro’nun ikinci katında çılgınca dans eden insanların gölgesi sanki uzansam dokunacaktım gibi net görünüyordu.”

(Çev. Baykara, 2011, Çocuklar (Sazende Şunkin), s.78.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *tokeru* eylemiyle birleşerek *tokekoku* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış doğrudan *-komu* eylemi ile ilgili olmayıp, *tokeru* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *tokekoku* birleşik eyleminin Türkçede “geride haleler bırakarak erimek” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. Temelde “erimek” anlamına gelen *tokeru* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *tokekoku* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını

kaybetmektedir. Temel anlamda somut bir şeyin eriyerek bir şeye karışması ile ışığın hava gibi bir duruma karışması arasında benzerlik görülmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. –*komu* eylemi *tokeru* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Tokeru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. –*komu* eylemi *tokeru* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında somut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Tokekomu* birleşik eylemi “Çocuklar (1)” olmak üzere eserlerde toplam bir kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *tokekomu* birleşik eyleminin Türkçede “geride haleler bırakarak erimek” şeklinde deyimsel bir ifadeyle karşılandığı ve Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.1.37. *Tomarikomu* 泊まり込む

“Gecelemek, bir sebepten dolayı başka bir yerde kalmak” anlamındaki *tomarikomu* birleşik eylemi kalmak (*tomaru*) ve –*komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Tomaru* eylemi tek başına “bir yerde konaklamak” anlamına gelirken, –*komu* ile birleşerek *tomarikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “bir iş sebebiyle bir yerde kalmak, gecelemek” anlamı oluşmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「ただお春が時々そつと訪ねるらしく、今もそのアパートに住んでいること、啓坊とは内々交際しているけれども先方の家へ泊り込むようなことはしないらしいと云うことを聞いて、まあまあそれならと、いくらか安心していったような訳でした。」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1947, *Sasameyuki Gekan*)

<i>Senpō-no</i>	<i>ie-e</i>	<u>tomarikomu</u>	<i>yōna</i>	<i>koto-wa</i>	<i>shi-nai</i>
Diğer taraf-İLGİ	ev-YÖN.	kal-	gibi	şey-KON.	yap-OLSZ.E.

rashī
gibi görün-

[Tr.] “Sadece O-Haru arada bir şöyle bir uğruyormuş. Halen aynı apartmanda yaşıyormuş. Küçük Efendi Kei’yle gizliden gizliye görüşmeler de onun evinde kalmıyormuş. Bunları öğrendiğimde içim biraz rahat etti.”

(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 3.Cilt, s.699.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *tomaru* eylemiyle birleşerek *tomarikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, *-komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareket anlamını pekiştirmesinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *tomarikomu* birleşik eyleminin Türkçede “kalmak” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “kalmak” anlamına gelen *tomaru* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *tomarikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *tomaru* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Tomaru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı vardır. *-komu* eylemi *tomaru* eyleminin kendi bünyesindeki içeri doğru bir hareket anlamını pekiştirmektedir. Dolayısıyla *-komu* eylemi ile birlikte yapılan eylem vurgulanmaktadır. Yukarıdaki Japonca örnek tümce bağlamında somut bir hareket söz konusudur. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Geçtiği Eser: *Tomarikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (Üçüncü Kitap) (2)” olmak üzere tüm eserlerde toplam iki kez yer almaktadır.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *tomarikomu* birleşik eyleminin Türkçede “kalmak” şeklinde basit eylemle karşılandığı görülmektedir. “Kalmak” eylemi *tomaru* eylemindeki algıyı yansıtmakla birlikte, *-komu* eyleminin pekiştirdiği içeri doğru hareket algısı, Türkçe aktarımında açık bir şekilde hissedilememektedir.

3.2. Geçişli Eylem ve *-komu* Eylemi ile Kurulan Birleşik Eylemler ve Çözümlemeleri

Bu bölümde *-komu* eyleminin geçişli eylemlerle birleşerek oluşturduğu birleşik eylemler incelenmiştir. Eserlerde tespit edilen toplam 103 *-komu* ile kurulan birleşik eylemin 66’sında ilk eylemin geçişsiz eylem olma özelliği görülmektedir. Bu 66 birleşik eylem ve çözümlemeleri aşağıda sunulmuştur.

3.2.1. *Atekomu* 当て込む

“Ummak, güvenmek, bel bağlamak, beklenti içinde olmak” anlamındaki *atekomu* birleşik eylemi, “çarpmak” (*ateru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Ateru* eylemi tek başına “çarpmak, vurmak” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *atekomu* birleşik eylemi oluştuğunda “ümit etmek, beklenti içinde olmak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…そうしたら幾らか気が晴れるだろうと、すっかり 当て込んでいたのであったが、…」

(Tanizaki Jun’ichirō, 1936, *Neko-to Shōzō-to Futari-no Onna*)

...sō shitara	ikuraka	ki-ga hareru	darō	to,	Sukkari
...bunun üzerine	biraz	daha iyi hisset-	acaba	diye	büsbütün

<i>ateko-nde</i>	<i>i-ta</i>	<i>nodea-tta</i>	<i>ga...</i>
um-BAĞ.	YRD.E.-DÜZ GEÇ.	TMC.SN.-DÜZ GEÇ.	ama...

[Tr.] “...yükünü hafifletmek için biraz içini dökebileceğini ümit etmişti.”

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *ateru* eylemiyle birleşerek *atekomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, hem *ateru* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden; hem de *-komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareket anlamını pekiştirmesinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *atekomu* birleşik eyleminin Türkçede “ümit etmek” şeklinde karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. Temelde “çarpmak” anlamına gelen *ateru* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *atekomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını kaybetmektedir. Belirli bir yere somut bir çarpma hareketi ile bir hedefe doğru ulaşma arasında benzerlik ilişkisi görülmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *ateru* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Ateru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı vardır. *-komu* eylemi *ateru* eyleminin kendi bünyesindeki içeri doğru bir hareket anlamını pekiştirmektedir. Dolayısıyla *-komu* eylemi ile birlikte yapılan eylem vurgulanmaktadır. Yukarıdaki Japonca örnek tümce bağlamında soyut bir alana hareket söz konusudur. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Geçtiği Eserler: *Atekomu* birleşik eylemi “Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın (1) ve Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (1)” olmak üzere eserlerde toplam iki kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *atekomu* birleşik eyleminin Türkçede “ümit etmek” olarak ad+eylem şeklinde birleşik eylem yapısıyla karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.2. *Fukikomu* 拭き込む

“Parlayana kadar silmek, iyice silmek” anlamındaki *fukikomu* birleşik eylemi, “silmek” (*fuku*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Fuku* eylemi tek başına “silmek, kurulamak” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birlikte *fukikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “iyice silmek, parlatmak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「そう云う姉が現在住んでいる上本町の家と云うのは、これも純大阪式の、高い塀の門を潜ると櫓子格子の表つきの一構えがあつて、玄関の土間から裏口まで通り庭が突き抜けてい、わずかに中前栽の鈍い明りがさしている昼も薄暗い室内に、つやつやと拭き込んだ梅の柱が底光りをしていようと云う、古風な作りであつた。」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1943, *Sasameyuki Jōkan*)

...tsuyatsuya	to	<u>fukiko-nda</u>	tsuga-no	hashira-ga...
...cilali	gibi	iyice sil-DÜZ.GEÇ.	tsuga çamı-İLGİ	sütun-Ø

[Tr.] “İşte ablası böyleydi. Ablasının halen yaşamakta olduğu Osaka Uehon-machi'deki ev de kendisi gibi tam anlamıyla Osaka tarzıydı. Evin girişi içerinin gözükmemesine izin vermeyen yüksek, ahşap duvarlarla çevriliydi. Bu ahşap duvarın bir parçası olarak yapılmış yüksek bir kapıdan içeri adım atıldığında, girişteki küçük toprak avluya ulaşıldı. Ev bu kapının ardında kafesli cephesi olan bir yapıydı. Girişteki küçük toprak avludan, arka kapıya kadar uzanan bir “geçit bahçe” *tōriniwa* vardı. Buradaki yeşilliklerin ölgün şavkının vurduğu, gündüz saatlerinde bile loş olan evin içine, *tsuga* çamından yapılmış ahşap sütunların pırıl pırıl cilası yumuşak bir ışık verirdi. Eski tarz bir yapıydı.”

(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar 1. Cilt, s.168)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *fuku* eylemiyle birleşerek *fukikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, *-komu* eyleminin *fuku* eylemine

kattığı yoğunluktan kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *fukikomu* birleşik eyleminin Türkçede açık bir şekilde karşılanmadığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “silme, parlatmak” anlamına gelen *fuku* eylemi, *-komu* eylemi ile birleşerek *fukikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk vardır. *-komu* eylemi *fuku* eylemine yoğunluk katmaktadır. *Fuku* eylemi tek başına kullanıldığında “silme” durumunu ifade ederken *-komu* eylemi ile birlikte “silme” durumunun derecesi, yoğunluğu artmaktadır. Bu da kişinin kendisini o sahnenin içine iyice koymasına neden olmaktadır. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Hareket: *Fuku* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eylemi de *fuku* eylemine somut ya da soyut bağlamda içeri doğru hareket anlamı katmamaktadır.

Geçtiği Eser: *Fukikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (Birinci Cilt) (1)” olmak üzere eserlerde toplam bir kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *fukikomu* birleşik eyleminin Türkçede açık bir şekilde karşılanmadığı düşünülmektedir. “...pırıl pırıl cilası” ifadesi göz önüne alındığında *tsuyatsuya* ifadesi için “pırıl pırıl” tercih edildiği varsayılarak “cilası” ifadesinin de *fukikomu* birleşik eylemine karşılık geldiği söylenebilir. Bu açıdan bakıldığında *fukikomu* birleşik eyleminin Türkçede “cila” şeklinde ad sözcük türü ile karşılandığı sonucu çıkmaktadır.

3.2.3. *Fukikomu* 吹き込む

“Rüzgârın içeriye doğru esmesi, rüzgârla birlikte yağmurun, karın içeriye girmesi” anlamındaki *fukikomu* birleşik eylemi, “esmek” (*fuku*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Fuku* eylemi tek başına “esmek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *fukikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “içeriye doğru esme” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca hem çok anlamlı hem de geçişli ve geçişsiz eylem özelliği gösteren bir birleşik eylemdir. Geçişli eylem olarak kullanıldığında ise “nefesini içeri doğru üfleme”, “ilham vermek, aşılama, telkin etmek, bir düşünciyi öğretmek” ve “kayıt cihazına ses kaydetmek” gibi anlamları da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…そのことを本家の耳へ吹き込んで置く必要があった。」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1947, *Sasameyuki Gekan*)

...sono koto-o	honke-no	mimi-e	<u>fukiko-nde</u>	oku
...bu durum-BEL.	evin reisi-İLGİ	kulak-YÖN.	telkin et-BAĞ.	YRD.E.
hitsuyō-ga	at-ta.			
gerek-Ø	var ol-DÜZ GEÇ.			

[Tr.] “...durumu onlara şöyle bir çıtlatmak gerekliydi.”

(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 3.Cilt, s.782.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *fuku* eylemiyle birleşerek *fukikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış doğrudan *-komu* eylemi ile ilgili olmayıp, *fuku* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *fukikomu* birleşik eyleminin Türkçede “çıtlatmak” şeklinde karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. Temelde “esmek” anlamına gelen *fuku* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *fukikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını kaybetmektedir. Temel anlamdaki rüzgarın esişiyile birlikte bir şeylerin bir yere uçması ile bir durumun da birine iletilmesi arasında benzerlik ilişkisi görülmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *fuku* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Fuku* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eylemi *fuku* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında soyut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Fukikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (2) ve Çocuklar (1)” olmak üzere eserlerde toplam üç kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *fukikomu* birleşik eyleminin Türkçede “çıtlatmak” olarak deyimisel bir kullanım ile karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.4. *Fumikomu* 踏み込む

“Basarak içeri girmek, boşluğa düşmek” anlamındaki *fumikomu* birleşik eylemi, “ayakla basmak” (*fumu*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Fumu* eylemi tek başına “basmak” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *fumikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “basarak içeri girmek, boşluğa düşmek” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca hem çok anlamlı hem de geçişli ve geçişsiz eylem özelliği gösteren bir birleşik eylemdir. “Ayakla iyice basmak”, “normalde girilmeyen yerlere, koşullara girmek”, “bir alana zorla, izin almadan girmek”, “bir şeyin özüne inmek”, “daha da ileriye gitmeye cesaret etmek” gibi anlamları da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「夫に嫉妬を起させるためには、ここまで来ることが必要であったからではあるが、もともと木村さんが好きでなかったら、ここまで来なかったであろう。そして今までは、ここで厳重な一線を劃して、これ以上の道には踏み込まぬように努めて来たけれども、これからはひよっとすると、踏み外すこともありそうな気がしている。」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1956, *Kagi*)

...kore ijō-no michi-ni-wa fumiko-ma-nu yōni
...bu ötesi-İLGİ yol-YÖN.-KON. izinsiz gir-OLSZ.Ç.-OLSZ.E. için

tsutome-te ki-ta keredomo,...
gayret et-BAĞ. YRD.E.-DÜZ GEÇ. fakat,...

[Tr.] “Kocamı kıskandırabilmek için bu noktaya gelmem de gerekiyordu, ama zaten Bay Kimura’dan hoşlanıyor olmasaydım, böyle bir durum ortaya çıkmazdı. Ayrıca, şimdiye kadar net bir çizgiyi korudum ve ötesine geçmemek için elimden gelen gayreti gösterdim. Fakat bundan sonra o çizgiyi her an aşabileceğim hissine kapılıyorum.”

(Çev. Erkin, 2011, *Anahtar*, s.65)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *fumu* eylemiyle birleşerek *fumikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış doğrudan –*komu* eylemi ile ilgili olmayıp, *fumu* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden kaynaklanmaktadır. Ayrıca *fumu* eylemi geçişli olmasına rağmen bu birleşik eylem yapısında –*komu* ile birlikte geçişsiz eylem özelliği göstermektedir. Japonca örnek tümcedeki *fumikomu* birleşik eyleminin Türkçede “geçmek” şekilde karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. Temelde “basmak” anlamına gelen *fumu* eylemi –*komu* eylemi ile birleşerek *fumikomu* birleşik eylemi oluşturduğunda temel anlamını kaybetmektedir. Temel anlamdaki basarak bir yere girme ile soyut bir alana girme arasında benzerlik ilişkisi kurulduğundan metaforik kullanıma dönüşmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. –*komu* eylemi *fumu* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Fumu* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. – *komu* eylemi *fumu* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında soyut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Fumikomu* birleşik eylemi “Anahtar (1) ve Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın (1)” olmak üzere eserlerde toplam iki kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *fumikomu* birleşik eyleminin Türkçeye aktarımının “geçmek” olarak basit eylemle karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.5. *Hakikomu* 吐き込む

“İstifra etmek, çıkarmak” anlamındaki *hakikomu* birleşik eylemi “istifra etmek” (*haku*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Haku* eylemi tek başına “istifra etmek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birlikte *hakikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “içine çıkarmak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…白酒の中へ痰や唾吐を吐き込んで二人にすすめる。」
(Tanizaki Jun'ichirō, 1911, *Shōnen*)

...shirozake-no naka-e tan ya tsubaki-o
...pirinç rakısı-İLGİ iç-YÖN. balgam ve tükürük-BEL.

hakiko-nde futari-ni susumeru.
içine çıkar-BAĞ. ikimiz-YÖN. sun-

[Tr.] “Yakındaki beyaz pirinç rakısının içine balgam, tükürük, ne cıkartabilirse doldurdu ve bize ikram etti.”

(Çev. Baykara, 2011, Çocuklar (Sazende Şunkin), s.67)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *haku* eylemiyle birleşerek *hakikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde nesnel kavrayış eğilimi

görülmektedir. Örtük anlam, yoğunluk ya da –*komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareketi pekiştirmesi durumu tespit edilmemiştir. *Hakikomu* birleşik eyleminin özünde de geçişlilik özelliği görülmesi nedeniyle nesnel kavrayış eğilimindedir. Japonca örnek tümcedeki *hakikomu* birleşik eyleminin Türkçede “çıkartıp doldurmak” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “çıkarmak, kusmak” anlamına gelen *haku* eylemi –*komu* eylemi ile birleşerek *hakikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. –*komu* eylemi *haku* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Haku* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. –*komu* eylemi *haku* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında somut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Hakikomu* birleşik eylemi “Çocuklar (1)” olmak üzere eserlerde toplam bir kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *hakikomu* birleşik eyleminin Türkçede “çıkartıp doldurmak” şeklinde karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.6. *Hakobikomu* 運び込む

“İçeri taşımak” anlamındaki *hakobikomu* birleşik eylemi “taşımak” (*hakobu*) ve –*komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Hakobu* eylemi tek başına “taşımak” anlamına gelirken, –*komu* eylemi ile birleşerek *hakobikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “içeri doğru taşımak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「妙子が再び自分の病室に運び込まれたので、…」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1947, *Sasameyuki Gekan*)

Taeko-ga futatabi jibun-no byōshitsu-ni
Taeko-Ø tekrar kendi-İLGİ hasta odası-YÖN.

hakobiko-ma-re-ta node...
içeri taşı-OLSZ.Ç.-ED.-DÜZ GEÇ. için...

[Tr.] “Taeko tekrar kendi odasına alındı.”

(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 3.Cilt, s.835.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *hakobu* eylemiyle birleşerek *hakobikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde nesnel kavrayış eğilimi görülmektedir. Örtük anlam, yoğunluk ya da –*komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareketi pekiştirmesi durumu tespit edilmemiştir. *Hakobikomu* birleşik eyleminin özünde de geçişlilik özelliği görülmesi nedeniyle nesnel kavrayış eğilimindedir. Japonca örnek tümcedeki *hakobikomu* birleşik eyleminin Türkçede “almak” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “taşımak” anlamına gelen *hakobu* eylemi –*komu* eylemi ile birleşerek *hakobikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. –*komu* eylemi *hakobu* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Hakobu* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. –*komu* eylemi *hakobu* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında somut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Hakobikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (3); Nazlı Kar (İkinci Cilt) (1) ve Anahtar (1)” olmak üzere eserlerde toplam beş kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *hakobikomu* birleşik eyleminin Türkçede “almak” şeklinde basit eylemle karşılandığı görülmektedir. “Almak” eylemi *hakobu* eylemindeki algıyı yansıtmakla birlikte, *-komu* eyleminin verdiği içeri doğru hareket açık bir şekilde hissedilememektedir.

3.2.7. *Hanashikomu* 話し込む

“Konuşmaya dalmak” anlamındaki *hanashikomu* birleşik eylemi “konuşmak” (*hanasu*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Hanasu* eylemi tek başına “konuşmak” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birlikte *hanashikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “konuşmaya dalmak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…茶ノ間デ婆サント何カ頻リニ話シ込ンデイル。」
(Tanizaki Jun’ichirō, 1961, *Fūten Rōjin Nikki*)

...chanoma-de	Bāsan	to	nanika	shikirini
...oturma odası-BUL.	büyükanne	ile	bir şeyler	sürekli

hanashiko-nde iru.
sohbete dal-BAĞ. YRD.E.

[Tr.] “...oturma odasına geçti, annesiyle sohbete daldı.”
(Çev. Alper, 2019, Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi s.20.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *hanasu* eylemiyle birleşerek *hanashikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, *-komu* eyleminin *hanasu* eylemine kattığı yoğunluktan kaynaklanmaktadır. Ayrıca *hanasu* eylemi geçişli olmasına rağmen bu birleşik eylem yapısında *-komu* ile birlikte geçişsiz eylem özelliği göstermektedir. Japonca örnek tümcedeki *hanashikomu* birleşik eyleminin Türkçede “sohbete dalmak” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “konuşmak” anlamına gelen *hanasu* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *hanashikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk vardır. *-komu* eylemi *hanasu* eylemine yoğunluk katmaktadır. *Hanasu* eylemi tek başına kullanıldığında “konuşma” durumunu ifade ederken *-komu* eylemi ile birlikte “konuşma” durumu pekiştirilmektedir. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Hareket: *Hanasu* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eyleminin *hanasu* eylemine kattığı yoğunlukla birlikte o durumun içinde bulunulması noktasında *-komu* eyleminin *hanasu* eylemine somut bağlamda içeri doğru hareket anlamı verdiği söylenebilir.

Geçtiği Eser: *Hanashikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (İkinci Cilt) (2); Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (1); Anahtar (1) ve Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi (1)” olmaz üzere eserlerde toplam beş kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *hanashikomu* birleşik eyleminin Türkçede “sohbete dalmak” olmak üzere ad+eylem şeklinde bir eşdizimli yapıyla karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.8. *Haraikomu* 払い込む

“Para ödemek, yatırmak” anlamındaki *haraikomu* birleşik eylemi “ödemek” (*harau*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Harau* eylemi tek başına “herhangi bir şeyi ödemek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *haraikomu*

birleşik eylemi oluştuğunda “birine ödeme yapmak, hesabına para yatırmak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「自分の食べるだけのものは、自分で儲けて妹夫婦へ払い込むと云う条件だから、…」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1936, *Neko-to Shōzō-to Futari-no Onna*)

Jibun-no taberu dake-no mono-wa, jibunde mōke-te
Kendi-İLGİ yemek ye- sadece-İLGİ şey-KON. kendisi üstlen-BAĞ.

imōtofūfu-e haraikomu toiu jōken dakara,...
kız kardeş ve enişte-YÖN. öde- gibi durum sebebiyle...

[Tr.] “Kendi yemek masraflarını ödeyeceğine dair kız kardeşi ve eniştesine söz verdiği için...”

(Çev. Ceylan, 2017, Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın, s.70-71.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *harau* eylemiyle birleşerek *haraikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde nesnel kavrayış eğilimi görülmektedir. Örtük anlam, yoğunluk ya da –*komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareketi pekiştirmesi durumu tespit edilmemiştir. *Hakikomu* birleşik eyleminin özünde de geçişlilik özelliği görülmesi nedeniyle nesnel kavrayış eğilimindedir. Japonca örnek tümcedeki *haraikomu* birleşik eyleminin Türkçede “ödemek” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “ödemek” anlamına gelen *harau* eylemi –*komu* eylemi ile birleşerek *haraikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. –*komu* eylemi *harau* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Harau* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. –
komu eylemi *harau* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki
örnek bağlamında somut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Haraikomu* birleşik eylemi “Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın (1)”
olmak üzere eserlerde toplam bir kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *haraikomu* birleşik eyleminin
Türkçede “ödemek” şeklinde basit eylemle karşılandığı görülmektedir. “Ödemek” eylemi
harau eylemindeki algıyı yansıtmakla birlikte, *-komu* eyleminin verdiği içeri doğru
hareket algısı açık bir şekilde hissedilememektedir.

3.2.9. *Hikikomu* 引き込む

“Çekip içeri sokmak” anlamındaki *hikikomu* birleşik eylemi “çekmek” (*hiku*) ve –
komu eylemlerinden oluşmaktadır. *Hiku* eylemi tek başına “çekmek” anlamına gelirken,
–*komu* eylemi ile birleşerek *hikikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “çekip içeri sokma,
getirme” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Kendine
çekmek, cezbetmek”, “bir nehri kollara ayırarak kendi alanına doğru uzatmak”,
“kendilerine katılması için birini davet etmek”, “üşütmek”, “-e doğru geri çekmek”, “gizli
bir yere çekilmek”, “gözlerden uzakta yaşamak” gibi anlamları da bulunmaktadır. Bu
birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…その日から幸子が風邪を引き込んだので、…」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1947, *Sasameyuki Gekan*)

...sono hi kara Sachiko-ga kaze-o hikiko-nda node, ...
...o gün beri Sachiko-Ø soğuk-BEL. çek-DÜZ GEÇ. için,...

[Tr.] “O günden sonra Sachiko soğuk algınlığından...

(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 3.Cilt, s.619.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *hiku* eylemiyle birleşerek *hikikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, hem *hiku* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden; hem de *-komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareket anlamını pekiştirmesinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *hikikomu* birleşik eyleminin Türkçede “(soğuk) algınlık” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. Temelde “çekmek” anlamına gelen *hiku* eyleminin temel anlamı dışında soyut bağlamlarda “dikkat çekmek, soğuk almak” gibi anlamları da bulunmaktadır. Yukarıdaki Japonca örnek tümcede de *hikikomu* birleşik eylemindeki *hiku* eyleminin temel anlamı dışındaki “(soğuk) almak” anlamının kullanıldığı olduğu görülmektedir. *Hiku* eyleminin bir nesneyi kendine doğru çekme durumu ile rüzgârı ya da soğuğu (*kaze*) çekme arasında benzerlik görülmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *hiku* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Hiku* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı vardır. *-komu* eylemi *hiku* eyleminin kendi bünyesindeki içeri doğru bir hareket anlamını pekiştirmektedir. Dolayısıyla *-komu* eylemi ile birlikte yapılan eylem vurgulanmaktadır. Yukarıdaki Japonca örnek tümce bağlamında somut bir alana hareket söz konusudur. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Geçtiği Eser: *Hikikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (4)” olmak üzere eserlerde toplam dört kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *hikikomu* birleşik eyleminin Türkçede “(soğuk) algınlık” şeklinde ad sözcük türüyle karşılandığı görülmektedir. “Algınlık” ifadesi *hiku* eylemindeki ağrıyı yansıtmakla birlikte, *-komu* eyleminin pekiştirdiği içeri doğru hareket algısı açık bir şekilde hissedilememektedir.

3.2.10. *Hikizurikomu* 引き摺り込む

“Sürükleyerek içeri getirmek, taşımak” anlamındaki *hikizurikomu* birleşik eylemi “sürüklemek” (*hikizuru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Hikizuru* eylemi tek başına “sürüklemek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *hikizurikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “sürükleyerek içeri getirmek” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Bir gruba zorla dâhil edilme, zorla davet etmek” anlamı da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「貞之助はそれに掴まってどうにか門の内へ引きずり込んで貰った。」
(Tanizaki Jun’ichirō, 1947, *Sasameyuki Chūkan*)

<i>Teinosuke-wa</i>	<i>sore-ni</i>	<i>tsukama-tte</i>	<i>dōnika</i>	<i>mon-no</i>
Teinosuke-KON.	ora-YÖN.	tut-BAĞ.	bir şekilde	dış kapı-İLGİ

<i>uchi-e</i>	<u><i>hikizuriko-nde</i></u>	<i>mora-tta.</i>
içeri-YÖN.	sürükle-BAĞ.	YRD.E.-DÜZ GEÇ.

[Tr.] “Teinosuke tırmığa iyice tutunduğunda birileri onu kapının içine çekti.”
(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 2.Cilt, s.294.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *hikizuru* eylemiyle birleşerek *hikizurikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış

eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, *-komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareket anlamını pekiştirmesinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *hikizurikomu* birleşik eyleminin Türkçede “çekmek” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “sürüklemek, çekmek” anlamına gelen *hikizuru* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *hikizurikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *hikizuru* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Hikizuru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı vardır. *-komu* eylemi *hikizuru* eyleminin kendi bünyesindeki içeri doğru bir hareket anlamını pekiştirmektedir. Dolayısıyla *-komu* eylemi ile birlikte yapılan eylem vurgulanmaktadır. Yukarıdaki Japonca örnek tümce bağlamında somut bir alana hareket söz konusudur. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Geçtiği Eser: *Hikizurikomu* birleşik eylemi “Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın (2) ve Nazlı Kar (İkinci Cilt) (1)” olmak üzere eserlerde toplam üç kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *hikizurikomu* birleşik eyleminin Türkçede “çekmek” şeklinde basit eylemle karşılandığı görülmektedir. “Çekmek” eylemi *hikizuru* eylemindeki algıyı yansıtmakla birlikte, *-komu* eyleminin pekiştirdiği içeri doğru algısı açık bir şekilde hissedilememektedir. Türkçe aktarımdaki “içine” ilgecinin Japonca orijinal tümcedeki *uchi* sözcüğü ile ilintili olduğu düşünülmektedir.

3.2.11. *Hikkomu* 引込む

“Dışarı itilmiş bir şeyi eski haline getirmek” anlamındaki *hikkomu* birleşik eylemi eylemi “çekmek” (*hiku*) ve *-komu* eylemlerinden oluşmaktadır. *Hiku* eylemi tek başına “çekmek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *hikkomu* birleşik eylemi oluştuğunda “dışarı itilmiş bir şeyin eski haline gelmesi” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Ön taraftan arkalara doğru kimsenin göremeyeceği bir yere çekilme”, “gözlerden uzaklaşmak”, “şapkayı iyice çekmek” gibi anlamları da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…バツガ悪イノデー人デ二階ニ引ッ込ンデイルノカ、…」
(Tanizaki Jun'ichirō, 1961, *Fūten Rōjin Nikki*)

...batsugawarui	node	hitoride	nikai-ni	<u>hikko-nde</u>
...utanmış	için	tek başına	ikinci kat-BUL.	kendini kapat-BAĞ.

iru	noka...
YRD.E.	TMC.SN.

[Tr.] “...yoksa utancından üst katta mı saklanıyor...”
(Çev. Alper, 2019, Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi s.58.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *hiku* eylemiyle birleşerek *hikikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, hem *hiku* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden; hem de *-komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareket anlamını pekiştirmesinden kaynaklanmaktadır. Ayrıca *hiku* eylemi geçişli olmasına rağmen bu birleşik eylem yapısında 3.2.9. örnekteki birleşik eylemden farklı olarak *-komu* ile birlikte geçişsiz eylem özelliği göstermektedir. Japonca örnek

tümcedeki *hikkomu* birleşik eyleminin Türkçede “saklanmak” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. Temelde “çekmek” anlamına gelen *hiku* eylemi *-komu* ile birleşerek birleşik eylem oluşturduğunda temel anlamını kaybetmektedir. Temel anlamdaki bir şeyi çekmek ile kişinin kendisini çekerek bir durumdan uzaklaşma arasında benzerlik ilişkisi görülmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *hiku* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Hiku* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı vardır. *-komu* eylemi *hiku* eyleminin kendi bünyesindeki içeri doğru bir hareket anlamını pekiştirmektedir. Dolayısıyla *-komu* eylemi ile birlikte yapılan eylem vurgulanmaktadır. Yukarıdaki Japonca örnek tümce bağlamında somut bir alana hareket söz konusudur. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Geçtiği Eser: *Hikkomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (5); Nazlı Kar (Birinci Cilt) (2) ve Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi (2)” olmak üzere eserlerde toplam dokuz kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *hikkomu* birleşik eyleminin Türkçede “saklanmak” şeklinde basit eylemle karşılandığı ve Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.12. *Hōrikomu* 放り込む

“İçine atmak, fırlatmak, tıkmak” anlamındaki *hōrikomu* birleşik eylemi “fırlatmak, atmak” (*horu*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Hōru* eylemi tek başına

“fırlatmak” anlamına gelirken, –*komu* eylemi ile birleşerek *hōrikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “içine fırlatma” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「パット予ノロノ中へ二錠、素早く放り込ンデ器用ニ水ヲ注ギ入レタ。」
(Tanizaki Jun'ichirō, 1961, *Fūten Rōjin Nikki*)

Patto *yo-no* *kuchi-no* *naka-e* *nijō,* *subayaku*
Çabucak ben-İLGİ ağız-İLGİ iç-YÖN. iki tane hap hızlıca

hōriko-nde *kiyōni* *mizu-o* *sosogi 'ire-ta.*
içine at-BAĞ. maharetle su-BEL. içine dök-DÜZ GEÇ.

[Tr.] “El çabukluğuyla ağızıma ilaçları koydu, sonra da su içiriverdi.”
(Çev. Alper, 2019, Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi s.44.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *hōru* eylemiyle birleşerek *hōrikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde nesnel kavrayış eğilimi görülmektedir. Örtük anlam, yoğunluk ya da –*komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareketi pekiştirmesi durumu tespit edilmemiştir. *Hōrikomu* birleşik eyleminin özünde de geçişlilik özelliği görülmesi nedeniyle nesnel kavrayış eğilimindedir. Japonca örnek tümcedeki *hōrikomu* birleşik eyleminin Türkçede “koymak” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “fırlatmak” anlamına gelen *hōru* eylemi –*komu* eylemi ile birleşerek *hōrikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. –*komu* eylemi *hōru* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Hōru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. – *komu* eylemi *hōru* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında somut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Hōrikomu* birleşik eylemi “Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi (4) ve Nazlı Kar (Birinci Cilt) (1)” olmak üzere eserlerde toplam beş kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *hōrikomu* birleşik eyleminin Türkçede “koymak” şeklinde basit eylemle karşılandığı görülmektedir. “Koymak” eylemi *hōru* eylemindeki algıyı yansıtmakla birlikte, *-komu* eyleminin verdiği içeri doğru hareket algısı, Türkçe aktarımında açık bir şekilde hissedilememektedir.

3.2.13. *Ikekomu* 埋け込む

“Örtmek, kaplamak” anlamındaki *ikekomu* birleşik eylemi “gömmek” (*ikeru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Ikeru* eylemi tek başına “gömmek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *ikekomu* birleşik eylemi oluştuğunda “örtmek, kaplamak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「のみならず此の四畳半の室内に、鏡台だの、箆笥だの、裁縫の道具だの、猫の食器だの、便器だの、さまざまなものを並べて置きながら、それらが一糸乱れずに、それぞれ整然と片寄せられて、鑊の突き刺してある火鉢の中を覗いてみても、炭火を深くいけ込んだ上に、灰が綺麗に筋目を立ててならしてあり、三徳の上に載せてある瀬戸引の菓罐までが、研ぎ立てたやうにピカピカ光つてゐるのである。」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1936, *Neko-to Shōzō-to Futari-no Onna*)

...sumibi-o	fukaku	<u>ikeko-nda</u>	ueni,...
...kömür-BEL.	derinlemesine	kapla-DÜZ GEÇ.	ek olarak

[Tr.] “Dahası, yedi metre karelik oda tuvalet aynası, şifonyer, dikiş nakış malzemeleri, kedinin tabakları ve leğeni gibi şeylerle doluydu ama her şey yerli yerinde görünüyor, hiçbir dağınıklık göze çarpmıyordu. İçinde ütü duran maltıza baktığınızda, parlayan korun üzerini **kaplayan** kül tabakasının bile düzgünce tırmıklandığını görebilirdiniz. Hatta maltızın üzerindeki ayaklıkta duran emaye tencere sanki az önce silinmişçesine parlıyordu.”

(Çev. Ceylan, 2017, Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın, s.99.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *ikeru* eylemiyle birleşerek *ikekomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, hem *ikeru* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden; hem de *-komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareket anlamını pekiştirmesinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *ikekomu* birleşik eyleminin Türkçede “kaplamak” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. Temelde “gömmek” anlamına gelen *ikeru* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *ikekomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını kaybetmektedir. Bir şeyi gömerek üstünün kaplanması ile bir şeyin üstünün kaplanarak görünmez olması arasında benzerlik görülmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *ikeru* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *İkeru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı vardır. *-komu* eylemi *ikeru* eyleminin kendi bünyesindeki içeri doğru bir hareket anlamını pekiştirmektedir. Dolayısıyla *-komu* eylemi ile birlikte yapılan eylem vurgulanmaktadır. Yukarıdaki Japonca örnek tümce bağlamında somut bir alana hareket söz konusudur. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Geçtiği Eser: *Ikekomu* birleşik eylemi “Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın (1)” olmak üzere eserlerde toplam bir kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *ikekomu* birleşik eyleminin Türkçede “kaplamak” şeklinde basit eylemle karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.14. *Kakaekomu* 抱え込む

“Elleriyle tutmak, taşımak” anlamındaki *kakaekomu* birleşik eylemi “elleriyle tutmak” (*kakaeru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesinden oluşmaktadır. *Kakaeru* eylemi tek başına “tutmak” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *kakaeru* birleşik eylemi oluştuğunda “sarılır gibi iyice tutma” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Kendine saklayıp başkasına açıklamamak”, “yüklenmek, sorumluluk üstlenmek” gibi anlamları da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「幸子は卓上に肘を衝き、両手の中へその書簡箋を抱え込むようにしながらところどころ繰り返して読んだが、悦子の探るような視線から逃れるために、読み終るとそれを封筒に収めて、二つに折って、帯の間に入れ、縁側に出て、籐椅子に掛けた。」

(Tanizaki Jun’ichirō, 1947, *Sasameyuki Chūkan*)

...ryōte-no naka-e sono shokansen-o *kakaekomu...*
...iki el-İLGİ iç-YÖN. şu mektup kağıdı-BEL. elleriyle tut-

[Tr.] “Sachiko masanın üzerine dirseklerini dayadı. İki elinin arasında tuttuğu mektubun orasını burasını tekrar tekrar okudu. Sonunda okumayı bitirince Etsuko’nun bakışlarından uzaklaşmak için, tekrar zarfına koyup ikiye katlayarak kimonosunun kuşağının arasına sokuşturdu. Sonra verandaya çıkarak hasır koltuğa oturdu.”

(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 2.Cilt, s.384.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *kakaeru* eylemiyle birleşerek *kakaekomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, hem *-komu* eyleminin

kakaeru eylemine kattığı yoğunluktan; hem de hem de *-komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareket anlamını pekiştirmesinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *kakaekomu* birleşik eyleminin Türkçede “tutmak” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “tutmak” anlamına gelen *kakaeru* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *kakaekomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk vardır. *-komu* eylemi *kakaeru* eylemine yoğunluk katmaktadır. *Kakaeru* eylemi tek başına “tutma” durumunu ifade ederken *-komu* eylemi ile birlikte “tutma” durumunun derecesi, yoğunluğu artmaktadır. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Hareket: *Kakaeru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı vardır. *-komu* eylemi *kakaeru* eyleminin kendi bünyesindeki içeri doğru bir hareket anlamını pekiştirmektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında somut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Kakaekomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (İkinci Cilt) (2)” olmak üzere eserlerde toplam iki kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *kakaekomu* birleşik eyleminin Türkçede “tutmak” şeklinde basit eylemle karşılandığı görülmektedir. “Tutmak” eylemi *kakaeru* eylemindeki algıyı yansıtmakla birlikte, *-komu* eyleminin verdiği yoğunluk algısı Türkçe aktarımında açık bir şekilde hissedilememektedir.

3.2.15. *Kakkomu* 掻っ込む

“Hızlıca yemek” anlamındaki *kakkomu*⁴⁶ birleşik eylemi, “kaşımak” (*kaku*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Kaku* eylemi tek başına “kaşımak” anlamına gelirken, *-komu* ile birleşerek *kakkomu* birleşik eylemi oluştuğunda “hızlıca yemek yeme” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…一人ぼっちでお茶漬を掻っ込んでいる…」

(Tanizaki Jun’ichirō, 1936, *Neko-to Shōzō-to Futari-no Onna*)

...hitoribocchi-de	ochazuke-o	<u>kakko-nde</u>	iru...
...bir başına	çaylı pilav-BEL.	hızlıca ye-BAĞ.	YRD.E.-

[Tr.] “Şinako tek başına sıcak çay eşliğinde soğuk pilavını hızlıca yerken,...”

(Çev. Ceylan, 2017, Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın, s.49.)

Çözümleme

Yukarıdaki Japonca örnek tümce bağlamında *kakkomu* birleşik eyleminde geçişlilik özelliği görülmektedir. Yoğunluk tespit edilmemiştir. Ancak bilişsel anlam görülmesi nedeniyle öznel kavrayış eğilimindedir. Japonca örnek tümcedeki *kakkomu* birleşik eyleminin Türkçede “hızlıca yemek” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. Temelde “kaşımak” anlamına gelen *kaku* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *kakkomu* birleşik eylemi oluşturduğunda temel anlamını kaybetmektedir. Bir yeri hızlı bir şekilde kaşıma ile hızlı bir şekilde yemek yerken boğazda oluşan his arasında ilişki kurulduğu düşünülmektedir.

⁴⁶ Bu birleşik eylem “*kakikomu*” olarak da okunmaktadır. *NINJAL*’da (2013) da madde başı olarak “*kakikomu* 「掻き込む」 ” şeklinde yer almaktadır. *Daijirin*’de (2019) ise aynı açıklama ile hem “*kakkomu* 「掻っ込む」 ” hem de “*kakikomu* 「掻き込む」 ” madde başı olarak yer almaktadır. ‘Eserde “*kakkomu*” olarak yer alması nedeniyle tezde “*kakkomu*” okunuşu tercih edilmiştir.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. –*komu* eylemi *kaku* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Kaku* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. – *komu* eylemi *kaku* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında somut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Kakkomu* birleşik eylemi “Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın (1) ve Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (1)” olmak üzere eserlerde toplam iki kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *kakkomu* birleşik eyleminin Türkçede “hızlıca yemek” şeklinde belirteç+eylem şeklinde karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.16. *Kangaekomu* 考え込む

“Derinlemesine düşünmek, kafa yormak” anlamındaki *kangaekomu* birleşik eylemi “düşünmek” (*kangaeru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Kangaeru* eylemi tek başına “düşünmek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *kangaekomu* birleşik eylemi oluştuğunda “iyice düşünmek” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…幸子は再び火を視詰めながらひとり 考え込んでいた。」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1947, *Sasameyuki Gekan*)

...Sachiko-wa	futatabi	hi-o	mitsume-nagara	hitori
...Sachiko-KON.	tekrar	ateş-BEL.	bak-DUR.	tek başına

<u>kangaeko-nde</u>	i-ta.
düşünceye dal-BAĞ.	YRD.E.-DÜZ GEÇ.

[Tr.] “Onun gitmesinin ardından Sachiko tekrar alevlere bakarak tek başına düşüncelere daldı.”

(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 3.Cilt, s.623.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *kangaeru* eylemiyle birleşerek *kangaekomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, *-komu* eyleminin *kangaeru* eylemine kattığı yoğunluktan kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *kangaekomu* birleşik eyleminin Türkçede “düşüncelere dalmak” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “düşünmek” anlamına gelen *kangaeru* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *kangaekomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk vardır. *-komu* eylemi *kangaeru* eylemine yoğunluk katmaktadır. *Kangaeru* eylemi tek başına kullanıldığında “düşünme” durumunu ifade ederken *-komu* eylemi ile birlikte “düşünme” durumunun derecesi, yoğunluğu artmaktadır. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Hareket: *Kangaeru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eyleminin *kangaeru* eylemine kattığı yoğunlukla birlikte o durumun içinde bulunulması noktasında *-komu* eyleminin *kangaeruu* eylemine soyut bağlamda içeri doğru hareket anlamı verdiği söylenebilir.

Geçtiği Eser: *Kangaekomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (Birinci Cilt) (3); Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (3); Nazlı Kar (İkinci Cilt) (1) ve Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi (1)” olmak üzere eserlerde toplam sekiz kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *kangaekomu* birleşik eyleminin Türkçede “düşüncelere dalmak” olmak üzere ad+eylem şeklinde bir eşdizimli yapıyla

karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.17. *Karikomu* 刈り込む

“Kesmek, budamak” anlamındaki *karikomu* birleşik eylemi “kesmek” (*karu*) ve -*komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Karu* eylemi tek başına “kesmek” anlamına gelirken, -*komu* eylemi ile birleşerek *karikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “dikkatlice, özen göstermek amacıyla kesme” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Bir yazıdaki gereksiz yerleri çıkarmak, düzenlemek”, “tahılların biçilip depolanması” gibi anlamları da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…円く 刈り込んだ馬酔木がある。」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1943, *Sasameyuki Jōkan*)

...maruku	<u>kariko-nda</u>	ashibi-ga	aru.
...daire şeklinde	buda-BAĞ.	Japon pierisi-Ø	var ol-

[Tr.] “...yuvarlak bir şekilde **budanmış** Japon pierisi vardı.”

(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 1.Cilt, s.152.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *karu* eylemiyle birleşerek *karikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, -*komu* eyleminin *karu* eylemine kattığı yoğunluktan kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *karikomu* birleşik eyleminin Türkçede “budamak” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “kesmek” anlamına gelen *karu* eylemi -*komu* eylemi ile birleşerek *karikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk vardır. *-komu* eylemi *karu* eylemine yoğunluk katmaktadır.

Karu eylemi tek başına kullanıldığında “kesme” durumunu ifade ederken *-komu* eylemi ile birlikte “kesme” durumunun yoğunluğu artmaktadır. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Hareket: *Karu* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eylemi de *karu* eylemine somut ya da soyut bağlamda içeri doğru hareket anlamı katmamaktadır.

Geçtiği Eser: *Karikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (Birinci Cilt) (2)” olmak üzere eserlerde toplam iki kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *karikomu* birleşik eyleminin Türkçede “budamak” şeklinde basit eylemle karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.18. *Katsugikomu* 担ぎ込む

“Omuzlarında taşıyıp içeri götürmek, gitmek” anlamındaki *katsugikomu* birleşik eylemi “omuzlarda taşımak” (*katsugu*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Katsugu* eylemi tek başına “omuzda taşımak” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *katsugikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “omuzda taşıyarak içeri gitme” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「彼ハ郁子ヲ担ぎ込デカラ…」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1956, *Kagi*)

<i>Kare-wa</i>	<i>Ikuko-o</i>	<i>katsugiko-nde</i>	<i>kara...</i>
O-KON.	Ikuko-BEL.	taşı-BAĞ.	sonra

[Tr.] “Adam İkuko’yu yatağına **taşıdıktan** sonra...”

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *katsugu* eylemiyle birleşerek *katsugikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde nesnel kavrayış eğilimi görülmektedir. Örtük anlam, yoğunluk ya da *-komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareketi pekiştirmesi durumu tespit edilmemiştir. *Katsugikomu* birleşik eyleminin özünde de geçişlilik özelliği görülmesi nedeniyle nesnel kavrayış eğilimindedir. Japonca örnek tümcedeki *katsugikomu* birleşik eyleminin Türkçede “taşımak” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “omuzda taşımak” anlamına gelen *katsugu* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *katsugikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *katsugu* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Katsugu* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eylemi *katsugu* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında somut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Katsugikomu* birleşik eylemi “Çılgın bir İhtiyarın Güncesi (2); Anahtar (1) ve Sazende Şunkin (1)” olmak üzere eserlerde toplam dört kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *katsugikomu* birleşik eyleminin Türkçede “taşımak” şeklinde basit eylemle karşılandığı görülmektedir. “Taşımak” eylemi *katsugu* eylemindeki algıyı yansıtmakta; *-komu* eylemindeki içeri doğru hareket algısının da Türkçede “yatak” sözcüğü ile desteklendiği düşünülmektedir.

3.2.19. *Kikomu* 着込む

“Kat kat giyinmek” anlamındaki *kikomu* birleşik eylemi “giymek” (*kiru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Kiru* eylemi sadece “giymek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *kikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “üst üste giyme” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Düzgünce, özenli bir şekilde giyinme” anlamı da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…厚司の下に毛糸のシャツを着込んだだけ…」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1936, *Neko-to Shōzō-to Futari-no Onna*)

... <i>atsushi-no</i>	<i>shita-ni</i>	<i>keito-no</i>	<i>shatsu-o</i>	<u><i>kiko-nda</i></u>
...atsushi ⁴⁷ -İLGİ	alt-BUL.	yün-İLGİ	gömlek-BEL.	giy-DÜZ GEÇ.

dake
sadece

[Tr.] “İş kıyafetinin altına yalnızca yün bir gömlek giydiğinden...”

(Çev. Ceylan, 2017, Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın, s.83.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *kiru* eylemiyle birleşerek *kikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, *-komu* eyleminin *kiru* eylemine kattığı yoğunluktan kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *kikomu* birleşik eyleminin Türkçede “giymek” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “giymek” anlamına gelen *kiru* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *kikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

⁴⁷ Geleneksel bir kıyafet türüdür.

Yoğunluk: Yoğunluk vardır. *-komu* eylemi *kiru* eylemine yoğunluk katmaktadır. *Kiru* eylemi tek başına kullanıldığında “giyme” durumunu ifade ederken *-komu* eylemi ile birlikte “giyme” durumunun yoğunluğu artmaktadır. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Hareket: *Kiru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. Beden bir alan olarak düşünüldüğünde - *komu* eylemi de *kiru* eylemine somut bağlamda içeri doğru hareket anlamı kattığı söylenebilir.

Geçtiği Eser: *Kikomu* birleşik eylemi “Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın (1)” olmak üzere eserlerde toplam bir kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *kikomu* birleşik eyleminin Türkçede “giymek” şeklinde basit eylemle karşılanmıştır. “Giymek” eylemi *kiru* eylemindeki algıyı yansıtmakla birlikte, *-komu* eyleminin verdiği yoğunluk algısı açık bir şekilde hissedilememektedir.

3.2.20. *Kikikomu* 聞き込む

“Bilgi almak” anlamındaki *kikikomu* birleşik eylemi “duymak” (*kiku*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Kiku* eylemi tek başına “duymak” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *kikikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “bilgiyi duyarak edinmek, almak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Dikkatlice tekrar tekrar dinlemek (müzik)” anlamı da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…あれから又いろいろと聞き込んだことがあるからであつた。」

(Tanizaki Jun’ichirō, 1947, *Sasameyuki Chūkan*)

... arekara	mata	iroiroto	<u>kikiko-nda</u>
...o zamandan beri	yine	çeşit çeşit	bilgi al-DÜZ GEÇ.

koto-ga aru kara dea-tta
şey-Ø var için TŪM.SN.-DŪZ GEÇ.

[Tr.] “...sonradan ulaşan haberlerdi.”

(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 2.Cilt, s.296)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *kiku* eylemiyle birleşerek *kikikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış doğrudan –*komu* eylemi ile ilgili olmayıp, *kiku* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *kikikomu* birleşik eyleminin Türkçede “ulaşmak (haber)” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. Temelde “duymak” anlamına gelen *kiku* eylemi –*komu* eylemi ile birleşerek *kikikomu* birleşik eylemi oluşturduğunda temel anlamını kaybetmektedir. Duyu organı olan kulakla duyarak bir şeyi algılama ile bir bilgiye ulaşma arasında benzerlik kurulduğundan metaforik kullanıma dönüşmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. –*komu* eylemi *kiku* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Kiku* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. –*komu* eylemi *kiku* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında somut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Kikikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (İkinci Cilt) (3) ve Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (2)” olmak üzere eserlerde toplam beş kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *kikikomu* birleşik eyleminin Türkçede “ulaşmak” şeklinde basit eylemle karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.21. *Kimekomu* 決め込む

“Kendince öyle olduğuna inanıp, düşünüp karar vermek” anlamındaki *kimekomu* birleşik eylemi “karar vermek” (*kimeru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Kimeru* eylemi tek başına “karar vermek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *kimekomu* birleşik eylemi oluştuğunda “düşünüp taşınmak, karar vermek, kendini bir şeye inandırarak sonuca varmak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Öyleymiş gibi davranmak”, “karar verdiği şekilde yapmak” gibi anlamları bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…自分達と交渉のない階級に属する人間であると、極め込んでいたには違
いなかったが、…」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1947, *Sasameyuki Chūkan*)

... jibun-tachi	to	kōshō-no	nai	kaikyū-ni	zokusuru
...kendi-ÇOĞ.	ile	görüſme-İLGİ	yok	sosyal sınıf-BUL.	ait ol-

ningen	dearu-to	<u>kimeko-nde</u>
insan	TÜM.SN-KOŞ.	karar ver-BAĞ.

[Tr.] “...kendileriyle hiçbir işi olamayacak sosyal seviyeden biri olduğunu kayıtsız şartsız kabul ediyordu.”

(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 2.Cilt, s.385.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *kimeru* eylemiyle birleşerek *kimekomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, *-komu* eyleminin *kimeru* eylemine

kattığı yoğunluktan kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *kimekomu* birleşik eyleminin Türkçede “kayıtsız şartsız kabul etmek” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “karar vermek” anlamına gelen *kimeru* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *kimekomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk vardır. *-komu* eylemi *kimeru* eylemine yoğunluk katmaktadır. *Kimeru* eylemi tek başına kullanıldığında “karar vermek” durumunu ifade ederken *-komu* eylemi ile birlikte “karar verme” durumunun derecesi, yoğunluğu artmaktadır. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Hareket: *Kimeru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eyleminin *kimeru* eylemine kattığı yoğunlukla birlikte o durumun içinde bulunulması noktasında *-komu* eyleminin *kimeru* eylemine soyut bağlamda içeri doğru hareket anlamı verdiği söylenebilir.

Geçtiği Eser: *Kimekomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (İkinci Cilt) (1)” olmak üzere eserlerde toplam bir kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *kimekomu* birleşik eyleminin Türkçede “kayıtsız şartsız kabul etmek” şeklinde sözcük öbeğiyle karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.22. *Kuikomu* 食い込む

“İçine geçmek” anlamındaki *kuikomu* birleşik eylemi “yemek yemek” (*kū*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Kū* eylemi tek başına “yemek yemek” anlamına gelirken, *-komu* ile birleşerek *kuikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “dişle ısırır

gibi içine geçmek” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Başkasının alanına girmek, sınırı aşmak, ihlal etmek, zorla girmek”, “anaparanın azaltılması (ticarete)” gibi anlamları da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「それにしても、私の体質に淫蕩の血が流れていたことは否み得ないとして、夫の死をさえたくらむような心が潜んでいたとは、どうしたわけであろう。いったいそんな心が、いつ、どんな隙に食い込んだのであろう。」

(Tanizaki Jun’ichirō, 1956, *Kagi*)

<i>Ittai</i>	<i>sonna</i>	<i>kokoro-ga,</i>	<i>itsu,</i>	<i>donnna</i>	<i>suki-ni</i>
Nasıl olur da	böyle	kalp-Ø	ne zaman,	hangi	ara-BUL.

kuiko-nda *nodearō.*
aş-DÜZ GEÇ. TÛM.SN.

[Tr.] “Yine de, bünyemde dolaşan kanın şehvet yüklü olması bir yana, kocamın ölümünü tasarlayacak bir gizli yanımın olması neden acaba? Acaba bu yanımı hangi arada beslemiş, geliştirmiştim?”

(Çev. Erkin, 2011, *Anahtar*, s.138)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *kū* eylemiyle birleşerek *kuikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, hem *kū* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden hem de –*komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareket anlamını pekiştirmesinden kaynaklanmaktadır. Ayrıca *kū* eylemi geçişli olmasına rağmen bu birleşik eylem yapısında –*komu* ile birlikte geçişsiz eylem özelliği göstermektedir. Japonca örnek tümcedeki *kuikomu* birleşik eyleminin Türkçede “beslemek geliştirmek” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. Temelde “yemek yemek” anlamına gelen *kū* eylemi –*komu* eylemi ile birleşerek *kuikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel

anlamını kaybetmektedir. Bir besin maddesini yiyerek içine alma ile bir ipin kolu sıkarak içine geçmesi arasındaki benzerlik ilişkisi kurulduğundan ve bu benzerlikten de yola çıkılarak yukarıdaki örnek bağlamında başkasının alanına dâhil olmak anlamı ortaya çıkmaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. –*komu* eylemi *kū* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Kū* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı vardır. –*komu* eylemi *kū* eylemindeki içeri doğru bir hareket anlamını pekiştirmektedir. Dolayısıyla –*komu* eylemi ile birlikte yapılan eylem vurgulanmaktadır. Yukarıdaki Japonca örnek tümce bağlamında soyut bir alana hareket söz konusudur. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. –*komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Geçtiği Eser: *Kuikomu* birleşik eylemi “Anahtar (1); Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın (1); Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi (1) ve Nazlı Kar (İkinci Cilt) (1)” olmak üzere eserlerde toplam dört kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *kuikomu* birleşik eyleminin Türkçede “beslemek, geliştirmek” şeklinde sözcük öbeğiyle karşılandığı ve Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.23. *Makikomu* 巻き込む

“Sarıp içine almak, itmek” anlamındaki *makikomu* birleşik eylemi “sarmak, dolamak” (*ma*) ve –*komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Maku* eylemi tek başına “sarmak, dolamak” anlamına gelirken, –*komu* eylemi ile birleşerek *makikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “sarıp sarmalayarak içine almak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Bir durumun içine dâhil olma, onun tarafından

sarmalanma” anlamı da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「殊に最近の一二年、夫婦の不和と生計の困難とで始終家の中がゴタゴタしていた間、リリーもそれに捲き込まれて、どうしたらよいか身の置きどころがないやうに狼狽へてゐたことがあつた。」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1936, *Neko-to Shōzō-to Futari-no Onna*)

...ie-no	naka-ga	gotagota shi-te	i-ta	aida,
...ev-İLGİ	iç-Ø	kaos çık-BAĞ.	YRD.E.-DÜZ.GEÇ	sırada

Rirī	mo	sore-ni	<u>makiko-ma-re-te</u>
Lily	de	ora-BUL.	dahil ol-OLSZ.Ç.-ED.-BAĞ.

[Tr.] “Özellikle de son bir iki yıldır Şozo ve karısının kavgaları ve her defasında bir şekilde Lili’nin de dâhil olduğu para sıkıntısı kaynaklı geçim tartışmalarının etkisiyle Lili’nin morali bozuluyor, ailedeki yerini ve ne yapacağını bilemiyordu.”

(Çev. Ceylan, 2017, Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın, s.46)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *ma* eylemiyle birleşerek *makikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, hem *ma* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden; hem de *-komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareket anlamını pekiştirmesinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *makikomu* birleşik eyleminin Türkçede “dâhil olmak” şeklinde karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. Temelde “sarmak, dolamak” anlamına gelen *ma* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *makikomu* birleşik eylemi oluşturduğunda temel anlamını kaybetmektedir. Temel anlamda somut bir şekilde sarıp içine alma ile soyut bağlamda da bir durum tarafından sarmalanma arasında benzerlik görülmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *ma ku* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Maku* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı vardır. *-komu* eylemi *ma ku* eyleminin kendi bünyesindeki içeri doğru bir hareket anlamını pekiştirmektedir. Dolayısıyla *-komu* eylemi ile birlikte yapılan eylem vurgulanmaktadır. Yukarıdaki Japonca örnek tümce bağlamında soyut bir alana hareket söz konusudur. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Geçtiği Eser: *Makikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (Birinci Cilt) (2); Nazlı Kar (İkinci Cilt) (2); Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (1) ve Bir Kedi, Bir adam, İki Kadın” olmak üzere eserlerde toplam altı kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *makikomu* birleşik eyleminin Türkçede “dâhil olmak” şeklinde ad+eylem şeklinde birleşik eylem yapısıyla karşılandığı görülmektedir. Ancak *-komu* eyleminin pekiştirdiği içeri doğru hareket algısı açık bir şekilde hissedilememektedir.

3.2.24. *Marumekomu* 丸め込む

“Yuvarlayıp bir şeyin içine koyma” anlamındaki *marumekomu* birleşik eylemi “yuvarlamak” (*marumeru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Marumeru* eylemi tek başına “yuvarlamak” anlamına gelirken, *-komu* ile birleşerek *marumekomu* birleşik eylemi oluştuğunda “yuvarlayıp bir şeyin içine koyma” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Tatlı sözle kandırmak, ikna etmek” anlamı da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…あの口の巧い板倉などには直ぐ丸め込まれるであろう。」
(Tanizaki Jun'ichirō, 1947, *Sasameyuki Chūkan*)

...ano kuchinoumai Itakura nado-niwa sugu
..o ağzı laf yapan Itakura gibi-İLG. hemen

marumeko-ma-re-ru dearō.
kandır-OLSZ.Ç.-ED.-SÖZ.B. TMC.SN.

[Tr.] “...Ağzı iyi laf yapan Itakura’ya hemen kanabilirdi.”
(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 2.Cilt, s.388.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *marumeru* eylemiyle birleşerek *marumekomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış doğrudan –*komu* eylemi ile ilgili olmayıp, *marumeru* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *marumekomu* birleşik eyleminin Türkçede “kanmak” şeklinde karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. Temelde “yuvarlama” anlamına gelen *marumeru* eylemi –*komu* eylemi ile birleşerek *marumekomu* birleşik eylemi oluşturduğunda temel anlamı dışında kullanılmıştır. *Marumeru* eylemindeki bir nesneyi yuvarlayarak belli bir şekle sokma ile laf yaparak birini ikna ederek istediği şekle sokma arasında benzerlik görülmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. –*komu* eylemi *marumeru* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Marumeru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. –*komu* eylemi *marumeru* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında soyut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Marumekomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (İkinci Cilt) (1)” olmak üzere eserlerde toplam bir kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *marumekomu* birleşik eyleminin Türkçede “kanmak” şeklinde basit eylemle karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.25. *Mikomu* 見込む

“Ummak, tahmin etmek, fırsat vermek” anlamındaki *mikomu* birleşik eylemi “görmek, bakmak” (*miru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Miru* eylemi tek başına “görmek” ya da “bakmak” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *mikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “gelecekte olacak birşeyi tahmin etmek” ya da “fırsat vermek” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Gözünü dikip bakma” anlamı da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…軍部に見込まれてスパイになりましてん。——」
(Tanizaki Jun'ichirō, 1947, *Sasameyuki Gekan*)

...gunbu	ni	<u>miko-ma-re-te</u>	supai
...ordu	tarafından	fırsat ver-OLSZ.Ç.-ED.BAĞ.Ç.	casus

ninari-mashi-ten⁴⁸
ol-KİB.Ç.-GEÇ.Z.

[Tr.] “...bizim ordu onu keşfedip casus olmasını istemiş.”

(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 3.Cilt, s.609.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *miru* eylemiyle birleşerek *mikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi

⁴⁸ Japonya'nın Kansai bölgesi ağzında kullanılan geçmiş zaman ifadesidir.

görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış doğrudan –*komu* eylemi ile ilgili olmayıp, *miru* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *mikomu* birleşik eyleminin Türkçede “keşfetmek” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. Temelde “görmek” anlamına gelen *miru* eylemi –*komu* eylemi ile birleşerek *mikomu* birleşik eylemi temel anlamı dışında kullanılmıştır. Görme duyusuyla bir şeyi görüp algılama ile yine birini görerek onu kendi alanına dâhil etme, fırsat verme arasında benzerlik görülmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. –*komu* eylemi *miru* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Miru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. –*komu* eylemi *miru* eylemine içeri doğru hareket anlamı katmaktadır. Yukarıdaki örnek tümce bağlamında somut bir hareket söz konusudur.

Geçtiği Eser: *Mikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (Birinci Cilt) (1) ve Nazlı Kar (İkinci Cilt) (2)” olmak üzere eserlerde toplam iki kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *mikomu* birleşik eyleminin Türkçede “keşfetmek” şeklinde ad+eylem olmak üzere birleşik eylem yapısıyla karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.26. *Mochikomu* 持ち込む

“İçeri getirmek, taşımak” anlamındaki *mochikomu* birleşik eylemi “tutmak, sahip olmak” (*motsu*) ve –*komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Motsu* eylemi tek başına “tutmak, sahip olmak” anlamına gelirken, –*komu* eylemi ile birleşerek *mochikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “içeri getirmek” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok

anlamalı bir birleşik eylemdir. “Birine bir şey sormak için yaklaşma”, “diğer aaşamaya geçmek” gibi anlamları da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiğı tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…電気やプロパンガスのストーブを二つも三つも持ち込んでいる。」

(Tanizaki Jun’ichirō, 1961, *Fūten Rōjin Nikki*)

...denki ya puropangazu-no sutōbu-o futatsu mo mitsu
...elektrik ve propan gazı-İLGİ ısıtıcı-BEL. iki tane de üç tane

mo mochiko-nde iru
de getir-BAG. YRD.E.

[Tr.] “...elektrik ve gazla çalışan ısıtıcılardan iki-üç tane daha getirmiş.”

(Çev. Alper, 2019, Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi s.162.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *motsu* eylemiyle birleşerek *mochikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde nesnel kavrayış eğilimi görülmektedir. Örtük anlam, yoğunluk ya da –*komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareketi pekiştirmesi durumu tespit edilmemiştir. *Mochikomu* birleşik eyleminin özünde de geçişlilik özelliği görülmesi nedeniyle nesnel kavrayış eğilimindedir. Japonca örnek tümcedeki *mochikomu* birleşik eyleminin Türkçede “getirmek” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “tutmak, sahip olmak” anlamına gelen *motsu* eylemi –*komu* eylemi ile birleşerek *mochikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. –*komu* eylemi *motsu* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Motsu* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. – *komu* eylemi *motsu* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında somut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Mochikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (İkinci Cilt) (2); Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (2); Nazlı Kar (İkinci Cilt) (1); Anahtar (1) ve Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi (1)” olmak üzere eserlerde toplam yedi kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *mochikomu* birleşik eyleminin Türkçede “getirmek” şeklinde basit eylemle karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.27. *Mōshikomu* 申し込む

“Rica etmek, başvuru yapmak” anlamındaki *mōshikomu* birleşik eylemi “söylemek, çağrılmak” (*mōsu*⁴⁹) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesinden oluşmaktadır. *Mōsu* eylemi tek başına “söylemek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *mōshikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “rica etmek” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Teklif etmek” anlamı da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…自転車に付けるラムプの借用を申し込んだが、…」

(Tanizaki Jun’ichirō, 1936, *Neko-to Shōzō-to Futari-no Onna*)

... <i>jitensha-ni</i>	<i>tsukeru</i>	<i>ramupu-no</i>	<i>shakuyō-o</i>	<u><i>mōshiko-nda</i></u>
...bisiklet-YÖN.	tak-	lamba-İLGİ	ödünç-BEL.	rica et-DÜZ.GEÇ

ga,...
ama,...

[Tr.] “...bisikleti için ödünç bir fener **istedi**.”

(Çev. Ceylan, 2017, Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın, s.82.)

⁴⁹ Japoncadaki *mōsu* eylemi eylemi *iu* (söylemek) eyleminin saygı dilindeki mütevazı dil kullanımındaki halidir.

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *mōsu* eylemiyle birleşerek *mōshikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, *-komu* eyleminin *mōsu* eylemine kattığı yoğunluktan kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *mōshikomu* birleşik eyleminin Türkçede “istemek” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “söylemek” anlamına gelen *mōsu* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *mōshikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk vardır. *-komu* eylemi *mōsu* eylemine yoğunluk katmaktadır. *Mōsu* eylemi tek başına kullanıldığında “söyleme” durumunu ifade ederken *-komu* eylemi ile birlikte “söyleme” durumunun yoğunluğu artmaktadır. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Hareket: *Mōsu* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eylemi de *mōsu* eylemine somut ya da soyut bağlamda içeri doğru hareket anlamı katmamaktadır.

Geçtiği Eser: *Mōshikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (7); Nazlı Kar (İkinci Cilt) (6); Nazlı Kar (Birinci Cilt) (5) ve Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın (2)” olmak üzere eserlerde toplam 20 kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *mōshikomu* birleşik eyleminin Türkçede “istemek” şeklinde basit eylemle karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.28. *Nagashikomu* 流し込む

“İçine dökmek, boşaltmak” anlamındaki *nagashikomu* birleşik eylemi “dökmek, akıtmak” (*nagasu*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Nagasu* eylemi tek başına “akıtmak” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *nagashikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “içine doğru dökmek, akıtmak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…お茶漬にして無理に飯を流し込む。」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1943, *Sasameyuki Jōkan*)

...ochazuke	nishi-te	murini	meshi-o	<u>nagashikomu.</u>
...çaylı pilav	yap-BAĞ.	zorla	pilav-BEL.	akıt-

[Tr.] “Hatta pilavı bile “çaylı pilav” yapıp zorla yutuyordu.”

(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 1.Cilt, s.194.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *nagasu* eylemiyle birleşerek *nagashikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış doğrudan *-komu* eylemi ile olmayıp, *nagasu* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *nagashikomu* birleşik eyleminin Türkçede “yutmak” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. Temelde “akıtmak” anlamına gelen *nagasu* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *nagashikomu* birleşik eylemi oluşturduğunda temel anlamını kaybetmektedir. Sıvı bir şeyi bir yere akıtmak ile bir yiyecek ya da içeceğin boğazından akıp gitmesi arasında benzerlik görülmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. –*komu* eylemi *nagasu* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Nagasu* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. –*komu* eylemi *nagasu* eylemine içeri doğru hareket anlamı katmaktadır. Yukarıdaki örnek tümce bağlamında somut bir hareket söz konusudur.

Geçtiği Eser: *Nagashikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (Birinci Cilt) (1)” olmak üzere eserlerde toplam bir kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *nagashikomu* birleşik eyleminin Türkçede “yutmak” şeklinde basit eylemle karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.29. *Nagekomu* 投げ込む

“İçine doğru fırlatmak” anlamındaki *nagekomu* birleşik eylemi “fırlatmak” (*nageru*) ve –*komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Nageru* eylemi tek başına “fırlatmak” anlamına gelirken, –*komu* eylemi ile birleşerek *nagekomu* birleşik eylemi oluştuğunda “içine doğru fırlatmak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…一トツカミノ石炭ヲ投げ込ンデオケバソレデ大体ヌクマルノダガ、…」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1956, *Kagi*)

...hitotsukami-no	sekitan-o	<u>nageko-nde</u>	oke-ba	sorede
...bir avuç-İLGİ	kömür-BEL.	fırlat-BAĞ.	YRD.E.-KOŞ.	böylelikle

[Tr.] “...bir kürek kömür atmak odanın ılıması için yeterli oluyor, ama...”

(Çev. Erkin, 2011, *Anahtar*, s.26.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *nageru* eylemiyle birleşerek *nagekomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde nesnel kavrayış eğilimi görülmektedir. Örtük anlam, yoğunluk ya da *-komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareketi pekiştirmesi durumu tespit edilmemiştir. *Nagekomu* birleşik eyleminin özünde de geçişlilik özelliği görülmesi nedeniyle nesnel kavrayış eğilimindedir. Japonca örnek tümcedeki *nagekomu* birleşik eyleminin Türkçede “atmak” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “fırlatmak” anlamına gelen *nageru* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *nagekomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *nageru* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Nageru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eylemi *nageru* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında somut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Nagekomu* birleşik eylemi “Anahtar (4); Çocuklar (1); Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi (1) ve Nazlı Kar (Birinci Cilt) (1)” olmak üzere eserlerde toplam yedi kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *nagekomu* birleşik eyleminin Türkçede “atmak” şeklinde basit eylemle karşılandığı görülmektedir. “Atmak” eylemi *nageru* eylemindeki algıyı yansıtmakla birlikte, *-komu* eyleminin verdiği içeri doğru hareket algısı açık bir şekilde hissedilememektedir.

3.2.30. *Nejikomu* 掬込む

“Buruşturup bir yere sokmak, sokuşturmak” anlamındaki *nejikomu* birleşik eylemi “çevirmek” (*nejiru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Nejiru* eylemi tek başına “çevirmek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *nejikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “çevirerek bir yere sokmak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Aynı zamanda çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Bir şeye karşı çıkmak” anlamı da bulunmaktadır. Ayrıca anlamsal özelliğine göre hem geçişli hem de geçişsiz eylem özelliği göstermektedir. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「...親父がカンカンに腹を立てて掬込んだ…」

(Tanizaki Jun’ichirō, 1933, *Shunkinshō*)

...oyaji-ga	kankanni	hara-o-tate-te	<u>nejiko-nda</u>
...baba-Ø	sinirli bir şekilde	kendini kaybet-BAĞ.	hesap sor-DÜZ GEÇ.

[Tr.] “Küplere binen baba Şunkin’dan hesap sormak için dershaneye geldi.”

(Çev. Baykara, 2011, Sazende Şunkin (Sazende Şunkin), s.151.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *nejiru* eylemiyle birleşerek *nejikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış doğrudan *-komu* eylemi ile ilgili olmayıp, *nejiru* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden kaynaklanmaktadır. Ayrıca *nejiru* eylemi geçişli olmasına rağmen bu birleşik eylem yapısında *-komu* ile birlikte geçişsiz eylem özelliği göstermektedir. Japonca örnek tümcedeki *nejikomu* birleşik eyleminin Türkçede “hesap sormak için (dershaneye) gelmek” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. Temelde “çevirmek” anlamına gelen *nejiru* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *nejikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını kaybetmektedir. *Nejiru* eylemindeki bir vidayı çevirerek sıkıştırma durumu ile bir kişiyi bir kenara sıkıştırma arasında benzerlik görülmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *nejiru* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Nejiru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eylemi *nejiru* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında somut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Nejikomu* birleşik eylemi “Sazende Şunkin (1)” olmak üzere eserlerde toplam bir kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *nejikomu* birleşik eyleminin Türkçede “hesap sormak için (dershaneye) gelmek” şeklinde sözcük öbeğiyle karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.31. *Nomikomu* 飲み込む

“Yutmak” anlamındaki *nomikomu* birleşik eylemi “içmek” (*nomu*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Nomu* eylemi tek başına “içmek” anlamına gelirken, *-komu* ile birleşerek *nomikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “çiğnmeden yutma” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Anlamak, kavramak”, “sözünü yutmak”, “kabul etmek” gibi farklı anlamlara da sahiptir. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「医者ニモ ドンナニ説明シテモ 呑ミ込メナイラシイ。」

(Tanizaki Jun’ichirō, 1961, *Fūten Rōjin Nikki*)

Isha-ni mo donnani setsumei shi-te mo
Doktor-YÖN. da ne kadar açıklama yap-BAĞ. bile

nomiko-me-nai *rashī*
anla-YET.Ç.-OLSZ.E.- gibi görün-

[Tr.] “Doktora ne kadar anlatsam anlamayacaktı.”

(Çev. Alper, 2019, Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi s.108.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *nomu* eylemiyle birleşerek *nomikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış hem *nomu* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden; hem de *-komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareket anlamını pekiştirmesinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *nomikomu* birleşik eyleminin Türkçede “anlamak” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. Temelde “içmek” anlamına gelen *nomu* eylemi, *-komu* eylemi ile birleşerek *nomikomu* birleşik eylemi oluşturduğunda temel anlamını kaybetmektedir. Temelde “içmek” eylemi sonucu sindirmek ile bir durumu anlayıp özümsemek arasında benzerlik görülmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *nomu* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Nomu* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı vardır. *-komu* eylemi *nomu* eylemindeki içeri doğru bir hareketi pekiştirmektedir. Dolayısıyla *-komu* eylemi ile birlikte yapılan eylem vurgulanmaktadır. Yukarıdaki Japonca örnek tümce bağlamında soyut bir alana hareket söz konusudur. Zihinde de bu hareketin

canlanması yoğunlaşmaktadır. -komu eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Geçtiği Eser: *Nomikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (Üçüncü cilt) (4); Nazlı Kar (İkinci Cilt) (3); Nazlı Kar (Birinci Cilt) (2); Bir Kedi, BirAdam, İki Kadın (2); Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi (1) ve Sazende Şunkin (1)” olmak üzere eserlerde toplam 13 kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *nomikomu* birleşik eyleminin Türkçede “anlamak” şeklinde basit eylemle karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.32. *Nozokikomu* 覗き込む

“İçeri doğru bakmak” anlamındaki *nozokikomu* birleşik eylemi “gözetlemek” (*nozoku*) ve -komu eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Nozoku* eylemi tek başına “gözetlemek” anlamına gelirken, -komu eylemi ile birleşerek *nozokikomu* birleşik eylemi olduğunda “kafayı uzatarak içeri doğru iyice bakmak (anahtar, kapı deliği gibi bir yerden)” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…穴の開くほど私の顔を覗き込んだものだった。」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1956, *Kagi*)

...ana-no-aku-hodo	watashi-no	kao-o	<u>nozokiko-nda</u>
...sertçe	ben-İLGİ	yüz-BEL.	incele-DÜZ GEÇ.

mono-datta
şey-DÜZ GEÇ.

[Tr.] “...neredeyse delikler açılacak kadar dikkatle yüzümü incelemişti.”

(Çev. Erkin, 2011, *Anahtar*, s.17.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *nozoku* eylemiyle birleşerek *nozokikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, hem *-komu* eyleminin *nozoku* eylemine kattığı yoğunluktan; hem de hem de *-komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareket anlamını pekiştirmesinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *nozokikomu* birleşik eyleminin Türkçede “incelemek” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “gözetleme, bir yerden bakmak, incelemek” anlamına gelen *nozoku* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *nozokikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk vardır. *-komu* eylemi *nozoku* eylemine yoğunluk katmaktadır. *Nozoku* eylemi tek başına kullanıldığında “inceleme” durumunu ifade ederken, *-komu* eylemi ile birlikte “inceleme” durumunun yoğunluğu artmaktadır. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Hareket: *Nozoku* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı vardır. *-komu* eylemi *nozoku* eyleminin kendi bünyesindeki içeri doğru bir hareket anlamını pekiştirmektedir.

Geçtiği Eser: *Nozokikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (İkinci Cilt) (8); Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (5); Nazlı Kar (Birinci Cilt) (3); Bir Kedi, BirAdam, İki Kadın (2); Çocuklar (2) ve Dövme (1)” olmak üzere eserlerde toplam 24 kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *nozokikomu* birleşik eyleminin Türkçede “incelemek” şeklinde basit eylemle karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.33. *Nuikomu* 縫い込む

“İşlemek” anlamındaki *nuikomu* birleşik eylemi “dikmek” (*nū*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Nū* eylemi tek başına “dikmek anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *nuikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “bir şeyi dikerek içine desen işlemek” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Dikiş payından kalan kumaşı iç ya da dış tarafında gizleyerek dikme” anlamı da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…白ノブラウスニ、ブリューニ銀ノラメガ縫イ込デアルセーターヲ着テイル。」

(Tanizaki Jun’ichirō, 1961, *Fūten Rōjin Nikki*)

...shiro-no	burausu-ni	buryū-ni	gin-no	rame-ga
...beyaz-İLGİ	bluz-BUL.	mavi-YÖN.	gümüş-İLGİ	lame-Ø

<u>nuiko-nde</u>	aru	sētā-o	ki-te	iru
işle-BAĞ.	YRD.E.	kazak-BEL.	giy-BAĞ.	YRD.E.

[Tr.] “Beyaz bluz üstüne gümüş lame **işlemeli** mavi bir kazak giymişti.”
(Çev. Alper, 2019, *Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi* s.133.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *nū* eylemiyle birleşerek *nuikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde nesnel kavrayış eğilimi görülmektedir. Örtük anlam, yoğunluk ya da *-komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareketi pekiştirmesi durumu tespit edilmemiştir. *Nuikomu* birleşik eyleminin özünde de geçişlilik özelliği görülmesi nedeniyle nesnel kavrayış eğilimindedir. Japonca örnek

tümcedeki *nuikomu* birleşik eyleminin Türkçede “işlemek” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “dikmek” anlamına gelen *nū* eylemi -*komu* eylemi ile birleşerek *nuikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. –*komu* eylemi *nū* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Nū* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. –*komu* eylemi *nū* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında somut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Nuikomu* birleşik eylemi “Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi (1)” olmak üzere eserlerde toplam bir kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *nuikomu* birleşik eyleminin *sētā* (kazak) sözcüğünü niteleyici şekilde kullanıldığı görülmektedir. Dolayısıyla birleşik eylemdeki dilbilgisel özellikler de göz önüne alındığında *nuikomu* birleşik eyleminin Türkçede hem “işlemeli” şeklinde önad sözcük türüyle karşılandığı görülmektedir. Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.34. *Oboekomu* 覚え込む

“İyice ezberlemek” anlamındaki *oboekomu* birleşik eylemi “ezberlemek” (*oboeru*) ve –*komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Oboeru* birleşik eylemi tek başına “ezberlemek” anlamına gelirken, –*komu* eylemi ile birleşerek *oboekomu* birleşik eylemi oluştuğunda “iyice ezberlemek, içselleştirmek” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…悦子もいつの間にか覚え込んだ…」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1947, *Sasameyuki Chūkan*)

...Etsuko mo itsunomanika oboeko-nda...
...Etsuko da hangi ara ezberle-DÜZ GEÇ.

[Tr.] “Etsuko ne zaman öğrenmişti ki?”

(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 2.Cilt, s.348.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *oboeru* eylemiyle birleşerek *oboekomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, *-komu* eyleminin *oboeru* eylemine kattığı yoğunluktan kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *oboekomu* birleşik eyleminin Türkçede “öğrenmek” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “ezberlemek” anlamına gelen *oboeru* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *oboekomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk vardır. *-komu* eylemi *oboeru* eylemine yoğunluk katmaktadır. *Oboeru* eylemi tek başına kullanıldığında “ezberleme” durumunu ifade ederken *-komu* eylemi ile birlikte “ezberleme” durumunun yoğunluğu artmaktadır. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Hareket: *Oboeru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eylemi de *oboeru* eylemine somut ya da soyut bağlamda içeri doğru hareket anlamı katmamaktadır.

Geçtiği Eser: *Oboekomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (İkinci Cilt) (1)” olmak üzere eserlerde toplam bir kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *oboekomu* birleşik eyleminin Türkçede “öğrenmek” şeklinde basit eylemle karşılanmıştır. “Öğrenmek” eylemi *oboeru* eylemindeki algıyı yansıtmakla birlikte, *-komu* eyleminin verdiği yoğunluk algısı, Türkçe aktarımında açık bir şekilde hissedilememektedir.

3.2.35. *Oikomu* 追い込む

“Takip edip bir şeyin içine koymak, hapsetmek” anlamındaki *oikomu* birleşik eylemi, “takip etmek” (*ou*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Ou* eylemi tek başına “takip etmek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *oikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “takip edip içeri koymak, sokmak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. Aynı zamanda “zorlamak, birini zor bir duruma sokmak”, “aynı satırdan devam etmek” gibi anlamlara da sahiptir. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…僕ヲ破滅ニ追イ込むマデモ満足ヲ求メテ已マナイデアロウ。」
(Tanizaki Jun'ichirō, 1956, *Kagi*)

...boku-o hametsu-ni oikomu made mo manzoku-o-motome-te
...ben-BEL. çöküş-YÖN. sürükle- kadar da kendini memnun et-BAĞ.

ya-ma-naide arō.
dur-OLSZ.Ç.-DUR. TMC.SN.

[Tr.] “...beni çöküşe sürüklevene kadar da durmaz.”
(Çev. Erkin, 2011, *Anahtar*, s.57.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *ou* eylemiyle birleşerek *oikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış doğrudan *-komu* eylemi ile ilgili olmayıp, *ou*

eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *oikomu* birleşik eyleminin Türkçede “sürüklemek” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. Temelde “takip etmek” anlamına gelen *ou* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *oikomu* birleşik eylemi oluşturduğunda temel anlamını kaybetmektedir. *Ou* eylemindeki somut bir şekilde birini takip etmek ile soyut bağlamda da birini bir duruma sokmak arasında benzerlik görülmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *ou* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Ou* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eylemi *ou* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında soyut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Oikomu* birleşik eylemi “Anahtar (1) ve Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (1)” olmak üzere eserlerde toplam iki kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *oikomu* birleşik eyleminin Türkçede “sürüklemek” şeklinde basit eylemle karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.36. *Okurikomu* 送り込む

“Göndermek, ulaştırmak” anlamındaki *okurikomu* birleşik eylemi “göndermek” (*okuru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Okuru* eylemi sadece “göndermek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *okurikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “varış noktasına gönderip ulaştırmak, yollamak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「予ヲ寢室ニ送り込ンデシマウト、…」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1961, *Fūten Rōjin Nikki*)

Yo-o shinshitsu-ni okuriko-nde shimau-to
Ben-BEL. yatak odası-YÖN. gönder-BAG. YRD.E.-KOŞ.

[Tr.] “Beni yatak odasına yolladıktan sonra,…”

(Çev. Alper, 2019, *Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi* s.42)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *okuru* eylemiyle birleşerek *okurikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde nesnel kavrayış eğilimi görülmektedir. Örtük anlam, yoğunluk ya da –*komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareketi pekiştirmesi durumu tespit edilmemiştir. *Okurikomu* birleşik eyleminin özünde de geçişlilik özelliği görülmesi nedeniyle nesnel kavrayış eğilimindedir. Japonca örnek tümcedeki *okurikomu* birleşik eyleminin Türkçede “yollamak” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “göndermek” anlamına gelen *okuru* eylemi –*komu* eylemi ile birleşerek *okurikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. –*komu* eylemi *okuru* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Okuru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. –*komu* eylemi *okuru* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında somut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Okurikomu* birleşik eylemi “Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi (1) ve Nazlı Kar (İkinci Cilt) (1)” olmak üzere eserlerde toplam iki kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *okurikomu* birleşik eyleminin Türkçede “yollamak” şeklinde basit eylemle karşılandığı görülmektedir. “Yollamak” eyleminin *okuru* eylemindeki algıyı yansıtmakla birlikte, *-komu* eyleminin verdiği içeri doğru hareket algısı açık bir şekilde hissedilememektedir.

3.2.37. *Omoikomu* 思い込む

“Gerçek olmayan bir şey gerçekmiş gibi ikna olmak, sanmak” anlamındaki *omoikomu* birleşik eylemi “düşünmek, sanmak” (*omou*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Omou* eylemi tek başına “düşünmek, sanmak” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *omoikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “iyice düşünüp, öyle sanıp yanlış bir şekilde ikna olmak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Aynı zamanda bu birleşik eylem çok anlamlıdır. “Bir şeyi başarmaya kararlı olmak” anlamı da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「昔だったら、一旦こうと思い込んだら…」

(Tanizaki Jun’ichirō, 1936, *Neko-to Shōzō-to Futari-no Onna*)

<i>Mukashi-datta-ra</i>	<i>ittan</i>	<i>kō</i>	<i>to</i>	<u><i>omoiko-nda-ra</i></u>
Eski-DÜZ GEÇ.-KOŞ.	bir kez	öyle	diye	ikna ol-DÜZ GEÇ.-KOŞ.

[Tr.] “Eskiden olsa bir yere gitmeyi kafasına koymuşsa...”

(Çev. Ceylan, 2017, *Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın*, s.61.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *omou* eylemiyle birleşerek *omoikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, *-komu* eyleminin *omou* eylemine kattığı yoğunluktan kaynaklanmaktadır. Ayrıca *omou* eylemi geçişli olmasına rağmen bu birleşik eylem yapısında *-komu* ile birlikte geçişsiz eylem özelliği göstermektedir.

Japonca örnek tümcedeki *omoikomu* birleşik eyleminin Türkçede “kafasına koymak” şeklinde karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “düşünmek, sanmak” anlamına gelen *omou* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *omoikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk vardır. *-komu* eylemi *omou* eylemine yoğunluk katmaktadır. *Omou* eylemi tek başına “sanma” durumunu ifade ederken *-komu* eylemi ile birlikte “sanma” durumunun yoğunluğu artarak “iyice düşünüp ikna olmak, karar vermek” anlamı ortaya çıkmaktadır. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Hareket: *Omou* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eyleminin *omou* eylemine kattığı yoğunlukla birlikte o durumun içinde bulunulması noktasında *-komu* eyleminin *omou* eylemine soyut bağlamda içeri doğru hareket anlamı verdiği söylenebilir.

Geçtiği Eser: *Omoikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (Birinci Cilt) (3); Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (1); Anahtar (1); Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın (1) ve Sazende Şunkin (1)” olmak üzere eserlerde toplam yedi kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *omoikomu* birleşik eyleminin Türkçede “kafasına koymak” şeklinde deyimisel bir ifadeyle karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.38. *Orikomu* 織り込む

“İç içe geçirmek, birlikte dokumak” anlamındaki *orikomu* birleşik eylemi “dokumak” (*oru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Oru* eylemi tek

başına sadece “dokumak” anlamına gelirken, –*komu* eylemi ile birleşerek “*orikomu*” birleşik eylemi oluştuğunda “birbirine geçirerek dokuma, desen verme” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Dâhil olmak, fikir katmak”, “ticaret piyasasına iyi ve kötü şeylerin yansıtılması” anlamları da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…幼い頭へ微妙な夢を織り込んで行く不思議な響きは、…」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1911, *Shōnen*)

...osanai atama-e bimyōna yume-o oriko-nde iku
...genç kafa-YÖN. karmaşık hayal-BEL. ör-BAĞ. YRD.EY.

fushigina hibiki-wa
tuhaf ses-KON.

[Tr.] “...çocuk aklımda binlerce acayip hülyalar ören bu ilginç müzik,…”

(Çev. Baykara, 2011, Çocuklar (Sazende Şunkin), s.55.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *oru* eylemiyle birleşerek *orikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış doğrudan –*komu* eylemi ile ilgili olmayıp, *oru* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *orikomu* birleşik eyleminin Türkçede “örmek” şeklinde karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir.. Temelde “dokuma” anlamına gelen *oru* eylemi –*komu* eylemi ile birleşerek *orikomu* birleşik eylemi oluşturduğunda temel anlamını kaybetmektedir. Temelde somut bağlamda bir şeyleri birbirine geçirerek dokuma ile müzik eşliğinde zihinde bir şeylerin ortaya çıkması arasında benzerlik görülmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. –*komu* eylemi *oru* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Oru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. – *komu* eylemi *oru* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında soyut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Orikomu* birleşik eylemi “Çocuklar (2) ve Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (2)” olmak üzere eserlerde toplam dört kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *orikomu* birleşik eyleminin Türkçede “örmek” şeklinde basit eylemle karşılandığı görülmektedir. “Örmek” eylemi *oru* eylemindeki algıyı yansıtmakla birlikte, –*komu* eyleminin verdiği içeri doğru hareket algısı açık bir şekilde hissedilmemektedir.

3.2.39. *Orikomu* 折り込む

“İçeri doğru katlamak” anlamındaki *orikomu* birleşik eylemi “katlamak” (*oru*) ve –*komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Oru* eylemi tek başına “katlamak” anlamına gelirken, –*komu* eylemi ile birleşerek *orikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “içeri doğru katlama” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Başka bir şeyi katlayıp içeri sokmak” anlamı da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…前脚を腹の下へ折り込んで、…」

(Tanizaki Jun’ichirō, 1936, *Neko-to Shōzō-to Futari-no Onna*)

...maeashi-o hara-no shita-ni oriko-nde,...
...ön ayak-BEL. karın-İLGİ alt-YÖN. içine katla-BAĞ.

[Tr.] “...patilerini altına toplayıp...”

(Çev. Ceylan, 2017, *Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın*, s.97.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *oru* eylemiyle birleşerek *orikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde nesnel kavrayış eğilimi görülmektedir. Örtük anlam, yoğunluk ya da *-komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareketi pekiştirmesi durumu tespit edilmemiştir. *Orikomu* birleşik eyleminin özünde de geçişlilik özelliği görülmesi nedeniyle nesnel kavrayış eğilimindedir. Japonca örnek tümcedeki *orikomu* birleşik eyleminin Türkçede “toplamak” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “katlamak” anlamına gelen *oru* eylemi - *komu* eylemi ile birleşerek *orikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *oru* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Oru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. - *komu* eylemi *oru* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında somut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Orikomu* birleşik eylemi “Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın (1)” olmak üzere eserlerde toplam bir kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *orikomu* birleşik eyleminin Türkçede “toplamak” şeklinde basit eylemle karşılandığı görülmektedir. “Toplamak” eylemi *oru* eylemindeki algıyı yansıtmakla birlikte, *-komu* eyleminin verdiği içeri doğru hareket algısı açık bir şekilde hissedilememektedir.

3.2.40. *Oshiekomu* 教え込む

“Birine bir şeyi iyice öğretmek” anlamındaki *oshiekomu* birleşik eylemi “öğretmek” (*oshieru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Oshieru* eylemi tek başına “öğretmek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *oshiekomu* birleşik eylemi oluştuğunda “iyice öğretmek, kafasına sokmak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…結構な家に生れて世過ぎに不自由のない娘をそれほどに教え込まず…」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1933, *Shunkinshō*)

...kekkōna ie-ni umare-te yosugu-ni fujiyū-no-nai
...varlıklı ev-BUL. doğ-BAĞ. yaşam-BUL. yoksulluk-İLGİ-OLSZ.E.

musume-o sorehodoni oshieko-ma-zu...
kız-BEL. bu derece öğret-OLSZ.Ç.-OLSZ.E.

[Tr.] “...çünkü ailesi zengin. Ve ben böyle yetenekli birini bırakmış,..”

(Çev. Baykara, 2011, Sazende Şunkin (Sazende Şunkin), s.100.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *omou* eylemiyle birleşerek *oshiekomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, *-komu* eyleminin *oshieru* eylemine kattığı yoğunluktan kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *oshiekomu* birleşik eyleminin Türkçede karşılanmadığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “öğretmek” anlamına gelen *oshieru* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *oshiekomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk vardır. *-komu* eylemi *oshieru* eylemine yoğunluk katmaktadır. *Oshieru* eylemi tek başına kullanıldığında “öğretme” durumunu ifade

ederken *-komu* eylemi ile birlikte “öğretme” durumunun yoğunluğu artmaktadır. - Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Hareket: *Oshieru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eylemi de *oshieru* eylemine somut ya da soyut bağlamda içeri doğru hareket anlamı katmamaktadır.

Geçtiği Eser: *Oshiekomu* birleşik eylemi “Sazende Şunkin (1)” olmak üzere eserlerde toplam bir kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *oshiekomu* birleşik eyleminin Türkçede karşılanmadığı görülmektedir. Orijinal metinde *oshiekomu* birleşik eylemi olumsuzluk eki alarak olumsuz biçimde yer almaktadır. Bu yapıya bağlı kalınarak bir aktarım yapıldığında “öğretmeyi bırakmak” olarak aktarılabilir. Yukarıdaki tümce bağlamında birleşik eylemde eksilti yapıldığı düşünülmektedir.

3.2.41. *Oshikomu* 押し込む

“Dar bir yere zorla itmek, sokuşturmak” anlamındaki *oshikomu* birleşik eylemi “itmek” (*osu*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Osu* eylemi tek başına sadece “itmek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerel *oshikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “iterek içeri sokmak, içeri doğru itirmek” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Başkasının evine zorla girmek”, “dar bir yere tıkmak” anlamları da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…冷めたい鉄格子へ両手をかけて暗闇の中へ押し込むようにすると、…」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1911, *Shōnen*)

...tsumetai tetsugōshi-e

ryōte-o

kake-te

kurayami-no

...soğuk demir parmaklık-YÖN. iki el-BEL. uzat-BAĞ.Ç. karanlık-İLGİ

naka-e oshikomu yōnisuru-to
iç-YÖN. it- dene-KOŞ.

[Tr.] “...soğuk demir parmaklıklarını itince,...”

(Çev. Baykara, 2011, Çocuklar (Sazende Şunkin), s.78.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *osu* eylemiyle birleşerek *oshikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde nesnel kavrayış eğilimi görülmektedir. Örtük anlam, yoğunluk ya da –*komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareketi pekiştirmesi durumu tespit edilmemiştir. *Oshikomu* birleşik eyleminin özünde de geçişlilik özelliği görülmesi nedeniyle nesnel kavrayış eğilimindedir. Japonca örnek tümcedeki *oshikomu* birleşik eyleminin Türkçede “itmek” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “itmek” anlamına gelen *osu* eylemi - *komu* eylemi ile birleşerek *oshikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. –*komu* eylemi *osu* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Osu* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. – *komu* eylemi *osu* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında somut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Oshikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (İkinci Cilt) (2); Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi (1) ve Çocuklar (1)” olmak üzere eserlerde toplam dört kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *oshikomu* birleşik eyleminin Türkçede “itmek” şeklinde basit eylemle karşılandığı görülmektedir. “İtmek” eylemi *osu* eylemindeki algıyı yansıtmakla birlikte, *-komu* eyleminin verdiği içeri doğru hareket algısı Türkçe aktarımında açık bir şekilde hissedilememektedir.

3.2.42. *Otoshikomu* 落とし込む

“Bir şeyin içine düşürmek” anlamındaki *otoshikomu* birleşik eylemi “düşürmek” (*otosu*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Otosu* eylemi tek başına “düşürmek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *otoshikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “bir şeyin içine düşürmek” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Birini zor, sıkıntılı bir duruma zorlamak, sürüklemek” ve “soyut bir şeyi somut bir şeye çevirmek” anlamları da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…それは夫を一日も早く死の谷へ落とし込む誘いの手として書いたのであった。」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1956, *Kagi*)

...sore-wa otto-o ichinichimohayaku shinotani-e
...bu-KON. koca-BEL. geç olmadan ölümün kucağı-YÖN.

otoshikomu sasoi-no te toshite kai-ta-nodea-tta.
at- davet-İLGİ yol olarak yaz-DÜZ GEÇ.-TMC.SN.-DÜZ GEÇ.

[Tr.] “Tüm bunları, kocamı bir gün olsun daha erken ölümün kucağına atabilmek için yazdım.”

(Çev. Erkin, 2011, Anahtar, s.137.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *otosu* eylemiyle birleşerek *otoshikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış doğrudan *-komu* eylemi ile ilgili olmayıp, *otosu* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden

kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *otoshikomu* birleşik eyleminin Türkçede “atmak” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. Temelde “düşürmek” anlamına gelen *otosu* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *otoshikomu* birleşik eylemi oluşturduğunda temel anlamını kaybetmektedir. Temelde somut bir şeyi düşürme ile birini zor bir duruma düşürme arasında benzerlik görülmektedir. Somuttan soyuta aktarım söz konusudur.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *otosu* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Otosu* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eylemi *otosu* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında soyut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Otoshikomu* birleşik eylemi “Anahtar (1)” olmak üzere eserlerde toplam bir kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *otoshikomu* birleşik eyleminin Türkçede “atmak” şeklinde basit eylemle karşılandığı görülmektedir. “Atmak” eylemi *otosu* eylemindeki algıyı yansıtmakla birlikte, *-komu* eyleminin verdiği içeri doğru hareket algısı açık bir şekilde hissedilememektedir.

3.2.43. *Sashikomu* 刺し込む

“İçine batırmak” anlamındaki *sashikomu* birleşik eylemi “batırmak, delmek” (*sasu*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Sasu* eylemi tek başına “batırmak” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *sashikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “içine iyice batırma” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…畳へきゅッと針を刺し込んで、は抜き取りながら、…」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1936, *Neko-to Shōzō-to Futari-no Onna*)

...tatami-e kyu'to hari-o sashiko-nde-wa nukito-ri-nagara
...tatami-YÖN. sertçe iğne-BEL. batır-BAĞ.Ç.-KON. çıkar-KİB.Ç.-
DUR.

[Tr.] “...iğnesini tataminin bir yanından sertçe batırıp diğer tarafından çıkarıyordu.”

(Çev. Ceylan, 2017, Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın, s.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *sasu* eylemiyle birleşerek *sashikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, *-komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareket anlamını pekiştirmesinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *sashikomu* birleşik eyleminin Türkçede “batırmak” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “batırmak” anlamına gelen *sasu* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *sashikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *sasu* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Sasu* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı vardır. *-komu* eylemi *sasu* eyleminin kendi bünyesindeki içeri doğru bir hareket anlamını pekiştirmektedir. Dolayısıyla *-komu* eylemi ile birlikte yapılan eylem vurgulanmaktadır. Yukarıdaki Japonca örnek tümce bağlamında somut bir alana hareket söz konusudur. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Geçtiği Eser: *Sashikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (1)” olmak üzere eserlerde toplam bir kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *sashikomu* birleşik eyleminin Türkçede “batırmak” şeklinde basit eylemle karşılandığı görülmektedir. “Batırmak” eylemi *sasu* eylemindeki algıyı yansıtmakla birlikte, *-komu* eyleminin pekiştirdiği içeri doğru hareket algısı açık bir şekilde hissedilememektedir. Türkçe aktarımdaki “sertçe” belirtecinin Japonca orijinal tümcedeki *kyu'to* sözcüğü ile ilintili olduğu düşünülmektedir.

3.2.44. *Sashikomu* 挿し込む

“Arasına sokmak, yerleştirmek, takmak” anlamlarındaki *sashikomu* birleşik eylemi “sokmak” (*sasu*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır⁵⁰. *Sasu* eylemi tek başına “sokmak” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birlikte *sashikomu* birleşik eyleminde “arasına, içine sokmak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…天井板を一枚剥がして、その上に挿し込むことにしようか、などと思案していた) …」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1956, *Kagi*)

...tenjōita-o	ichimai	haga-shi-te	sono	ue-ni
...tavan tahtası-BEL.	bir tane	çıkar-KİB.Ç.-BAĞ.	o	üst-YÖN.

sashikomu kotonishi-yō-ka
sıkıştır- karar ver-NİY.E.-SOR.

[Tr.] “...tavan tahtalarından birini söküp üstünde kalan boşluğa sıkıştırmak niyetindeydim.”

(Çev. Erkin, 2011, *Anahtar*, s.123.)

⁵⁰ Bu anlama gelen *sashikomu* birleşik eylemi, *Daijirin*'de (2019) ve *Ninjal*'da (2015) 「差し込む」 *kanji* karakteri ile yer almaktadır.

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *sasu* eylemiyle birleşerek *sashikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, *-komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareket anlamını pekiştirmesinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *sashikomu* birleşik eyleminin Türkçede “sıkıştırmak” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “sokma” anlamına gelen *sasu* eylemi -*komu* eylemi ile birleşerek *sashikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *sasu* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Sasu* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı vardır. -*komu* eylemi *sasu* eyleminin kendi bünyesindeki içeri doğru bir hareket anlamını pekiştirmektedir. Dolayısıyla *-komu* eylemi ile birlikte yapılan eylem vurgulanmaktadır. Yukarıdaki Japonca örnek tümce bağlamında somut bir alana hareket söz konusudur. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Geçtiği Eser: *Sashikomu* birleşik eylemi “Anahtar (1); Çocuklar (1) ve Nazlı Kar (Birinci Cilt) (1)” olmak üzere eserlerde toplam üç kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *sashikomu* birleşik eyleminin Türkçede “sıkıştırmak” şeklinde basit eylemle karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.45. *Sasoikomu* 誘い込む

“Birini davet etmek” anlamlarındaki *sasoikomu* birleşik eylemi “davet etmek” (*sasou*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Sasou* eylemi tek başına “davet etmek” ya da “bir şey sormak” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *saosikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “birini katılması için bir yere davet etmek” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…云いようもない浪漫的な心地に誘い込まれるのであった。」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1947, *Sasameyuki Gekan*)

... <i>iiyōmonai</i>	<i>romantekina</i>	<i>kokochi</i>	<i>ni</i>
...anlatılamayacak derecede	romantik	duygu	tarafından

<u><i>sasoiko-ma-re-ru-koto</i></u>	<i>dea-tta.</i>
davet et-OLSC.Ç.-ED.-SÖZ.B.-ADLAŞ.	TMC.SN.-DÜZ GEÇ.

[Tr.] “...kalbi anlatılmaz hülyalı duygularla doluyordu.”

(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 3.Cilt, s.553.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *sasou* eylemiyle birleşerek *sasoikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış doğrudan *-komu* eylemi ile ilgili olmayıp, *sasou* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *sasoikomu* birleşik eyleminin Türkçede “dolmak” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. Temelde “davet etmek” anlamına gelen *sasou* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *sasoikomu* birleşik eylemi oluşturduğunda temel

anlamını kaybetmektedir. Birini bir yere davet etme ile bir duygu durumuna çekilme arasında benzerlik görülmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. –*komu* eylemi *sasou* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Sasou* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. – *komu* eylemi *sasou* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında soyut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Sasoikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (1)” olmak üzere eserlerde toplam bir kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *sasoikomu* birleşik eyleminin Türkçede “dolmak” şeklinde basit eylemle karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.46. *Shimaikomu* 仕舞い込む

“Ortadan kaldırmak, saklamak” anlamındaki *shimaikomu* birleşik eylemi “bitirmek” (*shimau*) ve –*komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Shimau* eyleminin “saklamak” anlamı da bulunmaktadır. *Shimau* eylemi tek başına “saklamak” anlamına gelirken, –*komu* eylemi ile birleşerek *shimaikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “ortadan kaldırmak, derinlere saklamak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…颯子菩薩ノ計畫ハ心ノ奥深クシマイ込ンデ、…」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1961, *Fūten Rōjin Nikki*)

...Satsukobosatsu-no	keikaku-wa	kokoro-no	okufukaku	<u>shimaiko-nde...</u>
...Satsuko-İLGİ	plan-KON.	kalp-İLGİ	derin	sakla-BAĞ.

[Tr.] “...Satsuko hakkındaki planlarımı kalbime **gömdüm**,...”

(Çev. Alper, 2019, Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi s.141.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *shimau* eylemiyle birleşerek *shimaikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış doğrudan –*komu* eylemi ile ilgili olmayıp, *shimau* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *shimaikomu* birleşik eyleminin Türkçede “gömmek” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. *Shimaikomu* birleşik eylemindeki *shimau* eylemi temel anlamda “bitirmek” anlamına gelmektedir. Temel anlamı dışında “saklamak” anlamı da bulunmaktadır. *Shimaikomu* birleşik eyleminde de *shimau* eyleminin temel anlamı dışındaki “saklamak” anlamı kullanılmaktadır. Bir şeyin biterek yok olması ile soyut bir şeyi ortadan kaldırmak, derinlere saklamak arasında benzerlik görülmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. –*komu* eylemi *shimau* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Shimau* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. –*komu* eylemi *shimau* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında soyut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Shimaikomu* birleşik eylemi “Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi (1)” olmak üzere eserlerde toplam bir kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *shimaikomu* birleşik eyleminin Türkçede “gömmek” şeklinde basit eylemle karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.47. Shoikomu 背負い込む

“Omuzlarında/sırtında taşımak” anlamına gelen *shoikomu* birleşik eylemi “sırtında/omuzlarında taşımak” (*seou*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Seou* eylemi tek başına “sırtında taşımak” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *shoikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “iyice sırtlanmak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Sorumluluk almak” anlamında da “sırtına yüklenmek” anlamı bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…子供と云うのも、実は誰の子だか分らないのを僕が背負い込まされた…」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1947, *Sasameyuki Chūkan*)

...*kodomo toiu-no mo jitsuwa dare-no ko-da-ka*
...çocuk denen-İLGİ- da aslında kim-İLGİ çocuk-DÜZ B.-SOR.

waka-ra-nai-no-o boku-ga shoiko-ma-sa-re-ta
bil-OLSZ.Ç.-OLSZ.E.-AD.-BEL. ben-Ø sırtlan-OLSZ.Ç.-ETR.-ED.-
DÜZ GEÇ.

[Tr.] “...çocuğun ise kimin çocuğu olduğunu bilmediğini, işi kendi sırtına yüklediklerini,...”

(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 2.Cilt, s.434-435.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *seou* eylemiyle birleşerek *shoikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, hem *seou* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden; hem de *-komu* eyleminin *seou* eylemine kattığı yoğunluktan kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *shoikomu* birleşik eyleminin Türkçede “sırtına yüklemek” şeklinde karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. Temelde “sırtına yüklemek” anlamına gelen *seou* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *shoikomu* birleşik eylemi oluşturduğunda temel anlamını kaybetmektedir. Somut bir şeyi sırtında taşımak ile bir duygu durumunu da sırtında taşıma üstlenme arasında benzerlik görülmektedir. Somuttan soyuta aktarım söz konusudur.

Yoğunluk: Yoğunluk vardır. *-komu* eylemi *seou* eylemine yoğunluk katmaktadır. *Seou* eylemi tek başına “omzunda taşıma” durumunu ifade ederken *-komu* eylemi ile birlikte “omuzda taşıma” durumunun yoğunluğu artmaktadır. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Hareket: *Seou* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eylemi de *seou* eylemine somut ya da soyut bağlamda içeri doğru hareket anlamı katmamaktadır.

Geçtiği Eser: *Shoikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (İkinci Cilt) (1)” olmak üzere eserlerde toplam bir kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *shoikomu* birleşik eyleminin Türkçede “sırtına yüklemek” şeklinde deyimsel bir ifadeyle karşılandığı ve Japonca birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.48. *Sosogikomu* 注ぎ込む

“İçine dökmek, doldurmak” anlamındaki *sosogikomu* birleşik eylemi “dökmek” (*sosogu*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır⁵¹. *Sosogu* eylemi tek başına “dökmek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *sosogikomu* birleşik eylemi

⁵¹ 「注ぎ込む」 birleşik eylemi “yatırım yapma” anlamında kullanıldığında *tsugikomu* olarak okunmaktadır.

Bu anlamdaki kullanımı bu tezde kullanılan eserlerde tespit edilmemiştir.

oluştduğunda “içine dökmek” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Bir şeye odaklanarak, güç, para ve vakit harcamak” anlamı da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…天稟の体へ絵の具を注ぎ込む迄になった。」
(Tanizaki Jun'ichirō, 1910, *Shisei*)

...*tenpin-no* *karada-e* *enogu-o* *sosogikomu* *madeni*
...doğal yetenek-İLGİ vücut-YÖN. boya-BEL. doldur- kadar

na-tta.
ol-DÜZ GEÇ.

[Tr.] “...Öyle ki, vücutlarını çizdirip içine boya doldurtacak kadar işi ileri götürmüşlerdi.”
(Çev. Baykara, 2011, Dövme (Sazende Şunkin), s.13.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *sosogu* eylemiyle birleşerek *sosogikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, –*komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareket anlamını pekiştirmesinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *sosogikomu* birleşik eyleminin Türkçede “içine (boya) doldurtmak” şeklinde karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “doldurmak” anlamına gelen *sosogu* eylemi –*komu* eylemi ile birleşerek *sosogikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. –*komu* eylemi *sosogu* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Sosogu* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı vardır. –*komu* eylemi *sosogu* eyleminin kendi bünyesindeki içeri doğru bir hareket anlamını

pekiştirmektedir. Dolayısıyla -komu eylemi ile birlikte yapılan eylem vurgulanmaktadır. Yukarıdaki Japonca örnek tümce bağlamında somut bir alana hareket söz konusudur. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. -komu eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Geçtiği Eser: *Sosogikomu* birleşik eylemi “Dövme (2) ve Bir Kedi, Bir Adam, ki Kadın (1)” olmak üzere eserlerde toplam üç kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *sosogikomu* birleşik eyleminin Türkçede “içine (boya) doldurtmak” şeklinde ilgeç+basit eylemle karşılandığı ve Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.49. *Suikomu* 吸い込む

“Solumak, çekmek, emmek” anlamındaki *suikomu* birleşik eylemi “içine çekmek” (*sū*) ve -komu eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Sū* eylemi tek başına “içine çekmek” anlamına gelirken, -komu eylemi ile birleşerek *suikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “iyice içine çekmek” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Soyut bağlamda karanlığa, derinlere girmek” anlamı da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「お母ちゃん、その床の間に活けてあるのん、何の花やのん」と云った。
「罌粟の花やわ」
「悦子その花気味悪いわ」
「何で」
「悦子それ見てたら、その花の中へ吸い込まれそうな気イするねん」
「ほんに。——」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1943, *Sasameyuki Jōkan*)

...sono hana-no naka-e suiko-ma-re sōna...
...o çiçek-İLGİ iç-YÖN. çek-OLSZ.Ç.-ED. gibi

[Tr.] “Anneciğim, o çiçek ne çiçeği?”
“Hangi çiçek?”
“Hani, şu niş var ya... orada duran.”

“Gelincik, kızım.”

“Ben o çiçeği sevmiyorum.”

“Nedenmiş o?”

“O çiçeğe bakınca sanki beni içine **çekip alacak** gibi geliyor da ondan.”

“Sahiden mi?”

(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 1.Cilt, s.160.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *sū* eylemiyle birleşerek *suikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, hem *sū* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden; hem de *-komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareket anlamını pekiştirmesinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *suikomu* birleşik eyleminin Türkçede “çekip almak” şeklinde karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. Temelde “içine çekmek” anlamına gelen *sū* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *suikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını kaybetmektedir. Canlı bir varlıkta görülen nefes almak ile bitkinin bir şeyi içine doğru çekmesi arasında benzerlik görülmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk vardır. *-komu* eylemi *sū* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Sū* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı vardır. *-komu* eylemi *sū* eyleminin kendi bünyesindeki içeri doğru bir hareket anlamını pekiştirmektedir. Dolayısıyla *-komu* eylemi ile birlikte yapılan eylem vurgulanmaktadır. Yukarıdaki Japonca örnek tümce bağlamında somut bir alana hareket söz konusudur. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla

birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Geçtiği Eser: *Suikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (Birinci Cilt) (2)” olmak üzere eserlerde toplam iki kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *suikomu* birleşik eyleminin Türkçede “çekip almak” şeklinde sözcük öbeğiyle karşılandığı ve Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.50. *Sumashikomu* 澄まし込む

“Kendisiyle ilgili değilmiş gibi davranmak” anlamındaki *sumashikomu* birleşik eylemi “bulanık bir sıvı şeyleri berrak hale getirmek” (*sumasu*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Sumasu* eylemi ayrıca “gereksiz düşüncelerden sıyrılarak zihni dinginleştirmek”, “tek bir şeye odaklanmak” gibi farklı anlamlara da gelmektedir. Bu anlamları dışında “hiç ilgisi yokmuş gibi davranmak” anlamı da bulunmaktadır. *Sumasu* eylemi tek başına “hiç ilgisi yokmuş gibi davranmak” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birlikte *sumashikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “kendini, ilgisi yokmuş gibi duruma sokmak, tavır takınmak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…雪子はまるで他人事のように澄まし込んでいた。」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1943, *Sasameyuki Jōkan*)

...Yukiko-wa	marude	hitogoto-no	yōni	<u>sumashiko-nde</u>	i-ta.
...Yukiko-KON.	sanki	başka-İLGİ	gibi	davran-BAĞ.	YRD.E.-
					DÜZ GEÇ.

[Tr.] “Yukiko ise sanki olay kendisiyle ilgili değilmiş gibi dinlemekle yetindi.”

(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 1.Cilt, s.49.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *sumasu* eylemiyle birleşerek *sumashikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, hem *sumasu* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden; hem de *-komu* eyleminin *sumasu* eylemine kattığı yoğunluktan kaynaklanmaktadır. Ayrıca *sumasu* eylemi geçişli olmasına rağmen bu birleşik eylem yapısında *-komu* ile birlikte geçişsiz eylem özelliği göstermektedir. Japonca örnek tümcedeki *sumashikomu* birleşik eyleminin Türkçede “dinlemekle yetinmek” şeklinde karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. *Sumashikomu* birleşik eylemindeki *sumasu* eylemi temel anlamda “bulanık bir sıvı şeyi berrak hale getirmek” anlamına gelmektedir. Temel anlamı dışında “hiç ilgisi yokmuş gibi davranmak” gibi anlamı da bulunmaktadır. *Sumashikomu* birleşik eyleminde de *sumasu* eyleminin temel anlamı dışındaki “hiç ilgisi yokmuş gibi davranmak” anlamı kullanılmaktadır. Bir şeyi berrak hale getirme ile kişinin de kendi zihnini dinginleştirerek başka bir şeyle ilgilenmeyerek bir durumda kalması arasında benzerlik görülmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk vardır. *-komu* eylemi *sumasu* eylemine yoğunluk katmaktadır. *Sumasu* eylemi tek başına “ilgisi yokmuş gibi davranmak” durumunu ifade ederken *-komu* eylemi ile birlikte “ilgisi yokmuş gibi davranma, oralı olmama” durumunun yoğunluğu artmaktadır. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Hareket: *Sumasu* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eylemi *sumasu* eylemine kattığı yoğunlukla birlikte soyut bağlamda içeri doğru hareket anlamı kattığı söylenebilir.

Geçtiği Eser: *Sumashikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (Birinci Cilt) (1) ve Nazlı Kar (İkinci Cilt) (1)” olmak üzere eserlerde toplam iki kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *sumashikomu* birleşik eyleminin Türkçede “dinlemekle yetinmek” şeklinde sözcük öbeğiyle karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.51. *Tamekomu* 溜め込む

“İstifleyip çokça kenara koymak” anlamındaki *tamekomu* birleşik eylemi “toplamak” (*tameru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Tameru* eylemi tek başına “toplamak” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *tamekomu* birleşik eylemi oluştuğunda “biriktirmek, istiflemek” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Para biriktirmek” anlamında kullanılmaktadır⁵². Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…沢山預けていたとすれば、蓄め込むために若旦那から搾っていた…」

(Tanizaki Jun’ichirō, 1947, *Sasameyuki Gekan*)

<i>Takusan</i>	<i>azuke-te</i>	<i>i-ta</i>	<i>tosureba</i>	<u><i>tamekomu</i></u>
Çok	sakla-BAĞ.	YRD.E.-DÜZ GEÇ.	ise	biriktir-
<i>tameni</i>	<i>wakadanna-kara</i>	<i>shibo-tte</i>	<i>i-ta...</i>	
için	genç efendi-ÇIK.	sızdır-BAĞ.Ç.	YRD.E.-DÜZ GEÇ.	

[Tr.] “Eğer öyle değil de, çok para biriktirmişse, bir kenara koymak için Küçük Efendi’den sızdırdığı anlaşılır.”

(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 3.Cilt, s.718.)

⁵² “Para biriktirmek” anlamında kullanıldığında, *Daijirin* (2019) ve *Ninjal*’da (2015) bir başka yazım şekli olarak 「貯め込む」 *kanji* karakteri ile yazıldığı da ifade edilmektedir.

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *tameru* eylemiyle birleşerek *tamekomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, *-komu* eyleminin *tameru* eylemine kattığı yoğunluktan kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *tamekomu* birleşik eyleminin Türkçede “bir kenara koymak” şeklinde karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “biriktirmek” anlamına gelen *tameru* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *tamekomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk vardır. *-komu* eylemi *tameru* eylemine yoğunluk katmaktadır. *Tameru* eylemi tek başına kullanıldığında “toplama” durumunu ifade ederken *-komu* eylemi ile birlikte “toplama” durumunun yoğunluğu artmaktadır. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Hareket: *Tameru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eylemi de *tameru* eylemine içeri doğru hareket anlamı katmaktadır. Yukarıdaki örnek tümce bağlamında somut bir hareket söz konusudur.

Geçtiği Eser: *Tamekomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (1)” olmak üzere eserlerde toplam bir kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *tamekomu* birleşik eyleminin Türkçede “bir kenara koymak” şeklinde deyimsel ifadeyle karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.52. *Tanomikomu* 頼み込む

“Çok, içtenlikle istemek” anlamındaki *tanomikomu* birleşik eylemi, “istemek, rica etmek” (*tanomu*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Tanomu* eylemi tek başına “istemek, rica etmek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *tanomikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “çok istemek” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…今後病院へは二度と来てくれないように頼み込むことが必要であると感じたが、…」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1947, *Sasameyuki Gekan*)

<i>Kongo</i>	<i>byōin-e-wa</i>	<i>nidoto</i>	<i>ki-te</i>	<i>kure-nai</i>	
Bundan sonra	hastane-YÖN.-KON.	tekrar	gel-BAĞ.	YRD.E-OLSZ.E.	
<i>yōni</i>	<i>tanomikomu-koto-ga</i>	<i>hitsuyō</i>	<i>dearu</i>	<i>to</i>	<i>kanji-ta</i>
için	istemek-ADLAŞ.-Ø	gerekli	TMC.SN.	diye	hisset-DÜZ
					GEÇ.
					<i>ga</i>
					ama

[Tr.] “Okubata’dan, kliniğe tekrar adım atmamasını istemenin gerekli olduğunu fark etmişti.”

(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 3.Cilt, s.711.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *tanomu* eylemiyle birleşerek *tanomikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, *-komu* eyleminin *tanomu* eylemine kattığı yoğunluktan kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *tanomikomu* birleşik eyleminin Türkçede “istemek” şeklinde karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “istemek” anlamına gelen *tanomu* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *tanomikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk vardır. *-komu* eylemi *tanomu* eylemine yoğunluk katmaktadır. *Tanomu* eylemi tek başına kullanıldığında “isteme” durumunu ifade ederken *-komu* eylemi ile birlikte “isteme” durumunun yoğunluğu artmaktadır. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Hareket: *Tanomu* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eylemi de *tanomu* eylemine kattığı yoğunlukla birlikte soyut bağlamda içeri doğru hareket anlamı kattığı söylenebilir.

Geçtiği Eser: *Tanomikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (4); Nazlı Kar (İkinci Cilt) (2) ve Nazlı Kar (Birinci Cilt) (2) olmak üzere tüm eserlerde toplam sekiz kez yer almaktadır.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *tanomikomu* birleşik eyleminin Türkçede “istemek” şeklinde basit eylemle karşılandığı görülmektedir. “İstemek” eylemi *tanomu* eylemindeki algıyı yansıtmakla birlikte, *-komu* eyleminin verdiği yoğunluk algısı Türkçe aktarımda açık bir şekilde hissedilememektedir.

3.2.53. *Tarashikomu* 垂らし込む

“İçine damlatmak” anlamındaki *tarashikomu* birleşik eylemi “damlatmak” (*tarasu*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Tarasu* eylemi tek başına “damlatmak” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *tarashikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “içine damlatmak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…予ノ口ノ中へ唾液ヲ一滴ポタリト垂ラシ込ンデクレタダケ。」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1961, *Fūten Rōjin Nikki*)

Yo-no kuchi-no naka-e daeki-o itteki potarito

Ben-İLGİ ağız-İLGİ iç-YÖN. tükürük-BEL. bir damla birden

tarashiko-nde kure-ta dake.
damlat-BAĞ. YRD.E.-DÜZ GEÇ. sadece.

[Tr.] “...kendi tükürüğünden bir damlayı benim ağzıma **damlatıverdi**, hepsi bu kadar.”

(Çev. Alper, 2019, Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi s.109.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *sasu* eylemiyle birleşerek *tarasu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, *-komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareket anlamını pekiştirmesinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *tarashikomu* birleşik eyleminin Türkçede “damlatmak” şeklinde karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “damlatmak” anlamına gelen *tarasu* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *tarashikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *tarasu* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Tarasu* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı vardır. *-komu* eylemi *tarasu* eyleminin kendi bünyesindeki içeri doğru bir hareket anlamını pekiştirmektedir. Dolayısıyla *-komu* eylemi ile birlikte yapılan eylem vurgulanmaktadır. Yukarıdaki Japonca örnek tümce bağlamında somut bir alana hareket söz konusudur. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Geçtiği Eser: *Tarashikomu* birleşik eylemi “Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi (1)

olmak üzere tüm eserlerde toplam bir kez yer almaktadır.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *tarashikomu* birleşik eyleminin Türkçede “damlatmak” şeklinde basit eylemle karşılandığı görülmektedir. “Damlatmak” eylemi *tarasu* eylemindeki algıyı yansıtmakla birlikte, *-komu* eyleminin pekiştirdiği içeri doğru hareket algısı, Türkçe aktarımında açık bir şekilde hissedilememektedir.

3.2.54. *Tatakikomu* 叩き込む

“Sertçe atmak, tıkmak, içeri sokmak” anlamındaki *tatakikomu* birleşik eylemi “vurmak” (*tataku*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Tataku* eylemi tek başına “vurmak” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *tatakikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “sert bir şekilde içeri sokmak (hapishane)” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Güçlü bir şekilde vurup içeri sokmak”, “uzmanlık derecesinde iyice öğrenmek”, “kafasına sokmak” anlamları da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…本気で叩き込んだらばいよいよ後生畏ろしい者になり…」

(Tanizaki Jun’ichirō, 1933, *Shunkinshō*)

...honkide tatakiko-nda-raba iyoioyo
...ciddi bir şekilde iyice öğren-DÜZ GEÇ.-KOŞ. daha daha

kōsei osoroshī mono-ni na-ri
yeni nesil şahane kişi-YÖN. ol-KİB.Ç.

[Tr.] “Ama, bir de gerçekten kafasına kovar da ciddi ciddi üzerine eğilmeye başlarsa o zaman boynuz kulağı geçer...”

(Çev. Baykara, 2011, Sazende Şunkin (Sazende Şunkin), s.100.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *tataku* eylemiyle birleşerek *tatakikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi

görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, hem *tataku* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden; hem de *-komu* eyleminin *tataku* eylemine kattığı yoğunluktan kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *tatakikomu* birleşik eyleminin Türkçede “kafasına koyup ciddi ciddi üzerine eğilmek” şeklinde karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. Anlam örtüktür. Temelde “vurmak” anlamına gelen *tataku* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *tatakikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını kaybetmektedir. Somut bir şeye vurarak bir şeyi sokma durumu ile bir şeyi kafasına sokma arasında benzerlik ilişkisi görülmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk vardır. *-komu* eylemi *tataku* eylemine yoğunluk katmaktadır. *Tataku* eylemi tek başına “vurma” durumunu ifade ederken *-komu* eylemi ile birlikte “vurma” durumunun yoğunluğu artmaktadır. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Hareket: *Tataku* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eylemi *tataku* eylemine içeri doğru hareket anlamı katmaktadır. Yukarıdaki örnek tümce bağlamında soyut bir hareket söz konusudur.

Geçtiği Eser: *Tatakikomu* birleşik eylemi “Sazende Şunkin (2) ve Nazlı Kar (Birinci Cilt) (1)” olmak üzere eserlerde toplam üç kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *tatakikomu* birleşik eyleminin Türkçede “kafasına koyup ciddi ciddi üzerine eğilmek” şeklinde deyimsel karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.55. *Tatekomu* 立て込む

“Kalabalık olmak” anlamındaki *tatekomu* birleşik eylemi “dikilmek” (*tateru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Tateru* eylemi tek başına “dikilmek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *tatekomu* birleşik eylemi oluştuğunda “kalabalık olmak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Çok fazla işin aynı anda birikmesi” anlamı da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「悦子も、階下に来客が立て込む時とか、病気で臥る時とかの外は、…」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1943, *Sasameyuki Jōkan*)

<i>Etsuko</i>	<i>mo</i>	<i>kaika-ni</i>	<i>raikaku-ga</i>	<u><i>tatekomu</i></u>	<i>toki</i>	<i>toka</i>
Etsuko	da	alt kat-YÖN.	misafir-Ø	kalabalık ol-	zaman	gibi

[Tr.] “Etsuko da misafir gelmediyse ya da hasta falan olup yatağa düşmediyse...”
(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 1.Cilt, s.59.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *tateru* eylemiyle birleşerek *tatekomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, *-komu* eyleminin *tateru* eylemine kattığı yoğunluktan kaynaklanmaktadır. Ayrıca *tateru* eylemi geçişli olmasına rağmen bu birleşik eylem yapısında *-komu* ile birlikte geçişsiz eylem özelliği göstermektedir. Japonca örnek tümcedeki *tatekomu* birleşik eyleminin Türkçede “gelmek” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “dikilmek, ayağa kalkmak” anlamına gelen *tateru* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *tatekomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk vardır. *-komu* eylemi *tateru* eylemine yoğunluk katmaktadır. *Tateru* eylemi tek başına “dikilme” durumunu ifade ederken *-komu* eylemi ile birlikte “dikilme” durumundaki kişi yoğunluğu, sayısı artmaktadır. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Hareket: *Tateru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eylemi de *tateru* eylemine somut ya da soyut bağlamda içeri doğru hareket anlamı katmamaktadır.

Geçtiği Eser: *Tatekomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (Birinci Cilt) (1)” olmak üzere eserlerde toplam bir kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *tatekomu* birleşik eyleminin Türkçede “gelmek” şeklinde basit eylemle karşılandığı görülmektedir. *-komu* eyleminin verdiği yoğunluk algısı Türkçe aktarımda açık bir şekilde hissedilememektedir.

3.2.56. *Tatekomu* 建て込む

“Binaların sıkışık bir şekilde sıralı olması” anlamındaki *tatekomu* birleşik eylemi “inşa etmek” (*tateru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Tateru* eylemi tek başına “inşa etmek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *tatekomu* birleşik eylemi oluştuğunda “binaların sıkışık bir şekilde inşa edilmiş olması” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “kurmak, donatmak, döşemek” anlamları da bulunmaktadır. Hem geçişli hem de geçişsiz eylem olarak kullanılabilir. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「人家がもっと建て込んでいる蘆屋の二階の景色とは、大分様子が違うのだけれども、…」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1936, *Neko-to Shōzō-to Futari-no Onna*)

Jinka-ga motto tateko-nde iru Ashiya
Ev-Ø daha inşa et-BAĞ. YRD.E. Ashiya

[Tr.] “Aşiya’daki evin üst katından bakınca gördüğü manzara çok farklıydı, orada etrafta pek çok ev vardı.

(Çev. Ceylan, 2017, Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın, s.49.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *tateru* eylemiyle birleşerek *tatekomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, *-komu* eyleminin *tateru* eylemine kattığı yoğunluktan kaynaklanmaktadır. Ayrıca *tateru* eylemi geçişli olmasına rağmen bu birleşik eylem yapısında *-komu* ile birlikte geçişsiz eylem özelliği göstermektedir. Japonca örnek tümcedeki *tatekomu* birleşik eyleminin Türkçede karşılanmadığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “inşa etmek” anlamına gelen *tateru* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *tatekomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk vardır. *-komu* eylemi *tateru* eylemine yoğunluk katmaktadır. *Tateru* eylemi tek başına “inşa etme” durumunu ifade ederken *-komu* eylemi ile birlikte “inşa etme” durumundaki bina yoğunluğu, sayısı artmaktadır. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Hareket: *Tateru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. -
komu eylemi de *tateru* eylemine somut ya da soyut bağlamda içeri doğru hareket anlamı
katmamaktadır.

Geçtiği Eser: *Tatekomu* birleşik eylemi “Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın (1)”
olmak üzere eserlerde toplam bir kez geçmektedir.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *tatekomu* birleşik eyleminin
Türkçede karşılanmadığı görülmektedir.

3.2.57. *Torikomu* 取り込む

“İçeri almak, alıp içeri gietirmek” anlamına gelen *torikomu* birleşik eylemi almak
(*toru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Toru* eylemi tek başına “almak”
anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *torikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “alıp
içeri getirmek” anlamı ortaya çıkmaktadır. *Toru* eyleminin “çalmak, hırsızlık yapmak”
anlamı da bulunmaktadır. *Toru* eyleminin çok anlamlılığı gibi *torikomu* da çok anlamlı bir
birleşik eylemdir. “Alıp kendi eşyası gibi kullanmak”, “birini kandırmak, ikna etmek”,
“aile içindeki önemli törenlerde beklenmedik bir olayın gerçekleşmesi” gibi farklı
anlamları da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda
sunulmuştur.

[Jp.] 「…残りハ全部自分ノ懷へ取り込むラシイ、…」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1961, *Fūten Rōjin Nikki*)

torikomurashī...

... <i>nokori-wa</i>	<i>zenbu</i>	<i>jibun-no</i>	<i>futokoro-e</i>	<u><i>torikomu</i></u>	<i>rashī</i>
...kalan-KON.	hepsi	kendi-İLGİ	cep-YÖN.	at-	gibi görün-

[Tr.] “...sonra artan parayı gizlice cebine atıvormuş.”

(Çev. Alper, 2019, *Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi* s.62.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *toru* eylemiyle birleşerek *torikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış doğrudan –*komu* eylemi ile ilgili olmayıp, *toru* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *torikomu* birleşik eyleminin Türkçede “atmak” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. *Torikomu* birleşik eylemindeki *toru* eylemi temel anlamda “almak” anlamına gelmektedir. Temel anlamı dışında “hırsızlık yapmak” anlamı da bulunmaktadır. Temelde bir şeyi almak ile izinsiz bir şekilde alarak kendi eşyası yapma arasında ilişki görülmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. –*komu* eylemi *toru* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Toru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. –*komu* eylemi *toru* eylemine içeri doğru hareket anlamı katmaktadır. Yukarıdaki örnek tümce bağlamında somut bir hareket söz konusudur.

Geçtiği Eser: *Torikomu* birleşik eylemi “Sazende Şunkin (1), Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi (1) ve Nazlı Kar (Üçüncü Kitap) (1)” olmak üzere tüm eserlerde toplam üç kez yer almaktadır.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *torikomu* birleşik eyleminin Türkçede “atmak” şeklinde basit eylemle karşılandığı görülmektedir. “Atmak” eylemi *toru* eylemindeki algıyı yansıtmakla birlikte, –*komu* eyleminin verdiği içeri doğru hareket algısı hissedilememektedir.

3.2.58. *Torokashikomu* 蕩し込む

“Tatlı sözlerler aldatmak, kandırmak” anlamındaki *tarashikomu* birleşik eylemi “eritmek” (*torokasu*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Torokasu* eylemi tek başına “eritmek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *torokashikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “tatlı sözlerle, karşı konulamaz bir şekilde ikna etmek, elde etmek” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「それから又、僕はきっと蒔岡家の娘さんを巧いこと蕩し込んで…」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1947, *Sasameyuki Chūkan*)

<i>Sorekara</i>	<i>mata</i>	<i>boku-wa</i>	<i>kitto</i>	<i>Makioka-no</i>	<i>tōsan-o</i>
Sonra	yine	ben-KON.	kesinlikle	Makioka-İLGİ	kız-BEL.
<i>umaikoto</i>	<i>tarashiko-nde</i>				
ustalıkla	kandır-BAĞ.				

[Tr.] “Mutlaka herkes benim, Makioka’ların kızını **kandırıp...**”

(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 2.Cilt, s.440)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *torokasu* eylemiyle birleşerek *torokashikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, hem *torokasu* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak örtük anlam özelliğinden; hem de *-komu* eyleminin *torokasu* eylemine kattığı yoğunluktan kaynaklanmaktadır. Yukarıdaki Japonca örnek tümce bağlamında *torokashikomu* birleşik eyleminin “kandırmak” şeklinde karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. *Torokasu* eylemi temelde “eritmek” anlamına gelmektedir. Temel anlamı dışında kalbi eritme anlamı da bulunmaktadır. Temelde bir

şeyin erimesi ile kalbin erimesi arasında ilişki görülmektedir. Somuttan soyuta aktarım söz konusudur.

Yoğunluk: Yoğunluk vardır. *-komu* eylemi *torokasu* eylemine yoğunluk katmaktadır. *Torokasu* eylemi tek başına “kalbi eritmek, yumuşatmak” durumunu ifade ederken *-komu* eylemi ile birlikte “birini yumuşatıp ikna etme” durumunun yoğunluğu artmaktadır. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Hareket: *Torokasu* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eylemi de *torokasu* eylemine somut ya da soyut bağlamda içeri doğru hareket anlamı katmamaktadır.

Geçtiği Eser: *Torokashikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (İkinci Cilt) (1) olmak üzere tüm eserlerde toplam bir kez yer almaktadır.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *torokashikomu* birleşik eyleminin Türkçede “kandırmak” şeklinde basit eylemle karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.59. *Tsukekomu* 付け込む

“Fırsatı değerlendirmek, zayıflığından faydalanmak” anlamındaki *tsukekomu* birleşik eylemi “iliştirmek, bağlamak” (*tsukeru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Tsukeru* eylemi tek başına “eklemek, iliştmek, bağlamak” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *tsukekomu* birleşik eylemi oluştuğunda “fırsatı değerlendirmek, faydalanmak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Bir deftere not almak”, “önceden söz vermek”, “izleri takit edip yeri bulmak”

gibi anlamları da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「自分にそう云う欠点があったからこそ、ハタの人間が付け込んだのではな
いか。」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1936, *Neko-to Shōzō-to Futari-no Onna*)

...hata-no ningen-ga tsukeko-nda-no-dewanai-ka.
...civar-İLGİ İnsan-Ø faydalan-DÜZ GEÇ.AD.-OLSZ.E.SOR.

[Tr.] “Kocası, böylesine masum ve tatlı bir hayvanı dahi çekemeyen bir kadın olduğunu düşündüğü için ondan soğumuş, üçüncü şahıs da bu hatadan istifade etmişti.”

(Çev. Ceylan, 2017, Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın, s.71.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *tsukeru* eylemiyle birleşerek *tsukekomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, hem *tsukeru* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden; hem de *-komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareket anlamını pekiştirmesinden kaynaklanmaktadır. Ayrıca *tsukeru* eylemi geçişli olmasına rağmen bu birleşik eylem yapısında *-komu* ile birlikte geçişsiz eylem özelliği göstermektedir. Japonca örnek tümcedeki *tsukekomu* birleşik eyleminin Türkçede “istifade etmek” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. Temelde “iliştirmek, eklemek” anlamına gelen *tsukeru* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *tsukekomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamı kaybetmektedir. Temelde bir şeyi iliştiirme ile soyut olarak kendine bir durumu ekleme, iliştiirme arasında ilişki görülmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *tsukeru* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Tsukeru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı vardır. -*komu* eylemi de *tsukeru* eylemindeki içeri doğru bir hareket anlamını pekiştirmektedir. Dolayısıyla -*komu* eylemi ile birlikte yapılan eylem vurgulanmaktadır. Yukarıdaki Japonca örnek tümce bağlamında somut bir alana hareket söz konusudur. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. -*komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Geçtiği Eser: *Tsukekomu* birleşik eylemi “Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın” (1) olmak üzere tüm eserlerde toplam bir kez yer almaktadır.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *tsukekomu* birleşik eyleminin Türkçede “istifade etmek” şeklinde ad+eylem birleşik eylem yapısıyla karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.60. *Tsukkomu* 突っ込む

“İçeri dalmak, hızlıca girmek” anlamındaki *tsukkomu* birleşik eylemi “deşmek, saplamak” (*tsuku*) ve -*komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Tsuku* eylemi tek başına “iğne gibi ucu sivri bir şeyle saplamak, deşmek” anlamına gelirken, -*komu* eylemi ile birleşerek *tsukkomu* birleşik eylemi oluştuğunda “içeri dalmak, hızla girmek” anlamı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca hem çok anlamlı hem de geçişli ve geçişsiz eylem özelliğine sahip bir birleşik eylemdir. Geçişsiz eylem olarak “bir konunun özüne inmek”, “market fiyatlarının geçici olarak düşmesi”, “Manzai gibi komedilerde absürdlüğü (*boke*) dizginlemek hataları bulmak, düzeltmek” gibi anlamlara gelmektedir. Geçişli eylem olarak ise “küçük, dar bir yere bir şeyi hızlıca sıkıştırma, tıktırma”, “bir şeyi dikkatsizce bir yere koyma”, “takip etmek”, “kafasını ya da boynunu uzatarak bir konuya dalmak, girmek, dâhil olmak” anlamları bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…臍の緒書だの父母の古手紙だの重ねてある一番下に突っ込んでおい
て、…」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1956, *Kagi*)

kasane-te *aru* *ichiban shita-ni* *tsukko-nde* *oi-te*
birik-BAĞ. YRD.E. en alt-BUL. sokuştur-BAĞ. YRD.E.BAĞ.

[Tr.] “...göbek bağı kesesi, anne ve babamın eski mektupları gibi şeylerin en altına
sokuşturur...”

(Çev. Erkin, 2011, *Anahtar*, s.39.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *tsuku* eylemiyle birleşerek *tsukkoku* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, hem *tsuku* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden; hem de *-komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareket anlamını pekiştirmesinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *tsukkoku* birleşik eyleminin Türkçede “sokuşturmak” şeklinde karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. Temelde “delmek, saplamak” anlamına gelen *tsuku* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *tsukkoku* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını kaybetmektedir. Temel anlamdaki “delme” hareket ile hızlı bir şekilde bir şeyi sokuşturma, tıkiştırma arasında ilişki görülmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *tsuku* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Tsuku* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı vardır. *-komu* eylemi de *tsuku* eylemine somut bağlamda içeri doğru bir hareket anlamını pekiştirmektedir. Dolayısıyla *-komu* eylemi ile birlikte yapılan eylem vurgulanmaktadır. Yukarıdaki Japonca örnek tümce bağlamında somut bir alana hareket söz konusudur.

Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Geçtiği Eser: *Tsukkomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (İkinci Cilt) (3), Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın (2), Nazlı Kar (Birinci Cilt) (2), Anahtar (1), Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi (1), Çocuklar (1), Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (1) ve Sazende Şunkin (1)” olmak üzere tüm eserlerde toplam 13 kez yer almaktadır.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *tsukkomu* birleşik eyleminin Türkçede “sokuşturmak” şeklinde basit eylemle karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.61. *Tsurekomu* 連れ込む

“Birini bir yere götürmek, birlikte bir yere gitmek” anlamındaki *tsurekomu* birleşik eylemi “birini götürmek, eşlik etmek” (*tsureru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Tsureru* eylemi tek başına “birini götürmek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birlikte *tsurekomu* birleşik eylemi oluştuğunda “birini bir yere götürmek” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…気軽に近所のうまいものやなどへ連れ込んだりもした。」
(Tanizaki Jun’ichirō, 1947, *Sasameyuki Chūkan*)

Kigaruni kinjo-no umai monoya nado-e
Keyifle civar-İLGİ lezzetli yemeklerin satıldığı yer gibi şey-YÖN.

tsureko-nda-ri *mo shi-ta.*
götür-DÜZ GEÇ.-SIR. de yap-DÜZ GEÇ.

[Tr.] “...keyifle o yakınlardaki lezzetli yemekler yapan yerlere falan **götürdü.**”
(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 2.Cilt, s.362.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *tsureru* eylemiyle birleşerek *tsurekomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde nesnel kavrayış eğilimi görülmektedir. Örtük anlam, yoğunluk ya da *-komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareketi pekiştirmesi durumu tespit edilmemiştir. *Tsurekomu* birleşik eyleminin özünde de geçişlilik özelliği görülmesi nedeniyle nesnel kavrayış eğilimindedir. Japonca örnek tümcedeki *tsurekomu* birleşik eyleminin Türkçede “götürmek” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “götürmek, eşlik etmek” anlamına gelen *tsureru* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *tsurekomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *tsureu* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Tsureru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eylemi *tsureru* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında somut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Tsurekomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (İkinci Cilt) (1) olmak üzere tüm eserlerde toplam bir kez yer almaktadır.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *tsurekomu* birleşik eyleminin Türkçede “götürmek” şeklinde basit eylemle karşılandığı görülmektedir. “Götürmek” eylemi *tsureru* eylemindeki algıyı yansıtmakla birlikte, *-komu* eyleminin verdiği içeri doğru hareket algısı hissedilememektedir.

3.2.62. *Tsurikomu* 釣り込む

“İçine almak, çevrelemek, kendine çekmek” anlamındaki *tsurikomu* birleşik eylemi “balık tutmak” (*tsuru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Tsuru* eyleminin “cezbetmek” anlamı da bulunmaktadır. *Tsuru* eylemi tek başına “cezbetmek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *tsurikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “cezbetmek, çevrelemek, iyice kendine çekmek” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…幸子もいくらか東京弁に釣り込まれながら、…」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1947, *Sasameyuki Gekan*)

Sachiko- mo ikuraka Tōkyōben- ni tsuriko-ma-re-nagara
Sachiko da bir şekilde Tokyo lehçesi tarafından çevrele-OLSZ.Ç.-
ED.DUR.

[Tr.] “Kendini onunla birlikte Tokyo lehçesi konuşmaya sürüklenmiş bulmuştu.”

(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 3.Cilt, s.628.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *tsuru* eylemiyle birleşerek *tsurikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, hem *tsuru* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden; hem de *-komu* eyleminin *tsuru* eylemine kattığı yoğunluktan kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *tsurikomu* birleşik eyleminin Türkçede “sürüklemek” şeklinde karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. *Tsurikomu* birleşik eylemindeki *tsuru* eylemi temel anlamda “balık tutma” anlamına gelmektedir. Temel anlamı dışında “cezbetmek” anlamı da bulunmaktadır. *Tsurikomu* birleşik eyleminde de *tsuru* eyleminin temel anlamı dışındaki “kendine çekmek, cezbetmek” anlamı kullanılmaktadır. Balık tutma durumunda bir balığı çevreleme ile bir kişiyi bir duruma sürükleme arasında ilişki görülmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk vardır. *-komu* eylemi *tsuru* eylemine yoğunluk katmaktadır.

Tsuru eylemi tek başına “kendine çekme” durumunu ifade ederken *-komu* eylemi ile birlikte “kendine çekme, etkileme” durumunun yoğunluğu artmaktadır. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Hareket: *Tsuru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eyleminin *tsuru* eylemine kattığı yoğunlukla birlikte o durumun içinde bulunulması noktasında *-komu* eyleminin *tsuru* eylemine soyut bağlamda içeri doğru hareket anlamı verdiği söylenebilir.

Geçtiği Eser: *Tsurikomu* birleşik eylemi “Anahtar (1); Çocuklar (1); Nazlı Kar (Birinci Cilt) (1), Anahtar (1) ve Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (1) olmak üzere tüm eserlerde toplam dört kez yer almaktadır.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *tsurikomu* birleşik eyleminin Türkçede “sürüklemek” şeklinde basit eylemle karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.63. *Uchikomu* 打ち込む

“Vurarak içeri sokmak” anlamındaki *uchikomu* birleşik eylemi “vurmak” (*utsu*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Utsu* eylemi tek başına “vurmak” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *uchikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “vurarak içeri sokmak” anlamı oluşmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Top ya da mermi gibi şeyleri karşı tarafa atmak, göndermek, saldırmak”⁵³, “kılıç

⁵³ “Saldırmak” anlamında kullanıldığında, *Daijirin* (2019) ve *Ninjal*’da (2015) bir başka yazım şekli olarak 「撃ち込む」 *kanji* karakteri ile yazıldığı da ifade edilmektedir.

saplamak”, “kendini adamak, konsantre olmak”, “başkalarının zayıflıklarından faydalanmak”, “Go⁵⁴ oyununda taşları rakibin alanına koymak”, “beton dökmek”, “beyzbol ve golf sporlarında topa vurma çalışması yapma”, “mal varlığının tükenmesi” gibi anlamları da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「音曲の道に精魂を打ち込んだとはいうものの…」

(Tanizaki Jun’ichirō, 1933, *Sunkinshō*)

Ongyoku-no michi-ni seikon-o uchiko-nda...
Müzik-İLGİ yol-YÖN. ruh-BEL. ada-DÜZ GEÇ.

[Tr.] “**Kendini** tüm “ruhu ve bedeniyle” müziğe **verse** bile...”

(Çev. Baykara, 2011, Sazende Şunkin (Sazende Şunkin), s.98.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *utsu* eylemiyle birleşerek *uchikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, hem *utsu* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden; hem de *-komu* eyleminin *utsu* eylemine kattığı yoğunluktan kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *uchikomu* birleşik eyleminin Türkçede “kendini vermek” şeklinde karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. Temelde “vurmak” anlamına gelen *utsu* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *uchikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını kaybetmektedir. Belirli bir yere vurarak sokma hareketi ile kendini soyut bir duruma koyma arasında benzerlik ilişkisi görülmektedir.

⁵⁴ İki kişiyle oynanan bir masa oyunudur.

Yoğunluk: Yoğunluk vardır. *-komu* eylemi *utsu* eylemine yoğunluk katmaktadır. *Utsu* eylemi tek başına “vurma” durumunu ifade ederken *-komu* eylemi ile birlikte “kendini adamak” anlamı ortaya çıkmaktadır ve “kendini adama” durumunun yoğunluğu artmaktadır. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Hareket: *Utsu* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eyleminin *utsu* eylemine kattığı yoğunlukla birlikte o durumun içinde bulunulması noktasında *-komu* eyleminin *utsu* eylemine soyut bağlamda içeri doğru hareket anlamı verdiği söylenebilir.

Geçtiği Eser: *Uchikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (İkinci Cilt) (3), Sazende Şunkin (2), Anahtar (1), Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi (1), Dövme (1), Nazlı Kar (Birinci Cilt) (1) ve Nazlı Kar (Üçüncü Cilt) (1)” olmak üzere tüm eserlerde toplam 10 kez yer almaktadır.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *uchikomu* birleşik eyleminin Türkçede “kendini vermek” şeklinde deyimisel bir ifadeyle karşılandığı ve aynı zamanda Japonca orijinal birleşik eylemdeki algıyı yansıttığı düşünülmektedir.

3.2.64. *Warikomu* 割り込む

“Araya girmek” anlamındaki *warikomu* birleşik eylemi “bölmek” (*waru*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Waru* eylemi tek başına “bölmek, kesmek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *warikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “konuşmayı bölmek, sırada araya girmek” anlamları ortaya çıkmaktadır. Hem geçişli hem de geçişsiz eylem özelliği bulunmaktadır. Ayrıca çok anlamlı bir birleşik eylemdir. “Beklenenin altına düşmesi” anlamı da bulunmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「それから晩の御飯の時に割り込んで来られることも、正直のところは愉快でなかった。」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1936, *Neko-to Shōzō-to Futari-no Onna*)

Sorekara	ban-no	gohan-no	toki-ni	<u>wariko-nde...</u>
Sonra	akşam-İLGİ	yemek-İLGİ	zaman-BUL.	araya gir-BAĞ.Ç.

[Tr.] “İşin doğrusu kedinin akşam yemeklerinde olması bile hoşuna gitmiyordu.”

(Çev. Ceylan, 2017, Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın, s.18.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *waru* eylemiyle birleşerek *warikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış doğrudan –*komu* eylemi ile ilgili olmayıp, *waru* eyleminin temel anlamı dışında kullanılarak bilişsel anlam özelliğinden kaynaklanmaktadır. Ayrıca *waru* eylemi geçişli olmasına rağmen bu birleşik eylem yapısında –*komu* ile birlikte geçişsiz eylem özelliği göstermektedir. Japonca örnek tümcedeki *warikomu* birleşik eyleminin Türkçede “olmak” olarak karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam bilişseldir. Temelde somut bir nesneyi “bölmek” anlamına gelen *waru* eylemi –*komu* eylemi ile birleşerek *warikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını kaybetmektedir. Somut bir şeyi bölme ile ilişki gibi bir durmunda bölünmesi arasında benzerlik görülmektedir.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. –*komu* eylemi *waru* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Waru* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. – *komu* eylemi *waru* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında soyut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Warikomu* birleşik eylemi “Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın (3), Çocuklar (1), Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi (1) ve Nazlı Kar (Birinci Cilt)” (1) olmak üzere tüm eserlerde toplam altı kez yer almaktadır.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *warikomu* birleşik eyleminin Türkçede “olmak” şeklinde basit eylemle karşılandığı görülmektedir. *-komu* eyleminin verdiği içeri doğru hareket algısı, Türkçe aktarımında açık bir şekilde hissedilememektedir.

3.2.65. *Yatoikomu* 雇い込む

“İşe almak, çalıştırmak” anlamındaki *yatoikomu* birleşik eylemi “işe almak” (*yatou*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Yatou* eylemi tek başına “iş vermek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *yatoikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “çalıştırmak için eve birini almak” gibi bir anlam ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「…大変な娘を雇い込んでしまったことをだんだんと思い知らされて、…」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1947, *Sasameyuki Chūkan*)

<i>Taihenna</i>	<i>musume-o</i>	<i>yatoiko-nde</i>	<i>shima-tta</i>	<i>koto-o</i>
Zor	kız-BEL.	işe al-BAĞ.	YRD.E.-DÜZ GEÇ.	şey-BEL.

<i>dandanto</i>	<i>omoishira-sa-re-te...</i>
yavaş yavaş	fark et-OLSZ.Ç.ED.-BAĞ.

[Tr.]] “...Ne korkunç bir kız aldık yanımıza!” diyecek raddeye gelmiş, durumun farkına varmıştı.”

(Çev. Esen, 2015, Nazlı Kar, 2.Cilt, s.376)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *yatou* eylemiyle birleşerek *yatoikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde de öznel kavrayış eğilimi görülmektedir. Bu birleşik eylemdeki öznel kavrayış, *-komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareket anlamını pekiştirmesinden kaynaklanmaktadır. Japonca örnek tümcedeki *yatoikomu* birleşik eyleminin Türkçede “almak” şeklinde karşılandığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “işe almak, çalıştırmak” anlamına gelen *yatou* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *yatoikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *yatou* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Yatou* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı vardır. *-komu* eylemi *yatou* eyleminin kendi bünyesindeki içeri doğru bir hareket anlamını pekiştirmektedir. Dolayısıyla *-komu* eylemi ile birlikte yapılan eylem vurgulanmaktadır. Yukarıdaki Japonca örnek tümce bağlamında somut bir alana hareket söz konusudur. Zihinde de bu hareketin canlanması yoğunlaşmaktadır. *-komu* eyleminin ilk eyleme verdiği yoğunlukla birlikte anlatıcı ve okuyucuda benzer bir kendini olayın içine koyma durumu hissedilmektedir.

Geçtiği Eser: *Yatoikomu* birleşik eylemi “Nazlı Kar (İkinci Cilt)” (1) olmak üzere tüm eserlerde toplam bir kez yer almaktadır.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *yatoikomu* birleşik eyleminin Türkçede “almak” şeklinde basit eylemle karşılandığı görülmektedir. “Almak” eylemi *yatou* eylemindeki algıyı yansıtmakta; *-komu* eylemindeki içeri doğru hareket algısının da Türkçede “yanımıza” sözcüğü ile desteklendiği düşünülmektedir.

3.2.66. *Yobikomu* 呼び込む

“İçeri davet etmek, çağırmak” anlamındaki *yobikomu* birleşik eylemi “çağırmak, seslenmek” (*yobu*) ve *-komu* eylemlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır. *Yobu* eylemi tek başına “çağırmak, seslenmek” anlamına gelirken, *-komu* eylemi ile birleşerek *yobikomu* birleşik eylemi oluştuğunda “birini bir yere çağırmak, davet etmek, seslenip içeri almak” anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu birleşik eylemin geçtiği tümce ve çözümlemesi aşağıda sunulmuştur.

[Jp.] 「僕は小鰐が食べたいから自分で料理すると云って、「取れ取れ」が通ると勝手に呼び込んで買うのである。」

(Tanizaki Jun'ichirō, 1936, *Neko-to Shōzō-to Futari-no Onna*)

<i>Boku-wa</i> Ben-KON.	<i>koaji-ga</i> balık-Ø	<i>tabe-tai</i> ye-İST.	<i>kara</i> için	<i>jibunde</i> kendim	<i>ryōri suru</i> yemek yap-	<i>to</i> diye	<i>i-tte,</i> söyle- BAĞ.
<i>“toretore”-ga</i> “balıkçı”-Ø	<i>tōru-to</i> geç- KOŞ.	<i>katteni</i> keyfi	<i>yobiko-nde</i> seslen-BAĞ.	<i>kau-nodearu.</i> satın al-TMC.SN.			

[Tr.] “Fukuko’nun tipik vesveseleriyle karşılaşınca, balığı kendi halledeceğini ve ona kendi istediği yemeği pişirmesini söylemişti Şozo. Sokağa balıkçı geldiğinde kendine yetecek kadar alıyordu.”

(Çev. Ceylan, 2017, *Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın*, s.15.)

Çözümleme

Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi *yobu* eylemiyle birleşerek *yobikomu* birleşik eylemi oluştuğunda birleşik eylemin bütününde nesnel kavrayış eğilimi görülmektedir. Örtük anlam, yoğunluk ya da *-komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareketi pekiştirmesi durumu tespit edilmemiştir. *Yobikomu* birleşik eyleminin özünde de geçişlilik özelliği görülmesi nedeniyle nesnel kavrayış eğilimindedir. Japonca örnek tümcedeki *yobikomu* birleşik eyleminin Türkçede karşılanmadığı görülmektedir.

Bilişsel Anlam: Anlam açıktır. Temelde “çağırma, seslenmek” anlamına gelen *yobu* eylemi *-komu* eylemi ile birleşerek *yobikomu* birleşik eylemi oluştuğunda temel anlamını korumaktadır.

Yoğunluk: Yoğunluk yoktur. *-komu* eylemi *yobu* eyleminin anlamını miktar ya da süreç açısından etkilememektedir.

Hareket: *Yobu* eyleminin kendi özünde içeri doğru bir hareket anlamı yoktur. *-komu* eylemi *yobu* eylemine içeri doğru bir hareket anlamı vermektedir. Yukarıdaki örnek bağlamında somut bir hareket görülmektedir.

Geçtiği Eser: *Yobikomu* birleşik eylemi “Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın” (1) olmak üzere tüm eserlerde toplam bir kez yer almaktadır.

Türkçe Aktarım: Yukarıdaki tümce bağlamında *yobikomu* birleşik eyleminin Türkçede karşılanmadığı görülmektedir.

SONUÇ

103 birleşik eylemin çözümlendiği bu tez çalışmasında tezin amaçları ve araştırma soruları doğrultusunda aşağıdaki bulgulara ulaşılmış ve bu bulgular ışığında değerlendirme yapılmıştır.

Japoncadaki birleşik eylemler kavrayış açısından değerlendirildiğinde;

- Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eylemi geçişli ya da geçişsiz eylemlerle kullanıldığında birleşik eylemin bütününe ortaya çıkan kavrayış özelliğinin ne olduğuna bakıldığında;
 - -*komu* eyleminin geçişli eylemle kurulduğu 66 birleşik eylem yapısının 13 tanesinde nesnel; 53 tanesinde ise öznel kavrayış eğilimi tespit edilmiştir. Bu 53 birleşik eylemin ilk eylemleri geçişli eylem özelliği göstermekle birlikte, 11 tanesinde geçişsiz eylem özelliği görülmektedir. Bu birleşik eylemler sırasıyla; *fumikomu*, *hanashikomu*, *hikkomu*, *kuikomu*, *nejikomu*, *omoikomu*, *sumashikomu*, *tatekomu* 「立て込む」, *tatekomu* 「建て込む」, *tsukekomu* ve *warikomu* birleşik eylemleridir.
 - -*komu* eyleminin geçişsiz eylemle kurulduğu 37 birleşik eylem yapısının tamamında öznel kavrayış tespit edilmiştir. Bu 37 birleşik eylemin sekiz tanesinde görülen öznel kavrayış özelliği, birleşik eylemin sadece geçişsiz eylem olma özelliğinden kaynaklanmaktadır. Bu birleşik eylemler sırasıyla; *donarikomu*, *furikomu*, *hashirikomu*, *kakekomu*, *mayoikomu*, *nigekomu*, *odorikomu* ve *sashikomu* 「射し込む」 birleşik eylemleridir. Dolayısıyla bu sekiz birleşik eylemin öznellik derecesinin düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- -*komu* eyleminin geçişli ya da geçişsiz ayrımı olmadan başka eylemlerle birleşik eylem oluşturduğunda öznel algıyı yönlendiren özelliğinin olup olmadığına bakıldığında;

- 103 birleşik eylemin 90 tanesinde öznel kavrayış eğilimi tespit edilmiştir. Öznel kavrayış gösteren 90 birleşik eylemin 59 tanesindeki öznellik özelliğinin *-komu* eyleminden kaynaklandığı; bu 59 birleşik eylemin üç tanesindeki öznellik özelliğinin *-komu* eyleminin hem yoğunluk hem de içeri doğru hareketi pekiştirmesinden kaynaklandığı görülmüştür. Bu birleşik eylemler sırasıyla, *meirikomu*, *kakaekomu* ve *nozokikom* birleşik eylemleridir. 28 tanesinde ise sadece yoğunluk özelliğinden kaynaklandığı görülmüştür. 28 tanesinde ise sadece içeri doğru hareket anlamını pekiştirmesinden kaynaklandığı görülmüştür. *-komu* eyleminin öznelliğe etki ettiği birleşik eylem listesi EK-11’de sunulmuştur.
- Öznel kavrayış eğilimi gösteren 90 birleşik eylemin 31 tanesinde tespit edilen öznellik özelliğinin ise *-komu* eyleminden kaynaklanmadığı tespit edilmiştir. 31 birleşik eylemin 23 tanesindeki öznellik özelliğinin sadece temel anlamı dışında bilişsel anlam özelliğinden; 8 tanesindeki öznellik özelliğinin sadece geçişsiz eylem olma özelliğinden kaynaklandığı görülmüştür. *-komu* eyleminin öznelliğe etki etmediği birleşik eylem listesi EK-12’de sunulmuştur.

Yukarıdaki bulgular ışığında *-komu* ile kurulan birleşik eylemlerin öznel kavrayış eğiliminde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. *-komu* eylemi başka eylemlerle birleşerek birleşik eylem oluşturduğunda öznel algıyı yönettiği ortaya çıkmıştır. Bu tez çalışmasında elde edilen bulgular mevcut literatürdeki metafor ve *mitate* üzerinden kurulan birleşik eylemlerdeki bilişsel anlam ve öznellik ilişkisini desteklemektedir. Bununla birlikte mevcut literatürden farklı olarak bu tez çalışmasında; *-komu* eyleminin kendi bünyesindeki yoğunluk ve içeri doğru hareketi pekiştirmesi ile öznel kavrayışın ortaya çıktığı sonucuna ulaşılmıştır. *-komu* eyleminin kendi bünyesindeki bu anlamlar konuşucuyu ya da dinleyici sahneye konumlandırmaktadır. *-komu* eylemi, bu anlamsal

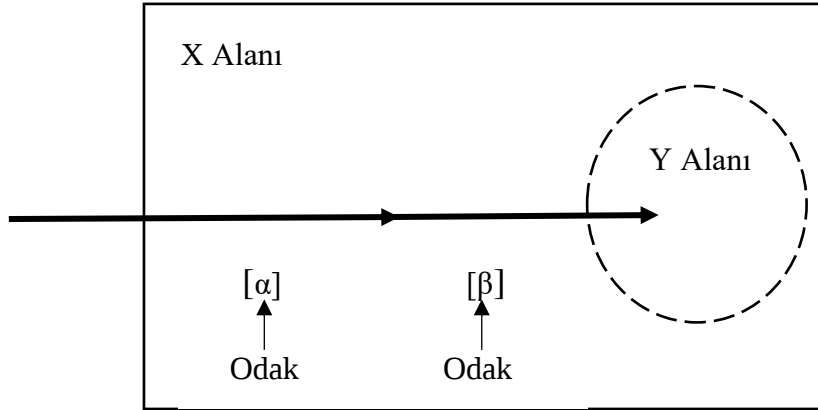
özelliğiyle öznel algıyı yönetmektedir. Bir başka deyişle *-komu* eylemindeki yoğunluk, eylemi olaylaştırmaktadır. Ayrıca birleşik eylemin bütününde tek bir eylem olarak hissedilmektedir. Ayrıca *-komu* eyleminin ilk eylemdeki içeri doğru hareketi pekiştirmesiyle birlikte görülen yoğunluğun da eylemi olaylaştırdığı düşünülmektedir. Yine bu eylemler de tek bir eylem olarak algılanma eğilimindedir. Momiyama'nın (2010) aynı yapıya sahip birleşik eylemlerde birleşik eylemin bütününde yapılan işin, yerin ya da kişinin işaret edilmesi gibi anlamsal farklılıklar göz önüne alındığında, *-komu* ile kurulan birleşik eylemlerde görülen yoğunluk ve hareketin pekiştirilmesi ile birlikte olaylaştırma görülmesi ile *mono'oboe* sözcüğündeki ezberleme işinin bir başka deyişle olayın işaret edilmesi arasında benzerlik kurulabileceği düşünülmektedir. Bu bağlamda Ek-11 ve EK-16'da sunulan birleşik eylem listelerinde yer alan birleşik eylemlerde olayın vurgulandığı düşünülmektedir. Öte yandan *-komu* eyleminin sadece içeri doğru hareket anlamı verdiği birleşik eylemler ile *monoire* sözcüğündeki bir yerin işaret edilmesi arasında benzerlik kurulabileceği düşünülmektedir. EK-15'te sunulan birleşik eylemlerde *-komu* eylemi ile birlikte bir yerin işaret edilmesinin ön plana çıktığı düşünülmektedir. Ayrıca *-komu* eyleminde görülen yoğunluk ve içeri doğru hareketi pekiştirme özelliğinin, *komu* eyleminin bağımsız olarak kullanıldığında sahip olduğu "sıkışıklık, kalabalıklık" anlamının yansıması olduğu düşünülmektedir.

2.1.'de Kageyama'nın (2013b:16-17) aynı eylemin hem konu ile ilintili birleşik eylem hem de görünüş kategorisine girebileceği ifadesinden yola çıkılarak eserlerdeki *-komu* ile kurulan birleşik eylemlerin tek eylem ya da iki eylem olarak algılanan birleşik eylemler şeklinde sınıflandırılabilmesi görülmüştür. Bir başka deyişle konu ile ilintili gruba giren *-komu* ile kurulan birleşik eylemlerdeki her iki eylemin de ayrı ayrı hissedildiği düşünülmektedir. Bununla birlikte görünüş belirten gruba giren *-komu* ile kurulan birleşik eylemlerde *-komu* eyleminin yardımcı öge olarak ilk eylemi desteklediği düşünülmektedir. Bu bağlamda 61 birleşik eylemdeki *-komu* eyleminin yardımcı öge

özelliği gösterdiği, dolayısıyla tek bir eylem olarak algılandığı düşünülmektedir. 42 birleşik eylemde ise ayrı eylemler olarak algılandığı düşünülmektedir. Kageyama (1993:17) *sashikomu* 「押し込む」 birleşik eylemini konu ile ilintili gruba dâhil etmekle birlikte, bu çalışmada *sashikomu* birleşik eyleminde *-komu* eyleminin *sasu* eylemindeki içeri doğru hareketi pekiştirdiği kabul edildiğinden *agarikomu* birleşik eyleminde olduğu gibi tek eylem olarak algılanan gruba dâhil edilmiştir. Tek eylem olarak algılanan birleşik eylem listesi EK-13'te; iki eylem olarak algılanan birleşik eylem listesi ise EK-14'te sunulmuştur.

Eserlerde yer alan *-komu* eylemi ile kurulan birleşik eylemlerde *-komu* eyleminin kattığı anlam açısından bakıldığında EK-15'te sunulduğu gibi 44 birleşik eylemde sadece içeri doğru hareket anlamı vermektedir (İçeri doğru hareket imge şeması için bkz. Şekil 6). Bu birleşik eylemler içinde *marumekomu*, *oikomu* 「追い込む」, *orikomu* 「織り込む」, *otoshikomu*, *sasoikomu*, *shimaikomu* ve *warikomu* birleşik eylemlerinde soyut bir duruma hareket söz konusudur. *-komu* eyleminin sadece yoğunluk kattığı birleşik eylemler ise 13 tanedir. Bunlar sırasıyla, *hiekomu*, *horekomu*, *oikomu* 「老い込む」, *sekikomu*, *fukikomu* 「拭きこむ」, *karikomu*, *mōshikomu*, *oboekomu*, *oshiekomu*, *shoikomu*, *tatekomu* 「立て込む」 ve *tatekomu* 「建てこむ」 birleşik eylemleridir (Yoğunluk imge şeması için bkz. Şekil 9). Ayrıca *-komu* eyleminin 28 birleşik eylemde ilk eylemdeki içeri doğru hareketi pekiştirdiği görülmüştür (İçeri doğru hareketin pekiştirilmesi imge şeması için bkz. Şekil 7). İçeri doğru hareketin pekiştirildiği 28 birleşik eylem listesi EK-16'de sunulmuştur. Hem içeri doğru hareket hem de yoğunluk tespit edilen 15 birleşik eylem bulunmaktadır. Bu birleşik eylem listesi EK-17'de sunulmuştur. Matsuda'nın (2004) A kategorisindeki imge şeması (bkz. Şekil 6) ve C kategorisindeki şeması (bkz. Şekil 9) temel alınarak her iki özelliğin görüldüğü birleşik eylemlerin imge şemasının aşağıdaki gibi oluşturulabileceği düşünülmektedir:

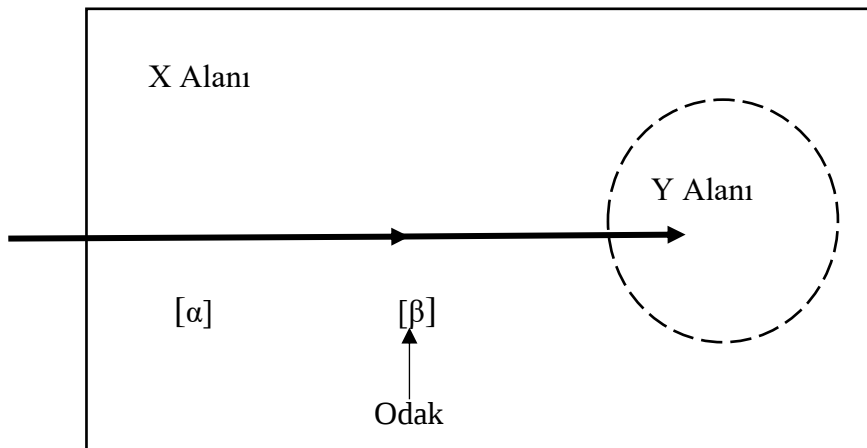
Şekil 12. Aynı Anda İçeri Doğru Hareket ve Yoğunluk Veren –komu’nun İmge Şeması

Yukarıdaki Şekil 12, -komu eyleminin hem içeri doğru hareket hem de yoğunluk verdiği birleşik eylemlerin imge şemasıdır. Dolayısıyla odak noktası hem $[\alpha]$, hem de $[\beta]$ noktasıdır. $[\alpha]$ noktası X alanına doğru hareketi ifade etmektedir. $[\beta]$ noktası kesik çizgilerle ifade edilen Y alanındaki yoğunluğu belirtmektedir.

Son olarak ise hem içeri doğru hareketi pekiştiren hem de yoğunluk tespit edilen üç birleşik eylem tespit edilmiştir. Matsuda’nın (2004) B kategorisindeki imge şeması (bkz. Şekil 6) ve C kategorisindeki şeması (bkz. Şekil 9) temel alınarak her iki özelliğin görüldüğü birleşik eylemlerin imge şemasının aşağıdaki gibi oluşturulabileceği düşünülmektedir:

Şekil 13. İçeri Doğru Hareketi Pekiştiren ve Yoğunluk Veren –komu’nun İmge Şeması

Yukarıdaki Şekil 13, *-komu* eyleminin hem içeri doğru hareketi pekiştirmesi hem de yoğunluk verdiği birleşik eylemlerin imge şemasıdır. Dolayısıyla odak noktası [β] noktasıdır. [α] noktası ilk eylemdeki X alanına doğru hareketi ifade etmektedir. [β] noktası kesik çizgilerle ifade edilen Y alanına hareketi ve yoğunluğu belirtmektedir.

Japoncadaki birleşik eylemler Türkçe aktarımları açısından değerlendirildiğinde;

- *-komu* eylemi ile kurulan birleşik eylemlerin Türkçede hangi dilsel ifadelerle desteklendiğine bakıldığında;

➤ *-komu* ile kurulan 103 birleşik eylemin 58 tanesinin Türkçede basit eylemle; 11 tanesinin deyimisel ifadeyle; 8 tanesinin sözcük öbeğiyle; 7 tanesinin birleşik eylemle; 4 tanesinin eşdizimli yapıyla; 3 tanesinin belirteç+eylem yapısıyla; 3 tanesinin ilgeç+eylem yapısıyla; ad, belirteç ve önad yapısıyla ise birer kez karşılandığı görülmüştür. 6 tanesinin ise aktarılmadığı tespit edilmiştir.

➤ Türkçede deyimisel ifade ile karşılanan 11 birleşik eylem; *donarikomu* (kasırğa gibi eserek öfkeyle), *horekomu* (hayranlık uyandırmak), *korogarikomu* (yatıp kalkmak), *meirikomu* (gömülüp kalmak), *tokekumu* (geride haleler bırakarak erimek), *fukikomu* (çıtlatmak), *omoikomu* (kafasına koymak), *shoikomu* (sırtına yüklemek), *tamekomu* (bir kenara koymak), *tatakikomu* (kafasına koyup ciddi ciddi üzerine eğilmek) ve *uchikomu* (kendini vermek) şeklindedir.

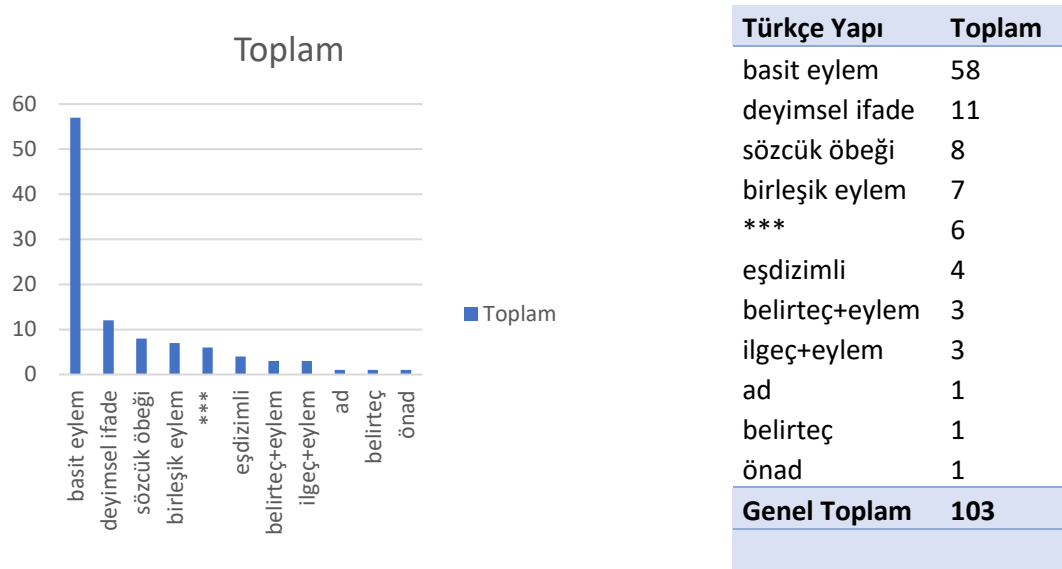
➤ Türkçede sözcük öbeğiyle karşılanan 8 birleşik eylem; *kakekomu* (koşarak geri dönmek), *maikomu* (uçup girmek), *hakikomu* (çıkartıp doldurmak), *kimekomu* (kayıtsız şartsız kabul etmek), *kuikomu* (beslemek, geliştirmek), *nejikomu* (hesap sormak için gelmek), *suikomu* (çekip almak) ve *sumashikomu* (dinlemekle yetinmek) şeklindedir.

➤ Türkçede birleşik eylemle karşılanan 7 birleşik eylem; *abarekomu* (akın

etmek), *damarikomu* (suspans olmak), *hiekomu* (soğuk olmak), *atekomu* (ümit etmek), *makikom* (dahil olmak), *mikom* (keşfetmek) ve *tsukekomu* (istifade etmek) şeklindedir.

- Türkçede eşdizimli yapıyla karşılanan 4 birleşik eylem; *mayoikom* (yolunu kaybetmek), *shaberikom* (sohbete dalmak), *hanashikom* (sohbete dalmak) ve *kangaekomu* (düşünceye dalmak) şeklindedir.
- Türkçede belirteç+eylem yapısıyla karşılanan 3 birleşik eylem; *hashirikomu* (aceleyle binmek), *shinobikom* (gizlice girmek) ve *kakkomu* (hızlıca yemek) şeklindedir.
- Türkçede ilgeç+eylem yapısıyla karşılanan 3 birleşik eylem; *nagarekomu* (içeri akıtmak), *sashikom* 「射し込む」 (içeri vurmak) ve *sosogikom* (içine doldurtmak) şeklindedir.
- Türkçede ad sözcük türüyle karşılanan birleşik eylem, *hikkomu* (algınlık); belirteç sözcük türüyle karşılanan birleşik eylem, *sekikom* (hızlı); önad sözcük türüyle karşılanan birleşik eylem ise *nuikomu* (işlemeli) şeklindedir.
- Türkçeye aktarılamayan birleşik eylemler ise; *furikom*, *oikom* (老い込む), *fukikom*, *oshiekomu*, *tatekomu* (建て込む) ve *yobikom* şeklindedir.

- -komu eylemi ile kurulan birleşik eylemlerin Türkçe aktarımlarında görülen ortak dilsel ifadelerin neler olduğuna bakıldığında ise;
 - Aşağıda sunulan grafikte görüldüğü üzere Türkçede görülen ortak dilsel ifadenin basit eylem olduğu ortaya çıkmıştır.

Grafik 1. –komu ile Kurulan Birleşik Eylemlerin Türkçe Aktarım Yapıları

Yukarıdaki bulgular ışığında değerlendirme yapıldığında Türkçenin de Japonca gibi sondan eklemeli dil özelliğine sahip olmasına rağmen *-komu* ile kurulan birleşik eylemlerin Türkçe aktarımlarının Avrupa dillerindekine benzer şekilde belirteç+eylem, ilgeç+eylem gibi farklı sözcük türleriyle ya da öbek yapılarla karşılandığı sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla aynı duruma karşı tercih edilen dilsel anlatımlar açısından değerlendirildiğinde *-komu* ile kurulan birleşik eylemlerin Türkçe aktarımlarında Japoncadaki eylem+eylem birleşik eylem yapısından farklı olarak çoğunlukla tek bir eylemle bir başka deyişle basit eylemle karşılandığı görülmüştür. Basit eylemle karşılanan 58 birleşik eylemin 33 tanesinde görülen algı Türkçede hissedilmezken; 25 tanesinde hissedilmektedir. *-komu* ile kurulan toplam 103 birleşik eylemdeki algının Türkçede hissedilip hissedilmediğine bakıldığında ise; 57 birleşik eylemdeki algı, Türkçe aktarımlarda hissedilmektedir. Öte yandan 46 birleşik eylemdeki algı hissedilememektedir. *-komu* ile kurulan birleşik eylemlerin Türkçe aktarım listesi EK-18’de sunulmuştur.

İçeri doğru hareket anlamına sahip *-komu* ile kurulan birleşik eylemlerin Türkçe aktarımlarında “içeri” gibi ilgeç kullanımı görülmekle birlikte, orijinal Japonca

tümcelerde “içeri, iç” anlamlarına sahip *naka*, *uchi*, *oku* gibi yön bildiren sözcükler de yer almaktadır. Bu sözcüklerin de var olması nedeniyle Türkçe aktarımlarında “içeri” gibi ilgeçlerin –*komu* eyleminin anlamsal özelliğinden ziyade orijinal Japonca tümcelerdeki *naka*, *uchi* ve *oku* gibi sözcüklerden kaynaklandığı düşünülmektedir. Dolayısıyla içeri doğru hareket anlamı içeren birleşik eylemlerdeki nüansın Türkçede açık bir şekilde ifade edilemediği düşünülmektedir. Japonca öğretimi açısından değerlendirildiğinde, –*komu* ile kurulan birleşik eylemlerin Japonca öğretiminde ayrı bir konu olarak ele alınması yararlı olacaktır. Böylelikle öğrencilere öncelikle farkındalık kazandırılarak ardından birleşik eylemdeki anlamsal özellikler vurgulanarak öğrencilerin doğal Japonca edinimine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yukarıdaki bulgular ve sonuçlar ışığında, hem bilişsel anlam kullanımları hem de yoğunluk özelliği ile birlikte konuşucuyu ve dinleyiciyi olayın içine alması, –*komu* eylemi ile kurulan birleşik eylemlerin öznel kavrayış eğiliminde olduğu görüşünü desteklemektedir. Yine son eylem olarak –*komu* eylemi ile kurulan çok sayıda farklı birleşik eylemin görülmesi, Japonca konuşucusunun öznel kavrayış eğilimi yönünde bir dilsel anlatım tercih ettiğini göstermektedir. –*komu* ile kurulan birleşik eylemler üzerinden Japonca konuşucusunun, kendisini olayın içine yerleştirmesi ve sahneyle bütünleşmesi ile birlikte dünyayı algılayış biçiminin nasıl gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Sonuç olarak bu tez çalışması, Japoncanın kendi mantığının anlaşılması noktasında önem taşımaktadır.

KAYNAKÇA

- Aksan, D., (2015), **Türkçenin Sözcük Varlığı**, Bilgi Yayınevi. (1. Baskı)
- Arakawa, Y. ve Moriyama, S., (2009), **Nihongo Kyōshi-no Tame-no Ōyō Ninchigengogaku, An Introduction to Applied Cognitive Linguistics for Language Teachers**, Tōkyō: Bonjinsha. (1. Baskı)
- Banguoğlu, T., (2015), **Türkçenin Grameri**, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları. (10. Baskı)
- Chen, Y. ve Matsumoto, Y., (2018), **Nihongo Goiteki Fukugōdōshi-no Imi-to Taikei – Konsutorakushon Keitairon-to Furēmu Imiron-**, Tōkyō: Hitsuji Shobō. (1. Baskı)
- Çakmak Bilgili, N., 2023, “Japoncada Birleşik Eylemler ve Öğretimi Üzerine”. **Japon Dili İncelemeleri V**, Ankara: Türk Japon Vakfı Yayınları, s.75-88.
- Çakmak Bilgili, N. ve Chiba, S., 2023, “Koupasu-kara-no Fukugōdōshi-no Jidōchūshutsu-no Kokoromi -Kingendai Sakka-no Bungaku Sakuhin-kara-no Yōrei-o Rei-ni-”, **Gengoshigen Wakushoppu Happyō Ronbunshū**, S:1, s.319-337.
- Demir, N. ve Yılmaz, E., (2016), **Türk Dili El Kitabı**, Ankara:Grafiker Yayınları. (8.Baskı)
- Demiral, A., 2014, “Birleşik Fiil Konusundaki Yaklaşımlar”, **Türk Dil Bilgisi Toplantıları, Birleşik Fiil Bildiriler ve Tartışmalar**, s.13-32, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Demirci, K., 2006, “Japoncadaki Birleşik Fiiller ve Türkçedeki Fiillerle Benzerlikleri: fiil+fiil”, **Bilig Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi**, S:38, s.123-136, Ankara: Ahmet Yesevi Üniversitesi.
- Eker, S., (2017), **Çağdaş Türk Dili**, Ankara:Grafiker Yayınları. (11.Baskı)
- Erdemir, V., A., 2021, “Matsuo Bashō ve Haiku”, **Prof. Dr. Pulat Otkan Anısına Sinoloji, Japonoloji ve Koreanoloji Makaleleri**, Ankara Üniversitesi Yayınları, s. 251-258.

- Evans, V. ve Green, M., (2006), **Cognitive Linguistics: An Introduction**, Routledge.
- Gencan, T., N., (1976), **Dilbilgisi**, İstanbul: Kanaat Yayınları.
- Gençer, Z., (2016), **Japonca ve Türkçede Görünüş (Aspekt)**, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Doktora Tezi.
- Hengirmen, M., (2009), **Dilbilgisi ve Dilbilim Terimleri Sözlüğü**, Ankara: Engin Yayınevi. (3. Baskı)
- Hengirmen, M., (2015), **Türkçe Dilbilgisi**, Ankara: Engin Yayınevi. (22.Baskı)
- Himeno, M., (1999), **Fukugōdōshi-no Kōzō to Imi Yōhō**, Tōkyō: Hitsuji Shobō.
- Himeno, M., (2018), **Fukugōdōshi-no Kōzō to Imi Yōhō**, Tōkyō: Kenkyūsha. (1. Baskı)
- Himeno, M., Kashiwazaki, M. ve Tayama, N., (2023), **Kenkyūsha Nihongo Fukugōdōshi Katsuyō Jiten**, Tōkyō: Kenkyūsha.
- Himeno, T., Komori K., Yanagisawa E., (2015), **Nihongo Kyōikugaku Nyūmon**, Tōkyō: Kenkyūsha. (1. Baskı)
- Ho, C., M., (2010), **Gendai Nihongo-ni Okeru Fukugōdōshi-no Kumiawase –Nihongo Kyōiku-no Kanten-kara-**, Tōkyō: Kasama Shoin.
- Hyakutome, Y., 2013, “Mitata-kara Mita Fukugōdōshi”, **Nihongo Ninchigengo Gakkai Ronbunshū**, S. 13, s. 636-641.
- Hyakutome, Y., 2017, “Nihongo-ni Okeru Fukugōdōshi-no Kigen-ni Tsuite”, **Shimane Daigaku Kyōikugakubu Kiyō (Jinbun-Shakaikagaku)**, S.51, s. 49-57.
- Ikegami, Y., 2004, “Gengo-ni Okeru ‘Shukansei’-to ‘Shukansei’-no Gengo Shihyō (1)”, **Ninchi Gengogaku Ronkō** (Ed. Yamanashi Masa’aki vd.), Tōkyō: Hitsuji Shobō.

Ikegami, Y., 2005, “Gengo-ni Okeru ‘Shukansei’-to ‘Shukansei’-no Gengo Shihyō (2)”, **Ninchi Gengogaku Ronkō** (Ed. Yamanashi Masa’aki vd.), Tōkyō: Hitsuji Shobō.

Ikegami, Y., 2008, “Subjective Construal as a ‘Fashion of Speaking’ in Japanese”, **Current Trends in Contrastive Linguistics: Functional and Cognitive Perspectives**, s. 227-250.

Ikegami, Y. ve Moriya, M., (2009), **Shizen-na Nihongo-o Oshieru Tameni –Ninchi Gengogaku-o Fumaete**, Tōkyō: Hitsuji Shobō.

Ikegami, Y., Moriya, M. ve Tekmen, A., N., 2010, “Naru Hyōgen Saikō –Kōchakugo-ni Okeru Jitai-no Shukanteki Ha’aku-no Kanten-kara-”, **Nihon Ninchi Gengo Gakkai Ronbunshū**, S.10, s.366-376.

Ikegami, Y., 2011, “Nihongo Washa ni okeru <Konomareru Iimawashi> Toshite-no <Shukanteki Haaku>”, **Jinkō Chinō Gakkai Shi**, C. 26, S. 4, 317-322.

Ikegami, Y., 2012a, “Washa-ni Yoru ‘Jitai haaku’ (construal)-no Itonami-no Sōtaisei-to Honyaku –Nihongo Washa Konomi-no ‘Shukanteki Haaku’-o Megutte-”, **Buntairon Kenkyū Sōritsu 50 Shūnen Kinengō**, Dai 58 Gō, s.91-104.

Ikegami, Y., 2012b, “Gengo-no Kōzō-kara Washa-no Ninchi Sutansu-e –Shukakugōitsuteki-na Jitai Haaku-to Shukakutairitsuteki-na Jitai Haaku-”, **Kokugo-to Kokubungaku Tōkyō Daigaku Kokugo Kokubungakkai Hen**, 89(11), s. 3-17.

Kageyama, T., (1993), **Bunpō to Gokeisei**, Tōkyō: Hitsuji Shobō.

Kageyama, T., 2013a, “Fukugōdōshi-no ‘Nazoi’ towa”, **Fukugōdōshi Kenkyū-no Saisentan – Nazo-no Kaimei-ni Mukete**, Tōkyō: Hitsuji Shobō

Kageyama, T., 2013b, “Goiteki-na Fukugōdōshi-to Hojodōshi”, **Rekishikon Fōramu No:6**, (Ed. Kageyama Tarō), Hitsuji Shobō, s. 285-301.

Kai, T., 1998, “Fukugōdōshi ‘-komu’-no Bunrui-to Sono Yōhō”, **Kumamoto Joshi Daigaku Kokubun Danwakai**, 43: 98-112.

Karahan, L., (2018), **Türkçede Söz Dizimi**, Ankara: Akçağ Yayınları. (25.Baskı)

Kim, K., 2016, “Nihongo Fukugodōshi-no Shukansei-to Korokēshon-ni Kan Suru Kijutsuteki Kenkyū-Fukugōdōshi komu-o Jirei-ni-”, **Nihongogaku Kenkyū**, Dai 49, s.3-23.

Korkmaz, Z., (2017), **Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi**, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları. (5. Baskı)

Kuribayashi, Y., 2014, “Torukogo-to Nihongo-no V+Vgata Fukugōdōshi-to Gokeisei – Nokosareta Mondai-”, **Okayama Daigaku Bungakubu Purojekuto Kenkyūhōkokusho**, S. 22, Gengo-to Komyunikēshon, s. 51-63.

Langacker, R., W., 1985, “Observations and Speculations on Subjectivity”, **Iconicity in Syntax** (Ed. John Haiman), Amsterdam; Philadelphia: John Benjamins Publishing Company

Langacker, R., W., (1991), **Concept, Image, and Symbol: The Cognitive Basis of Grammar**, Berlin: Mouton de Gruyter.

Langacker, R., W., 1995, “Cognitive Grammar”, **Handbook of Pragmatics Manual**, (Ed. Jef Verschueren, Jan-Ola Östman and Jan Blommaert) s. 105-111, John Benjamins Publishing Company.

Langacker, R., W., (2008), **Cognitive Grammar A Basic Introduction**, Oxford University Press.

Matsuda, F., (2004), **Nihongo Fukugōdōshi-no Shūtoku Kenkyū –Ninchi Imiron-ni Yoru Imi Bunseki-o Tōshite**, Tōkyō:Hitsuji Shobō.

Matsumura, A., (2019), **Daijirin**, Tōkyō: Sanseidō. (4. Baskı)

Momiyama, Y., (2009), **Nihongo Hyōgen-de Manabu Nyūmon-kara-no Ninchigengogaku**, Kenkyūsha. (1. Baskı)

Momiyama, Y., (2010), **Ninchi Gengogaku Nyūmon**, Kenkyūsha. (1. Baskı)

Momiyama, Y., (2020), **Jitsurei-de Manabu Ninchi Imiron**, Kenkyūsha. (1. Baskı)

Moriya, M., 2013, “Nihongo to Nihonbunka-ni Okeru <Mitae> - <Sōdōsei> wo Shiya-ni Irete”, **Nihongo Nihon Bungaku (23)**, Sōka Daigaku Nihongo Nihonbungakkai, s. 1-14.

Nabeshima, K., (2011a), **Nihongo-no Metafā**, Tōkyō: Kuroshio Shuppan.

Nabeshima, K., 2011b, “Shukansei-to Metafā –S Mōdoninchi-o Chūshin-ni (Subjectivity and Metaphor –On S-Mode Cognition)”, **Jinkōchinō Gakkaishi**, 26 Ken 4, s. 374-380.

Nagashima, Y., (1997), “Fukugōdōshi-no Kōzō”, **Nihongo Kenkyū Shiryōshū** (Ed. Saitō Michiaki ve Ishii Masahiko), Hitsuji Shobō. (1. Baskı)

Nakajima, K., 2011, “Kindaibungaku-ni Okeru Kansei/Kankaku-no Hyōgen-Tanizaki Jun’ichirō-no Sakuhin-o Rei-ni-”, **Hyōgen Kenkyū/Hyōgen Gakkaihen**, S.94, s.25-32.

Newbery-Payton, L., 2018, “V-komu-no Bunrui-o Saikōsuru”, **Tagengo-kara Mita Nihongo Fukugōdōshi-to Nihongo Kyōiku Dai Sankai Kenkyūkai**, Tōkyō Gaikokugo Daigaku Kokusai Nihon Kenkyū Sentā Kokusai Nihongo Kyōikubumon, s. 1-9.

Newbery-Payton, L., 2019, “Fukugōdōshi ‘-komu’ to Eigo Hyōgen to-no Taishō Kenkyū”, **Nihon Kenkyū Kyōiku Nenpō**, S.23, s. 1-17.

Nihongo Bunpō Gakkai, (2014), **Nihongo Bunpō Jiten**, Tōkyō: Taishukan Shoten. (1. Baskı)

Noda, T., 2013, “Nihongo Dōshi Yōhō Jiten-ni Tsuite (4) –Fukugōdōshi Ichiran-no Kokoromi”, **Jinbunkenkiyō 75**, Chūō Daigaku, s.31-62

Nomura, M. ve Ishii, M., (1987), **Fukugōdōshi Shiryōshū**, Kokuritsu Kokugo Kenkyūjo.

Özhan, G., (1996), **Türkçe, Japonca Ve Korecedeki Ulaçlı Bileşik Eylemlerin Biçimbilimsel Karşılaştırması**, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Özgen, M., 2018, “Bilişsel Dilbilgisi”, **Dilbilim Kuramları İki Düzlem Beş Kuram** (Ed. Öazge Can), İthaki Yayınları. (1. Baskı)

Özgül, V., (2022), **Almanca Yabancı Dil Öğretimi kapsamında Almanca ve Türkçe’de Seçilmiş Birleşik Fiillerin Anlamsal ve Yapısal Açından Karşılaştırılması**, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Doktora Tezi.

Özmen, M., (2016), **Türkçenin Sözdizimi**, Adana: Karahan Kitabevi. (2.Baskı)

Tagashira, Y., ve Hoff J., (1986), **Handbook of Japanese Compound Verbs**, Tōkyō: The Hokuseido Press.

Tanaka, T., 2011, “Tanizaki Jun’ichirō ‘Chijin-no Ai’-no Fukujoshi Bakari-to Dake –Taishō Matsuki-ni Okeru Yakuwaribuntan-no Ichijirei”, **Shikoku Daigaku Kiyō**, S. 35, s.37-59.

Tanizaki, C., (2011), **Sazende Şunkin**, (Çev. Oğuz Baykara), İstanbul: Can Sanat Yayınları. (1.Baskı)

Tanizaki, J., (2011), **Anahtar**, (Çev. H. Can Erkin), İstanbul: Can Sanat Yayınları. (1.Baskı)

Tanizaki, C., (2013), **Naomi: Bir Budalanın Aşkı**, (Çev. İlker Özünlü), Jaguar Kitap.

Tanizaki, J., (2015), **Nazlı Kar**, (Çev. Esin Esen), İstanbul: Can Sanat Yayınları.

Tanizaki, J., (2017), **Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın**, (Çev. Sinan Ceylan), Jaguar Kitap.

Tanizaki, J., (2019), **Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi**, (Çev. Vaner Alper), İstanbul: Can Sanat Yayınları.

Tanizaki, J., (2021), **Bazıları Isırgan Sever**, (Çev. Devrim Çetin Güven), İstanbul: Can Sanat Yayınları.

Tanizaki, C., (2022), **Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın**, (Çev. Alper Kaan Bilir), İthaki Yayınları.

Tekmen, A., N. ve Takano, A., (2007), **Japonca Dilbilgisi**, Ankara: Engin Yayınevi.

Tekmen, A., N., 2011a, “Öznel Kavrayış ve Çeviri”, **I. ADES Sempozyumu Bildiriler Kitabı**, s. 619-626.

Tekmen, A., N., 2011b, “Torukogo-no Naru Hyōgen/Naru Dōshi-to Nihongo-to-no Sōi”, **Ninchigengo Gakkai Ronshū**, s.2-5.

Tekmen, A., N., 2012a, “Bilişsel Yaklaşımla Türkçe ve Japoncanın Karşılaştırılması”, **Türkiye’de Japonca Çalışmaları Konferansı I**, (Ed. Selçuk Esenbel, Erdal Küçükyağın), İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, s.61-75.

Tekmen, A., N., 2012b, “Torukogo-o Nihongo-ni Okeru Shukanteki-na Haaku-o Teineisa”, **Tyuruku Shogo Kenkyuu no Sukoopu** (Ed. Taiki Yoshimura), Keisuisha.

Tekmen, A., N., 2016, “Japonca Öğretiminde Çatılar ve Öğretim Yöntemleri”, **Japon Dili ve Kültürü Eğitimi Araştırmalarına Yeni Yaklaşımlar**, Paradigma Akademi, s. 113-130.

Tsuji, Y., (2006), **Ninchi Gengogaku Kīwādo Jiten**, Kenkyūsha, (3.Baskı)

Uehara, S., 2011, “Toward a typology of linguistic subjectivity: A cognitive and cross-linguistic approach to grammaticalized deixis”, **Subjectification: Various Paths to Subjectivity**, s. 75-117, Mouton de Gruyter.

Üstünova, K., (2016), **Eylem İşletimi**, Sentez Yayıncılık. (1.Baskı)

Yamaguchi, M., 2019, “Web Dēta-ni Motozuku Fukugōdōshi Yōrei Dētabēsu-no Kōchiku-to Hyōka”, **Kokuritsu Kokugo Kenkyūjo Ronshū**, S.17, s. 15-34.

Yasui, K., 2007, “Sasameyuki-no Yōgo-ni Kansuru Ichikōsatsu –Kandōshi-kara Miru Yonshimai-no Tokuchō”, **Zenkoku Daigaku Kokugo Kokubungakkai**, S.188, s.59-73.

Yasui, K., 2008, “Sasameyuki Yonshimai-no Taigūhyōgen –Sonkeigo-ni Mirareru Tokuchō”, **Nihongo-no Kenkyū**, S.4/2, s.29-43.

Yoshikawa, T., (1993), **Nihongo Bunpō Nyūmon**, Tōkyō: Aruku. (7.Baskı)

Yumoto, Y., (2005), **Fukugōdōshi-Haseidōshi-mo Imi-to Tōgo, Mojūru Keitairon-kara Mita Nichieigo-no Dōshi Keisei**, Tōkyō: Hitsuji Shobō.

İnternet Kaynakları

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5c31f64772a3a3.43186256 (E.T.: 06.01.2019)

https://www.aozora.gr.jp/cards/001383/files/56643_58931.html (E.T.: 24.08.2020)

https://www.aozora.gr.jp/cards/001383/files/56866_58169.html (E.T.: 24.08.2020)

Kokuritsu Kokugo Kenkyūjo, *Fukugōdōshi Rekishikon* <https://vvlexicon.ninjal.ac.jp/> (E.T.:31.05.2023)

WEB Dēta-ni Motozuku Fukugōdōshi Yōrei Dētabēsu <https://csd.ninjal.ac.jp/comp/> (E.T.:31.05.2023)

(<https://cir.nii.ac.jp/>) (E.T.: 05.06.2023)

<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp> (E.T.: 05.06.2023)

EKLER

EK-1 *Shisei* 「刺青」 Eserindeki Birleşik Eylemlerin Tam Listesi

刺さり込む	3	引っ込める	1	見入る	1
取り出す	2	見出す	1	明け放れる	1
注ぎ込む	2	待ち構える	1	見守る	1
流れ込む	2	覗き込む	1	暮れ掛かる	1
繰り返す	1	得堪える	1	見詰める	1
追い込む	1	軋み合う	1	死に代る	1
見慣れる	1	打ち倒れる	1	誇り合う	1
堪え兼ねる	1	生れ出づ	1	備え始める	1
突き除ける	1	打ち捨る	1	躍りたつ	1
差し置く	1	突き刺す	1	追い返す	1
見付かる	1	打ち込む	1	追い掛ける	1
引き付ける	1	立て掛ける	1	通り掛かる	1
踏み付ける	1	抱き締める	1	出来上がる	1
引き入れる	1	繰り展げる	1	似通う	1
疼き出す	1	持て囃す	1	食い縛る	1
引き出す	1	肥え太る	1	為し終える	1
縛り付ける	1	探り当てる	1	生き代る	1
引き立てる	1	薄らぎ初める	1		
膨れ上がる	1	搔き立てる	1		

EK-2 *Shōnen* 「少年」 Eserindeki Birleşik Eylemlerin Tam Listesi

引っ張る	7	追い詰める	2	食い切る	2
見上げる	5	立ち竦む	2	上り切る	2
立ち上がる	5	飛び上がる	2	覗き込む	2
言い出す	4	締め付ける	2	駆け込む	2
飛び出す	4	歩み寄る	2	引っ繰り返す	1
見詰める	3	召し上がる	2	言い捨てる	1
言い付ける	3	有り合う	2	見え出す	1
剥き出す	3	織り込む	2	でれつき始める	1
縛り上げる	3	踏み躪る	2	這い回る	1
見付かる	3	垂れ下がる	2	思い浮かべる	1
忍び込む	2	追い回す	2	似合う	1
遣り出す	2	駆け出す	2	打ち付ける	1
込み上げる	2	逃げ回る	2	見定める	1
流れ出す	2	見付ける	2	打ち回る	1
食いちぎる	2	酔っ拂う	2	迎え付ける	1
突き出す	2	見合わせる	2	打ち消す	1
起き上がる	2	歩き出す	2	引き返す	1
動き出す	2	見回す	2	打ち落とす	1

待ち構える 1
投げ付ける 1
縛り付ける 1
投げ出す 1
呼び止める 1
投げ込む 1
見違える 1
折り重なる 1
踏み潰す 1
抱き抱える 1
巻き付ける 1
押し潰す 1
引き起こす 1
押し込む 1
飛び違う 1
括り付ける 1
食い破る 1
拭き取る 1
結い巡る 1
持ち上がる 1
練り歩く 1
振り回す 1
吐き込む 1
振り撒く 1
吹き出す 1
振り放す 1
見回る 1
振り翳す 1
見張る 1
振り返る 1
出会う 1
挿し入れる 1
踊り出す 1
挿し込む 1
蹴倒す 1
振じ上げる 1
巻き付く 1
捲り上げる 1
透き通る 1
描き出す 1
通り過ぎる 1
摘み上げる 1

震え出す 1
擦り付ける 1
出掛ける 1
擦り始める 1
食い付く 1
擦り寄る 1
食い始める 1
敷き詰める 1
待ち合わせる 1
斬り落とす 1
組み敷く 1
明け放す 1
絞め殺す 1
晒し出す 1
練り固める 1
暴れ込む 1
吐き散らす 1
割り込む 1
縮み上がる 1
染み入る 1
考え付く 1
歌い始める 1
吠え始める 1
し始める 1
吹き込む 1
取っ組み合う 1
呼び立てる 1
沸き上がる 1
見守る 1
洗い落とす 1
見届ける 1
取り出す 1
嘗め合う 1
流れ出る 1
噎せ返る 1
流れ込む 1
堪り兼ねる 1
浮き出る 1
奏で始める 1
駆け寄る 1
踏み付ける 1
騒ぎ出す 1

奪い取る 1
しっ掛ける 1
崩れ出す 1
溶け込む 1
追い使う 1
燃え尽くす 1
追い掛ける 1
盛り上がる 1
引き摺り出す 1
睨み合う 1
這い上がる 1
睨め付ける 1
通り掛かる 1
示し合わせる 1
引き絞る 1
取り合う 1
釣り込む 1
突き出る 1
静まり返る 1
突き始める 1
飛び乗る 1
突き通す 1
飛び込む 1
突っ俯す 1
引っ手繰る 1
突っ掛ける 1
食い入る 1
突っ込む 1
食い合う 1
取り掛かる 1
食い殺す 1
立ち止まる 1
飲み始める 1
叩き捨てる 1
駆け回る 1
笑い出す 1
笑い転げる 1
消えやる 1
鳴り渡る 1
減り込む 1
溶け出す 1

EK-3 Shunkinshō 「春琴抄」 Eserindeki Birleşik Eylemlerin Tam Listesi

言い出す	4	知れ渡る	1	教え込む	1
繰り返す	4	啼き出でる	1	忍び出す	1
起き出でる	3	立ち寄る	1	有り過ぎる	1
呼び出す	3	嗅ぎつく	1	忍び込む	1
寝入る	3	取り除ける	1	汲み取る	1
引き下がる	3	垂れ下がる	1	忘れ去る	1
取り戻す	2	葬り去る	1	注ぎ掛ける	1
有り合わせる	2	垂れ込める	1	思い余る	1
舞い上がる	2	見掛ける	1	湧き出づる	1
呼び付ける	2	埋れ果てる	1	思い切る	1
焼け爛れる	2	飲み込む	1	生け捕る	1
付き添う	2	切り詰める	1	思い詰める	1
聞き分ける	2	放ち遣る	1	知り悉す	1
問い詰める	2	太り出す	1	思い込む	1
駆け付ける	2	染み付く	1	突き倒す	1
堪え忍ぶ	2	好み分ける	1	惚れ込む	1
泣き出す	2	浮かび来る	1	突き刺す	1
住み込む	2	取り上気せる	1	成り立つ	1
窺い知る	2	痛め付ける	1	突っ込む	1
見下す	2	寝足りる	1	打ち勝つ	1
聞き入る	2	突き入れる	1	立ち出でる	1
作り上げる	2	寝静まる	1	取り出す	1
聞き惚れる	2	取り調べる	1	立ち枯れた	1
出掛ける	2	取り付く	1	打ち砕く	1
叩き込む	2	立ち止まる	1	立ち竦む	1
遣り直す	2	引き付ける	1	訪ね啼く	1
打ち明ける	2	取り込む	1	縮み上がる	1
打ち込む	2	引き分ける	1	詫び入る	1
取り散らす	1	聞き及ぶ	1	聞き付ける	1
受け取る	1	引き受ける	1	話し掛ける	1
突っ放す	1	膨れ上がる	1	受け取り兼ねる	1
吹き晒す	1	引き寄せる	1	説き付ける	1
傾き掛ける	1	見付ける	1	聞き届ける	1
傾け尽す	1	引き立てる	1	貯金し出す	1
取り次ぐ	1	見当たる	1	聞き覚える	1
冷え切る	1	引き継ぐ	1	取り合う	1
笑い崩れる	1	見落とす	1	受け持つ	1
呼び習わす	1	引き締める	1	追い掛ける	1
見咎める	1	言い表す	1	叩き割る	1
呼び起こす	1	引き起こす	1	逃げ失せる	1
撫で回す	1	仰せ付かる	1	見分ける	1
哀れみ惜しむ	1	引き返る	1	透き通る	1
取り替える	1	播き散らす	1	見回す	1
乾き切る	1	張り通す	1	通り掛かる	1

見慣れる	1	譲り受ける	1	降り懸かる	1
取り成す	1	抜き取る	1	持ち運ぶ	1
見舞う	1	貰い受ける	1	隠し切れる	1
隠し切る	1	押し拭う	1	指し示す	1
見詰める	1	転げ落ちる	1	飛び上がる	1
離れ起きる	1	担ぎ込む	1	振り払う	1
言い続ける	1	追い立てる	1	飛び移る	1
飛び散る	1	持ち上げる	1	振じ込む	1
叱り飛ばす	1	逃げ帰る	1	食い縛る	1
飛び起きる	1	持ち出す	1	排し去る	1
詰め寄る	1	通り弾ける	1	馳せ付ける	1
決り取る	1	持ち寄る	1	揺り起こす	1
語り合う	1	通り越す	1	たれ込める	1
投げ付ける	1	持ち掛ける	1	摘み上げる	1

EK-4 Neko-to Shōzō-to Futari-no Onna 「猫と庄造と二人の女」 Eserindeki Birleşik Eylemlerin Tam Listesi

追い出す	15	受け取る	3	踏み迷う	2
飛び上がる	9	引き取る	3	出会う	2
出掛ける	9	持ち出す	3	食い過ぎる	2
飛び付く	8	嗅ぎ付ける	3	思い付く	2
思い出す	8	引き渡す	2	引き止める	2
立ち上がる	8	跳ね起きる	2	嘗め回す	2
言い出す	6	見惚れる	2	連れ添う	2
落ち着く	6	飛び込む	2	噛み付く	2
取り出す	6	引き摺り込む	2	引っ張り合う	2
潜り込む	6	思い返す	2	引っ返す	2
引っ掻く	5	見回る	2	見回す	2
追い掛ける	5	放り出す	2	縫り付く	2
逃げ出す	4	覗き込む	2	飲み込む	2
見上げる	4	染み込む	2	見え透く	1
飛び出す	4	込み上げる	2	突き動かす	1
抱き上げる	4	受け合う	2	輝き始める	1
取り上げる	4	這い上がる	2	引き摺る	1
押し付ける	4	申し込む	2	呼び立てる	1
摘み上げる	4	鳴らし始める	2	入り込む	1
引っ掛かる	3	突き付ける	2	見越す	1
擦り付ける	3	見届ける	2	冷え込む	1
見付ける	3	突き出す	2	巻き込む	1
割り込む	3	見通す	2	引き移る	1
突っ込む	3	張り上げる	2	立ち回る	1
取り返す	3	堪え切る	2	引き立てる	1
繰り返す	3	抱き締める	2	落ち合う	1

引き締める	1	思い込む	1	持ち上げる	1
伏せ転ぶ	1	衰え切る	1	締め切る	1
引き離す	1	乗り出す	1	乗り換える	1
読み取る	1	見下す	1	締め過ぎる	1
こびり付く	1	成り掛ける	1	持ち回る	1
追い遣る	1	見咎める	1	繰り広げる	1
引っ張る	1	打ち付ける	1	持ち掛ける	1
引き寄せる	1	似合う	1	考え始める	1
引っ手繰る	1	打ち明ける	1	振り切る	1
突っ立つ	1	見舞う	1	聞き慣れる	1
出掛かる	1	打ち負かす	1	振り掛ける	1
締め出す	1	宿り始める	1	舞い込む	1
引っ掛ける	1	打つかる	1	振り舞う	1
聞き入れる	1	説き付ける	1	呼び込む	1
だまりこくる	1	払い込む	1	捲り上げる	1
行き渡る	1	起き上がる	1	行き掛ける	1
引っ込める	1	折り曲げる	1	乗り込む	1
見付け出す	1	寄越す	1	行き着く	1
出直す	1	折り込む	1	駆け下りる	1
噛み砕く	1	迎え入れる	1	衰え掛ける	1
分かり切る	1	抜け出る	1	駆け込む	1
言い表す	1	追い立てる	1	付け込む	1
張り通す	1	乗り回す	1	仕向ける	1
寄り添う	1	追ん出る	1	嗅ぎ合う	1
当て込む	1	抱き合う	1	受け流す	1
追い払う	1	通り抜ける	1	見做す	1
待ち侘びる	1	抱き竦める	1	撥ね上げる	1
逃げ延びる	1	建て込む	1	嗅ぎ始める	1
待ち構える	1	取り戻す	1	口説き落とす	1
引き付ける	1	飛び出る	1	見変える	1
忍び出る	1	抱き起こす	1	擦り合わす	1
吹き下ろす	1	食い込む	1	見張る	1
忍び寄る	1	押し上げる	1	擦り寄せる	1
突き飛ばす	1	突き刺す	1	見抜く	1
怒鳴り付ける	1	取り紛れる	1	叩き起こす	1
呼び寄せる	1	突き止める	1	見詰める	1
刺し込む	1	押し出す	1	明け放す	1
結び付ける	1	突っ掛ける	1	住み込む	1
思い余る	1	押し差す	1	染み掛ける	1
締め直す	1	呼び出す	1	寄り掛かる	1
のめり出す	1	押し隠す	1	吐き出す	1
呼び続ける	1	立ち去り掛ける	1	誘き寄せる	1
思い合わせる	1	括り付ける	1	歩き出す	1
聞き流す	1	立ち止まる	1	読み出す	1
思い詰める	1	括り過ぎる	1	歩き続ける	1
行き届く	1	絡み付く	1	走り寄る	1

注ぎ込む	1	澄み切る	1	着替える	1
起き直る	1	追っ付く	1	飛び突く	1
消し飛ぶ	1	焚き付ける	1	着込む	1
踏み込む	1	寝返る	1	食いちぎる	1
涸れ果てる	1	生け込む	1	研ぎ立てる	1
踏ん張る	1	差し出す	1	係り合う	1
滑り落ちる	1	生まれ付く	1	吹き上げる	1
寝かし付ける	1	通り過ぎる	1	探し始める	1
滲み付ける	1	吸い取る	1	駆け付ける	1
寝付く	1	遣り込める	1	掻き分ける	1
漕ぎ付ける	1	痩せ衰える	1	騒ぎ起る	1
寝掛ける	1	飛び乗る	1	掻き回す	1
向かい合う	1	着出す	1	いびり出す	1
追い詰める	1	使い始める	1	掻っ込む	1

EK-5 Sasameyuki Jōkan 「細雪上巻」 Eserindeki Birleşik Eylemlerin Tam Listesi

出掛ける	29	話し合う	4	申し入れる	3
言い出す	23	着替える	4	立ち会う	3
似合う	12	追っ掛ける	4	付け加える	3
思い出す	12	立ち上がる	4	落ち込む	2
引っ張る	10	問い合わせる	4	言い掛ける	2
持ち出す	10	頼み込む	4	受け流す	2
受け取る	9	行き合わせる	3	振り返る	2
呼び出す	8	連れ戻す	3	込み上げる	2
引っ張り出す	8	言い入れる	3	降り出す	2
申し上げる	7	引き受ける	3	喋り出す	2
見付ける	7	考え込む	3	飲み込む	2
思い付く	7	引き籠もる	3	解き掛ける	2
繰り返す	6	見詰める	3	引っ掛ける	2
呼び寄せる	6	張り切る	3	語り出す	2
泣き出す	6	誘い出す	3	放り出す	2
付き添う	5	思い浮かべる	3	持ち合わせる	2
落ち着く	5	出来上がる	3	断り言う	2
聞き取る	5	思い込む	3	行き届く	2
打ち明ける	5	落ち合う	3	書き洩らす	2
引き取る	5	打ち解ける	3	見分ける	2
申し込む	5	見合わせる	3	引っ込む	2
呼び戻す	4	叱り付ける	3	取り付く	2
見付かる	4	覗き込む	3	向き直る	2
取り出す	4	黙り込む	3	押し切る	2
説き付ける	4	話し掛ける	3	刈り込む	2
引き止める	4	向かい合う	3	持ち上がる	2
送り出す	4	通り過ぎる	3	申し兼ねる	2

調べ上げる	2	待ち構える	1	打ち込む	1
吸い込む	2	行き合う	1	取り持つ	1
引き出す	2	待ち焦がれる	1	扱い馴れる	1
畳み掛ける	2	言い合う	1	隠し切れる	1
連れ立つ	2	待ち続ける	1	投げ出す	1
出始める	2	追い立てる	1	待ち倦む	1
感じ出す	2	待ち設ける	1	投げ込む	1
着飾る	2	結び付ける	1	綻び掛ける	1
切り出す	2	思い上がる	1	折り返す	1
突き止める	2	聞き覚える	1	置き切れる	1
見付け出す	2	取り替える	1	入り組む	1
突っ込む	2	履き違える	1	堪え忍ぶ	1
見合わせる	2	取り決める	1	抱き締める	1
切り掛ける	2	見開く	1	聞き得る	1
見掛ける	2	思い合わせる	1	抱き起こす	1
取り合う	2	訴え始める	1	脱ぎ捨てる	1
抱き上げる	2	取り消す	1	押さえつける	1
立ち入る	2	起き上がる	1	寝かし付ける	1
言い付ける	2	思い直す	1	押し付ける	1
立ち寄る	2	通り抜ける	1	寝入る	1
嫌い出す	2	思い詰める	1	受け持つ	1
立ち止まる	2	飛び出す	1	見上げる	1
差し上げる	2	思い誤まる	1	押し詰まる	1
組み立てる	2	執り成す	1	差し引く	1
付き合う	2	取り澄ます	1	押し返す	1
出向く	2	し過ぎる	1	仰ぎ見る	1
巻き込む	2	急き立てる	1	押し通す	1
考え直す	2	落ち兼ねる	1	利き過ぎる	1
走り出す	2	急き込む	1	押し開ける	1
引き立てる	2	行き掛ける	1	見込む	1
引き上げる	2	取り直す	1	押し頂く	1
聞き入れる	2	差し控える	1	覚え始める	1
逃げ込む	2	慌て出す	1	拭き込む	1
呼び掛ける	2	見覚える	1	引き始める	1
持ち掛ける	2	成り掛ける	1	出会う	1
引き払う	2	取り上げる	1	ほごれ出す	1
持ち込む	2	成り過ぎる	1	受け継ぐ	1
呼び止める	2	言い置く	1	言い触らす	1
掛け合う	2	打ち合わせる	1	叩き始める	1
駆け付ける	2	働き出す	1	引き移る	1
駆け込む	2	取り返す	1	叩き込む	1
考え出す	1	請じ入れる	1	引き続く	1
読み取る	1	打ち消す	1	出入りし始める	1
見届ける	1	引き離す	1	引き締まる	1
待ち切る	1	受け付ける	1	振り向く	1
釣り合う	1	逃げ回る	1	譲り受ける	1

振り向ける	1	書き出す	1	痛み入る	1
転がり込む	1	届け申す	1	読み過ごす	1
振り返す	1	吹き掛ける	1	盛り上がる	1
追い掛ける	1	見え初める	1	調べ始める	1
乗り付ける	1	書き添える	1	直り掛ける	1
僻み出す	1	見下ろす	1	諦め掛ける	1
挿し込む	1	書き留める	1	着き切る	1
這い出す	1	切り詰める	1	引き起こす	1
捨て切る	1	書き直す	1	切り上げる	1
取り戻す	1	見入る	1	踏み入れる	1
掛ける	1	歌い出す	1	呼び立てる	1
選び出す	1	差し支える	1	転げ出す	1
乗り移る	1	汲み取る	1	睨み合う	1
付き纏う	1	見守る	1	込み入る	1
掛け離れる	1	泊り続ける	1	瞰下ろす	1
飛び乗る	1	見据える	1	追い散らす	1
描き得る	1	吹き飛ぶ	1	積み重ねる	1
食い殺す	1	見舞う	1	追い遣る	1
吸い上げる	1	流し込む	1	空惚けきる	1
待ち兼ねる	1	割り込む	1	取り寄せる	1
吸い掛ける	1	滅入り込む	1	突き抜ける	1
続出し掛ける	1	見返す	1	引っ手繰る	1
揺り起こす	1	滑り始める	1	呼び集める	1
締め上げる	1	包み切る	1	通り回る	1
摘み上げる	1	澄まし込む	1	突き詰める	1
纏わり付く	1	解き始める	1	通り掛かる	1
摘み始める	1	為さ過ぎる	1	突っ立つ	1
習い出す	1	引き合わせる	1	引っ繰り返る	1
擦り寄る	1	呼び付ける	1	咲き揃う	1
考え及ぶ	1	引き戻す	1	遣り出す	1
攻撃し出す	1	乗り込む	1	咲き満ちる	1
塗り掛ける	1	言い含める	1	重ね出す	1
出払う	1	し合う	1	し始める	1
寄せ付ける	1	言い続ける	1	釣り込む	1
放り込む	1	申し出す	1	立ち働く	1
聞き流す	1	言い聞かせる	1	引っ込める	1
散り掛かる	1	申し添える	1	切り刻む	1
聞き違える	1	言訳し掛ける	1	取り散らかす	1
吹き出る	1	申し越す	1	喚き出す	1
苦しみ出す	1	取り付ける	1	飛び付く	1
普及し出す	1	出歩く	1	嗅ぎ合う	1
寄り付く	1	取り入れる	1	食い止める	1
暮れ掛ける	1	申し送る	1	立て始める	1
寝付く	1	語り合う	1	食み出す	1
書き上げる	1	出過ぎる	1	立て籠る	1
行き合わす	1	説き勧める	1	駆け上がる	1

笑い出す	1	握り潰す	1	握り締める	1
噂し合う	1	し出す	1		

EK-6 Sasameyuki Chūkan 「細雪中巻」 Eserindeki Birleşik Eylemlerin Tam Listesi

出掛ける	48	行き着く	4	差し控える	3
思い出す	19	取り巻く	4	泣き出す	3
言い出す	15	話し合う	4	取り継る	3
落ち着く	13	寄せ付ける	4	付け加える	3
駆け付ける	13	掛け合う	4	踏み入れる	3
飛び出す	9	寄越す	4	申し合わせる	3
見送る	9	見付かる	4	着替える	3
受け取る	9	差し上げる	4	飲み込む	3
見付ける	9	見届ける	4	食い付く	3
打ち明ける	9	引き受ける	4	見舞う	2
覗き込む	8	引っ張り出す	4	聞き流す	2
言い付ける	8	送り届ける	4	逃げ回る	2
引き取る	7	言い続ける	3	付き兼ねる	2
付き合う	7	落ち合う	3	見付け出す	2
呼び出す	7	突き止める	3	呼び入れる	2
駆け込む	7	引き止める	3	待ち兼ねる	2
申し上げる	7	寝付く	3	思い立つ	2
引き上げる	7	取り除く	3	飛び去る	2
入り込む	6	引き寄せる	3	思い起こす	2
呼び寄せる	6	待ち受ける	3	向き直る	2
繰り返す	6	考え及ぶ	3	打ち消す	2
押し流す	6	思い止まる	3	乗り込む	2
引き返す	6	行き合う	3	呼び止める	2
引っ張る	6	打ち込む	3	引っ張り寄せる	2
話し掛ける	6	取り済ます	3	喋り出す	2
申し込む	6	投げ出す	3	呻き続ける	2
引っ返す	6	起き上がる	3	抱え込む	2
取り出す	5	持ち上がる	3	降り続ける	2
出向く	5	積み重なる	3	押さえ付ける	2
駆け下りる	5	持ち出す	3	引き下がる	2
見詰める	5	突っ込む	3	押し切る	2
聞き取る	5	持ち掛ける	3	落ち兼ねる	2
付き添う	5	聞き込む	3	押し戻す	2
思い付く	5	吹き出す	3	引き渡す	2
見上げる	5	落ち着き払う	3	付き纏わる	2
立ち上がる	5	取り上げる	3	見出す	2
抱き付く	5	動き出す	3	押し込む	2
救い出す	5	攀じ登る	3	見慣れる	2
追い掛ける	4	見回す	3	拾い集める	2
見守る	4	放り出す	3	言い合う	2

囁き合う	2	突き放す	2	転げ落ちる	1
説き付ける	2	通り越す	2	打ち揃う	1
塞き止める	2	巻き込む	2	乗り出す	1
追い回す	2	降り出す	2	し合う	1
取り合う	2	突っ立つ	2	付き纏う	1
送り出す	2	頼み込む	2	取り払う	1
飛び込む	2	乗り換える	2	思い直す	1
連れ出す	2	出来上がる	2	打ち眺める	1
寄り付く	2	立ち会う	2	思い遣る	1
飛び上がる	2	心配出す	2	打ち解ける	1
出過ぎる	2	立ち寄る	2	聞き付ける	1
考え付く	2	振り掛ける	2	打ち解け過ぎる	1
寄り添う	2	駆けずり回る	2	聞き終わる	1
聞き入る	2	振り返る	2	呼び立てる	1
掻き消す	2	挿し入れる	2	取り囲む	1
引き伸ばす	2	切り出す	2	呼び続ける	1
寄り集まる	2	走り出る	1	見え出す	1
向い合う	2	向かい合う	1	投げ飛ぶ	1
取り寄せる	2	出歩く	1	見合わす	1
吹き付ける	2	思われ出す	1	折り重なる	1
染み通る	2	見過ごす	1	取り憑く	1
引き移る	2	急き立てる	1	抜け出る	1
泣き付く	2	連れ添う	1	兼ね備える	1
見入る	2	急き込む	1	咲き残る	1
受け入れる	2	信じ切る	1	覚え込む	1
引き立てる	2	怯え切る	1	抱き上げる	1
流れ込む	2	引っ付く	1	言い添える	1
引っ張り上げる	2	惚け掛かる	1	ふりかざす	1
浮かび上がる	2	言い聞かせる	1	話し出す	1
見掛ける	2	成り出す	1	抱き取る	1
渡り歩く	2	取り戻す	1	仕向ける	1
出会う	2	成り始める	1	抱き合う	1
嵌まり込む	2	静まり返る	1	踊り込む	1
取り立てる	2	成り立つ	1	問い詰める	1
受け継ぐ	2	引き出す	1	弾き落とす	1
話し込む	2	成育し切る	1	押し付ける	1
盛り上がる	2	脱ぎ捨てる	1	待ち草臥れる	1
引っ掛かる	2	扇ぎ出す	1	押し分ける	1
着出す	2	上がり込む	1	通い出す	1
辿り着く	2	打ちまける	1	問い質す	1
差し出す	2	見直す	1	運び出す	1
追い払う	2	打ち付ける	1	押し寄せる	1
積み上げる	2	仕付ける	1	降り暮らす	1
追い立てる	2	打ち倒れる	1	取り揃える	1
叱り続ける	2	引っ繰り返る	1	呼び始める	1
待ち合わす	2	打ち寄せる	1	取り散らかす	1

食い違う	1	語り合う	1	考え込む	1
執り行う	1	掛け始める	1	歩み寄る	1
駆け寄る	1	請じ入れる	1	乗り継ぐ	1
押し静める	1	取り決める	1	筆り始める	1
係り合う	1	張り切る	1	聞き取り得る	1
拝み倒す	1	描き始める	1	汲み分ける	1
考え直す	1	踏み締める	1	聞き掛ける	1
拾い上げる	1	揺るぎ出す	1	決め込む	1
聞き出す	1	迎え付ける	1	聞き知る	1
取り替える	1	掻い摘む	1	没し去る	1
合わせ過ぎる	1	吹き飛ぶ	1	吐き出す	1
壊れ掛ける	1	撒き散らす	1	取り返す	1
聞こえ始める	1	退き切る	1	背負い込む	1
売り払う	1	撮り直す	1	寝入る	1
舞い込む	1	送り込む	1	興奮し過ぎる	1
持ち合わせる	1	擦り剥ける	1	齧り付く	1
僻み過ぎる	1	逃げ込む	1	引き摺り込む	1
売り歩く	1	擦り違う	1	泳ぎ着く	1
行き違う	1	通り過ぎる	1	引き比べる	1
持ち込む	1	切り回す	1	洗い落とす	1
見下ろす	1	進み掛ける	1	蕩かし込む	1
持ち運ぶ	1	取り乱す	1	流れ出す	1
引き続く	1	選り出す	1	向かい合わせる	1
振り合う	1	しがみ付く	1	流れ落ちる	1
見回る	1	降り始める	1	衰え出す	1
変り果てる	1	断り切る	1	崩れ落ちる	1
見惚れる	1	降り込む	1	入り浸る	1
振り撒く	1	明け放す	1	取り付く	1
見極める	1	思い合わせる	1	励み出す	1
振り絞る	1	明け渡す	1	浮き上がる	1
見給う	1	飛び抜ける	1	引き籠もる	1
嫌い出す	1	映り出す	1	浮き出る	1
吹き募る	1	食い足りる	1	引き裂く	1
取り残す	1	暮れ掛かる	1	浮き始める	1
出入る	1	乗り回す	1	引き起こす	1
捨て置く	1	書き添える	1	涸れ上がる	1
言い出し兼ねる	1	駆け出す	1	吸い付く	1
振じ向ける	1	有り得る	1	済まし込む	1
言い掛ける	1	呼び捨てる	1	見張る	1
捲り上げる	1	有り過ぎる	1	減衰し始める	1
吹き送る	1	繋ぎ合わせる	1	切り取る	1
掃き出す	1	染み入る	1	取り付ける	1
許し過ぎる	1	纏わり付く	1	見放す	1
掘り返す	1	取り交わす	1	湧き上る	1
話し始める	1	引き剥がす	1	見渡す	1
寄せ合う	1	歩き出す	1	溢れ出す	1

見知る	1	貪り食べる	1	運び込む	1
溢れ出る	1	眺め始める	1	叩き割る	1
引っ張り回す	1	走り込む	1	避け得る	1
滲み出る	1	差し支える	1	使い始める	1
見越す	1	踊り超える	1	呼び合う	1
漁り歩く	1	着始める	1	引き付ける	1
見逃す	1	張り詰める	1	降り掛ける	1
潜り込む	1	巻き付ける	1	立ち勝る	1
覗き始める	1	軋み出る	1	付き切る	1
焚き付ける	1	称え出す	1	立ち去る	1
覚え出す	1	弾き続ける	1	雇い込む	1
照らし出す	1	巻き起こす	1	切り離す	1
上り切る	1	追い付く	1	思い及ぶ	1
照り出す	1	乗っ切る	1	立ち止まる	1
出掛かる	1	追い帰る	1	飛び付く	1
照り映える	1	積み重ねる	1	立ち迷う	1
言い捨てる	1	取り成す	1	思い浮かべる	1
照付ける	1	突き上げる	1	立て済ます	1
言い放つ	1	追い返す	1	飛び移る	1
煮え繰り返る	1	突き付ける	1	笑い出す	1
言い直す	1	退き始める	1	思い知る	1
獅噛み付く	1	突き出す	1	築き上げる	1
言い置く	1	徐行し始める	1	食い込む	1
差し入れる	1	突き出る	1	粘り付く	1
言い送る	1	送り迎える	1	飲み干す	1
申し出す	1	突き当たる	1	組み合わせる	1
訴え始める	1	逃げ終わる	1	思い設ける	1
乗り付ける	1	突き抜ける	1	結い上げる	1
引っ掛ける	1	這い上がる	1	出迎える	1
付け放す	1	座り込む	1	結い付ける	1
丸め込む	1	忍び寄る	1	駆け回る	1
疑い出す	1	建て詰まる	1	結び付ける	1
誘い出す	1	応じ出す	1	駆け歩く	1
疲れすぎる	1	突き落とす	1	絡み付く	1
語り続ける	1	連れ込む	1	黙り込む	1
盗み見る	1	突っ掛ける	1	締め付ける	1
読み終わる	1	遊び暮らす	1	縛り付ける	1
受け持つ	1	叩き付ける	1	泣き喚く	1

EK-7 Sasameyuki Gekan 「細雪下巻」 Eserindeki Birleşik Eylemlerin Tam Listesi

出掛ける	37	思い出す	15	受け取る	11
申し上げる	37	持ち出す	14	見付ける	11
言い出す	33	引き取る	13	付き合う	11

引っ張り出す	10	取り交わす	4	出掛かる	2
打ち明ける	10	投げ出す	4	黙り込む	2
立ち上がる	9	逃げ込む	3	出歩く	2
落ち着く	8	言い付ける	3	明け放す	2
引き受ける	8	行き合わせる	3	働き掛ける	2
付き添う	8	引き止める	3	書き直す	2
呼び出す	8	差し止める	3	閉じ籠もる	2
話し合う	8	引き渡す	3	入り乱れる	2
思い付く	7	出向く	3	寄越す	2
差し上げる	7	引き立てる	3	泊り込む	2
申し込む	7	寝付く	3	見守る	2
見送る	6	取り入れる	3	泣き出す	2
差し支える	6	話し掛ける	3	射し込む	2
繰り返す	6	引っ張る	3	取り過ぎる	2
説き付ける	6	買い被る	3	上がり込む	2
突き止める	5	待ち受ける	3	申し添える	2
立ち寄る	5	運び込む	3	言い含む	2
呼び入れる	5	取り寄せる	3	申し渡す	2
覗き込む	5	行き合う	3	取り止める	2
付け加える	5	思い浮かべる	3	取り除く	2
駆け付ける	5	行き届く	3	切り上げる	2
見放す	5	惚れ込む	3	畳み掛ける	2
引き出す	5	見詰める	3	持ち扱う	2
引っ込む	5	振り返る	3	疲れ切る	2
着替える	5	差し控える	3	持ち込む	2
打ち解ける	5	放り出す	3	入り込む	2
動き出す	5	語り出す	3	思い合わせる	2
取り計らう	4	飛び出す	3	知り抜く	2
追い出す	4	買い取る	3	引き籠もる	2
見上げる	4	引き寄せる	3	受け流す	2
引き込む	4	送り出す	3	見付かる	2
取り返す	4	考え直す	3	頼み込む	2
飲み込む	4	連れ立つ	3	見合わせる	2
透き通る	4	考え込む	3	引っ繰り返す	2
繰り返す	4	聞き終わる	3	見届ける	2
取り出す	4	叩き付ける	3	乗り込む	2
似合う	4	取り纏める	2	見損なう	2
見立てる	4	見据える	2	立ち止まる	2
聞き取る	4	引き返す	2	見知る	2
差し出す	4	引き続く	2	立ち直る	2
聞き流す	4	取り持つ	2	打ち壊す	2
乗り換える	4	掛ける	2	立て替える	2
落ち合う	4	這い出す	2	差し向ける	2
問い合わせる	4	引っ掛かる	2	締め切る	2
追い掛ける	4	感じ出す	2	打ち眺める	2
歌い出す	4	散り掛かる	2	織り込む	2

言い続ける	2	見直す	1	飲み下す	1
向かい合う	2	打ち上げる	1	持ち歩く	1
打ち興じる	2	乗り通す	1	駆り出す	1
吹き込む	2	出張る	1	吹き通す	1
取り繕う	2	付き始める	1	聞き言える	1
引き締まる	2	打ち抜く	1	持ち越す	1
持ち上がる	2	追い越す	1	舞い込む	1
し始める	2	打ち拉ぐ	1	呼び付ける	1
切り替える	2	運び出す	1	落ち着き払う	1
入れ替える	2	受け合う	1	挟み出す	1
逃げ出す	2	飛び交う	1	帰り着く	1
出し抜く	2	打ち消す	1	振り回す	1
乗り出す	2	駆けずり回る	1	行き着く	1
取り憑く	2	打ち煙る	1	住み着く	1
持ち直す	2	聞き返す	1	引き兼ねる	1
聞き込む	2	付け合う	1	切り抜ける	1
酔っ払う	2	落ち込む	1	見合わす	1
思い切る	2	仰せ付かる	1	掃き出す	1
振り舞う	2	見せ掛ける	1	付き切る	1
執り行う	2	仕向ける	1	呼び合う	1
飛び突く	2	見回す	1	引き回す	1
立ち会う	2	打ち込む	1	掛け合う	1
叱り続ける	2	引き始める	1	見比べる	1
鳴り出す	2	払い切る	1	掛け離れる	1
抱き得る	2	見落とす	1	見積もる	1
こびり付く	2	出直す	1	搔っ込む	1
待ち構える	1	入り浸る	1	引き換える	1
引き摺る	1	抱き取る	1	揉み合う	1
引き下がる	1	言い置く	1	見過ごす	1
思い直す	1	向かい合わせる	1	揺れ動く	1
起き上がる	1	誘い込む	1	引き移る	1
思い込む	1	押し付ける	1	搔い摘む	1
取り付ける	1	引き離す	1	言い捨てる	1
思い過ぎる	1	押し出す	1	摘み上げる	1
見張る	1	軋り出す	1	詰め切る	1
思い遣る	1	括り直す	1	撥ね付ける	1
詰め掛ける	1	取り直す	1	取り替える	1
交際し始める	1	向き始める	1	擦り切れる	1
引っ返す	1	連れ合う	1	語り合う	1
受け入れる	1	持ち上げる	1	擦り違う	1
飛び込む	1	入れ過ぎる	1	説き諭す	1
憧れ出す	1	向き直る	1	呼び戻す	1
苦しみ出す	1	付き纏う	1	走り回す	1
成し遂げる	1	持ち合わせる	1	教え導く	1
見入る	1	飛び去る	1	踏み付ける	1
成り立つ	1	出迎える	1	呼び掛ける	1

取り決める	1	行き渡る	1	詰め寄る	1
呼び止める	1	浮き上がる	1	塗り直す	1
追い遣る	1	見え出す	1	取り散らかす	1
敷き詰める	1	浮き立つ	1	着飾る	1
逃げ帰る	1	引き入れる	1	話し込む	1
呼び起こす	1	消え去る	1	売り飛ばす	1
通り抜ける	1	仕送る	1	取り次ぐ	1
暮れ残る	1	消え失せる	1	知れ渡る	1
張り替える	1	見分ける	1	語り続ける	1
書き上げる	1	溜め込む	1	磨きたてる	1
当て込む	1	取り合う	1	説き伏せる	1
書き掛ける	1	潜り抜ける	1	変り果てる	1
釣り合う	1	見始める	1	読み取る	1
書き替える	1	申しそびれる	1	突き落とす	1
関係し出す	1	引き合わせる	1	取り残す	1
和し始める	1	喋り続ける	1	突き詰める	1
隠し切れる	1	見慣れる	1	走り過ぎる	1
書き終える	1	申し付く	1	突っ張る	1
忍び込む	1	見掛ける	1	起こり始める	1
書き連ねる	1	申し入れる	1	突っ込む	1
冷え切る	1	取り巻く	1	踏み殺す	1
書き過ぎる	1	申し出す	1	奪い取る	1
食い付く	1	見渡す	1	迷い込む	1
唸り続ける	1	申し合わせる	1	威張り出す	1
飲み干す	1	引き戻す	1	取り済ます	1
歌い続ける	1	喋り込む	1	立ち去る	1
駆け寄る	1	引き抜く	1	追い込む	1
歩き出す	1	嗅ぎ付ける	1	寄り付く	1
鳴り響く	1	見計らう	1	追っ付く	1
気がし出す	1	申し越す	1	立ち復る	1
聞き覚える	1	見込む	1	取り立てる	1
油断し切る	1	嗅ぎ出す	1	立ち掛ける	1
係り合う	1	見逃す	1	引っ込める	1
切り抜け得る	1	住み荒す	1	切り詰める	1
舞い上がる	1	見開く	1	張り出す	1
泣き付く	1	疲れすぎる	1	立ち添う	1
苦しがり出す	1	取り成す	1	連れ出す	1
泣き付ける	1	堪え切る	1	切り開く	1
巻き起こす	1	言い合う	1	連れ添う	1
問い詰める	1	発揮し出す	1	立ち退く	1
巻き込む	1	言い張る	1	遊び歩く	1
泣き落とす	1	白け掛かる	1	寝入る	1
行きそびれる	1	取り掛かる	1	運び去る	1
流れ出す	1	相談し合う	1	立て直す	1
引き上げる	1	言い聞かせる	1	酔っぱらう	1
流れ続ける	1	眺め回す	1	結い付ける	1

醸し出す	1	小突き回す	1	凭れ掛かる	1
結び付ける	1	飛び出る	1	聞き及ぶ	1
釣り込む	1	居合わせる	1	取り込む	1
絞り出す	1	飛び抜ける	1	使い減らす	1
開け掛ける	1	考え及ぶ	1	駆け込む	1
絡み付く	1	飛び立つ	1	聞き捨てる	1
防ぎ得る	1	使い分ける	1	交わし合う	1
継ぎ足す	1	飛び離れる	1	取り付く	1
降り止む	1	考え続ける	1	出会う	1
寝過ごす	1	食っ付く	1	聞き漏らす	1
復活し出す	1	反対し切る	1	散り掛ける	1
切り離す	1	飲み始める	1		
飛び交わす	1	聞き分ける	1		

EK-8 Kagi 「鍵」 Eserindeki Birleşik Eylemlerin Tam Listesi

出掛ける	33	起き上がる	2	言い付ける	2
思い出す	20	取り持つ	2	置き換える	2
盗み読む	13	働き掛ける	2	抜き取る	2
取り出す	8	振じ曲げる	2	考え付く	2
繰り返す	6	取り寄せる	2	取り扱う	2
書き留める	6	掻き立てる	2	聞き分ける	2
似合う	5	抱き起こす	2	起こり得る	2
見出す	5	こびり付く	2	引き上げる	2
打ち消す	5	上がり込む	2	送り出す	2
見付ける	4	取り掛かる	2	落ち合う	2
聞き取る	4	見据える	2	押し遣る	2
言い出す	4	書き継ぐ	2	落ち着く	2
入り込む	4	付け始める	2	擦り上げる	2
投げ込む	4	駆り立てる	2	見送る	1
見届ける	3	話し掛ける	2	叩き起こす	1
見付け出す	3	浸り込む	2	通り抜ける	1
覗き込む	3	踏み越える	2	分かり過ぎる	1
剥ぎ取る	3	申し上げる	2	噎せ返る	1
連れ出す	3	見せ掛ける	2	引き移る	1
付き添う	3	申し出す	2	読み比べる	1
見開く	3	出会う	2	引き籠もる	1
引き止める	3	受け取る	2	飲み過ぎる	1
思い付く	3	見守る	2	引き退ける	1
話し合う	3	眠り込む	2	聞き損なう	1
語り合う	3	見慣れる	2	弛緩し出す	1
抱き締める	3	立ち入る	2	見惚れる	1
振り返る	3	見知る	2	切り上げる	1
書き起こす	3	立ち止まる	2	言い含める	1
見詰める	2	惹き付ける	2	繰り返す	1
引き伸ばす	2	差し控える	2	引き入れる	1

思い描く	1	抱き運ぶ	1	書き加える	1
降り切る	1	差し出す	1	噛み砕く	1
思い直す	1	押し付ける	1	書き残す	1
立ち塞がる	1	乾き切る	1	見合う	1
思い込む	1	押し潰す	1	書き添える	1
考え出す	1	仕向ける	1	見定める	1
思い返す	1	押し通す	1	書き漏らす	1
問い返す	1	読み返す	1	見張る	1
削り合う	1	取り交わす	1	上り切る	1
回し過ぎる	1	起き出す	1	垂れ込める	1
意識し出す	1	押し隠す	1	書き終わる	1
見極める	1	追い付く	1	見掛ける	1
愛し合う	1	担ぎ込む	1	仰向く	1
覚め切る	1	引き取る	1	寄り添う	1
成し遂げる	1	拭き取る	1	書き続ける	1
話し込む	1	引き受ける	1	寄越す	1
打ち勝ち得る	1	持ち出す	1	乗り出す	1
買い漁る	1	釣り込む	1	見通す	1
しがみ付く	1	持ち始める	1	有り得る	1
追い込む	1	飛び突く	1	崩れ落ちる	1
打ち解ける	1	持ち込む	1	欺き合う	1
運び出す	1	飲み得る	1	巡り合わせる	1
打ち込む	1	取り付ける	1	注ぎ足す	1
食い込む	1	引き摺り出す	1	言い合う	1
打ち返す	1	挿し込む	1	洗い落とす	1
引き摺る	1	立ち去る	1	言い得る	1
投げ捨てる	1	付け加える	1	信じ過ぎる	1
受け持つ	1	立ち寄る	1	座り込む	1
割り出す	1	捲り上げる	1	溺れ合う	1
吸い付く	1	縛り付ける	1	誘い出す	1
折り重なる	1	捻り返す	1	滅入り込む	1
呼び出す	1	置き去る	1	読み掛ける	1
助け合う	1	探し出す	1	照らし合わせる	1
落ち兼ねる	1	吸い始める	1	読み直す	1
抜け出す	1	掻き出す	1	煽り立てる	1
喘ぎ出す	1	考え及ぶ	1	調べ始める	1
抱き付く	1	掻き始める	1	熟睡始める	1
見受ける	1	呼び寄せる	1	引き付ける	1
抱き合う	1	握り締める	1	熱中し過ぎる	1
回り過ぎる	1	聞こえ始める	1	付き合う	1
抱き竦める	1	取り合う	1	取り散らかす	1
守り通す	1	唆し合う	1	踏み込む	1
反り返る	1	取り外す	1	取り消す	1
見破る	1	落とし込む	1	追い越す	1
取り乱す	1	擦り付ける	1	申し合わせる	1
寝かし付ける	1	喉け合う	1	追い返す	1

受け付ける	1	眠り続ける	1	積み重ねる	1
透き通る	1	閉じ籠もる	1	飲み直す	1
盛り上がる	1	乗り過ぎる	1	突き止める	1
通り過ぎる	1	陥れ合う	1	駆け付ける	1
盛り掛ける	1	知り尽くす	1	突っ込む	1
連れ添う	1	食い付く	1	驚き呆れる	1
眠り切る	1	知り悉す	1	立ち会う	1
運び込む	1	食い違う	1	受け合う	1

EK-9 *Fūten Rōjin Nikki* 「瘋癲老人日記」 Eserindeki Birleşik Eylemlerin Tam Listesi

出掛ける	20	寝過ぎる	2	出直す	1
思い出す	13	見抜く	2	締め切る	1
取り出す	8	射し込む	2	付き切る	1
痛み出す	7	走り出す	2	言い暮らす	1
繰り返す	6	付き添う	2	取り潰す	1
見上げる	6	追い付く	2	引っ掛かる	1
立ち上がる	5	引っ張り上げる	2	張り付く	1
落ち着く	5	遣り直す	2	聞き直す	1
引き受ける	5	引っ張る	2	張り飛ばす	1
言い付ける	4	突き上げる	2	見損なう	1
取り替える	4	引っ込む	2	彫り付ける	1
言い出す	4	立ち寄る	2	買い入れる	1
出会う	4	引っ込める	2	取り紛れる	1
話し掛ける	4	見付ける	2	送り届ける	1
起き上がる	4	引っ返す	2	付け加える	1
飛び突く	4	見合わせる	2	引っ繰り返る	1
放り込む	4	思い付く	2	作り出す	1
取り過ぎる	3	言い掛ける	2	乗り移る	1
流れ出す	3	思い詰める	2	取り込む	1
思い切る	3	話し出す	2	出来上がる	1
取り寄せる	3	恐れ入る	2	思い起こす	1
駆け付ける	3	踏み殺す	2	塗り終わる	1
言い直す	2	打ち明ける	2	思い遣る	1
乗り回す	2	辿り着く	2	覚え切る	1
逃げ出す	2	払い除ける	2	付き合う	1
動き出す	2	追い払う	2	話し合う	1
見受ける	2	押し倒す	2	感じ出す	1
取り扱う	2	通り過ぎる	2	跳ね起きる	1
軋り出す	2	担ぎ込む	2	感じ取る	1
受け取る	2	飛び込む	2	乗り込む	1
着替える	2	作り直す	2	感じ始める	1
召し上がる	2	食べ終わる	2	通り抜ける	1
落ち合う	2	軋み合う	1	成り立つ	1

飛び出す	1	織り出す	1	差し入れる	1
成り過ぎる	1	吹き回す	1	痛み続ける	1
食い込む	1	考え差す	1	迷い抜く	1
打ち切る	1	晴れ上がる	1	盛り上がる	1
縫れ合う	1	聞き入れる	1	追い出す	1
取り除く	1	書き添える	1	呼び入れる	1
考え込む	1	聞こえ出す	1	追い返す	1
打ち込む	1	書き留める	1	呼び出す	1
脱ぎ捨てる	1	垂らし込む	1	送り込む	1
刻み出す	1	書き足す	1	突き付ける	1
行き合う	1	落ち込む	1	逃げ回る	1
投げ込む	1	染み入る	1	突っ張る	1
垂れ下がる	1	行き届く	1	仕舞い込む	1
抜け出す	1	飲み込む	1	突っ立つ	1
存じ上げる	1	見付かる	1	運び入れる	1
取っ捕まる	1	鳴き立てる	1	突っ込む	1
見送る	1	塗り直す	1	選び出す	1
押し出す	1	上がり込む	1	呼び捨てる	1
切り出す	1	見定める	1	降り出す	1
押し込む	1	沸き上がる	1	立ち入る	1
寝入る	1	見掛ける	1	飛び出る	1
吊り上げる	1	泣き出す	1	噛み合う	1
話し込む	1	見計らう	1	切り離す	1
持ち上げる	1	泣き喚き出す	1	立ち止まる	1
取り上げる	1	覚え出す	1	食い付く	1
持ち掛ける	1	泣き喚く	1	笑い合う	1
踏み付ける	1	出迎える	1	食い荒らす	1
持ち込む	1	注ぎ入れる	1	紛れ込む	1
引き上げる	1	寄せ付ける	1	割り込む	1
振り向く	1	入り乱れる	1	絡み合う	1
引き止める	1	言い渡す	1	消し飛ぶ	1
振り回す	1	流れ始める	1	生き残る	1
取り壊す	1	寝直す	1	歌い合う	1
掘り返す	1	食い過ぎる	1	齧り付く	1
連れ立つ	1	切り抜ける	1	歩き回る	1
掛け替える	1	削り抜く	1	毀ち去る	1
醸し出す	1	説き落とす	1		
擦り下ろす	1	申し上げる	1		
飛び散る	1	買い切る	1		
擦り取る	1	入り込む	1		
食い散る	1	切り詰める	1		
擦り寄せる	1	痛み去る	1		
締め付ける	1	跳ね起こす	1		
攻め立てる	1	痛み始める	1		
縫い込む	1	取り付ける	1		
放り出す	1	痛み止む	1		

EK-10 Tanizaki Jun'ichirō'nun Eserlerinde –komu ile Kurulan Birleşik Eylemlerin Toplam Sayısı ve Eserlere Göre Dağılımı

Sıra	Birleşik Eylem	Dövme (1910, 刺青)	Çocuklar (1911, 少年)	Sazende Şunkin (1933, 春琴抄)	Bir Kedi, Bir Adam, İki Kadın (1936, 猫 と庄造と 二人の女)	Nazlı Kar 1. Cilt (1943, 細雪上巻)	Nazlı Kar 2. Cilt (1947, 細雪 中巻)	Nazlı Kar 3. Cilt (1947- 1948, 細雪 下巻)	Anahtar (1956, 鍵)	Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi (1961, 瘋癲老 人日記)	Genel Toplam
1	<i>Nozokikomu</i> 「覗き込む」	1	2		2	3	8	5	3		24
2	<i>Mōshikomu</i> 「申し込む」				2	5	6	7			20
3	<i>Hairikomu</i> 「入り込む」				1		6	2	4	1	14
4	<i>Tsukkomu</i> 「突っ込む」		1	1	3	2	3	1	1	1	13
5	<i>Kakekomu</i> 「駆け込む」		2		1	2	7	1			13
6	<i>Nomikomu</i> 「飲み込む」			1	2	2	3	4		1	13
7	<i>Uchikomu</i> 「打ち込む」	1		2		1	3	1	1	1	10
8	<i>Hikkomu</i> 「引っ込む」					2		5		2	9
9	<i>Tobikomu</i> 「飛び込む」		1		2		2	1		2	8
10	<i>Kangaekomu</i> 「考え込む」					3	1	3		1	8
11	<i>Tanomikomu</i> 「頼み込む」					4	2	2			8
12	<i>Mogurikomu</i> 「潜り込む」				6		1				7
13	<i>Norikomu</i> 「乗り込む」				1	1	2	2		1	7
14	<i>Nagekomu</i> 「投げ込む」		1			1			4	1	7
15	<i>Omoikomu</i> 「思い込む」			1	1	3		1	1		7
16	<i>Mochikomu</i> 「持ち込む」					2	1	2	1	1	7
17	<i>Warikomu</i> 「割り込む」		1		3	1				1	6
18	<i>Agarikomu</i> 「上がり込む」						1	2	2	1	6
19	<i>Makikomu</i> 「巻き込む」				1	2	2	1			6
20	<i>Nigekomu</i> 「逃げ込む」					2	1	3			6
21	<i>Damarikomu</i> 「黙り込む」					3	1	2			6
22	<i>Hanashikomu</i> 「話し込む」						2	1	1	1	5
23	<i>Kikikomu</i> 「聞き込む」						3	2			5
24	<i>Hakobikomu</i> 「運び込む」						1	3	1		5
25	<i>Hōrikomu</i> 「放り込む」					1				4	5
26	<i>Nagarekomu</i> 「流れ込む」	2	1				2				5
27	<i>Katsugikomu</i> 「担ぎ込む」			1					1	2	4
28	<i>Ochikomu</i>					2		1		1	4

	「落ち込む」										
29	<i>Sashikomu</i> 「射し込む」							2		2	4
30	<i>Tsurikomu</i> 「釣り込む」		1			1		1	1		4
31	<i>Hikikomu</i> 「引き込む」							4			4
32	<i>Shinobikomu</i> 「忍び込む」		2	1				1			4
33	<i>Horekoku</i> 「惚れ込む」			1				3			4
34	<i>Orikomu</i> 「織り込む」		2					2			4
35	<i>Oshikomu</i> 「押し込む」		1				2			1	4
36	<i>Kuikomu</i> 「食い込む」				1		1		1	1	4
37	<i>Sosogikomu</i> 「注ぎ込む」	2			1						3
38	<i>Torikomu</i> 「取り込む」			1				1		1	3
39	<i>Fukikomu</i> 「吹き込む」		1					2			3
40	<i>Sumikomu</i> 「住み込む」			2	1						3
41	<i>Sasarikomu</i> 「刺さり込む」	3									3
42	<i>Sashikomu</i> 「挿し込む」		1			1			1		3
43	<i>Tatakikomu</i> 「叩き込む」			2		1					3
44	<i>Hikizurikomu</i> 「引き摺り込む」				2		1				3
45	<i>Maikomu</i> 「舞い込む」				1		1	1			3
46	<i>Oikomu</i> 「追い込む」							1	1		2
47	<i>Suikomu</i> 「吸い込む」					2					2
48	<i>Suwarikomu</i> 「座り込む」						1		1		2
49	<i>Hitarikomu</i> 「浸り込む」								2		2
50	<i>Meirikomu</i> 「滅入り込む」					1			1		2
51	<i>Kakaekomu</i> 「抱え込む」						2				2
52	<i>Okurikomu</i> 「送り込む」						1			1	2
53	<i>Mikomu</i> 「見込む」					1		1			2
54	<i>Hamarikomu</i> 「嵌まり込む」						2				2
55	<i>Shimikomu</i> 「染み込む」				2						2
56	<i>Atekomu</i> 「当て込む」				1			1			2
57	<i>Nemurikomu</i> 「眠り込む」								2		2
58	<i>Fumikomu</i> 「踏み込む」				1				1		2
59	<i>Sumashikomu</i> 「澄まし込む」					1	1				2
60	<i>Sekikomu</i> 「急き込む」					1	1				2

61	Karikomu 「刈り込む」					2					2
62	Kakkomu 「掻っ込む」				1			1			2
63	Tomarikomu 「泊り込む」							2			2
64	Merikomu 「減り込む」		1								1
65	Tsukekomu 「付け込む」				1						1
66	Ikekomu 「埋け込む」				1						1
67	Fukikomu 「拭き込む」					1					1
68	Nagashikomu 「流し込む」					1					1
69	Kikomu 「着込む」				1						1
70	Tokekomu 「溶け込む」		1								1
71	Shaberikomu 「喋り込む」							1			1
72	Hashirikomu 「走り込む」						1				1
73	Tatekomu 「立て込む」					1					1
74	Mayoikomu 「迷い込む」							1			1
75	Magirekomu 「紛れ込む」									1	1
76	Tsurekomu 「連れ込む」						1				1
77	Nuikomu 「縫い込む」									1	1
78	Yatoikomu 「雇い込む」						1				1
79	Tarashikomu 「垂らし込む」									1	1
80	Marumekomu 「丸め込む」						1				1
81	Oikomu 「老い込む」	1									1
82	Sasoikomu 「誘い込む」							1			1
83	Nejikomu 「掬い込む」			1							1
84	Odorikomu 「踊り込む」						1				1
85	Donarikomu 「怒鳴り込む」					1					1
86	Korogarikomu 「転がり込む」					1					1
87	Shoikomu 「背負い込む」						1				1
88	Hakikomu 「吐き込む」		1								1
89	Shimaikomu 「仕舞い込む」									1	1
90	Haraikomu 「払い込む」				1						1
91	Oshiekomu 「教え込む」			1							1
92	Tatekomu 「建て込む」				1						1
93	Otoshikomu 「落とし込む」								1		1

94	<i>Furikomu</i> 「降り込む」						1				1
95	<i>Torokashikomu</i> 「蕩かし込む」						1				1
96	<i>Tamekomu</i> 「溜め込む」							1			1
97	<i>Abarekomu</i> 「暴れ込む」		1								1
98	<i>Orikomu</i> 「折り込む」				1						1
99	<i>Hiekomu</i> 「冷え込む」				1						1
100	<i>Sashikomu</i> 「刺し込む」				1						1
101	<i>Oboekomu</i> 「覚え込む」						1				1
102	<i>Yobikomu</i> 「呼び込む」				1						1
103	<i>Kimekomu</i> 「決め込む」						1				1
Genel Toplam		10	21	15	45	58	81	79	32	32	373

EK-11 -komu Eyleminin Öznelliğe Etki Ettiği Birleşik Eylemler

Agarikomu 「上がり込む」
Damarikomu 「黙り込む」
Hairikomu 「入り込む」
Hamarikomu 「嵌り込む」
Hiekomu 「冷え込む」
Hitarikomu 「浸り込む」
Horekomu 「惚れ込む」
Magirekomu 「紛れ込む」
Meirikomu 「滅入り込む」
Mogurikomu 「潜り込む」
Nemurikomu 「眠り込む」
Norikomu 「乗り込む」
Oikomu 「老い込む」
Sasarikomu 「刺さり込む」
Sekikomu 「急き込む」
Shaberikomu 「喋り込む」
Shimikomu 「染み込む」
Shinobikomu 「忍び込む」
Sumikomu 「住み込む」
Suwarikomu 「座り込む」

Tomarikomu 「泊まり込む」
Atekomu 「当て込む」
Fukikomu 「拭き込む」
Hanashikomu 「話し込む」
Hikikomu 「引き込む」
Hikizurikomu 「引き摺り込む」
Hikkomu 「引つ込む」
Iekomu 「埋け込む」
Kakaekomu 「抱え込む」
Kangaekomu 「考え込む」
Karikomu 「刈り込む」
Kikomu 「着込む」
Kimekomu 「決め込む」
Kuikomu 「食い込む」
Makikomu 「巻き込む」
Mōshikomu 「申し込む」
Nomikomu 「呑み込む」
Nozokikomu 「覗き込む」
Oboekomu 「覚え込む」
Omoikomu 「思い込む」

Oshiekomu 「教え込む」
Sashikomu 「刺し込む」
Sashikomu 「挿し込む」
Shoikomu 「背負い込む」
Sosogikomu 「注ぎ込む」
Suikomu 「吸い込む」
Sumashikomu 「澄まし込む」
Tamekomu 「溜め込む」
Tanomikomu 「頼み込む」
Tarashikomu 「垂らし込む」
Tatakikomu 「叩き込む」
Tatekomu 「立て込む」
Tatekomu 「建て込む」
Torokashikomu 「蕩かし込む」
Tsukekomu 「付け込む」
Tsukkomu 「突っ込む」
Tsurikomu 「釣り込む」
Uchikomu 「打ち込む」
Yatoikomu 「雇い込む」

EK-12 –*komu* Eyleminin Öznelliğe Etki Etmediği Birleşik Eylemler

<i>Abarekomu</i> 「暴れ込む」	<i>Tokekomu</i> 「溶け込む」	<i>Nejikomu</i> 「振じ込む」
<i>Donarikomu</i> 「怒鳴り込む」	<i>Fukikomus</i> 「吹き込む」	<i>Nuikomus</i> 「縫い込む」
<i>Furikomus</i> 「降り込む」	<i>Fumikomus</i> 「踏み込む」	<i>Oikomus</i> 「追い込む」
<i>Hashirikomu</i> 「走り込む」	<i>Hakikomus</i> 「吐き込む」	<i>Okurikomus</i> 「送り込む」
<i>Kakekomus</i> 「駆け込む」	<i>Hakobikomus</i> 「運び込む」	<i>Orikomus</i> 「織り込む」
<i>Korogarikomus</i> 「転がり込む」	<i>Haraikomus</i> 「払い込む」	<i>Orikomus</i> 「折り込む」
<i>Maikomus</i> 「舞い込む」	<i>Hōrikomus</i> 「放り込む」	<i>Oshikomus</i> 「押し込む」
<i>Mayoikomus</i> 「迷い込む」	<i>Kakkomus</i> 「搔っ込む」	<i>Otoshikomus</i> 「落とし込む」
<i>Merikomus</i> 「減り込む」	<i>Katsugikomus</i> 「担ぎ込む」	<i>Sasoikomus</i> 「誘い込む」
<i>Nagarekomus</i> 「流れ込む」	<i>Kikikomus</i> 「聞き込む」	<i>Shimaikomus</i> 「仕舞い込む」
<i>Nigekomus</i> 「逃げ込む」	<i>Marumekomus</i> 「丸め込む」	<i>Torikomus</i> 「取り込む」
<i>Ochikomus</i> 「落ち込む」	<i>Mikomus</i> 「見込む」	<i>Tsurekomus</i> 「連れ込む」
<i>Odorikomus</i> 「躍り込む」	<i>Mochikomus</i> 「持ち込む」	<i>Warikomus</i> 「割り込む」
<i>Sashikomus</i> 「射し込む」	<i>Nagashikomus</i> 「流し込む」	<i>Yobikomus</i> 「呼び込む」
<i>Tobikomus</i> 「飛びこむ」	<i>Nagekomus</i> 「投げ込む」	

EK-13 Tek Eylem Olarak Algılanan –*komu* Eylemi İle Kurulan Birleşik Eylem Listesi

<i>Agarikomu</i> 「上がり込む」	<i>Hanashikomus</i> 「話し込む」	<i>Oshiekomus</i> 「教え込む」
<i>Damarikomus</i> 「黙り込む」	<i>Hiekomus</i> 「冷え込む」	<i>Sashikomus</i> 「刺し込む」
<i>Hairikomus</i> 「入り込む」	<i>Hikikomus</i> 「引き込む」	<i>Sashikomus</i> 「挿し込む」
<i>Hamarikomus</i> 「嵌り込む」	<i>Hikizurikomus</i> 「引き摺り込む」	<i>Shoikomus</i> 「背負い込む」
<i>Hitarikomus</i> 「浸り込む」	<i>Hikkomus</i> 「引っ込む」	<i>Sosogikomus</i> 「注ぎ込む」
<i>Horekomus</i> 「惚れ込む」	<i>Iekomus</i> 「埋け込む」	<i>Suikomus</i> 「吸い込む」
<i>Magirekomus</i> 「紛れ込む」	<i>Kakaekomus</i> 「抱え込む」	<i>Sumashikomus</i> 「澄まし込む」
<i>Meirikomus</i> 「滅入り込む」	<i>Kakkomus</i> 「搔っ込む」	<i>Tamekomus</i> 「溜め込む」
<i>Mogurikomus</i> 「潜り込む」	<i>Kangaekomus</i> 「考え込む」	<i>Tanomikomus</i> 「頼み込む」
<i>Nemurikomus</i> 「眠り込む」	<i>Karikomus</i> 「刈り込む」	<i>Tarashikomus</i> 「垂らし込む」
<i>Norikomus</i> 「乗り込む」	<i>Kikomus</i> 「着込む」	<i>Tatakikomus</i> 「叩き込む」
<i>Oikomus</i> 「老い込む」	<i>Kimekomus</i> 「決め込む」	<i>Tatekomus</i> 「立て込む」
<i>Sasarikomus</i> 「刺さり込む」	<i>Kuikomus</i> 「食い込む」	<i>Tatekomus</i> 「建て込む」
<i>Sekikomus</i> 「急き込む」	<i>Makikomus</i> 「巻き込む」	<i>Torokashikomus</i> 「蕩かし込む」
<i>Shaberikomus</i> 「喋り込む」	<i>Mōshikomus</i> 「申し込む」	<i>Tsukekomus</i> 「付け込む」
<i>Shimikomus</i> 「染み込む」	<i>Nomikomus</i> 「呑み込む」	<i>Tsukkomus</i> 「突っ込む」
<i>Shinobikomus</i> 「忍び込む」	<i>Nozokikomus</i> 「覗き込む」	<i>Tsurikomus</i> 「釣り込む」
<i>Suwarikomus</i> 「座り込む」	<i>Nuikomus</i> 「縫い込む」	<i>Uchikomus</i> 「打ち込む」
<i>Tomarikomus</i> 「泊まり込む」	<i>Oboekomus</i> 「覚え込む」	<i>Yatoikomus</i> 「雇い込む」
<i>Atekomus</i> 「当て込む」	<i>Oikomus</i> 「追い込む」	
<i>Fukikomus</i> 「拭き込む」	<i>Omoikomus</i> 「思い込む」	

EK-14 İki Eylem Olarak Algılanan –komu Eylemi İle Kurulan Birleşik Eylem Listesi

<i>Abarekomu</i> 「暴れ込む」	<i>Sumikom</i> 「住み込む」	<i>Nagashikom</i> 「流し込む」
<i>Donarikom</i> 「怒鳴り込む」	<i>Tobikom</i> 「飛びこむ」	<i>Nagekom</i> 「投げ込む」
<i>Furikom</i> 「降り込む」	<i>Tokekom</i> 「溶け込む」	<i>Nejikom</i> 「振じ込む」
<i>Hashirikom</i> 「走り込む」	<i>Fukikom</i> 「吹き込む」	<i>Okurikom</i> 「送り込む」
<i>Kakekom</i> 「駆け込む」	<i>Fumikom</i> 「踏み込む」	<i>Orikom</i> 「織り込む」
<i>Korogarikom</i> 「転がり込む」	<i>Hakikom</i> 「吐き込む」	<i>Orikom</i> 「折り込む」
<i>Maikom</i> 「舞い込む」	<i>Hakobikom</i> 「運び込む」	<i>Oshikom</i> 「押し込む」
<i>Mayoikom</i> 「迷い込む」	<i>Haraikom</i> 「払い込む」	<i>Otooshikom</i> 「落とし込む」
<i>Merikom</i> 「減り込む」	<i>Hōrikom</i> 「放り込む」	<i>Sasoikom</i> 「誘い込む」
<i>Nagarekom</i> 「流れ込む」	<i>Katsugikom</i> 「担ぎ込む」	<i>Shimaikom</i> 「仕舞い込む」
<i>Nigekom</i> 「逃げ込む」	<i>Kikikom</i> 「聞き込む」	<i>Torikom</i> 「取り込む」
<i>Ochikom</i> 「落ち込む」	<i>Marumekom</i> 「丸め込む」	<i>Tsurekom</i> 「連れ込む」
<i>Odorikom</i> 「躍り込む」	<i>Mikom</i> 「見込む」	<i>Warikom</i> 「割り込む」
<i>Sashikom</i> 「射し込む」	<i>Mochikom</i> 「持ち込む」	<i>Yobikom</i> 「呼び込む」

EK-15 –komu Eyleminin İçeri Doğru Hareket Anlamı Verdiği Birleşik Eylem Listesi

<i>Abarekom</i> 「暴れ込む」	<i>Tokekom</i> 「溶け込む」	<i>Nejikom</i> 「振じ込む」
<i>Donarikom</i> 「怒鳴り込む」	<i>Fukikom</i> 「吹き込む」	<i>Nuikom</i> 「縫い込む」
<i>Furikom</i> 「降り込む」	<i>Fumikom</i> 「踏み込む」	<i>Oikom</i> 「追い込む」
<i>Hashirikom</i> 「走り込む」	<i>Hakikom</i> 「吐き込む」	<i>Okurikom</i> 「送り込む」
<i>Kakekom</i> 「駆け込む」	<i>Hakobikom</i> 「運び込む」	<i>Orikom</i> 「織り込む」
<i>Korogarikom</i> 「転がり込む」	<i>Haraikom</i> 「払い込む」	<i>Orikom</i> 「折り込む」
<i>Maikom</i> 「舞い込む」	<i>Hōrikom</i> 「放り込む」	<i>Oshikom</i> 「押し込む」
<i>Mayoikom</i> 「迷い込む」	<i>Kakkom</i> 「搔っ込む」	<i>Otooshikom</i> 「落とし込む」
<i>Merikom</i> 「減り込む」	<i>Katsugikom</i> 「担ぎ込む」	<i>Sasoikom</i> 「誘い込む」
<i>Nagarekom</i> 「流れ込む」	<i>Kikikom</i> 「聞き込む」	<i>Shimaikom</i> 「仕舞い込む」
<i>Nigekom</i> 「逃げ込む」	<i>Marumekom</i> 「丸め込む」	<i>Torikom</i> 「取り込む」
<i>Ochikom</i> 「落ち込む」	<i>Mikom</i> 「見込む」	<i>Tsurekom</i> 「連れ込む」
<i>Odorikom</i> 「躍り込む」	<i>Mochikom</i> 「持ち込む」	<i>Warikom</i> 「割り込む」
<i>Sashikom</i> 「射し込む」	<i>Nagashikom</i> 「流し込む」	<i>Yobikom</i> 「呼び込む」
<i>Tobikom</i> 「飛びこむ」	<i>Nagekom</i> 「投げ込む」	

EK-16 –komu Eyleminin İçeri Doğru Hareketi Pekiştirdiği Birleşik Eylem Listesi

<i>Agarikom</i> 「上がり込む」	<i>Norikom</i> 「乗り込む」	<i>Atekom</i> 「当て込む」
<i>Hairikom</i> 「入り込む」	<i>Sasarikom</i> 「刺さり込む」	<i>Hikikom</i> 「引き込む」
<i>Hamarikom</i> 「嵌り込む」	<i>Shimikom</i> 「染み込む」	<i>Hikizurikom</i> 「引き摺り込む」
<i>Hitarikom</i> 「浸り込む」	<i>Shinobikom</i> 「忍び込む」	<i>Hikkom</i> 「引っ込む」
<i>Magirekom</i> 「紛れ込む」	<i>Sumikom</i> 「住み込む」	<i>Iekom</i> 「埋け込む」
<i>Mogurikom</i> 「潜り込む」	<i>Tomarikom</i> 「泊まり込む」	<i>Kuikom</i> 「食い込む」

Makikomu 「巻き込む」
Nomikomu 「呑み込む」
Sashikomu 「刺し込む」
Sashikomu 「挿し込む」

Sosogikomu 「注ぎ込む」
Suikomu 「吸い込む」
Tarashikomu 「垂らし込む」
Tsukekomu 「付け込む」

Tsukkomu 「突っ込む」
Yatoikomu 「雇い込む」

EK-17 –*komu* Eyleminin İçeri Doğru Hareket ve Yoğunluk Verdiği Birleşik Eylemler

Damarikomu 「黙り込む」
Nemurikomu 「眠り込む」
Shaberikomu 「喋り込む」
Suwarikomu 「座り込む」
Hanashikomu 「話し込む」

Kangaekomu 「考え込む」
Kikomu 「着込む」
Kimekomu 「決め込む」
Omoikomu 「思い込む」
Sumashikomu 「澄まし込む」

Tamekomu 「溜め込む」
Tanomikomu 「頼み込む」
Tatakikomu 「叩き込む」
Tsurikomu 「釣り込む」
Uchikomu 「打ち込む」

EK-18 –*komu* ile Kurulan Birleşik Eylemlerin Türkçe Aktarım Listesi

Birleşik Eylem

Abarekomu 「暴れ込む」
Agarikomu 「上がり込む」
Damarikomu 「黙り込む」
Donarikomu 「怒鳴り込む」
Furikomu 「降り込む」
Hairikomu 「入り込む」
Hamarikomu 「嵌り込む」
Hashirikomu 「走り込む」
Hiekomu 「冷え込む」
Hitarikomu 「浸り込む」
Horekomu 「惚れ込む」
Kakekomu 「駆け込む」
Korogarikomu 「転がり込む」
Magirekomu 「紛れ込む」
Maikomu 「舞い込む」
Mayoikomu 「迷い込む」
Meirikomu 「滅入り込む」
Merikomu 「滅り込む」
Mogurikomu 「潜り込む」
Nagarekomu 「流れ込む」
Nemurikomu 「眠り込む」
Nigekomu 「逃げ込む」
Norikomu 「乗り込む」
Ochikomu 「落ち込む」
Odorikomu 「躍り込む」
Oikomu 「老い込む」

Türkçe Aktarımı

akın etmek
çıkmaq
suspus olmak
kasırğa gibi eserek öfkeyle

gelmek
düşmek
aceleyle binmek
soğuk olmak
dalmak
hayranlık uyandırmak
koşarak geri dönmek
yatıp kalkmak
girmek
uçup girmek
yolunu kaybetmek
gömölüp kalmak
gömölmek
girmek
içeri akıtmak
uyumak
kaçmak
taşınmak
çökmek
atlamak

Sasarikomu 「刺さり込む」
Sashikomu 「射し込む」
Sekikomu 「急き込む」
Shaberikomu 「喋り込む」
Shimikomu 「染み込む」
Shinobikomu 「忍び込む」
Sumikomu 「住み込む」
Suwarikomu 「座り込む」
Tobikomu 「飛び込む」
Tokekomu 「溶け込む」
Tomarikomu 「泊まり込む」
Atekomu 「当て込む」
Fukikomu 「拭き込む」
Fukikomu 「吹き込む」
Fumikomu 「踏み込む」
Hakikomu 「吐き込む」
Hakobikomu 「運び込む」
Hanashikomu 「話し込む」
Haraikomu 「払い込む」
Hikikomu 「引き込む」
Hikizurikomu 「引き摺り込む」
Hikkomu 「引っ込む」
Hōrikomu 「放り込む」
Iekomu 「埋け込む」
Kakaekomu 「抱え込む」
Kakkomu 「搔っ込む」
Kangaekomu 「考え込む」
Karikomu 「刈り込む」
Katsugikomu 「担ぎ込む」
Kikomu 「着込む」
Kikikomu 「聞き込む」
Kimekomu 「決め込む」
Kuikomu 「食い込む」
Makikomu 「巻き込む」
Marumekomu 「丸め込む」
Mikomu 「見込む」
Mochikomu 「持ち込む」
Mōshikomu 「申し込む」
Nagashikomu 「流し込む」
Nagekomu 「投げ込む」
Nejikomu 「振じ込む」
Nomikomu 「呑み込む」
Nozokikomu 「覗き込む」
Nuikomu 「縫い込む」
Oboekomu 「覚え込む」

dökmek
içeri vurmak
hızlı
sohbete dalmak
sinmek
gizlice girmek
çalışmak
oturmak
atlamak
geride haleler bırakarak erimek
kalmak
ümit etmek

çıtlatmak
geçmek
çıkartıp doldurmak
almak
sohbete dalmak
ödemek
algınlık
çekmek
saklanmak
koymak
kaplamak
tutmak
hızlıca yemek
düşünceye dalmak
budamak
taşımak
giymek
ulaşmak
kayıtsız şartsız kabul etmek
beslemek, geliştirmek
dahil olmak
kanmak
keşfetmek
getirmek
istemek
yutmak
atmak
hesap sormak için gelmek
anlamak
incelemek
işlemeli
öğrenmek

<i>Oikomu</i> 「追い込む」	sürüklemek
<i>Okurikomu</i> 「送り込む」	yollamak
<i>Omoikomu</i> 「思い込む」	kafasına koymak
<i>Orikomu</i> 「織り込む」	örmek
<i>Orikomu</i> 「折り込む」	toplamak
<i>Oshiekomu</i> 「教え込む」	***
<i>Oshikomu</i> 「押し込む」	itmek
<i>Otooshikomu</i> 「落とし込む」	atmak
<i>Sashikomu</i> 「刺し込む」	batırmak
<i>Sashikomu</i> 「挿し込む」	sıkıştırmak
<i>Sasoikomu</i> 「誘い込む」	dolmak
<i>Shimaikomu</i> 「仕舞い込む」	gömmek
<i>Shoikomu</i> 「背負い込む」	sırtına yüklemek
<i>Sosogikomu</i> 「注ぎ込む」	içine doldurmak
<i>Suikomu</i> 「吸い込む」	çekip almak
<i>Sumashikomu</i> 「澄まし込む」	dinlemekle yetinmek
<i>Tamekomu</i> 「溜め込む」	bir kenara koymak
<i>Tanomikomu</i> 「頼み込む」	istemek
<i>Tarashikomu</i> 「垂らし込む」	damlatmak
<i>Tatakikomu</i> 「叩き込む」	kafasına koyup ciddi ciddi üzerine eğilmek
	gelmek

<i>Tatekomu</i> 「立て込む」	atmak
<i>Tatekomu</i> 「建て込む」	kandırmak
<i>Torikomu</i> 「取り込む」	istifade etmek
<i>Torokashikomu</i> 「蕩かし込む」	sokuşturmak
<i>Tsukekomu</i> 「付け込む」	götürmek
<i>Tsukkomu</i> 「突っ込む」	sürüklemek
<i>Tsurekomu</i> 「連れ込む」	kendini vermek
<i>Tsurikomu</i> 「釣り込む」	olmak
<i>Uchikomu</i> 「打ち込む」	almak
<i>Warikomu</i> 「割り込む」	***
<i>Yatoikomu</i> 「雇い込む」	
<i>Yobikomu</i> 「呼び込む」	

ÖZET

Bu çalışmada, *-komu* ile kurulan birleşik eylemler bilişsel dilbilimdeki kavrayış açısından ele alınmıştır. Öznel kavrayış eğilimindeki *komu* eyleminin geçişli ya da geçişsiz eylemlerle birleşerek birleşik eylem oluşturduğunda, birleşik eylemin bütününde öznel algıyı yönetip yönetmediğinin belirlenmesi ve hangi kavrayışa yatkın olduğunun ortaya konması amaçlanmıştır. Ayrıca Türkçe aktarımlarına da yer verilerek *-komu* ile kurulan birleşik eylemlerin Türkçede hangi dilsel ifadelerle desteklendiğinin belirlenmesi diğer amaçlardan biridir. Bu amaçlar doğrultusunda, Tanizaki Jun'ichirō'nun Türkçeye aktarımı yapılmış yedi eserini içeren bir veri tabanı oluşturulmuştur. Bu veri tabanında toplam 4400 birleşik eylem olmak üzere 1363 farklı birleşik eylem tespit edilmiştir. *-komu* ile kurulan birleşik eylem sayısı ise toplamda 373 olmak üzere, 103 farklı birleşik eylem yapısı belirlenmiş ve çözümlemeler bu 103 birleşik eylem yapısı üzerinden yapılmıştır.

103 birleşik eylem üzerinden yapılan çözümleme sonucunda, *-komu* ile kurulan birleşik eylemlerin öznel kavrayış eğiliminde olduğu ortaya çıkmıştır. Bu birleşik eylemlerdeki öznel kavrayış özelliğinde metaforik yapıların görülmesinin yanı sıra *-komu* eyleminin birleşik eylemin bütününe kattığı yoğunluk ve içeri doğru hareketi pekiştirmesinden kaynaklandığı ortaya çıkmıştır. Türkçe aktarımlarında ise tercih edilen dilsel ifadelerin yarısından fazlasının basit eylemle karşılanma eğiliminde olduğu tespit edilmiştir. Tercih edilen diğer dilsel ifadeler ise deyimsele ifadeler, belirteç+eylem gibi çeşitli sözcük türlerini içeren yapılar olduğu görülmüştür. *-komu* ile kurulan birleşik eylemlerdeki algı ise Türkçede, yarı yarıya hissedilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Japonca, *komu* 込む, birleşik eylem, bilişsel dilbilim, öznel kavra

ABSTRACT

In this study, compound verbs formed with the verb *-komu* have been analyzed from the point of construal in cognitive linguistics. The aim of this dissertation is to determine whether the verb *komu*, which has the tendency towards subjective construal, manages the subjective sense in the whole compound verbs when it combines with transitive or intransitive verbs and to reveal which construal it is prone to. The second aim is to determine the Turkish equivalences of compound verbs formed with the verb *-komu*. For these purposes, a database containing seven works of Tanizaki Jun'ichirō translated into Turkish was created. In this database, 1363 different compound verbs were gathered of a total of 4400 compound verbs. The number of compound verbs combined with *-komu* is 373 in total and 103 different compound verbs were gathered. The analyzes were made on these 103 compound verbs.

As a result of the analysis, it shows that the compound verbs formed with *-komu* has tendency to be subjective construal. The subjective construal in these compound verbs stems from metaphors as well as the intensity that the verb *-komu* adds the whole compound verbs and reinforces the inward movement. In Turkish translations, it shows that more than half of the equivalences tend to be simple verbs. Other equivalences are idiomatic expressions and various part of speech such as adverb+verb. Furthermore, the sense of compound verbs formed with *-komu* is half and half in Turkish.

Keywords: Japanese, *komu* 込む, compound verb, cognitive linguistics, subjective construal.

要旨

本論文は、「～込む」を後項する複合動詞を認知言語学における把握の観点から考察を行ったものである。本論文では、主観的把握の傾向が見られる「込む」動詞は、他・自動詞と組み合わせた場合、「複合動詞の全体における主観的把握に影響するか」及び、「どんな把握の傾向が見られるか」の二つを明らかにすることを目的とする。加えて、「～込む」を後項する複合動詞は、トルコ語でどのような言語表現で対応するのかという点での考察も目的の一つである。この目的に関し、谷崎潤一郎のトルコ語に翻訳されている7つの作品を含むデータベースを作成した。本データベースでは、複合動詞として4400（1363種類）の用例が検索された。更に「～込む」を後項する複合動詞としては、373（103種類）の用例が検索され、これら103種類の複合動詞の考察を行った。

分析の結果、「～込む」を後項する複合動詞は、主観的把握の傾向があることが明らかになった。これらの複合動詞における主観的把握は、比喩的用法の影響もある上、「～込む」が複合動詞全体の強度を上げ、内部移動を強調することの影響もあることが分かった。これに対し、トルコ語訳を見ると、好まれる言語表現の半数以上が単純動詞で対応される傾向があることが分かった。その他トルコ語訳で好まれる言語表現としては、慣用的な表現や副詞+動詞等様々な種類があること、及び、トルコ語では「～込む」を後項する複合動詞が持っている意味用法を正確に対応させている複合動詞はほぼ均等であることを明らかにした。

キーワード：日本語、込む、複合動詞、認知言語学、主観的把握